

ΤΑ ΤΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ἙΛΛΗΝΙΚΑ.

ΚΑΙ
Ὁ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ.

XENOPHONTIS
GRAECORUM
RES GESTAE;
ET
AGESILAUS.

CUM ANNOTATIONIBUS EDWARDI WELLS.

TOMIS QUATUOR.

TOM. III.

GLASGUAE:
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUDERANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
M.DCC.LXII.

32

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ

ΧΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ

ΧΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΡΕΡΟΥ ΓΡΑΕΚΑΡΟΥ

ΛΙΒΕΡ ΚΥΝΤΥΣ.

ΤΟΜ. ΙΙΙ.

Α

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΚΑΙ τὰ μὲν δὴ περὶ Ἑλλήσποντον Αθη-
ναίοις τε καὶ Λακεδαιμονίοις τοιαῦτα ἦν.
ὧν δὲ πάλιν ὁ Ετεόνικος ἐν τῇ Αἰγίνῃ, καὶ
ἐπιμιξία χρωμένων τὸν πρόσθεν χρόνον
τῶν Αἰγινήτων πρὸς τὰς Αθηναίους, ἐπεὶ
φανερῶς κατὰ θάλατταν ἐπολεμεῖτο ὁ
πόλεμος, ζυνδόξαν καὶ τοῖς Εφόροις, ἐφίησι
ληϊζεσθαι τὸν βυλόμενον ἐκ τῆς Αττικῆς.
Οἱ δὲ Αθηναῖοι πολιορκέμενοι ὑπ' αὐτῶν,
πέμψαντες εἰς Αἶγιναν καὶ ὀπλίτας καὶ
στρατηγὸν αὐτῶν Πάμφιλον, ἐπετείχισαν
Αἰγινήτας, καὶ ἐπολιόρκουν αὐτὰς καὶ κατὰ
γῆν καὶ κατὰ θάλατταν δέκα τριήρεσιν. ὁ
μὲν τοι Τελευτίας, τυχὼν ἐπὶ τῶν νή-
εων ποι ἀφιγμένος κατὰ χρημάτων πό-

XENOPHONTIS
RERUM GRAECARUM

LIBER QUINTUS.

HOC tum in statu res Atheniensium ac
Lacedaemoniorum apud Hellespontum
erant. Interim Eteonicus agens in Ae-
gina, quum superioribus temporibus in-
ter Aeginetas et Athenienses commercia
intercessissent, coorto palam maritimo
bello, potestatem eis facit, Ephoris eti-
am consentientibus, ut pro lubitu quis-
2 que praedas ageret ex Attica. Quamob-
rem oppugnati ab Aeginetis Athenien-
ses, armatura gravi duce Pamphilo in
Aeginam missa, muro Aeginetas cingunt,
eosque terra et mari decem triremibus
obsident. Hac obsidionis fama Telementias
ad se delata, qui tum forte quasdam ad
insulas pecuniae cogendae causa navi-

garat; opem Aeginetis laturus prope-
rat, et hostium classem abigit, Pamphi-
lo factum ad obsidionem opus defenden-
te. Interea missus a Lacedaemoniis prae-³
fectus classis Hierax advenit, et classem
accipit, Teleutia felicissime in patriam
redeunte. Nam quum domum tendens
ad mare descenderet, nemo militum e-
rat, qui dextram ejus non prehenderet.
Alius eum ferto redimibat, alius vitta:
quod si qui tardius accessissent, nihilomi-
nus etiam tunc, quum in altum provehe-
retur, in mare corollas abiciebant, ac fi-
mul ei multa, eaque fausta, precabantur.
Nec ignoro equidem, in his a me neque⁴
memorabiles sumtus factos, neque sus-
cepta pericula, neque molitionem alicu-
jus rei memoratu dignam exponi. Sed
profecto id homini consideratu dignum
esse arbitror, qua re Teleutias effecerit,
ut tales in ipsum essent illorum animi,
quibus cum imperio praeerat. Nam hoc
tale viri opus, quod multis et opibus et
periculis anteferri commemorando lon-

ρον, ἀκύσας ταῦτα περὶ τῷ ἐπιτευχισμῷ,
ἐβοήθει τοῖς Αἰγινήταις. καὶ τὸν μὲν ναυ-
τικὸν ἀπήλασε, τὸ δὲ ἐπιτείχισμα διεφύ-
λατlen ὁ Πάμφιλος. Ἐν δὲ τούτῳ ἀπὸ
Λακεδαιμονίων Ἰέραξ ναύαρχος ἀφικνεῖ-
ται. καὶ κεῖνος μὲν παραλαμβάνει τὸ ναυ-
τικόν· ὁ δὲ Τελευτίας μακαριώτατα δὴ
ἀποπέπλευκεν οἴκαδε. ἡνίκα γὰρ ἐπὶ θά-
λατlan κατέβαινε, ἐπ' οἴκου ὀρμώμενος,
ἔδεις ἐκεῖνον τῶν στρατιωτῶν ὃς ἔκ' ἐδεξιώ-
σατο. καὶ ὁ μὲν ἐσεφάνωσεν, ὁ δὲ ἐταυνίω-
σεν, οἱ δὲ ὑσερήσαντες, ὅμως καὶ ἀναγομέ-
νς, ἔρριπτον ἐς τὴν θάλατlan σεφάνς, καὶ
εὐχοντο αὐτῷ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ. Γινώ-
σκω μὲν οὖν, ὅτι ἐν τέτοις ἔτε δαπάνημα,
ἔτε κίνδυνον, ἔτε μηχανήματα ἀξιόλογον ἔ-
δεν διηγῆμαι· ἀλλὰ καὶ μὰ Δία τότε ἄξιον
μοὶ δοκεῖ εἶναι ἀνδρὶ ἐννοεῖν, τί ποτε ποι-
ῶν ὁ Τελευτίας ἔτω διέθηκε τῆς ἀρχομέ-
νους. τῷτο γὰρ ἦδη πολλῶν καὶ χρημάτων
καὶ κινδύνων ἀξιολογώτατον ἀνδρὸς ἔργον ἐ-

6 ἙΛΛΗΝΙΚΩΝ Ε.

σίν. Ὁ δὲ αὖ Ἰέραξ, τὰς μὲν ἄλλας
 ναῦς λαβὼν, πάλιν ἔπλει ἐς Ῥόδον· ἐν Αἰ-
 γίνῃ δὲ τρήρεις δώδεκα κατέλιπε, καὶ Γορ-
 γῶπαν τὸν αὐτῷ ἐπισολέα ἄρμωσιν. καὶ
 ἐκ τούτου ἐπολιορκοῦντο μᾶλλον οἱ ἐν τῷ
 ἐπιτειχίσματι τῶν Ἀθηναίων, ἢ οἱ ἐν τῇ
 πόλει. ὥστε ὑπὸ ψηφίσματος Ἀθηναῖοι
 πληρώσαντες ναῦς πολλὰς, ἀπεκομίσαντο
 ἐξ Αἰγίνης πέμπτῳ μηνὶ τῆς ἐκ τῆς Φρυ-
 γίας. τέτων δὲ γενομένων, οἱ Ἀθηναῖοι πάλιν
 αὖ πράγματα εἶχον ὑπὸ τε τῶν λη-
 σῶν καὶ τῆς Γοργῶπα· καὶ ἀντιπληρῶσι ναῦς
 τρισκαίδεκα, καὶ αἰροῦνται Εὐνομον ναύαρ-
 χον ἐπ' αὐτάς. Ὄντος δὲ τῆς Ἰέρακος ἐν
 τῇ Ῥόδῳ, οἱ Λακεδαιμόνιοι Ἀνταλκίδα
 ναύαρχον ἐκπέμπουσι, νομίζοντες καὶ Τηρι-
 βάζῳ τοῦτο ποιοῦντες μάλιστα ἂν χαρίζε-
 σθαι. ὁ δὲ Ἀνταλκίδας, ἐπεὶ ἀφίκετο ἐς
 Αἴγιναν, συμπααραλαβὼν καὶ τὰς τῆς Γορ-
 γῶπα ναῦς, ἔπλευσεν ἐς Εφεσον, καὶ τὸν
 Γοργῶπαν πάλιν ἀποπέμπει ἐς Αἴγιναν

5 gissime debet. Caeterum Hierax naves alias secum fumens in Rhodum navigabat, duodecim tantum triremes in Aegina, praefecto eis Gorgopa legato suo, reliquit. Jam vero magis obsidebantur Athenienses, qui opere se munito continebant, quam hostes ipsorum in oppido. Quo factum, ut Athenienses, ex decreto publico multis navibus instructis, mense quinto milites oppidum obsidentes domum abducerent. Quod ubi accidisset, rursus Athenienses a praedonibus et Gorgopa vexabantur. Itaque naves adversus hos XIII navalibus copiis complent, eisque cum imperio praeficiunt

6 Eunomum. Interea dum in Rhodo esset Hierax, Antalcidam praefectum classis Lacedaemonii domo proficisci jubent, quod in eo se rem Teribazo maxime gratam facturos existimarent. Antalcidas posteaquam in Aeginam venisset, sumtis secum Gorgopae navibus, Ephesum contendit: mox Gorgopam cum decem na-

vibus in Aeginam remittit, caeteris legatum suum Nicolochum praeficit. Is Abydenis latum suppetias, Abydum se contulit. In itinere deflectens ad Tenedum, vastato Tenediorum agro, et accepta pecunia, inde Abydum navigat. Interim duces Atheniensium e Samothrace, Thaso, vicinis locis, opem Tenediis latum properabant. Verum ubi certiores facti essent, Nicolochum se Abydum recepisse: profecti ex Cherroneso cum triginta duabus navibus, ipsum xxv naves habentem obsident. Gorgopas interea, dum Epheso in Aeginam navigaret, forte in Eunomum incidit; actum quidem in Aeginam se paullum ante solis occasum fuga recepit, eductisque mox suis, coenare militem jubet. Eunomus parumper ibi quum substitisset, discessit. Ubi vero nox ingruisset, lumen ipse accensum habens, pro more praecedebat; ne sequentes eum naves aberrarent. Tum Gorgopas suis naves ingre-

ζὺν ταῖς δέκα ναυσὶν· ἐπὶ δὲ ταῖς ἄλλαις
 Νικόλοχον ἐπέστησε τὸν ἐπιστολέα, καὶ ὁ
 μὲν Νικόλοχος βοηθῶν Ἀβυδηνοῖς, ἔπλει
 ἐκεῖσε. παρατρεπόμενος δὲ ἐς Τένεδον, ἐ-
 δήκ τὴν χώραν, καὶ χρήματα λαβὼν, ἀπέ-
 πλευσεν ἐς Ἀβυδὸν. Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων
 στρατηγοὶ, ἀθροισθέντες ἀπὸ Σαμοθράκης
 τε, καὶ Θάσος, καὶ τῶν κατ' ἐκεῖνα τὰ χω-
 ρία, ἐβοήθησαν τοῖς Τενεδίοις. ὥς δ' ἦσθοντο
 ἐς Ἀβυδὸν καταπεπλευκότα τὸν Νικό-
 λοχον, ὀρμώμενοι ἐκ Χερρόνησος, ἐπολιόρ-
 χουν αὐτὸν ἔχοντα ναῦς πέντε καὶ εἴκοσι,
 δύο καὶ τριάκοντα ταῖς μεθ' ἑαυτῶν. ὁ μὲν
 τοι Γοργῶπας ἀποπλέων ἐξ Εφέσου, πε-
 ριτυγχάνει Εὐνόμῳ. καὶ τότε μὲν κατέ-
 φυγεν ἐς Αἴγιναν, μικρὸν πρὸ ἡλίου δυσμῶν.
 ἐκβιάσας δ' εὐθύς, ἐδείπνιζε τὰς στρατιώ-
 τας. Ὁ δ' Εὐνόμος, ὀλίγον χρόνον ὑπο-
 μέinas, ἀπέπλει. νυκτὸς δ' ἐπγγενομένης,
 φῶς ἔχων, ὥσπερ νομίζεται, ἀφηγεῖτο,
 ὅπως μὴ πλανῶνται αἱ ἐπόμεναι. ὁ δὲ Γορ-

γῶπας, ἐμβάσας, εὐθὺς ἐπηκολέθει κατὰ
 τὸν λαμπτήρα ὑπολειπόμενος, ὅπως μὴ
 φανερός εἴη, μηδ' αἰσθῆσιν παρέχοι, λί-
 θων τὲ ψόφῳ τῶν κελευσῶν ἀντὶ Φωνῆς
 χρωμένων, καὶ παραγωγῇ τῶν κωπῶν. Ε-
 πεί δὲ ἦσαν αἱ τοῦ Εὐνόμου πρὸς τῇ γῇ,
 περὶ Ζωσῆρα τῆς Αττικῆς, ἐκέλευε τῇ
 σάλπιγγι ἐπιπλεῖν. τῷ δὲ Εὐνόμῳ ἐξ
 ἐνίων μὲν τῶν νεῶν ἄρτι ἐξέβαινον, οἱ δὲ καὶ
 ἔτι ὠρμίζοντο, οἱ δὲ καὶ ἔτι κατέπλεον. ναυ-
 μαχίας δὲ πρὸς τὴν σελήνην γενομένης,
 τέτταρας τριήρεις λαμβάνει ὁ Γοργῶπας,
 καὶ ἀναδησάμενος, ὥχεται ἄγων ἐς Αἴγιναν·
 αἱ δὲ ἄλλαι νῆες αἱ τῶν Αθηναίων ἐς τὸν
 Πειραιᾶ κατέφυγον. Μετὰ ταῦτα Χα-
 βρίας ἐξέπλει ἐς Κύπρον βοηθῶν Εὐαγόρα,
 πελταστὰς τ' ἔχων ὀκτακοσίους, καὶ δέκα
 τριήρεις. προσλαβὼν δὲ καὶ Αθήνηθεν ἄλ-
 λας τὲ ναῦς καὶ ὀπλίτας, αὐτὸς δὲ τῆς νυ-
 κτὸς ἀποβὰς ἐς τὴν Αἴγιναν, πορρώτερον
 τοῦ Ἡρακλείου ἐν κοίλῳ χωρίῳ ἐνήδρευεν

di iussis, mox aliquo ex intervallo, ne
 conspici posset, vel hostibus ullum indi-
 cium sui praeberet, qua fax lucebat, sub-
 sequebatur: simul et lapidum strepitu
 vocis loco nautarum incitatores, et re-
 9 morum impulsu leni utebantur. Postea-
 quam Eunomi naves haud procul abes-
 sent a terra propter Zosterem Atticae,
 Gorgopas suos cum tubae clangore ju-
 bet hostem adoriri. Jam Eunomi copiae
 partim navibus egressae fuerant, partim
 in portum se conferebant, partim deni-
 que adhuc ad terram navigabant. Com-
 misso navali ad lunam proelio, quatuor
 triremes Gorgopas capit; iisque religa-
 tis ad suas, in Aeginam revertitur. Cae-
 terae naves Atheniensium fuga se in Pi-
 10 raeeum receperunt. Secundum haec in
 Cyprum Chabrias Evagorae laturus o-
 pem cum octingentis cetratis, ac decem
 triremibus navigat. Quumque secum A-
 thenis et naves alias, et gravis armaturae
 pedites sumisset, ac noctu in Aeginam
 descendisset; una cum cetratis loco con-
 cavo ultra fanum Herculis in insidiis se

abdit. Prima luce, quemadmodum con-
 venerat, gravis Atheniensium armatura
 duce Demaeneto aderat, ultraque fanum
 Herculis ad stadia XVI ascendit, quem
 locum Tripyrgiam, tribus a turribus, vo-
 cant. Ea de re Gorgopas certior factus, I I
 una cum Aeginetis, et milite classario,
 et Spartanis octo, qui forte tum istic ad-
 erant, ad coercendos hostes properat.
 Praeterea per praeconem denuntiari ju-
 bet, ut e copiis navalibus, quotquot es-
 sent ingenui, suppetias ferrent. Quo fac-
 tum, ut multi ex his adcurrerent, in-
 structi armorum genere, quodcunque ad
 manum esset. Posteaquam primi locum I 2
 insidiarum praeteriissent, surrexere Cha-
 briae milites, statimque jacula in hostem,
 ac tela vibrabant. Jam et gravis armatu-
 rae pedites irruebant, qui e navibus in
 terram descenderant. Itaque primi ce-
 leriter interempti sunt, quod copiae nu-
 merosae non essent. In iis et Gorgopas
 et Lacedaemonii periere. Posteaquam hi
 occubuissent, caeteri fugam arripiunt.
 Interfecti ex Aeginetis CL. conductitii

ἔχων τὴν πελτασάς. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ,
ὥσπερ ξυνέκειτο, ἦκον οἱ τῶν Ἀθηναίων ὁ-
πλίται, Δειμαινέτις αὐτῶν ἡγεμὲν, καὶ
ἀνέβαινον τοῦ Ἡρακλείου ἐπέκεινα ὡς ἐκ-
καίδεκα σταδίους, ἔνθα ἡ Τριφυρία καλεῖ-
ται. Ἀκέσας δὲ ταῦτα Γοργῶπας, ἐβ-
ῆθαι μετὰ τε τῶν Αἰγινήτων καὶ ξὺν τοῖς
τῶν νεῶν ἐπιβάταις, καὶ Σπαρτιατῶν οἱ ἔ-
τυχον αὐτόθι παρόντες ὁκλύ. καὶ ἀπὸ τῶν
πληρωμάτων δὲ τῶν ἐκ τῶν νεῶν ἐκήρυξε
βοηθεῖν, ὅσοι ἐλεύθεροι εἶεν. ὥστ' ἐβοήθουν
καὶ τούτων πολλοί, ὅ,τι ἐδύνατο ἕκαστος
ὄπλον ἔχων. Ἐπεὶ δὲ παρήλλαξαν οἱ
πρῶτοι τὴν ἐνέδραν, ἐξανίστανται οἱ περὶ
τὸν Χαβρίαν, καὶ εὐθὺς ἠκόντιζον καὶ ἔβαλ-
λον. ἐπήεσαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῶν νεῶν ἀποβε-
βηκότες ὁπλίται. καὶ οἱ μὲν πρῶτοι, ἅτε
ἐδενὸς ἀθροῦς ὄντος, ταχὺ ἀπέθανον. ὧν ἦν
Γοργῶπας τε καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐπεὶ δὲ
ἔτιοι ἔπεσον, ἐτράπησαν δὴ καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ
ἀπέθανον Αἰγινήων μὲν, ὡς πεντήκοντα καὶ

ἐκατόν· ξένοι δὲ, καὶ μέτοικοι, καὶ ναῦται
καταδεφραμνηκότες, ἐκ ἐλάτῃς διακοσίων.
Ἐκ δὲ τούτων οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, ὥσπερ ἐν εἰ-
ρήνῃ, ἐπλεον τὴν θάλατταν· ὃδὲ γὰρ τῷ
Ἑγεονίκῳ * πείθεσθαι ἤθελον οἱ ναῦται,
καίπερ ἀναγκάζοντι ἐμβάλλειν, ἐπεὶ μι-
σθὸν ἐκ εἰδῶς· ἐκ δὲ τούτων οἱ Λακεδαιμό-
νιοι Τελευτίαν αὖ ταύτῃ ἐκπέμπουσιν ἐπὶ
ταύτας τὰς καὶ ναύαρχον. ὡς δὲ εἶδον
αὐτὸν ἡκούσα οἱ στρατιῶται, ὑπερήσθησαν·
ὁ δ' αὐτὸς ἐυγαλέσας, εἶπε τοιάδε· ὦ
ἄνδρες στρατιῶται, ἐγὼ χρήματα μὲν ἐκ
ἔχων ἤκω· ἐὰν μὲν τοι Θεὸς ἐθέλῃ, καὶ
ὑμεῖς συμπροθυμῆσθε, πειράσομαι τὰ
ἐπιτήδεια ὑμῖν ὡς πλείστα πορίζειν. εὖ
δ' ἴστε, ὅταν ὑμῶν ἐγὼ ἄρχω, εὐχομαι
ὃδὲν ἥττον ζῆν ὑμᾶς, ἢ καὶ ἑμαυτόν· τὰ
τε ἐπιτήδεια θαυμάσειε μὲν ἴσως εἰ φαί-
νῃ βέλεισθαι ὑμᾶς μᾶλλον ἢ ἐμὲ ἔχειν.
ἐγὼ δὲ νῆ τὸς Θεὸς καὶ δεξαίμην ἂν αὐ-
τὸς μᾶλλον δύο ἡμέρας ἄσιτος, ἢ ὑμᾶς

* Desideratur vox πείθεσθαι in aliis Ed.

milites, inquilini, nautae, qui de navi-
 13 bus adcurrerant, non pauciores c.c. Ex
 eo tempore non aliter ac si pax esset, ma-
 ri Athenienses utebantur. Nam parere
 nolebant Etionico nautae, quantumvis
 eos urgeret, ut naves ingrederentur, quia
 stipendium non numerabat. Secundum
 haec rursus eo Lacedaemonii Telementiam
 mittunt, ut classis illius praefectus esset.
 Quem ubi venientem videre milites, mi-
 rifice sunt exhilarati. Convocatis omni-
 14 bus, hujusmodi orationem habuit: ' E-
 ' quidem, milites, nullas mecum pecu-
 ' nias affero: verum si Deo visum erit,
 ' ac vos alacriter operam mihi dabitis,
 ' enitar maximam vobis parare necessa-
 ' riorum copiam. Hoc quidem scitote,
 ' optare me, ut quam diu vobis praecero,
 ' non minus meipso victum habeatis. Ac
 ' mirabimini fortasse, si dicam etiam me
 ' malle, ut a necessariis vos potius in-
 ' structi sitis quam ego. Atqui Deos te-
 ' stor, lubentius me passurum, ut bidu-
 ' um ipse cibo caream, quam vos diem

unum. Patuit ante hac janua mea cui-
vis a me quiddam petenti, ac nunc quo-
que patet. Quapropter ubi vobis a-
bunde necessaria suppetent, tum me
quoque videbitis victitantem largius.
At si me frigora, calores, vigilias per-
ferentem adspicitis: etiam vobis haec
omnia toleranda putate. Nam nihil ho-
rum idcirco vos facere jubeo, ut cum
molestiis conflictemini: sed ut ex his
aliquid emolumenti capiatis. Erenim
patriam quoque nostram, milites, qua-
tenus esse beata videtur, scitote non
per secordiam haec bona, atque haec
decora consecutam esse: sed perferen-
di labores, obeundique pericula studio,
quoties necessitas posceret. Vos quo-
que viros antehac fortes fuisse scio, sed
nunc opera danda erit, ut virtutem e-
tiam pristinam superetis: quo fiet, ut
et jucunde labores una obituri simus,
et communi felicitate fruituri. Quid
enim jucundius esse possit, quam si ho-
minem nemini, neque Graeco, neque

ἑμὴν γενέσθαι. Ἡ γὰρ μὲν θύρα ἡ ἐμὴ
 ἀνέωκτο μὲν δήπῃ καὶ πρόσθεν εἰσιέναι
 τῷ δεομένῳ τι ἐμῷ, ἀνέωκται δὲ καὶ νῦν.
 ὥστε ὅταν ὑμεῖς πλήρη ἔχητε τὰ ἐπι-
 τήδεια, τότε καὶ ἐμὲ ὀφείσθε ἀφθονώτερον
 διατρώμενον. ἦν δὲ ἀνεχόμενόν με ὁρᾶτε
 καὶ φύχη, καὶ θάλη, καὶ ἀγρυπνίαν, οἷ-
 εσθε καὶ ὑμεῖς ταῦτα πάντα καρτερεῖν.
 ἕδεν γὰρ τέτων κελεύω ὑμᾶς ποιεῖν, ἵ-
 να ἀνιάσθε, ἀλλ' ἵνα ἐκ τέτων ἀγαθόν
 τι λαμβάνητε. καὶ ἡ πόλις δέ τοι, ὡς ἄν-
 δρες στρατιῶται, ἡ ἡμετέρα, † ἡ εὐδαί-
 μων εἶναι δοκεῖ, εὖ ἴξε ὅτι τὰ ἀγαθὰ καὶ
 τὰ καλὰ ἐκτήσατο ὁ ῥαθυμοῦσα, ἀλλ'
 ἐθέλουσα καὶ πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, ὁπότε
 δέοι. Καὶ ὑμεῖς ὅν ἦτε μὲν καὶ πρότερον,
 ὡς ἐγὼ οἶδα, ἄνδρες ἀγαθοί· νῦν δὲ πει-
 ρᾶσθαι χρὴ ἔτι ἀμείνονας γίγνεσθαι, ἵν'
 ἡδέως μὲν συμπονῶμεν, ἡδέως δὲ ζυνευ-
 δαιμονῶμεν. τί γὰρ ἥδιον, ἢ μηδένα ἀν-
 θρώπων κολακεύειν, μήτε Ἑλληνα, μή-

† ἢ δοκεῖ εὐδαίμων εἶναι.

‘ τέ βάρβαρον, εἵνεκα μισθῷ, ἀλλ’ ἐαυτοῖς
 ‘ ἱκανοὺς εἶναι τὰ ἐπιτήδεια πορίζεσθαι,
 ‘ καὶ ταῦτα, ὅθεν περ κάλλιστον; ἢ γάρ
 ‘ τοι ἐν πολέμῳ ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀ-
 ‘ φθονία, εὖ ἴστε ὅτι ἅμα τροφήν τε καὶ
 ‘ εὐκλειαν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχε-
 ‘ ται.’ Ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ, πάντες
 ἀνεβόησαν παραγγέλλειν ὅ,τι ἂν δέοι, ὡς
 σφῶν ὑπηρετησόντων. ὁ δὲ τεθυμένος ἐ-
 τύγχανεν· εἶπε δέ· ‘ Ἀγετε, ὦ ἄνδρες,
 ‘ δειπνήσατε μὲν ἅπερ καὶ ὡς ἐμέλλετε.
 ‘ προπαράσχετε δέ μοι μιᾶς ἡμέρας σι-
 ‘ τον. ἔπειτα δὲ ἤκετε ἐπὶ τὰς ναῦς αὐ-
 ‘ τیکا μάλα, ὅπως πλεύσωμεν ἔνθα Θε-
 ‘ ὸς ἐθέλοι, ἐν καιρῷ ἀφίζόμενοι.’ Ἐπειδὴ
 δὲ ἦλθον, ἐμβασάμενος αὐτοὺς ἐς τὰς
 ναῦς, ἔπλει νυκτὸς ἐς τὸν λιμένα τῶν Ἀ-
 θηναίων, τότε μὲν ἀναπαύων καὶ παραγ-
 γέλλων ἀποκοιμᾶσθαι, τότε δὲ κώπαις
 προσκομιζόμενος. εἰ δέ τις ὑπολαμβάνοι,
 ὡς ἀφρόνως ἔπλει δώδεκα τριήρεις ἔχων,

• barbaro, stipendii nomine adulemur:
 • sed ad paranda necessaria satis ipsi vi-
 • rium habeamus, et quidem inde, unde
 • haec peti honestum imprimis est? Nam
 • belli tempore hostibus ademta rerum
 • copia, mihi credite, non solum alimen-
 • ta, sed insignem quoque famam inter
 15 • omnes homines suppeditat.' Haec
 quum Teleutias dixisset, clamare uni-
 versi, quidquid vellet, mandaret, se pa-
 ratos esse ad faciundum imperata: Forte
 jam rem sacram fecerat, quum eos compel-
 lans: ' Agite, inquit, coenam sumite, mi-
 • lites, quam caeteroqui sumturi eratis:
 • atque etiam cibi tantum comparate,
 • quantum in diem unum sufficiat: De-
 • inde mox ad naves praesto sitis, ut quo
 • Deo visum fuerit, navigemus; atque
 16 • in tempore veniamus.' Ubi jam adef-
 sent, naves eos conscendere jubet, ac
 noctu portum Atheniensium petit: non-
 nunquam interquiescens, suis somno se
 recreare iussis, nonnunquam remigio pro-
 pius accedens. Quod si quis eum fecisse
 putat imprudenter, qui duodecim trire-
 mibus illos adortus sit, qui magnam na-

vium copiam possidebant : is velim rati-
 ocinationem ipsius consideret. Existima-¹⁷
 bat, Athenienses, interemto Gorgopa,
 classē in portu suam negligentius cu-
 stodire. Quod si etiam maxime triremes
 quaedam in statione dispositae essent, ar-
 bitrabatur pergi tutius adversus naves
 xx, quae Athenis essent ; quam adver-
 sus decem alibi. Nam in navibus singu-
 lis, quae abessent domo, sciebat cubatu-
 ros nautas : de iis vero, quae Athenis
 essent, statuebat, praefectos earum do-
 mi suae somnum capturos, nautas alios
 alibi hospitium habituros. Haec ratioci-¹⁸
 natus secum Teleutias, navigationem e-
 am instituit. Caeterum ubi jam quinque
 vel sex stadiis aberat a portu, inhibito
 cursu nonnihil interquievit. Prima luce
 recta in portum, subsequētibz suis, du-
 cit. Ac navim quidem teretem ullam a
 suis demergi non sinebat, neque corrup-
 pi : at si alicubi triremem in statione vi-
 derent, eam ad navigandum ineptam
 reddi volebat. Oneraria, mercibusque
 referta navigia religari ad naves suas, et
 abduci jubebat : itidem in maiora suos

ἐπὶ πολλὰς ναῦς κεκτημένους, ἐννοησάτω
 τὸν ἀναλογισμὸν αὐτῶ. Εκείνος γὰρ εἰ-
 μισεν ἀμελέσερον μὲν ἔχειν τῆς Αθηναίης
 περὶ τὸ ἐν τῷ λιμένι ναυτικόν, Γοργῶπα
 ἀπολωλότης. εἰ δὲ καὶ εἶεν τριήρεις ὀρμου-
 σαι, ἀσφαλέσερον ἡγήσατο ἐπ' εἴκοσι ναῦς
 Αθήνησιν οὔσας πλεῦσαι, ἢ ἄλλοθι δέκα.
 τῶν μὲν γὰρ ἔζω, ἦδει, ὅτι κατὰ ναῦν ἐ-
 μέλλον οἱ ναῦται σκηνήσειν· τῶν δὲ Αθή-
 νησιν ἐγίγνωσκεν, ὅτι οἱ μὲν τριήραρχοι
 οἴκοι καθευδήσοιεν, οἱ δὲ ναῦται ἄλλος ἄλ-
 λη σκηνήσοιεν. Ἐπλεῖ μὲν ταῦτα διανο-
 ηθεὶς. ἐπεὶ δὲ ἀπείχε πέντε ἢ ἔξ ἡμέρας
 τῷ λιμένος, ἡσυχίαν εἶχε, καὶ ἀνέπαυτεν.
 ὥς δὲ ἡμέρα ὑπέφαινε, ἡγεῖτο· οἱ δὲ ὑπη-
 κολῶσαν. καὶ καταδύειν μὲν ἔκ εἴα στρο-
 γύλων πλοίων, οὐδὲ λυμαίνεσθαι ταῖς ἐξ
 αὐτῶν ναυσίν· εἰ δὲ που τριήρη ἴδοιεν ὀρ-
 μῆσαν, ταύτην πειρᾶσθαι ἅπλαν ποιεῖν,
 καὶ δὲ φορτηγικὰ πλοῖα καὶ γέμοντα ἀνα-
 δεμένους ἔζω ἄγειν· ἐς δὲ τι τῶν μειζύνων

ἐμβαίνοντας, ὅπου δυνάμειο τὰς ἀνθρώπους
 λαμβάνειν. ἦσαν δὲ τινες οἱ καὶ ἐκπηδή-
 σαντες ἐς τὸ Δεῖγμα, ἐμπόρους τέ τινας καὶ
 ναυκλήρους ξυναρπάσαντες, ἐς τὰς ναῦς εἰσή-
 νεγκαν. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπεποιήκει,
 τῶν δὲ Ἀθηναίων οἱ μὲν αἰσθόμενοι ἔνδοθεν,
 ἔθεον ἔξω, σκεψόμενοι τίς ἢ κραυγὴ· οἱ δὲ
 ἔξωθεν, οἵκαδε ἐπὶ τὰ ὅπλα, οἱ δὲ, καὶ ἐς
 ἄστυ ἀγγελῶντες. πάντες δ' Ἀθηναῖοι τότε
 ἐβοήθησαν καὶ ὀπλῖται καὶ ἵππεις, ὡς τοῦ
 Πειραιῶς ἐαλωκότος. Ὁ δὲ τὰ πλοῖα
 μὲν ἀπέστειλεν ἐς Αἴγιναν, καὶ τῶν τριήρων
 τρεῖς ἢ τέτταρας ξυναπαγαγεῖν ἐκέλευσε·
 ταῖς δὲ ἄλλαις παραπλέων παρὰ τὴν Ἀτ-
 τικὴν, ἅτε ἐκ τοῦ λιμένος πλέων, πολλὰ
 καὶ ἀλιευτικὰ πλοῖα ἔλαβε, καὶ πορθμεῖα
 ἀνθρώπων μετὰ, καταπλέοντα ἀπὸ νήσων.
 ἐπὶ δὲ Σέριον ἐλθὼν, καὶ ὀλκάδας γεμίσας
 τὰς μὲν τινὰς σίττι, τὰς δὲ καὶ ἐμπολῆς
 ἔλαβε. Ταῦτα δὲ ποιήσας, ἀπέπλευσε
 ἐς Αἴγιναν. καὶ ἀποδόμενος τὰ λάφυρα,

invadere, ac ubicunque possent, homines comprehendere. Nonnulli extitere, qui in Digma desilirent, et mercatores ac navicularios quosdam correptos suas in
 19 naves comportarent. Jam perfecerat haec Teleutias, quum Athenienses alii tumultu in urbe audito, extra urbem currebant, ut quidam is clamor esset, viderent; qui extra urbem erant, partim domum ad arma properabant, partim in urbem, ut rem suis nuntiarent. Tandem universi tum gravis armaturae milites, tum equites ad forendum suppetias concurrebant, quasi captus esset Piraeëus.
 20 Interim navigia Teleutias in Aeginam mittit, et cum eis tres vel quatuor abduci triremes jubet: caeteris suis cum navibus Atticae litus legens, quia navigabat ex ipso portu, multa cepit navigia piscatoria, multa quibus homines ex insulis trajiciebant, eaque vectoribus plena. Posteaquam Sunium quoque venisset, onerarias partim frumento, partim mercibus refertas interceptit. Quibus jam rebus gestis, Aeginam versus navigat; dis-

tractisque manubiis, stipendium mens-
 truum militibus necdum debitum nu-
 merat. Itidem ex eo tempore circumve-
 ctus, quidquid poterat, diripiebat. Ea
 ratione tum naves milite plenas alebat,
 tum milites ipsos ad faciendum imperata
 lubenter ac celeriter, paratos habebat.
 Interim cum Teribazo ex Asia rediit 22
 Antalcidas, impetrata regis societate, si
 quidem Athenienses, eorumque socii,
 pacem, quam ipse proposuisset, asperna-
 rentur. Quum autem obsideri Nicolo-
 chum, una cum navibus ab Iphicrate ac
 Diotimo Abydi accepisset; itinere ter-
 restri se Abydum contulit. Inde accep-
 ta classe, noctu in altum provehitur, ru-
 more didito, quasi Chalcedonenses eum
 arcefferent. Percopes autem portum in-
 gressus, quiescebat. Hac de re Dimae- 23
 netus, Dionysius, Leontichus, Phani-
 as, certiores facti, qua in Proeconesum
 navigatur, eum persequi statuunt. Eis
 jam praetervectis, Antalcidas itinere
 converso Abydum rediit. Inaudierat e-

μισθὸν μὲν πρὸς τοῖς στρατιώταις
καὶ τὸ λοιπὸν δὴ περιπλέων ἀπελάμβα-
νεν ὅ,τι ἠδύνατο. καὶ ταῦτα ποιῶν, πλή-
ρεις τὲ τὰς ναῦς ἔτρεφε, καὶ τὰς στρατιώ-
τας εἶχεν ἠδέως καὶ ταχέως ὑπηρετοῦν-
τας. Ὁ δὲ Ανταλκίδας κατέβη μὲν με-
τὰ Τηριδάζου, διαπεπραγμένους συμμαχεῖν
βασιλέα, εἰ μὴ ἐθέλοιεν Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἑταί-
μαχοι χρῆσθαι τῇ εἰρήνῃ, ἣ αὐτὸς ἔλε-
γεν. ὡς δὲ ἤκουσε Νικόλοχον σὺν ταῖς
ναυσὶ πολιορκεῖσθαι ἐν Αἰύδῳ ὑπὸ Ἰφι-
κράτους καὶ Διοτίμου, πεζῇ ὤχετο εἰς Αἰ-
δον. ἐκεῖθεν δὲ, λαβὼν τὸ ναυτικόν, νυκ-
τὸς ἀνήγετο, διασπείρας λόγον, ὡς μετα-
πεμπομένων τῶν Χαλκηδονίων. ὁρμισά-
μενος δὲ ἐν Περκώπῃ, ἡσυχίαν εἶχεν. Αἰ-
σθόμενοι δὲ οἱ περὶ Δειμαίνετον, καὶ Διονύ-
σιον, καὶ Λεόντιχον, καὶ Φανίαν, ἐδίωκον
αὐτὸν τὴν ἐπὶ Προικονήσου. ὁ δὲ, ἐπεὶ
ἐκεῖνοι παρέπλευσαν, ὑποσρέψας εἰς Αἰ-
δον ἀφίκετο. ἠκηκόει γάρ, ὅτι προσπλέοι

Πολύζεκος, ἄγων τὰς ἀπὸ Συρακουσῶν καὶ
 Ἰταλίας ναῦς εἴκοσιν, ὅπως ἀναλάβῃ καὶ
 ταύτας. ἐκ δὲ τούτου Θρασύβυλος ὁ * Κο-
 λυτίεὺς ἔχων ναῦς ὀκτώ, ἐπλεῖ ἀπὸ Θρά-
 κης, βυλόμενος ταῖς ἄλλαις Ἀττικάις ναυ-
 σὶ συμμιζαι. Ὁ δὲ Ἀνταλκίδας, ἐπεὶ
 αὐτῷ οἱ σκοποὶ ἐσήμηναν, ὅτι προσπλέ-
 οιν τριήρεις ὀκτώ, ἐμβάσας τινὰς ναύ-
 τας ἐς δώδεκα ναῦς τὰς ἄριστα πλεούσας,
 καὶ προσπληρώσασθαι κελεύσας, εἴ τις ἐνε-
 δεῖτο, ἐκ τῶν καταλειπομένων, ἐνήδρευ-
 σεν ὡς ἡδὴ ἐδύνατο ἀφανέσασθαι. ἐπεὶ δὲ
 παρέπλεον, ἐδίωκεν. οἱ δ' ἰδόντες ἔφυγον.
 τὰς μὲν οὖν βραδυτάλα πλεύσας ταῖς ἄ-
 ριστα πλεούσαις ταχύτατα κατειλήφει.
 παραγγείλας δὲ ταῖς πρωτόπλοις τῶν
 μεθ' ἑαυτοῦ, μὴ ἐμβαλεῖν ταῖς ὑστάταις,
 ἐδίωκε τὰς προεχέσας. ἐπεὶ δὲ ταύτας
 ἔλαβεν, ἰδόντες οἱ ὑστεροὶ ἀλίσκομένους σφῶν
 αὐτῶν τὰς πρόπλους, ὑπ' ἀθυμίας καὶ τῶν
 βραδυτέρων ἡλίσκοντο· ὥσθ' ἤλωσαν ἅπα-

* Κοκαλιεύς καὶ Κολλητιεύς.

nim, Polyxenum adventare, secum Syra-
 cufanas et Italicas naves viginti addu-
 centem, quas conjungere cum suis cogi-
 tabat. Secundum haec Thrasylbulus Co-
 lyttensis cum navibus octo, relicta Thra-
 cia, caeteris se navibus Atticis conjun-
 24 gere volebat. Eas ubi propius accedere,
 de speculatoribus Antalcidas accepisset,
 nautis quibusdam in naves duodecim ex-
 peditissimas impositis, ac si qui desidera-
 rentur, eorum numero expleri jussu, de
 navibus quae istuc relinquebantur; quam
 occultissime poterat, infidias locat. Quum
 jam praeterveherentur, persequi inci-
 pit. Illi vero, conspectis hisce, fugam
 arripiunt. Jam tardissime navigantes, su-
 is navibus expeditissimis celeriter admo-
 dum assequutus erat; quum suis in pri-
 ma fronte denuntiat, ne in postremas ir-
 ruerent: simul ipse praecedentes perse-
 quitur. Quas ubi cepisset, ac jam po-
 stremi etiam primos ex suis captos vide-
 rent: prae dejectione animi, etiam a tar-
 dioribus occupabantur. Ita factum, ut
 universae hostium in potestatem veni-

rent. Caeterum posteaquam ad Antalci-25
dam naves Syracusanae viginti venif-
sent, et aliae ab Ionia, quae Teribazo
parebat, aliae ab ea, cui Ariobarzanes
praeerat: (et erat jam olim Antalcidas
Ariobarzanis hospes: Pharnabazus qui-
dem arcessitus ad regem, in Asiam per-
rexerat, ubi hoc ipso tempore filiam re-
gis uxorem duxit) tum igitur Antalci-
das, classe navium LXXX numerum ex-
cedente, maris imperium obtinebat. At-
que adeo prohibebat jam, quominus na-
ves e Ponto Athenas proficiscerentur,
easque suos ad socios subducebat. Qua-26
propter Athenienses, qui magnam esse
classem hostium viderent, ac ne nunc
quoque perinde, ut prius, bello frange-
rentur, metuerent; posteaquam rex La-
daemoniis belli socius factus esset, atque
etiam ex Aegina tantum non a praedo-
nibus obsiderentur: ob hasce causas om-
nes, pacem vehementer expetebant. Iti-
dem Lacedaemonii, quibus esset necesse
cohortis unius praesidio Lechaeum tene-

5
6
σαι. Επει δὲ ἤλθον αὐτῷ αἱ τε ἐκ Συ-
ρακυσῶν νῆες εἴκοσιν, ἤλθον δὲ καὶ αἱ ἀπὸ
Ιωνίας ὅσῃς ἐγκρατὴς ἦν Τηρίβαζος, συμ-
επληρώθησαν δὲ καὶ ἐκ τῆς Αῤῥισβαρζάνους,
(καὶ γὰρ ἦν ξένος ἐκ παλαιῶ τῷ Αῤῥισβαρ-
ζάνει· ὁ δὲ Φαρνάβαζος, ἤδη ἀνακεκλημέ-
νος, ὥχετο ἄνω, ὅτε δὴ καὶ ἔγνημε τὴν βα-
σιλέως θυγατέρα·) ὁ δὲ Ανταλκίδας, γε-
νομένας ταῖς πάσαις ναυσὶ πλείοσιν, ἢ
ὀγδοήκοντα, ἐκράτει πάσης τῆς θαλάτ-
της. ὥστε καὶ τὰς ἐκ τοῦ Πόντος ναῦς Α-
θήναζε μὲν ἐκάλυε καταπλεῖν, ἐς δὲ τοὺς
ἑαυτῶν συμμάχους κατῆγεν. Οἱ μὲν οὖν
Ἀθηναῖοι, ὁρῶντες μὲν πολλὰς τὰς πό-
λεμίας ναῦς, φοβόμενοι δὲ μὴ, ὡς πρότε-
ρον, καταπολεμηθεῖσαν, συμμάχους Λα-
κεδαιμονίοις βασιλέως γεγεννημένους, πολιορ-
κούμενοι δὲ ἐκ τῆς Αἰγίνης ὑπὸ ληστῶν,
διὰ ταῦτα μὲν ἰχυρῶς ἐπεθύμουν τῆς εἰ-
ρήνης. οἱ δὲ αὖ Λακεδαιμόνιοι φρεσὶντες
μόρα μὲν ἐν Λεχαίῳ, μόρα δὲ ἐν Ορχο-

μὲνῳ, φυλάττοντες δὲ τὰς πόλεις, αἷς μὲν
 ἐπίστεινον, μὴ ἀπόλυντο, αἷς δὲ ἠπίστεινον,
 μὴ ἀποσαῖεν, πράγματα δ' ἔχοντες καὶ
 παρέχοντες περὶ τὴν Κόρινθον, χαλέπῳς
 ἔφερον τῷ πολέμῳ. οἱ γε μὴν Ἀργεῖοι, ἰ-
 δόντες Φρυγᾶν τε πεφασμένην ἐφ' ἑαυτὰς,
 καὶ γινώσκοντες, ὅτι ἡ τῶν μυνῶν ὑποφο-
 ρὰ οὐδὲν ἔτι σφᾶς ὠφελήσῃ, καὶ οὗτοι ἐς
 τὴν εἰρήνην πρόθυμοι ἦσαν. Ὡς τ' ἐπεὶ
 παρήγγειλεν ὁ Τηρίβαζος παρεῖναι τοὺς
 βελομένους ὑπακούσαι ἣν βασιλεὺς εἰρήνην
 καταπέμπει, ταχέως πάντες παρεγένον-
 το. ἐπεὶ δὲ ξυνῆλθον, ἐπιδείξας ὁ Τηρί-
 βαζος τὰ βασιλέως σημεία, ἀνεγίγνωσκε
 τὰ γεγραμμένα. εἶχε δὲ ὧδε. Ἀρτα-
 • ξέρξης βασιλεὺς νομίζει δίκαιον, τὰς μὲν
 • ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις ἑαυτοῦ εἶναι, καὶ
 • τῶν νήσων, * Κλαζομένας καὶ Κύπρον.
 • τὰς δὲ ἄλλας Ἑλληνίδας πόλεις, καὶ
 • μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτανόμους ἀφεῖναι,
 • πλὴν Δήμους, καὶ Ἰμβρὸς, καὶ Σκίρως. ταύ-

• Κλαζομινίας.

re, alterius, Orchomenum; itemque copiis urbes munire, ne vel ipsis perirent eae, quibus fidebant, vel deficerent aliae, quibus diffidebant; qui denique apud Corinthum ab aliis vexarentur, ac vicissim alios infestarent; et ipsi bellum geripermoleste ferebant. Argivi autem, qui copias adversus se decretas viderent, et animadverterent causas, quas praetextere consuevissent, nihil eis amplius pro-
 27 futuras; itidem pacis cupidi erant. Quo factum, ut ubi adesse Teribazus eos iussisset, qui pacis ex Asia superiori missae a rege formulae obedire vellent: mox universi convenirent. Itaque praesentibus ipsis Teribazus regis signis demonstratis, quae a rege perscripta essent, le-
 28 git. Eorum haec erat sententia: Rex
 • Artaxerxes aequum esse censet, ut ur-
 • bes in Asia sitae, una cum insulis Clazomenis, et Cipro, sibi pareant: cae-
 • tera Graeci nominis oppida, parva,
 • magna, sui juris sunt. Lemnus, Imbrus, Scirus excipiuntur; quas, ut o-

'lim, ita nunc etiam Athenienses ob-
 'nento. Hanc pacem quicumque rejice-
 'rint, iis equidem bellum, una cum ad-
 'probantibus eam, mari, terra, pecunia,
 'classe inferam.' Haec quum urbium 29
 legati audirent, singuli de iis ad suas res-
 publicas referebant. Tandem iusjuran-
 dum praestiterunt omnes, rata se haec
 habituros: tantum Thebani Boeotorum
 omnium nomine praestare iusjurandum
 volebant. Id vero negabat accipiendum
 Agesilaus, nisi jurarent ex sententia re-
 giarum litterarum; oppida, parva, mag-
 na, sui juris fore. Ad ea Thebanorum
 legati respondebant, sibi nihil ejusmodi
 mandatum esse. Abite nunc, subjecit A-
 gesilaus, ac de hoc vestros consulite: si-
 mul eis hoc quoque renunciate, ni pare-
 ant, foederis in societate nequaquam fu-
 turos. Discedentibus illis, Agesilaus, ob 30
 eas quas cum Thebanis exercebat inimi-
 citias, non cunctabatur: sed suam in-
 sententiam adductis Ephoris, statim exiit

θὺς ἰθύειο. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τὰ διαβαλήρια,
 ἀφικόμενος ἐς τὴν Τεγέαν, διέπεμπε τῶν
 μὲν ἱππέων κατὰ τὴς περιοίκας ἐπισπύ-
 σοντας, διέπεμπε δὲ καὶ ξαναγὰς ἐς τὰς πό-
 λεις. πρὶν δὲ αὐτὸν ὀρμηθῆναι ἐκ Τεγέας,
 παρήσαν οἱ Θηβαῖοι, λέγοντες, ὅτι ἀφιάσι
 τὰς πόλεις αὐτονόμους. καὶ ἔτι Λακεδαι-
 μόνιοι μὲν οἵκαδε ἀπῆλθον, Θηβαῖοι δ' ἐς
 τὰς σπονδὰς εἰσελθεῖν ἠναγκάσθησαν, αὐ-
 τονόμους ἀφέντες τὰς Βοιωτικὰς πόλεις. Οἱ
 δ' αὖ Κορίνθιοι ἐκ ἐξέπεμπον τὴν τῶν Αργ-
 γείων Φρυγάν. ἀλλ' ὁ Αγησίλαος καὶ τέ-
 τοις προεῖπε, τοῖς μὲν, εἰ μὴ ἐκπέμψαιεν
 τοὺς Αργεῖους, τοῖς δὲ, εἰ μὴ ἀπίοιεν ἐκ
 τῆς Κορίνθου, ὅτι πόλεμον ἐξοίσει ἐπ' αὐ-
 τές. ἐπεὶ δὲ φοβηθέντων ἀμφοτέρων ἐξῆλ-
 θον οἱ Αργεῖοι, καὶ αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς ἡ τῶν
 Κορινθίων πόλις ἐγένετο, οἱ μὲν σφαγεῖς καὶ
 οἱ μελάτριοι τῷ ἔργῳ, αὐτοὶ γνόντες, ἀπῆλ-
 θον ἐκ τῆς Κορίνθου. οἱ δ' ἄλλοι πολῖται
 ἐκόντες κατεδέχοντο τὴς πρόσθεν φεύγον-

• τας δὲ, ὥσπερ τὸ ἀρχαῖον, εἶναι Αθη-
 • ναίων. ὁπότεροι δὲ ταύτην τὴν εἰρήνην
 • μὴ δέχονται, τέτοις ἐγὼ πολεμήσω με-
 • τὰ τῶν ταῦτα βυλομένων, καὶ περὶ, καὶ
 • κατὰ θάλατταν, καὶ ναυσὶ, καὶ χρήμασιν.
 Ακούοντες οὖν ταῦτα οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων
 πρέσβεις, ἀπήγγελλον ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν ἑ-
 καστοὶ πόλεις. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὤμ-
 νυσαν ἐμπεδώσειν ταῦτα, οἱ δὲ Θηβαῖοι
 ἤξιον ὑπὲρ πάντων Βοιωτῶν ὀμνῦναι. ὁ δὲ
 Αγησίλαος ἔκ ἔφη δέξασθαι τοὺς ὄρκους,
 εἰ μὴ ὀμνύωσιν ὥσπερ τὰ βασιλέως γράμ-
 ματὰ ἔλεγεν, αὐτονόμους εἶναι καὶ μικρὰν καὶ
 μεγάλην πόλιν. οἱ δὲ τῶν Θηβαίων πρέσ-
 βεις ἔλεγον, ὅτι οὐκ ἐπεσαλμένα σφίσι
 ταῦτα εἶη. ἴτε νῦν, ἔφη ὁ Αγησίλαος, καὶ
 ἐρωτᾶτε. ἀπαγγέλλετε δὲ αὐτοῖς καὶ
 ταῦτα, ὅτι εἰ μὴ ταῦτα ποιήσοιεν, ἔκ-
 σπόνδοι ἔσονται. Οἱ μὲν δὴ ὤχοντο. ὁ δὲ
 Αγησίλαος διὰ τὴν πρὸς Θηβαίους ἔχθραν
 ἔκ ἔμελλεν, ἀλλὰ πείσας τὸς Εφόρους, εὐ-

exta consulebat. Ea quum de traducendis copiis ei fausta contigissent, Tegeam profectus, partim equites hinc indemittebat ad finitimos, qui eos properare juberent; partim externarum copiarum ductores suas ad urbes ablegabat. Priusquam Tegea moveret, Thebani aderant, oppidaque se libertati suae restituere significabant. Ita Lacedaemonii quidem domum rediere, Thebani verotum foederis conditiones accipere, tum oppida Boeotica relinquere libera coacti sunt. Restabant Corinthii, qui praesidium Argivum non dimittebant. His quoque denunciat Agesilaus, bellum se moturum adversus Corinthios, ni Argivos dimitterent: adversus Argivos, ni Corintho excederent. Posteaquam utrisque metu perterritis, excessissent Argivi, jamque Corinthiorum urbs suo jure libertateque fueretur; caedis auctores, et quotquot affines culpaе fuerant, sponte sua Corintho excedunt, et cives caeteri non invite in urbem eos, qui antehac

exulabant, admittunt. His rebus confec-³²
 tis, praestitoque ab urbibus jurejuran-
 do, ratam se pacem habituras, cujus ef-
 fet a rege missa formula: tum deinde
 non solum terrestres, verumetiam nava-
 les copiae dimissae sunt. Ita tunc inter
 Lacedaemonios, et Athenienses, eorum-
 que socios, post bellum ab everfione mu-
 rorum Atheniensium gestum, haec pri-
 ma pax constituta fuit. Quumque La-³³
 cedaemonii bello durante non inferiores
 adversariis fuissent, multo tamen ampli-
 orem ex pace, quam Antalcideam vo-
 cant, gloriam sunt consequuti. Nam
 quia pacis a rege missae praesides facti e-
 rant, urbesque in libertatem vindica-
 bant: simul Corinthum societate sibi de-
 vinxerunt, et oppida Boeotica Theba-
 norum potestati erepta, quod jam olim
 expetiverant, libertati suae restituerunt.
 Praeterea copiarum delectu adversus Ar-
 givos, ni Corintho excederent, decreto;
 perfecerunt ut illi Corinthum sibi vindi-
 care desinerent.

τας
 μόκ
 καλ
 τὰ
 ματ
 (15,
 ὕσε
 νησι
 Εν
 ἐναν
 λὺ
 τὰ
 γὰρ
 περ
 ταί
 ξύμ
 Θ
 ἔπ
 γεί
 ναν
 εἶν

τας. Επεὶ δὲ ταῦτ' ἐπράχθη, καὶ ὁμω-
μόκεσαν αἱ πόλεις ἐμμένειν τῇ εἰρήνῃ, ἣν
καλέπεμψε βασιλεὺς, ἐκ τούτου διελύθη μὲν
τὰ πεζικά, διελύθη δὲ καὶ τὰ ναυτικά στρατεύ-
ματα. Λακεδαιμονίοις μὲν δὴ, καὶ Αθηναί-
οις, καὶ τοῖς συμμαχοῖς οὕτως ἢ μετὰ τὸν
ὑστερον πόλεμον τῆς καθαιρέσεως τῶν Αθή-
νησι τειχῶν, αὕτη πρώτη εἰρήνη ἐγένετο.
Εν δὲ τῷ πολέμῳ μᾶλλον ἀντιρρόπως τοῖς
ἐναντίοις πράττοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, πο-
λὺ ἐπικυδέστεροι ἐγένοντο ἐκ τῆς ἐπ' Αν-
ταλκίδου εἰρήνης καλουμένης. προσάται
γὰρ γενόμενοι τῆς ὑπὸ βασιλείῳ κατα-
πεμφθείσης εἰρήνης, καὶ τὴν αὐτονομίαν
ταῖς πόλεσι πράττοντες, προσέλαβον μὲν
σύμμαχον Κόρινθον, αὐτονόμους δὲ ἀπὸ τῶν
Θηβαίων τὰς Βοιωτίδας πόλεις ἐποίησαν,
ἧπερ πάλαι ἐπεθύμουν. ἔπαυσαν δὲ καὶ Αρ-
γεῖς Κόρινθον σφετεριζομένους, φρενὴν φή-
ναντες ἐπ' αὐτοὺς, εἰ μὴ ἐξίοιεν ἐκ Κο-
ρίνθου.

β'. Τούτων δὲ προκεχωρηκότων, ὡς ἐβόλοντο, ἔδοξεν αὐτοῖς, ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ξυμμάχων ἐνέκειντο, καὶ τοῖς πολεμίοις εὐμενέστεροι ἦσαν, ἢ τῇ Λακεδαίμονι, τήν τε κολάσαι, καὶ κατασκευάσαι, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀπιστεῖν. πρῶτον μὲν ἐκπέμψαντες ὡς τοὺς Μαντινέας, ἐκέλευσαν αὐτὰς τὸ τεῖχος περιαιρεῖν· λέγοντες, ὡς ἔκ αὐτῶν ἀνὰ πιστεύσειαν ἄλλως αὐτοῖς, μὴ ζύν τοῖς πολεμίοις γενέσθαι. Αἰδοῦναι γὰρ ἔφασαν, καὶ ὡς σῖτον ἐξέπεμπον τοῖς Ἀργείοις, σφῶν αὐτοῖς πολεμούντων· καὶ ὡς ἔστι μὲν ὅτε οὐδὲ συστρατεύοιεν, ἐκχειρίαν προφασιζόμενοι· ὁπότε δὲ καὶ ἀκολουθοῖεν, ὡς κακῶς συστρατεύοιεν. ἔτι δὲ γινώσκειν ἔφασαν φθονοῦντας μὲν αὐτούς, εἴ τι σφίσι ἀγαθὸν γίγνοιτο· ἐφηδόμενους δὲ, εἴ τις συμφορὰ προσπίπτοι. ἐλέγοντο δὲ καὶ αἱ σπονδαὶ ἐξεληλυθέναι τοῖς Μαντινεῦσι τήν τε τῷ ἔτει, αἱ μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην τριακονταεῖς γενέ-

II. Haec quum ipsis ex animi sententia cessissent, ex sociis suis eos qui hoc ipsis bello molesti fuerant, et amiciore se erga hostes animo, quam ipsos, gesserant, multare decreverunt; eoque redigere, ut deinceps inobedientes esse non possent. Primum ergo missis ad Mantineos legatis, murum uti diruerent, edixerunt. Aiebant enim, caeteroqui se minime credituros, cum hostibus eos suis non conspirasse. Nam comperisse se, frumentum Argivis missum ab ipsis esse id temporis, quum Lacedaemonii bellum eis facerent. Praeterea nonnunquam ipsos per causam induciarum adesse sibi in bello gerendo noluisse, ac, si maxime sequuti essent, ignaviter rem gessisse. Nec non animadvertere se commemorabant, Lacedaemoniis eos invidere, si quid ipsis prospere cessisset: contraque laetari, si qua calamitas accidisset. Etiam addebatur, hoc anno finem earum induciarum esse, quas in annos xxx cum Lacedaemoniis Mantinei a commisso ad Manti-

neam proelio pepigerant. Posteaquam 3
 moenia diruere Mantinei recusassent, La-
 cedaemonii delectum adversus eos ha-
 bendum statuunt. Hac in expeditione
 Agesilaus, ne imperatorio munere fungi
 cogeretur, a republica petebat: quum
 iis in bellis, quae cum Messeniis essent
 gesta, patri suo Mantineorum rempubli-
 cam multis in rebus obsequutam dice-
 ret. Itaque copias eas Agesipolis duxit,
 quanquam hujus quoque pater Pausani-
 as erga Mantineos populi principes ani-
 mo perbeneyolo esset. Posteaquam fines 4
 eorum ingressus esset, primum agros va-
 stabat. Ubi ne tunc quidem muros di-
 ruerent, urbem fossa circumdedit, dimi-
 dia militum parte cum armis fodientium
 in obsidione persistente, reliquis opere
 perficiundo occupatis. Ducta jam fossa,
 nullo cum periculo urbem muro cinge-
 bat. Quia vero animadverteret, magnam
 in urbe frumenti copiam esse, quod anni
 superioris fertilitas insignis fuerat, et id-
 circo molestum fore suis duceret, diu-
 turnis expeditionibus rempublicam ac

μεναι. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἤθελον καθαιρεῖν τὰ
τείχη, Φρουρὰν φαίνουσιν ἐπ' αὐτὰς. Ἀ-
γυσίλαος μὲν ἔν ἐδεήθη τῆς πόλεως, ἀφεῖ-
ναι αὐτὸν ταύτης τῆς στρατηγίας· λέγων,
ὅτι τῷ πατρὶ αὐτοῦ πολλὰ ὑπηρετήκει
ἢ τῶν Μαντινέων πόλις ἐν τοῖς πρὸς Μεσ-
σήνην πολέμοις. Ἀγυσίπολις δὲ ἐξήγαγε
τὴν Φρουρὰν, καὶ μάλα Πausanίης τοῦ πα-
τρὸς αὐτῆς Φιλικῶς ἔχοντος πρὸς τοὺς ἐν
Μαντινείᾳ τοῦ δήμου προσάτας. Ὡς δὲ
ἐνέβαλε, πρῶτον μὲν τὴν γῆν ἐδήξ. ἐπεὶ
δὲ οὐδὲ οὕτω καθήρουν τὰ τεῖχη, τάφρον
ὠρυτὶ κύκλῳ περὶ τὴν πόλιν, τοῖς μὲν ἡ-
μίσεσι τῶν στρατιωτῶν προσκαθημένοις σὺν
τοῖς ὅπλοις τῶν ταφρευόντων, τοῖς δὲ ἡ-
μίσεσιν ἐργαζομένοις. ἐπεὶ δὲ ἐξείργασθαι ἢ
τάφρος, ἀσφαλῶς ἤδη κύκλῳ τεῖχος περὶ
τὴν πόλιν ἀκοδόμησεν. αἰσθόμενος δὲ, ὅτι
ὁ σῆτος ἐν τῇ πόλει πολὺς εἴη, εὐετηρίας
γενομένης τῷ πρόσθεν ἔτει, καὶ νομίσας
χαλεπὸν ἔσεσθαι, εἰ δεήσει πολὺν χρόνον

τρύχειν στρατιαῖς τήν τε πόλιν καὶ τοὺς
 συμμάχους, ἀπέχωσε τὸν ῥέοντα ποταμὸν
 διὰ τῆς πόλεως, μάλ' ὄντα εὐμεγέθη. Εμ-
 φραχθείσης δὲ τῆς ἀπορροίας, ἤρετο τὸ
 ὕδωρ ὑπὲρ τε τῶν ὑπὸ ταῖς οἰκίαις καὶ ὑ-
 πὲρ τῶν ὑπὸ τῷ τείχει θεμελίων. βρε-
 χομένων δὲ τῶν κάτω πλίνθων, καὶ προδι-
 δασῶν τὰς ἄνω, τὸ μὲν πρῶτον ἐρρήγνυτο
 τὸ τείχος, ἔπειτα δὲ καὶ ἐκκλίνετο. οἱ δὲ
 χρόνον μὲν τινα ξύλα ἀντήρειδον, καὶ ἀντε-
 μηχανῶντο, ὥς μὴ πίπλοι ὁ πύργος. ἐπεὶ
 δὲ ἡτλήωντο τοῦ ὕδατος, δείσαντες μὴ πε-
 σόντος πῃ τοῦ κύκλῳ τείχους δορυάλωται
 γένοιτο, ὡμολόγησαν περιαιρήσειν. οἱ δὲ Αα-
 κεδαιμόνιοι ἐκ ἔφασαν πείσεσθαι, εἰ μὴ καὶ
 διοικῶντο κατὰ κώμας. οἱ δ' αὖ νομίσαν-
 τες ἀνάγκην εἶναι, ξυνέφασαν καὶ ταῦτα
 ποιήσειν. Οἰομένων δὲ ἀποθανεῖσθαι τῶν
 * ἀργολιζόντων, καὶ τῶν τῆς δήμου προσα-
 τῶν, διεπράξατο ὁ πατὴρ παρὰ τῆς Αἰγυ-
 πτίου πόλεως ἀσφάλειαν αὐτοῖς γενέσθαι, ἀ-

* ἀργυρολογιζόντων.

socios exhauriri: amnem sane amplum,
 qui urbem mediam perlabitur, aggerē
 5 obiecto avertit. Quapropter obstructo
 alveo, quo decurrebat, aqua se supra ac-
 dium ac murorum fundamenta attolle-
 bat. Quumque lateres inferiores hume-
 ctarentur, jamque superiores amplius
 haud sustinerent: primum rimas agere
 murus, deinde ruinam minari. Mantini
 tignis aliquantisper eum fulcire, ne-
 ve turris collaberetur, opere facto pro-
 hibere. Verum ubi ab aqua vinci se con-
 spexerē, veriti, ne muro undique cor-
 ruente, vi caperentur: eum se dirutu-
 ros adfensi sunt. Tum vero Lacedaemo-
 nii sibi satisfactum fore negabant, nisi
 per vicos sparsim habitarent. Mantinei
 necessario sibi sic faciundum rati, hac e-
 6 tiam in parte adsentiebantur. Quumque
 metuerent sibi, qui Argivis favebant, ac
 populo praeerant, ne interficerentur,
 Pausanias pater impetrat ab Agesipolide,
 ut eis, qui omnino erant LX, ex urbe tu-
 to discedere liceret. Itaque inde usque

44 RERUM GRAEC. V.

ab ipsis portis Lacedaemonii cum hastis ex utraque viae parte stabant, et exeuntes intuebantur. Ac tametsi eos odissent, facilius tamen manus ab eis abstinebant, quam Mantineorum optimates fecissent: quod a nobis ut ingens erga magistratus obedientiae argumentum, commemoratum esto. Secundum haec murus est dirutus, et quatuor in partes Mantinea sparsa, quemadmodum olim habitari consueverat. Erat autem initio molestum ipsis, quod aedes jam exstructas diruere, ac pro eis alias exstruere cogerentur. Vetus quia propius a praediis suis, quae juxta vicos habebant, opulentiores aberant, et optimates summae rerum praeerant, liberata republica, popularis a factionis principibus, quos graves experti fuerant; etiam ex iis quae acciderant, voluptatem capiebant. Praeterea Lacedaemonii non singulatim sed vicatim copias cogentem mittebant. Itaque longe promptius e vicis signa Lacedaemoniorum sequebantur, quam in statu populari fe-

παλ
οὔσι.
μενο
οἱ Λ
ἐξίον
χον
Μα
τέκ
ῥέθ
τίνα
κην
μὲν
λα
ῖσι
τω
τί
τῶ
πρ
κεδ
μη
τῶ

παλλαττομένοις ἐκ τῆς πόλεως, ἐξήκοντα
οὔσι. καὶ ἀμφοτέρωθεν μὲν τῆς ὁδοῦ, ἀρξά-
μενοι ἀπὸ τῶν πυλῶν, ἔχοντες τὰ δόρατα
οἱ Λακεδαιμόνιοι ἕστησαν, θεώμενοι τοὺς
ἐξιόντας, καὶ μισθῶντες αὐτοὺς, ὅμως ἀπεί-
χοντο αὐτῶν ῥᾶον, ἢ οἱ βέλτιστοι τῶν
Μαντινέων. καὶ τῷτο μὲν εἰρήσθω μέγα
τεκμήριον πειθαρχίας. Ἐκ δὲ τούτου καθη-
ρέθη μὲν τὸ τεῖχος, διωκίσθῃ δὲ ἡ Μαν-
τίνεια τετραχῇ, καθάπερ τὸ ἀρχαῖον ὤ-
κην. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἤχθοντο, ὅτι τὰς
μὲν ὑπαρχούσας οἰκίας ἔδει καθαιρεῖν, ἄλ-
λας δὲ οἰκοδομεῖν. ἐπεὶ δὲ οἱ ἔχοντες τὰς
οἰκίας ἐβγύτερον μὲν ὤκην τῶν χωρίων, ὄν-
των αὐτοῖς περὶ τὰς κώμας, ἀριστοκρα-
τία δ' ἔχρωντο, ἀπηλλαγμένοι δ' ἦσαν
τῶν βαρέων δημαγωγῶν, ἤδοντο τοῖς πε-
πραγμένοις. καὶ ἐπεμπον μὲν αὐτοῖς οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι οὐ καθ' ἓνα, ἀλλὰ κατὰ † κώ-
μην ἕκαστην ξεναγόν. ξυνεστρατεύοντο δ' ἐκ
τῶν κωμῶν πολὺ προθυμώτερον, ἢ ὅτε ἐ-

† κατὰ γνῶμην.

δημοκρατῆνιο. καὶ τὰ μὲν δὴ περὶ Μαν-
τινείας οὕτω διεπέπρακτο, σοφωτέρων γε-
νομένων ταύτῃ γε τῶν ἀνθρώπων, τῷ μὴ
διὰ τειχῶν ποταμὸν παιῖσθαι. Οἱ δ' ἐκ
Φλιῦντος φεύγοντες, αἰσθόμενοι τὴς Λακε-
δαιμονίας ἐπισκοπῆν τῶν συμμαχῶν ὁ-
ποῖοί τινες ἕκαστοι ἐν τῷ πολέμῳ αὐτοῖς
ἐγεγέννητο, καιρὸν ἡγησάμενοι, ἐπορεύθη-
σαν εἰς Λακεδαίμονα, καὶ ἐδίδασκον, ὥς ἕως
μὲν σφεῖς οἴκοι ἦσαν, ἐδέχετό τε ἡ πό-
λις τὴς Λακεδαιμονίας εἰς τὸ τεῖχος, καὶ
συνεστρατεύοντο ὅποι ἡγοῖντο. ἐπεὶ δὲ
σφᾶς αὐτοὶ ἐξέβαλον, ὥς ἔπεσθαι μὲν οὐ-
δαμῶς ἐθέλοιεν, μόνους δὲ πάντων ἀνθρώπων
Λακεδαιμονίας οὐ δέχοντο εἰσὼ τῶν πυ-
λῶν. Ἀκῶσας δὴ ταῦτα τοῖς Εφόροις ἄ-
ξιον ἔδοξεν ἐπιστροφῆς εἶναι. καὶ πέμψαν-
τες πρὸς τὴν τῶν Φλιασίων πόλιν ἔλεγον,
ὥς φίλοι μὲν οἱ φυγάδες τῇ Λακεδαιμο-
νίων πόλει εἶεν, ἀδικῶντες δ' ὕδεν φεύγοι-
εν. ἀξίῳ δ' ἔφασαν, μὴ ὑπ' ἀνάγκης, ἀλ-

cerant. Hic rerum apud Mantineam ge-
 starum fuit exitus: Qui esse hominibus
 documento potest, ne per muros amnem
 8 in urbem ducant. Caeterum ii qui exu-
 labant Phliunte, quum animadverterent,
 considerare Lacedaemonios, quo pacto
 focii singuli tempore belli se gessissent;
 idoneam se nactos occasionem arbitrati,
 Lacedaemonem proficiscuntur, atque
 commemorant, civitatem suam, quamdiu
 in ea vixissent ipsi, Lacedaemonios in ur-
 bem admisisse, signaque illorum sequi
 consuevisse, quocunque duxissent: Nunc
 posteaquam ipsi ejecti essent, nolle suos
 homines Lacedaemoniorum militiam se-
 qui, ac solos omnium mortalium intra
 9 portas eos non admittere. Quae quum
 audissent Ephori, visa sunt animadver-
 sione digna esse. Quapropter missis ad
 Phliasiorum civitatem legatis, exules hos
 reipublicae Lacedaemoniorum amicos es-
 se, ac per injuriam in exilium actos sig-
 nificabant. Proinde se petere, ne tam
 vi quam bona cum ipsorum voluntate re-

duci eos paterentur. Iis auditis metuebant Phliasii, ne qui ex iis civibus, in urbe qui erant, Lacedaemonios intromitterent, si cum exercitu advenissent. Nam exules ipsi multos in urbe propinquos habebant, multos erga se benevolos: denique nonnulli erant, qui, ut plurimis in rebus publicis fieri consuevit, novarum rerum cupidi, exules reducere vellent. Quapropter huiusmodi quaedam veriti Phliasii, de recipiendis in patriam exulibus decretum promulgant: et addunt, possessiones, de quibus palam constaret, eisdem restituendas esse, pretiumque persolvendum illis qui a fisco exulum bona coëmiserant. Quod si esset aliquid inter eos utrinque controversiae, de hoc jure disceptandum. Atque haec tum temporis in Phliasiorum exulum caussa gesta fuerunt. Inde missi Acantho et Apollonia, quae urbes inter alias propter Olynthum sitas maximae sunt, legati Lacedaemonem veniunt: quumque accepissent Ephori, quamobrem adessent, eos ad concilium publicum, et socios, dedu-

καὶ
 αὐτ
 σαν
 ἐνδο
 τῆς.
 τῶν
 (οἷα
 ρων
 γειν
 δὴ
 τῆς
 τὰ
 νων
 λαβ
 λῆς
 μὲν
 κεί
 δὲ
 ρι
 Λα
 ἐνε

καὶ παρ' ἐκόντων διαπράξασθαι κατελθεῖν
 αὐτὸς. ἃ δὲ ἀκύντες οἱ Φλιάσιοι, ἔδει-
 σαν μὴ, εἰ στρατεύσαιντο ἐπ' αὐτὸς, τῶν
 ἔνδοθεν παρείησαν τινες ἐς τὴν πόλιν αὐ-
 τὸς. καὶ γὰρ συγγενεῖς πολλοὶ ἔνδον ἦσαν
 τῶν φευγόντων, καὶ ἄλλως εὐμενεῖς, καὶ
 (οἷα δὴ ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσι) νεωτέ-
 ρων τινες ἐπιθυμῶντες πραγμάτων κατὰ-
 γειν ἐβόλοντο τὴν φυγὴν. Τσαῦτα μὲν
 δὴ φοβηθέντες, ἐψηφίσαντο καταδέχεσθαι
 τὸς φυγάδας, καὶ ἐκείνοις μὲν ἀποδοῦναι
 τὰ ἐμφανῆ κτήματα, τοὺς δὲ τὰ ἐκεί-
 νων πριαμένους ἐκ δημοσίου, τὴν τιμὴν ἀπο-
 λαβεῖν. εἰ δέ τι ἀμφίλογον πρὸς ἀλλή-
 λους γίγνοιτο, δίκην διακριθῆναι. καὶ ταῦτα
 μὲν αὖ περὶ τῶν Φλιασίων φυγάδων ἐν ἐ-
 κείνῳ τῷ χρόνῳ ἐπέπρακτο. Εἰς Ἀκάνθεα
 δὲ καὶ Ἀπολλωνίας (αἵ περ μέγισται τῶν πε-
 ρὶ Ολυθον πόλεων) πρέσβεις ἀφίκοντο ἐς
 Λακεδαίμονα. ἀκύναντες δὲ οἱ Εφοροὶ ὧν
 ἕνεκα ἦγον, προσήγαγον αὐτοὺς πρὸς τὴν

τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰς συμμαχάς. ἔνθα δὲ
 Κλειγένης Ακάνθιος ἔλεξεν. ὦ ἄνδρες
 Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι, οἴα-
 μεθα λανθάνειν ὑμᾶς πρᾶγμα φυόμενον
 ἐν τῇ Ἑλλάδι. ὅτι μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ
 Θράκης μεγίστη πόλις Ολυνθος, σχεδὸν
 πάντες ἐπίσασθε. οὗτοι τῶν πόλεων
 προσηγάγοντο ἐς τὴν ἡμῶν, ἐφ' ὥστε τοῖς αὐ-
 τοῖς χρῆσθαι νόμοις, καὶ συμπολιτεύειν.
 ἔπειτα δὲ καὶ τῶν μεϊζόνων προσέλαβόν
 τινας. ἐκ δὲ τούτων ἐπεχείρησαν καὶ τὰς
 τῆς Μακεδονίας πόλεις ἐλευθεροῦν ἀπὸ
 Ἀμύντου τοῦ Μακεδόνων βασιλέως. Ε-
 πεί δὲ εἰσήκουσαν αἱ ἐγγύτατα αὐ-
 τῶν, ταχὺ καὶ ἐπὶ τὰς πόρρω καὶ μείζους
 ἐπορεύοντο. καὶ κατελίπομεν ἡμεῖς ἔχον-
 τας ἤδη ἄλλας τὲ πολλὰς, καὶ Πέλλαν,
 ἥπερ μεγίστη τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πόλεων.
 καὶ Ἀμύνταν δὲ αἰσθανόμεθα ἀπρωρῆναι
 τε ἐκ τῶν πόλεων, καὶ ὅσον οὐκ ἐκπε-
 πλωκότα ἤδη ἀπάσης Μακεδονίας. πέμ-

cunt. Ibi tum Cligenes Acanthius hanc
 12 orationem habuit: ‘ Existimamus, La-
 ‘ cedaemonii, vosque focii, nec dum vos
 ‘ comperisse quidquam de re, quae in
 ‘ Graecia nunc primum quasi pullulat. Id
 ‘ quidem prope vos universos scire ne-
 ‘ cessè est, Olynthum inter urbes Thra-
 ‘ ciae maximam esse. Atque hi quaedam
 ‘ oppida sibi adjunxerunt, ea conditio-
 ‘ ne, ut legibus iisdem, tanquam in ea-
 ‘ dem republica, vivant. Mox quaedam
 ‘ etiam de majoribus oppidis ad se per-
 ‘ traxere. Secundum ea porro ad libe-
 ‘ randum urbes Macedoniae ab Amyn-
 ‘ tae Macedonum regis imperio, animum
 ‘ adjecere. Parentibus iis, quae ipsis e-
 ‘ rant proximae, confestim etiam ad re-
 ‘ motiores amplioresque perrexerunt.
 ‘ Nos quidem domo proficiscentes ita
 ‘ reliquimus eos, ut jam praeter alias
 ‘ complures urbes, Pellam quoque tene-
 ‘ rent, inter oppida Macedoniae reliqua
 ‘ longe maximam. Amyntam ipsum in-
 ‘ telligimus oppidis suis excedere, tan-
 ‘ tumque non Macedonia tota jam exci-

' disse. Denique iidem Olynthii missis ad
 ' nos et Apollonienses suis, denuntiarunt
 ' nobis; ni nostras ad ipsos copias mitte-
 ' remus, quae se cum ipsis conjungerent,
 ' recta se nos invasuros. Cupimus autem
 ' nos, Lacedaemonii, legibus uti patriis,
 ' et nostram ipsi rempublicam admini-
 ' strare: verum si nemo suppetias nobis
 ' tulerit, adungere nos ipsis cogemur.
 ' Habent gravis armaturae pedites non
 ' pauciores 10000, cetratos his longe
 ' plures. Quod si nos etiam cum ipsis
 ' jungamur, equites plures habituri
 ' sunt, quam 5000. Praeterea legatos A-
 ' theniensium ac Boeotorum istuc reli-
 ' quimus, quibus Olynthios decrevisse
 ' suos ad easdem urbes legatos adjunge-
 ' re, qui cum eis de ineunda societate a-
 ' gant, audiebamus. Atqui si ad vires
 ' Atheniensium Thebanorumque, tanta
 ' potentiae fiat accessio: videte, Lace-
 ' daemonii, ne deinceps illis haud facile
 ' obviam ituri sitis. Et vero quia Poti-

φαντες δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς Ἀπολ-
 λωνιάτας οἱ Ολύνθιοι, προεῖπον ἡμῖν,
 ὅτι εἰ μὴ παρεσόμεθα συστρατευσόμενοι,
 ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμᾶς ἴοιεν. Ἡμεῖς δὲ, ὦ ἄν-
 δρες Λακεδαιμόνιοι, βουλόμεθα μὲν τοῖς
 παλῖοις νόμοις χρῆσθαι, καὶ αὐτοὶ πολί-
 ται εἶναι. εἰ μὲν τοι μὴ βοηθήσοι τις,
 ἀνάγκη καὶ ἡμῖν μετ' ἐκείνων γίγνεσθαι.
 καὶ τοίνυν γε δὴ αὐτοῖς εἰσιν ὀπλῖται
 μὲν οὐκ ἐλάττω οὐκλακοσίων, πελτασαὶ
 δὲ πολὺ πλείους ἢ τοσούτοι. ἵππεῖς γε
 μέντοι, εἴαν καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτῶν γενώμε-
 θαι, ἑσονται πλείους ἢ χίλιοι. Κατελί-
 πομεν δὲ καὶ Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν πρέσ-
 βεις ἤδη αὐτόθι. ἡκόμεν δὲ, ὥς καὶ αὐ-
 τοῖς Ολύνθίοις ἐφηφισμένον εἴη συμπέμ-
 πειν πρέσβεις εἰς ταύτας τὰς πόλεις
 περὶ συμμαχίας. καίτοι εἰ τοσαύτη δύ-
 ναμις προσγενήσεται τῇ τε Ἀθηναίων καὶ
 Θηβαίων ἰσχύϊ, ὁρᾶτε, ἔφη, ὅπως μὴ
 ἔκῃτι εὐμεταχείριστα ἐκεῖνα ἔσαι ὑμῖν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ Ποτίδαιαν ἔχουσιν ἐπὶ τῷ
 Ἰσθμῷ τῆς Παλλήνης οὔσαν, νομίζετε
 καὶ τὰς ἐντὸς ταύτης πόλεις ὑπηκόους
 εἶσεσθαι αὐτῶν. τεκμήριον δὲ τι ἔσω ὑ-
 μῖν καὶ τῷτο, ὅτι ἰσχυρῶς αὐταὶ αἱ πό-
 λεις πεφόβηται. μάλιστα γὰρ μισοῦσαι
 τὰς Ολυνθίους, ὅμως ἔκ ἐτόλμησαν μεθ'
 ἡμῶν πρεσβείας πέμπειν διδάξοντας ταῦ-
 τα. Εννοήσατε δὲ καὶ τόδε, πῶς εἰκὸς
 ὑμᾶς τῆς μὲν Βοιωτίας ἐπιμεληθῆναι,
 ὅπως μὴ κατ' ἐν εἴῃ, πολὺ δὲ μείζο-
 νος ἀθροισμένης δυνάμεως ἀμελῆσαι, καὶ
 ταύτης οὐ κατὰ γῆν μόνον, ἀλλὰ καὶ
 κατὰ θάλατταν ἰσχυρᾶς γενομένης. τί
 γὰρ δὴ καὶ ἐμποδῶν, ὅπου ξύλα μὲν ναυ-
 πηγήσιμα ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ ἐσὶ, χρη-
 μάτων δὲ πρόσοδοι ἐκ πολλῶν μὲν λιμέ-
 νων, ἐκ πολλῶν δὲ ἐμπορίων, πολυαν-
 θρωπία γε μὴν διὰ τὴν πολυσιτίαν ὑ-
 πάρχει; ἀλλὰ μὴν καὶ γείτονές εἰσιν
 αὐταῖς Θράκες οἱ ἀβασίλευτοι, οἳ δε-

* daeam tenent, ad Pallenes Isthmum si-
 * tam, existimare debetis, etiam ea mox
 * oppida, quae intra illam sita sunt, ip-
 * sorum in potestatem ventura. Sit au-
 * tem hoc vobis argumento, quantopere
 * sibi civitates illae metuant. Nam quum
 * Olynthios maximo prosequantur odio,
 * non tamen ausae fuerunt legatos no-
 * biscum mittere, qui haec vobis expo-
 * nerent. Quin et illud vobiscum ex-
 * pendite, quî par sit vos operam dare,
 * ne se Boeotia jungat; ac multo ma-
 * jorem potentiam coeuntem negligere,
 * quae quidem non terra modo, sed eti-
 * am mari crescat. Nam quid illis im-
 * pedimento fuerit, quum ipsorum in fi-
 * nibus ad classem aedificandam materies
 * suppetat, neque desint partim multis
 * ex portubus, partim emporiis, vestiga-
 * lia, multitudine denique hominum, ob
 * fertilitatem soli, abundant? Accedit
 * adhaec, quod Thraces, nullius regis
 * imperio subiectos, vicinos habeant: qui
 * quidem nunc etiam Olynthios obse-

' quiis demulcent. Quod si etiam ab ip-
 ' sis subigentur, aucti erunt Olynthii
 ' potentia non exigua. Jam si haec om-
 ' nia sequantur, manum eis etiam auri-
 ' fodinae in Pangaeo porrigent. Atque
 ' horum nihil a nobis dicitur, quod non
 ' millies in ipsa Olynthiorum plebe pro-
 ' latum sit. Animos autem, quos gerunt,
 ' quamobrem quis commemoret? For-
 ' tasse divinitus ita comparati sumus ho-
 ' mines, ut una cum potentia nobis animi
 ' quoque crescant. Quapropter nos qui-
 ' dem, Lacedaemonii, vosque focii, re-
 ' rum istic statum hunc esse vobis nun-
 ' tiamus: vos, an operae pretium sit, ea
 ' non negligi, deliberate. Omnino tamen
 ' hoc quoque vos scire volumus, poten-
 ' tiam illam, quam esse diximus amplam,
 ' necdum inexpugnabilem putari debe-
 ' re. Nam quotquot oppida nunc prae-
 ' ter voluntatem suam reipublicae ipso-
 ' rum societate continentur, si quam po-
 ' tentiam adversariam conspexerint, mox
 ' ab eis deficient. At si connubiis mutu-
 ' is, et bonorum alternis acquisitionibus,

‘ ραπεύουσι μὲν καὶ νῦν ἤδη τὰς Ολυμθίους
 ‘ εἰ δὲ ὑπ’ ἐκείνης ἔσονται, πολλὴ καὶ αὐ-
 ‘ τη δύνάμις προσγένοιτ’ ἂν αὐταῖς. Τέ-
 ‘ των γε μὴν ἀκολουθόντων, καὶ τὰ ἐν τῷ
 ‘ Παλγαίῳ χρύσεια χεῖρα ἂν αὐταῖς ἤδη
 ‘ ὀρέγοι. καὶ τούτων ἡμεῖς ἔδὲν λέγομεν,
 ‘ ὅ,τι καὶ ἐν τῷ τῶν Ολυμθίων δήμῳ μυ-
 ‘ ριόλεκτόν ἐστι. τὸ δὲ μὴν φρόνημα αὐ-
 ‘ τῶν τί ἂν τις λέγοι; καὶ γὰρ ἴσως ὁ
 ‘ Θεὸς ἐποίησεν ἅμα τῷ δύνασθαι καὶ τὰ
 ‘ φρονήματα αὖξασθαι τῶν ἀνθρώπων. Ἡ-
 ‘ μεῖς μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι τε
 ‘ καὶ ζῦμμαχοι, ἐξαγγέλλομεν ὅτι τὰ κει-
 ‘ οῦτως ἔχει· ὑμεῖς δὲ βεβλεῦσθε, εἰ δο-
 ‘ κεῖ ἄξια ἐπιμελείας εἶναι. δεῖ γε μὴν
 ‘ ὑμᾶς καὶ τόδε εἰδέναι, ὥς ἦν εἰρήκαμεν
 ‘ δύνάμιν μεγάλην οὔσαν, ἔπω δυσπάλας-
 ‘ σός τις ἐστίν. αἱ γὰρ ἀκουσαι τῶν πό-
 ‘ λεων τῆς πολιτείας κοινωνῆσαι, αὗται
 ‘ ἂν τι ἰδῶσιν ἀντίπαλον, ταχὺ ἀποστή-
 ‘ σονται. Εἰ μὲν τοι συγκλεισθήσονται

ταῖς τε ἐπιγαμίαις καὶ ἐγκλήσεσι παραλ-
 λήλαις, ἃς ἐφηφισμένοι εἰσὶ, καὶ γνώ-
 σονται, ὅτι μετὰ τῶν κρατούντων ἔπε-
 σθαι κερδαλέον ἐστίν, (ὥσπερ Ἀρχάδες
 ὅταν μεθ' ὑμῶν ἴωσι, τά τε αὐτῶν σώ-
 ζουσι, καὶ τὰ ἀλλότρια ἀρπάζουσιν) ἴσως
 ἕκἐθ' ὁμοίως εὐλυτα ἔσαι. Λεχθέντων
 δὲ τούτων, ἐδίδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς
 συμμάχοις λόγον, καὶ ἐκέλευον συμβαλεῦ-
 ειν ὅ,τι γιγνώσκει τις ἄριστον τῇ Πελοπον-
 νήσῳ καὶ τοῖς συμμάχοις. ἐκ τούτου μὲν τοι
 πολλοὶ μὲν ξυνηγόρευον στρατείαν ποιεῖν,
 μάλιστα δὲ οἱ βουλόμενοι χαρίζεσθαι τοῖς
 Λακεδαιμονίοις. καὶ ἔδοξε πέμπειν ἐς τοὺς
 μυριάς ξύνταγμα ἐς ἐκάστην πόλιν. Λό-
 γοι δὲ ἐγένοντο, ἀργυρίον τε ἀντ' ἀνδρῶν
 ἐξεῖναι δίδοναι τῇ βουλομένῃ τῶν πόλεων,
 τριώβολον Αἰγιναιῖον κατ' ἄνδρα· ἵππέας
 τὲ εἴ τις παρέχοι, ἀντὶ τετλάρων ὀπλι-
 τῶν μισθὸν τῷ ἵππεϊ δίδοσθαι. εἰ δέ τις
 τῶν πόλεων ἐκλίποι τὴν στρατείαν, ἐξῆ-

- ' quod facere decreverunt, inter se co-
 ' alescent, ac esse fructuosum animad-
 ' verterent, sequi eos qui rerum potiun-
 ' tur (quemadmodum Arcades, quum
 ' vobiscum in hostem pergunt, simul et
 ' sua conservant, et aliena depopulan-
 ' tur) fortasse non tam facile dissipari vi-
 1 3 ' res ipsorum poterunt.' Haec ubi fuif-
 sent dicta, Lacedaemonii sociis dicendi
 potestatem faciunt, et in medium consu-
 lere jubent, quidnam Peloponneso reli-
 quisque sociis maxime ex usu fore quis-
 que censeret. Ibi tum complures expe-
 ditionem instituendam uno suadebant o-
 re, ac imprimis ii, qui gratificari Lacedaemoniis volebant. Itaque decretum ut
 mitteretur ad civitates singulas descriptio
 conferendorum militum ad decies mille.
 1 4 Facta ejus quoque rei mentio, liberum
 esse cuivis civitati, ut pro arbitrato suo
 pecuniam, militum loco mitteret, nimi-
 rum ternos obolos Aegineticos, in singu-
 los milites. Quod si quis equites suppe-
 ditaret, numerandum singulis esse sti-
 pendium, quod peditum quatuor stipen-
 dium aequaret. Si qua vero civitas expe-

ditionem hanc subterfugeret, jus esse
 Lacedaemoniis, multae nomine staterem
 in singulos pro die quovis exigere, Post-15
 eaque haec statuissent, rursus Acan-
 thii surgere, ac praeclara quidem haec
 esse decreta dicere: fieri tamen non pos-
 se, ut brevi perficerentur. Quapropter
 esse consultius, ut interea dum hae co-
 piae cogarentur, quamprimum et dux et
 exercitus a Lacedaemoniis caeterisque
 fociis civitatibus mitteretur, quantus qui-
 dem celeriter discedere posset. Nam id
 si fieret, perstituras in sententia sua civi-
 tates eas quae necdum ad Olynthios ac-
 cessissent, et vi ab eis coactas, minus ad
 bellum auxilii praestaturas, Quibus ita 16
 comprobatis, Eudamidam Lacedaemonii
 mittunt, et cum eo novos populares, cir-
 cum urbem habitantes, Sciritas, plus mi-
 nus 11000. Quum autem discederet Eu-
 damidas, rogabat Ephoros ut frater ip-
 sius Phoebidas, cum iis militibus, quos
 sibi decretos, a tergo relinqueret, col-
 lectis, se subsequeretur. Ipse postea
 quam ad oppida Thraciae pervenis-
 set, praesidia civitatibus iis mittit, quot

ναι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιζημιοῦν σάτῃρι
 κατὰ τὸν ἄνδρα, τῆς ἡμέρας. Ἐπεὶ δὲ
 ταῦτα ἔδοξεν, ἀναστάντες οἱ Ἀκάνθιοι, πάλιν
 ἐδίδασκον, ὥς ταῦτα καλά μὲν εἴη τὰ
 ψηφίσματα, ὃ μὲντοι δυνατὰ ταχὺ περαν-
 θῆναι. βέλτιον οὖν ἔφασαν εἶναι, ἐν ᾧ αὐ-
 τη ἡ παρασκευὴ ἀθροίζοιτο, ὥς τάχιστα
 ἄνδρα ἐξελθεῖν ἄρχοντα, καὶ δύναμιν ἐκ Λα-
 κεδάιμονός τε ὅση ἂν ταχὺ ἐξέλθοι, καὶ
 ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων. τούτου γὰρ γενο-
 μέν, τὰς τε οὐπω προσκεχωρηκυίας πό-
 λεις εἶναι ἂν, καὶ τὰς βεβιασμένας ἦτ-
 τον ἂν συμμαχεῖν. Δοξάντων δὲ καὶ
 τέττων, ἐκπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι Εὐ-
 δαμίδα, καὶ σὺν αὐτῷ νεοδαμῶδεις τε, καὶ
 τῶν περιοίκων, καὶ τῶν Σκιριτῶν, ἄνδρας
 ὥς δισχιλίους. ὁ μὲν τοι Εὐδαμίδας ἐξίων,
 Φοβίδα, τὸν ἀδελφόν, ἐδεήθη τῶν Εφόρων,
 τὰς ὑπολειπομένους τῶν ἑαυτῷ προστελαγ-
 μένων ἀθροίσαντα μετιέναι· αὐτὸς δὲ ἐπεὶ
 ἀφίκετο εἰς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία, ταῖς

μὲν δεομέναις τῶν πόλεων Φρουροὺς ἐπέμ-
 πειν, Ποτίδαιαν δὲ καὶ προσέλαβεν ἐκῶσαν,
 σύμμαχον ἤδη ἐκείνων οὔσαν. καὶ ἐντεῦθεν
 ὁρμώμενος ἐπολέμει, ὥσπερ εἰκὸς τὸν ἐ-
 λάτῳ ἔχοντα δύναμιν. Ὁ δὲ Φοιβίδας,
 ἐπεὶ ἠθροιάθησαν αὐτῷ οἱ ὑπολειφθέντες
 τῷ Εὐδαμίδῃ, λαβὼν αὐτὰς ἐπορεύετο. ὡς
 δὲ ἐγένοντο ἐν ταῖς Θήβαις, ἐσρατοπεδεύ-
 σαντο μὲν ἔξω τῆς πόλεως περὶ τὸ γυμνά-
 σιον. φασιαζόντων δὲ τῶν Θηβαίων, πο-
 λεμαρχῶντες μὲν ἐτύγχανον Ἰσμηνίας τὸ
 καὶ * Λεοντιάδης. διάφοροι δὲ ὄντες ἀλλή-
 λους, καὶ † στρατηγὸς ἑκάτερος τῶν ἐταίρ-
 ῶν, ὁ μὲν Ἰσμηνίας διὰ τὸ μῖσος τῶν Λα-
 κεδαιμονίων οὐδὲ ἐπλησίαζε τῷ Φοιβίδῃ·
 ὁ μὲν τοι Λεοντιάδης ἄλλως τε ἐθεράπευεν
 αὐτὸν, καὶ ἐπεὶ εἰσῳκείωθη, ἔλεγε τοιά-
 δε· Ἐξεσί σοι, ὦ Φοιβίδα, τῇδε τῇ ἡ-
 * μέρῃ μέγιστα ἀγαθὰ τῇ σεαυτοῦ πα-
 * τρίδι ὑποεργῆσαι. εἰ γὰρ ἀκολουθή-
 * σης ἐμοὶ σὺν τοῖς ὀπλίταις, εἰσάξω σε

* Λεοντιάδης. † ἀρχηγός.

quot ea postularent, ac Potidaeam socie-
 tate jam Olynthiis conjunctam, deditio-
 nem sponte sua facientem occupat. At-
 que hinc hostem invadens, bellum gere-
 bat, ut eum par erat facere, qui a copiis
 17 minus esset instructus. Phoebidas interim
 collectis iis qui Eudamidam sequuturi e-
 rant, iter ingreditur. Posteaquam The-
 bas copiae venissent, extra urbem haud
 procul a gymnasio castra locant. Dissi-
 debant inter se Thebani, et forte tunc
 praetores militares erant Ismenias ac Le-
 ontiades. Inimicitias illi mutuas exerce-
 bant, et quia suarum factionum uterque
 dux erat, Ismenias propter odium, quo
 Lacedaemonios prosequabatur, ad Phoe-
 bidam non accedebat: Leontiades con-
 tra, ut officiis eum caeteroqui demulce-
 bat, ita posteaquam familiarior factus es-
 set, hujusmodi verbis eum compellat:
 18 Offertur tibi, Phoebida, facultas hodi-
 'erno die praeclarissime de patria tua
 'merendi. Nam si me cum armatura
 'gravi sequaris, in arcem ego te intro-

ducam. Qua re confecta, velim existimes, omnino Thebas in Lacedaemoniorum, ac nostra, qui amico sumus erga vos animo, potestate futuras. Jam quidem certe proclamatum edicto publico est, quod ipse vides, ne quis Thebanorum adversus Olynthios tecum militatum eat. Ac si tu haec nobis adjuvantibus perficias, mox tibi nos et gravem armaturam non exiguam, et equites multos adjungemus. Quo fiet ut magnis cum copiis fratri suppetias sis laturus: adeoque interim, dum is Olynthum occupabit, tu Thebas in potestatem rediges, urbem Olyntho longe ampliorem.' His auditis Phoe-
19
bidas efferri animo coepit. Magis enim splendidi alicujus facinoris edendi desiderio, quam vitae, ardebat: quanquam nec ingenii acrimonia, nec prudentia valere admodum videretur. Posteaquam de re convenisset, progredi Leontiades eum jubet, ita ut tunc ad iter paratus erat. Ubi vero tempus erit, inquit, ad te ve-

• ἐγὼ ἐς τὴν ἀκρόπολιν. τέτϛ δὲ γενομένϛ
 • νομίζε τὰς Θήβας παντάπασιν ὑπὸ τοῖς
 • Λακεδαιμονίοις καὶ ἡμῖν, τοῖς ὑμετέροισ
 • φίλοις, ἔσεσθαι. καίτοι νῦν μὲν, ὡς ὀράς
 • ἀποκεκήρυκται μηδένα μετὰ σϜ στρατεύ-
 • ειν Θηβαίων ἐπ' Ολυνθίους. εἰ δέ γε
 • σὺ ταῦτα μεθ' ἡμῶν πράξεις, εὐθύς σοι
 • ἡμεῖς πολλοὺς μὲν ὀπλίτας, πολλοὺς
 • δὲ ἰππέας συμπέμψομεν· ὥστε πολλῇ
 • δυνάμει βοηθήσεις τῷ ἀδελφῷ, καὶ ἐν ᾧ
 • μέλλει ἐκεῖνος Ολυνθον κατασρέφειν,
 • σὺ κατεσραμμένος ἔση Θήβας, πολὺ
 • μείζω πόλιν Ολύνθϛ. Ἀκέσας δὲ ταῦ-
 • τα ὁ Φοῖβίδας ἀνεκκρίσθη. καὶ γὰρ ἦν τϛ
 • λαμπρόν τι ποιῆσαι πολὺ μᾶλλον, ἢ τοῦ
 • ζῆν ἐρασῆς· οὐ μὲν τοι λογιστικός γε, οὐδὲ
 • φρόνιμος πάνυ ἐδόκει εἶναι. ἐπεὶ δὲ ὠμο-
 • λόγησε ταῦτα, προορμῆσαι μὲν αὐτὸν
 • ἐκέλευσεν, ὥσπερ ξυνεσκευασμένος ἦν ἐς τὸ
 • ἀπιέναι· ἡνίκα δὲ ἂν ἡ καιρὸς, πρὸς σε
 • ἥξω ἐγὼ, ἔφη ὁ Λεοντιάδης, καὶ αὐτός σοι

ἡγήσομαι. Ἐν ᾧ δὲ ἡ μὲν βουλὴ ἐκάθητο
 ἐν τῇ ἀγορᾷ σοᾷ, διὰ τὸ τὰς γυναῖκας ἐν
 τῇ Καδμεΐᾳ δεσμοφοριάζειν, θέρους δὲ ὄν-
 τος καὶ μεσημβρίας, πλείσῃ ἦν ἐρημία ἐν
 ταῖς ὁδοῖς, ἐν τούτῳ προσελάσας ἐφ' ἱπ-
 πος ὁ Λεοντιάδης, ἀποσρέφει τὸν Φοιβίδαν,
 καὶ ἡγεῖται εὐθύς ἐς τὴν ἀκρόπολιν. κατα-
 σήσας δὲ ἐκεῖ τὸν Φοιβίδαν καὶ τοὺς μετ'
 αὐτῷ, καὶ παραδὼς αὐτῷ τὴν βαλανάγραν
 τῶν πυλῶν, καὶ εἰπὼν μηδένα παρίεναι ἐς
 τὴν ἀκρόπολιν, ὃν τινα μὴ αὐτὸς κελεύει,
 εὐθύς ἐπορεύετο ἐς τὴν βελλήν. ἔλθων δ',
 εἶπε τάδε· Ὅτι μὲν, ὦ ἄνδρες, Λακέ-
 δαιμόνιοι κατέχουσι τὴν ἀκρόπολιν, μη-
 δὲν ἀθυμεῖτε· ὁδὲν γάρ Φασι πολέμιοι
 ἦκειν, ὅσις μὴ πολέμῳ ἐρᾷ. ἐγὼ δὲ, τῷ
 νόμῳ κελεύοντος ἐξεῖναι πολεμάρχῳ λα-
 βεῖν εἴ τις δοκεῖ ἄξια θανάτου ποιεῖν,
 λαμβάνω τουτονὶ Ἰσμηνίαν, ὡς πολεμο-
 ποιῶντα. καὶ ὑμεῖς δὲ οἱ λοχαγοὶ τε καὶ
 οἱ μετὰ τούτων τεταγμένοι, ἀνίστασθε,

2 oniam, et viae dux ero. Itaque dum Senatus in fori porticu federet, mulieribus in Cadmea Cerealia peragentibus, jamque maxima esset in viis hominum solitudo; (erat enim aestas, et meridies appetierat) equo advectus Leontiades, ex itinere Phoebidam revocat, eumque recta in arcem ducit. Eam quum Phoebidae, et militum, qui cum ipso venerant, praesidio munivisset, ac portarum obicis clavem ei tradidisset, ac ut neminem, nisi se jubente, in arcem admitteret, edixisset: in Senatum deinde se confert, et
 21 hac oratione utitur: ‘ Non est cur ter-
 ‘ rori vobis sit, viri, arcem teneri a La-
 ‘ cedaemoniis: Quippe non hostili in-
 ‘ quenquam animo se venisse aiunt, qui
 ‘ quidem non ipse belli cupidus sit. Ego
 ‘ vero, quum lex praetori militari pote-
 ‘ testatem faciat comprehendendi ejus
 ‘ qui mortis supplicio digna committere
 ‘ videtur; Ismeniam hunc, bellum mo-
 ‘ lientem, capio: Vosque adeo cohorti-
 ‘ um ductores, et quotquot eis adjuncti
 ‘ estis, surgite; comprehensumque Is-

'meniam constitutum ad locum abduci-
 'te.' Tum illi, quotquot erant rei con-2 2
 scii, accedere, dicto audientes esse, Isme-
 niam capere: caeteri, qui nihil horum
 scirent, ac Leontiadis factioni adversa-
 rentur, partim mox urbem fuga desere-
 re, veriti ne interficerentur; partim pri-
 us se domum conferre. Verum postea-
 quam Ismeniam in Cadmea teneri cap-
 tum ii sensere, qui Androclidae Isme-
 niaeque partes sequebantur: Athenas se
 fuga recipiunt, maxime ad cccc. Quae 2 3
 ubi accidissent, Ismeniae loco praetor
 militaris alius deligitur, et Leontiades
 mox Lacedaemonem proficiscitur. Eo
 quum venisset, offendit et Ephoros et
 plebem urbanam graviter Phoebidae suc-
 censentes, quod injussu reipublicae illa
 fecisset. Agesilaus tamen aiebat, aequum
 esse, ut supplicio multaretur, si quidem
 aliquid perpetrasset, quod Lacedaemo-
 ni detrimento foret: Sin egisset ex usu
 patriae, priscum institutum esse, ut ali-
 quid ejusmodi celeriter et injussu facere

καὶ λαβόντες ἀπάγετε τῷτον ἐνθα εἶρη-
 ται. Οἱ μὲν δὴ εἰδότες τὸ πρᾶγμα,
 παρῆσάν τε καὶ ἐπείθοντο, καὶ ξυνελάμβα-
 νον· τῶν δὲ μὴ εἰδόντων, ἐναντίων δὲ ὄντων
 τοῖς περὶ Λεοντιάδην, οἱ μὲν ἔφευγον εὐ-
 θὺς ἔξω τῆς πόλεως, δείσαντες μὴ ἀποθά-
 νοιεν· οἱ δὲ καὶ οἴκαδε πρῶτον ἀπεχώρησαν.
 ἔπει δὲ εἰργμένον τὸν Ἰσμηνίαν ἤραδον* ἐν
 τῇ Καδμεΐᾳ, τότε δὴ ἀπεχώρησαν ἐς τὰς
 Αἰθήνας οἱ ταῦτα γινώσκοντες Ἀνδρο-
 κλείδα τε καὶ Ἰσμηνία, μάλιστα τετρα-
 κόσιοι. Ὡς δὲ ταῦτ' ἐπέπρακτο, πολέ-
 μαρχον μὲν ἀντὶ Ἰσμηνίου ἄλλον εἶλοντο·
 ὁ δὲ Λεοντιάδης εὐθὺς ἐς Λακεδαίμονα ἐ-
 πορεύετο. εὔρε δὲ ἐκεῖ τοὺς μὲν Εφόρους
 καὶ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως χαλεπῶς ἔχον-
 τας τῷ Φοβίδᾳ, ὅτι ἐπ' προσταχθέντα ὑπὸ
 τῆς πόλεως ταῦτα ἐπεπράχει. ὁ μὲν
 τοι Ἀγησίλαος ἔλεγεν, ὅτι εἰ μὲν βλαβε-
 ρὰ τῇ Λακεδαίμονι πεπραχὼς εἴη, δίκαι-
 ος εἴη ζημιοῦσθαι· εἰ δὲ ἀγαθὰ, ἀρχαίου

* ἦσαν οἱ ἐν τῇ Καδ.

εἶναι νόμιμον, ἐξεῖναι τὰ τοιαῦτα αὐτο-
 χεδιάζειν. αὐτὸ ἔν τῷτ', ἔφη, προσήκει
 σκοπεῖν, πότερον ἀγαθὰ, ἢ κακὰ ἐσι τὰ
 πεπραγμένα. Ἔπειτα μὲν τοι ὁ Λεον-
 τιάδης ἐλθὼν ἐς τοὺς ἐγκλήτους, ἔλεγε
 τοιάδε· Ἀνδρες Λακεδαιμόνιοι, ὥς μὲν πο-
 • λεμικῶς ὑμῖν εἶχον οἱ Θηβαῖοι, πρὶν τὰ
 • νῦν πεπραγμένα γενέσθαι, καὶ ὑμεῖς ἐ-
 • λέγετε. ἑώρατε γὰρ αἰεὶ τούτους τοῖς
 • μὲν ὑμετέροισι δυσμενέσι Φιλικῶς ἔχον-
 • τας, τοῖς δὲ ὑμετέροισι Φίλοις ἔχθρους
 • ὄντας. οὐκ ἐπὶ μὲν τὸν ἐν Πειραιεῖ δῆ-
 • • μον, πολεμιώτατον ὄντα ὑμῖν, ἐκ ἡθελή-
 • • σαν συστρατεύειν; Φωκεῦσι δὲ, ὅτι ὑμᾶς
 • εὐμενεῖς ὄντας ἐώρων, ἐπεστράτευον; ἀλ-
 • • λὰ μὴν καὶ πρὸς Ολυνθίους εἰδότες ὑ-
 • • μᾶς πόλεμον ἐκφέροντας, ζυμμαχίαν
 • ἐποιοῦντο. καὶ ὑμεῖς γε τότε μὲν αἰεὶ
 • • προσείχετε τὸν νοῦν, πότε ἀκούσεσθε
 • • βιαζόμενος αὐτὰς τὴν Βοιωτίαν ὑφ' αὐ-
 • • τοῖς εἶναι. νῦν δὲ ἐπεὶ τάδε πέπρακται,

liceat. Quapropter hoc ipsum, inquit, considerandum est, utiliane sint, an cum detrimento conjuncta quae fuere gesta.

24 Deinde Leontiades in consilii publici coetum progressus, hujusmodi oratione usus est: ‘ Fuisse Thebanos, Lacedaemonii, hostili erga vos animo prius quam ea quae nunc gesta sunt, accidissent; vos ipsi fateri solebatis. Nam erga vestros hostes peramanter se gerebant, idque vobis ipsis erat videre: et infesti erant iis qui vobis essent amici. An non adversus populum in Piraeo se continentem, infestissimum vobis, arma ferre recusarunt? An non Phocensibus, quod vos benevolos esse cernerent, bellum intulere? Quinetiam cum Olynthiis societatem coire, quibus vos bellum facturos sciebant. Vos ipsi tum semper intentis animis observabatis, quando essetis audituri, Thebanos vi Boeotiam in potestatem suam adigere. Nunc rebus hisce confectis,

‘ non est, quod Thebanos metuatis : exi-
‘ gua scytala sufficiet ad hoc, ut omnia,
‘ quibus fuerit vobis opus, illinc submi-
‘ nistrentur ; modo nos cura vestra per-
‘ inde complectamini, ac de vobis nos
‘ solliciti sumus.’ Quae ubi audiissent 25
Lacedaemonii, decrevere arcem ita, uti
occupata erat, cum praesidio tenere ; ac
in iudicio de Ismeniae causa cognosce-
re. Missi deinde iudices ex Lacedaemo-
niis tres, ex sociorum quolibet parvo
magnove oppido, singuli. Posteaquam ad
tribunal consedissent, accusatus fuit Is-
menias, quod faveret barbaris : quod
cum rege Persico, magno cum malo Grae-
ciae, necessitudinem hospitii contraxis-
set : quod missae ab rege pecuniae par-
ticeps factus esset : quod Androclidas, et
ipse, barbarum auctores in Graecia prin-
cipes extitissent. Purgabat ille quidem 26
se de his omnibus, verum persuadere
non poterat, ut non res arduas et perni-
ciosas tentasse existimaretur. Itaque ju-

ἔδεν ὑμᾶς δεῖ Θηβαίους φοβεῖσθαι· ἀλλ'
 ἀρκέσει ὑμῖν μικρὰ σκυτάλη, ὥστε ἐκεῖ-
 δεν πάντα ὑπηρετεῖν, ὅσων ἂν δέη-
 σε, εἰ ὥσπερ ἡμεῖς ὑμῶν, ἔτω καὶ ὑ-
 μεῖς ἡμῶν ἐπιμελῆσθε. Ἀχέσασι ταῦ-
 τα τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔδοξε, τήν τε Ἀ-
 κρόπολιν, ὥσπερ κατείληπτο, φυλάττειν,
 καὶ Ἰσμηνία κρίσιν ποιῆσαι. ἐκ δὲ τού-
 του πέμπουσι δικαστὰς Λακεδαιμονίων μὲν
 τρεῖς, ἀπὸ δὲ τῶν συμμάχων, ἓνα ἀφ' ἐ-
 κάστης καὶ μικρᾶς καὶ μεγάλης πόλεως. ἐ-
 πεί δὲ ζυνεκάθιζον πρὸς δικαστήριον, τότε
 δὴ κατηγορεῖτο τῷ Ἰσμηνίου καὶ ὡς βαρβα-
 ρίζει, καὶ ὡς ξένος τῷ Πέρσῃ ἐπ' ἔδενι ἀγα-
 θῷ τῆς Ἑλλάδος γεγεννημένος εἶη, καὶ ὡς
 τῶν παρὰ βασιλέως χρημάτων μετειλη-
 φώς εἶη, καὶ ὅτι τῆς ἐν τῇ Ἑλλάδι ταρα-
 χῆς πάσης ἐκεῖνός τε καὶ Ἀνδροκλείδας αἰ-
 τιώτατοι εἶεν. Ὁ δὲ ἀπελογεῖτο μὲν πρὸς
 πάντα ταῦτα· οὐ μὲν τοι ἐπειθέ γε τὸ
 μὴ ἔμεγαλοπράγμων τὲ καὶ κακοπράγμων

74 ἙΛΛΗΝΙΚΩΝ Ε.

εἶναι. καὶ ἐκεῖνος μὲν κατεψηφίσθη, καὶ ἀποθνήσκει· οἱ δὲ περὶ Λεοντιάδην εἶχόν τε τὴν πόλιν, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔτι πλείω ὑπηρετῶν, ἢ προσετάττετο αὐτοῖς. Τούτων δὴ πεπραγμένων, οἱ Λακεδαιμόνιοι πολὺ ἔτι δὴ προθυμότερον τὴν εἰς τὴν Ολυνθὸν στραλίαν ξυναπέσπελλον. καὶ ἐκπέμπουσι Τελευτίαν μὲν ἄρμωσιν, τὴν δὲ εἰς τὰς μυρίους ξύνταξιν αὐτοὶ τε ἅπαντες ξυνεξέπεμπον, καὶ εἰς τὰς συμμαχίδας πόλεις σκυτάλας διέπεμπον, κελεύοντες ἀκολουθεῖν Τελευτία κατὰ τὸ δόγμα τῶν συμμαχῶν. καὶ οἷτε ἄλλοι προθύμως τῷ Τελευτία ὑπηρετῶν, (καὶ γὰρ οὐκ ἀχάριστος ἐδόκει εἶναι τοῖς ὑπουργοῦσι τι αὐτῷ) καὶ ἡ τῶν Θηβαίων δὲ πόλις, ἅτε καὶ Αἰγισιλᾶου ὄντος ἀδελφῆς, προθύμως ξυνέπεμπε καὶ ὀπλίτας καὶ ἱππέας. Ὁ δὲ σπεύδων μὲν οὐ μάλα ἐπορεύετο, ἐπιμελόμενος δὲ τοῦ τε μὴ ἀδικῶν τοὺς φίλους πορεύεσθαι, καὶ τῆς ὥσπλείσῃς δυνάμιν ἀθροίζειν.

dicum suffragiis damnatus, mortem operiit. Hinc jam Leontiadis factio sua in potestate Thebas habebat, qui quidem Lacedaemoniorum in gratiam plur²⁷ ra faciebant, quam iussi essent. Atque his rebus gestis Lacedaemonii multo alacrius in bellum adversus Olynthios decretum incumbabant. Quumque Teleutiam, ut illic praeeset, ablegarent: simul et ad complendum ccccc agmen suos universi mittebant, et ad foederatas urbes hinc inde missis scytalis, ut Teleutiam sequerentur, prout a sociis decreto sancitum esset, imperabant. Quamobrem tum alii Teleutiae perlubenter obsequebantur, quod videretur haudquaquam ingratus erga illos esse, qui operam aliquam ei navarent; tum respublica Thebana gravem armaturam, et equitatum suum alacriter ipsi adjungebat, quem Agesilai fratrem esse sciret. Caeterum inter proficiscendum non admodum properabat, et operam imprimis dabat, ut in itinere nullis injuriis amici afficerentur, et maximas ipse copias colligeret. Prae-

mittebat etiam nonnullos ad Amyntam, utque militem conduceret, ac pecunia vicinos reges ad belli societatem permo-
 veret, postulabat: si quidem de recupe-
 rando regno cogitaret. Praeterea mitte-
 bat ad Derdam Elimeae principem, eum-
 que monebat; majorem jam Macedoniae
 potentiam subactam ab Olynthiis esse,
 neque minorem missam facturos, nisi quis
 ipsorum insolentiam reprimeret. Interim ²⁹
 dum haec ageret, cum magno admodum
 exercitu foederatorum in fines pervenit.
 Quumque Potidaeam ingressus esset, in-
 structis inde copiis hostilem in agrum
 pergit. Inter eundum Olynthum ver-
 sus, neque flamma, neque ferro quid-
 quam vastabat; quod existimaret, si quid
 ejusmodi faceret, sibimetipsi tum adve-
 nienti, tum abscedenti haec impedimen-
 tum adlatura. Nimirum recte facturum,
 si tum caesas arbores iis objiceret impe-
 dimentum loco, qui forte a tergo se inva-
 dere vellent, ubi pedem ab urbe rela-
 turus esset. Quum jam vix stadiis de-³⁰
 cem abesset ab urbe, subsistere suos in

προέπεμπε δὲ καὶ πρὸς Ἀμύνταν, καὶ ἡ-
 ξίε αὐτὸν καὶ ξένους μισθοῦσθαι, καὶ τοῖς
 πλησίον βασιλεῦσι χρήματα δίδόναι, ὥς
 συμμάχους εἶναι, εἴπερ βούλοιτο τὴν ἀρ-
 χὴν ἀναλαβεῖν. ἔπεμπε δὲ καὶ πρὸς Δέρ-
 δαν τὸν * Ελεμίας ἄρχοντα, διδάσκων ὅ-
 τι οἱ Ολύνθιοι κατεσραμμένοι τὴν μείζω
 δύναμιν Μακεδονίας εἶεν, καὶ οὐκ ἀνήπουσι
 τὴν ἐλάττω, εἰ μήτις αὐτὸς παύσει τῆς
 ὕβρεως. Ταῦτα δὲ ποιῶν, μάλα πολλὴν
 ἔχων στρατιὰν ἀφίκετο εἰς τὴν ἐαυτῶν συμ-
 μαχίδα. ἐπεὶ δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Ποτίδα-
 αν, ἐκεῖθεν ζυνταξάμενος ἐπορεύετο εἰς τὴν
 πολεμίαν. καὶ πρὸς μὲν τὴν πόλιν ἰὼν
 οὔτε κατέκαεν, οὔτ' ἐκοπλε· νομίζων, εἴ-
 τι ποιήσειε τούτων, ἐμπόδιον ἂν αὐτῷ πάν-
 τα γίγνεσθαι καὶ προσϊόντι καὶ ἀπίοντι. ὁ-
 πότε δὲ ἀναχωροῖη ἀπὸ τῆς πόλεως, τό-
 τε ὀρθῶς ἔχειν κόπλοντα τὰ δένδρα, ἐμ-
 ποδῶν καταβάλλειν, εἴτις ὀπισθεν ἐπίοι.
 Ὡς δὲ ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς πόλεως οὐδὲ δέ-

* Ελεμίας.

κα σάδια, ἔθετο τὰ ὄπλα, εὐώνυμον μὲν
 αὐτὸς ἔχων, (οὕτω γὰρ ξυνέβαινεν αὐτῷ
 κατὰ τὰς πύλας ἵεναι, ἣ ἐξήρσαν οἱ πο-
 λέμιοι) ἡ δὲ ἄλλη φάλαγξ τῶν συμμά-
 χων ἀπετέτακτο πρὸς τὸ δεξιόν. καὶ τῶν
 ἱππέων δὲ τὴς μὲν Λάκωνας, καὶ τὴς Θη-
 ραίης, καὶ ὅσοι τῶν Μακεδόνων παρῆσαν,
 ἐπὶ τῷ δεξιῷ ἐτάξατο. παρὰ δὲ αὐτῷ
 εἶχε Δέρδαν τὴν καὶ τὴς ἐκείνης ἱππέας ὡς
 ἐς τετρακοσίους, διὰ τε τὸ ἀγασθαι τοῦτο
 τὸ ἱππικόν, καὶ διὰ τὸ θεραπεύειν τὸν Δέρ-
 δαν, ὡς ἡδόμενος παρείη. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ
 πολέμιοι ἐλθόντες ἀντιπαρετάζαντο ὑπὸ
 τῷ τείχει, συσπειραθέντες αὐτῶν οἱ ἱπ-
 πεῖς ἐμβάλλουσι κατὰ τὴς Λάκωνας καὶ
 Βοιωτῆς. καὶ Πολύχαρμόν τε τὸν Λακε-
 δαιμόνιον ἱππαρχὸν καταβάλλουσιν ἀπὸ
 τῆς ἱππῆς, καὶ κεείμενον πολλὰ κατέτρωσαν,
 καὶ ἄλλους ἀπέκλειναν· καὶ τέλος, τρέπονται
 τὸ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρασι ἱππικόν. φευγόν-
 των δὲ τῶν ἱππέων, ἐνέκλινε καὶ τὸ ἐχόμε-

armis iussit: et erat ipse laevo in latere, quandoquidem ita convenerat, ut versus portas ipse pergeret, qua exhibant hostes: reliqua sociorum phalanx ad dextrum latus erat disposita. Itidem Laconicos, Thebanos, Macedonum equites, quotquot aderant, dextro in latere collocarat: Derdam cum equitibus suis, plus minus c c c c, apud se retinebat; partim quod equitatum hunc admirando suspiceret, partim quod Derdam coleret, ut expeditioni lubens interesset.

- 31 Posteaquam hostes etiam egressi urbe sub ipsis moenibus aciem instruxissent, conglobati equites ipsorum in Lacedaemonios ac Boeotos impetum faciunt, Polycharmum Lacedaemonium, praefectum equitum, equo suo dejiciunt, humi jacentem valde vulnerant, alios quosdam interficiunt, equitatum denique dextrum cornu obtinentem dare terga cogunt. Ibi tum fugientibus equitibus, etiam peditatus eis proximus inclinare coepit: a-

deoque periculum erat ne universae copiae succumberent, si non Derdas cum equitibus suis recta Olynthiorum ad portas perrexisset: quem deinde a tergo Teleutias suo cum agmine instructo sequebatur. Id quum ab equitibus Olynthiis^{3 2} animadversum esset, ne a portis intercluderentur, veriti; converso agmine, multa cum properatione ad suos se recipiebant. Multi tum equites ipsorum a Derda sunt interemti, dum eum praeterirent. Itidem peditatus Olynthiorum in urbem absecessit, non multis tamen amissis, quod prope a moenibus illi abessent. Hac victoria potitus Teleutias,^{3 3} et excitato tropaeo copias abducens, arbores excidit. Et quia consumpta in hac expeditione aestas erat, tum Macedonicas tum Derdae copias dimisit. Nihilominus Olynthii saepenumero civitates Lacedaemoniis foederatas excursionibus vexando, non praedas modo abigebant, verumetiam nonnullos homines trucidabant.

ιον πέζον αὐτῶν· καὶ ὅλον ἄν ἐκινδύνευ-
 σεν ἡτήθηται τὸ στρατεύμα, εἰ μὴ Δέρ-
 δας ἔχων τὸ ἑαυτοῦ ἵππικόν, εὐθὺς πρὸς
 τὰς πύλας τῶν Ολυθίων ἤλασεν· ἐπῆει
 δὲ καὶ ὁ Τελευτίας σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἐν
 τάξει. Ὡς δὲ ταῦτα ἤσθοντο οἱ Ολύ-
 θιοι ἱππεῖς, δέισαντες μὴ ἀποκλεισθεῖεν τῶν
 πυλῶν, ἀνασρέφαντες ἀνεχώρουν πολλῇ
 σπυδῇ. ἔνθα δὴ ὁ Δέρδας παρελαύνοντας
 παμπόλλους ἱππέας αὐτῶν ἀπέκτεινεν·
 ἀπεχώρησαν δὲ καὶ οἱ πέζοι τῶν Ολυθίων
 εἰς τὴν πόλιν· ὃ μὲν τοι πολλοὶ αὐτῶν ἀ-
 πέθανον, ἅ τε ἐγγὺς τοῦ τείχους ὄντες·
 Ἐπεὶ δὲ τρόπαιόν τε ἐσάθη, καὶ ἡ νίκη αὐ-
 τη τῷ Τελευτία ἐγεγένητο, ἀπιὼν δὴ ἐ-
 κόπτε τὰ δένδρα. καὶ τῷ μὲν δὴ στρατευ-
 σάμενος τὸ θῆρος, διῆκε καὶ τὸ Μακεδони-
 κὸν στρατεύμα, καὶ τὸ τῷ Δέρδα. πολλὰ-
 κισ μὲν τοι καὶ οἱ Ολύθιοι καταθέοντες εἰς
 τὰς τῶν Λακεδαιμονίων συμμαχίδας πό-
 λεις, ἐλέηλάτουν, καὶ ἄνδρας ἀπεκτίννουν·

γ'. Ἄμα δὲ τῷ ἦρι ὑποφαινομένῳ οἱ
 μὲν Ολύμπιοι ἱππεῖς, ὄντες ὡς ἑξακόσιοι,
 καταδεδραμήκεσαν ἐς τὴν Απολλωνίαν ἄ-
 μα μεσημβρία, καὶ διεσπαρμένοι ἐλεηλάτουν.
 ὁ δὲ Δέρδας ἐτύγχανε ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ
 ἀφιγμένος μετὰ τῶν ἱππέων τῶν ἑαυτοῦ,
 καὶ ἀριστοποιούμενος ἐν τῇ Απολλωνίᾳ. ὡς
 οἱ εἶδε τὴν καταδρομὴν, ἡσυχίαν τὴν ἦγε,
 τὸς δ' ἱππεὺς ἐπεσκευασμένους, καὶ τὸς ἀνα-
 βάτας ὠπλισμένους ἔχων. ἐπειδὴ δὲ καλα-
 φρονήλικῶς οἱ Ολύμπιοι καὶ ἐς τὸ προάσειον,
 καὶ ἐς αὐτὰς τὰς πύλας ἤλαυνον, τότε τὸς
 τεταγμένους ἔχων ἐξελαύνει. οἱ δὲ, ὡς εἶ-
 δον, ἐς φυγὴν ὤρμησαν. Ὁ δὲ ὡς ἄπαξ
 ἐτρέφατο, ἔκ ἀνῆκεν ἑννεήκοντα σάδια δι-
 ὥκων, καὶ ἀποκτινύς, ἕως πρὸς αὐτὸ καλε-
 δίδωξε τῶν Ολυμπίων τὸ τεῖχος. καὶ ἐλέ-
 γετο ὁ Δέρδας ἀποκτεῖναι ἐν τῷ τῷ ἔρ-
 γῳ περὶ ὀγδοήκοντα ἱππέας. καὶ ἀπὸ τῆς
 τειχέρεως τὴν μᾶλλον ἦσαν οἱ πολέμιοι, καὶ
 τῆς χώρας ὀλίγην γῆν παντελῶς εἰργά-

III. Jam ver appetierat, quum equites Olynthii numero fere 1500 sub meridiem Apolloniensium in agrum infusi, passim omnia depopulabantur. Forte Derdas eo die suo cum equitatu Apolloniam venerat, et in urbe prandebat. Is quum incursionem hanc conspiceret, continebat sese, instructis jam equis suis, et armatis equitibus. Posteaquam Olynthii contemptis hostibus in suburbium, et ad ipsas usque portas equos agebant, tum vero cum suis instructis erumpit. Quod ubi videre hostes, in fugam se conjiciunt. Derdas quia semel eos terga dare coegerat, ad stadia xc persequi et occidere non desuit; donec ad ipsos Olynthiorum muros fugientes compulisset. Ferebatur hoc facinore Derdas equites plus minus xxx trucidasse. Ab eo tempore moenibus se magis hostes continebant, et omnino parum agri suis in fini-

bus colebant. Succedente tempore, quum 3
 Teleutias etiam denuo copias ad Olyn-
 thiorum urbem adduceret, ut si qua vel
 arbor, vel terra culta reliqua esset, eam
 prorsus vastaret: egressi Olynthiorum
 equites sensim procedebant, et amne se-
 cundum urbem labente trajecto, placide
 in adversas hostium copias pergebant.
 Eos quum Teleutias conspexisset, indig-
 natus ob ipsorum audaciam, mox Tle-
 monidam cetratorum ducem cursu in eos
 irrumpere jubet. Olynthii vero, ut ce- 4
 tratos ante reliquas copias procurrere
 vident, converso agmine placide pedem
 referunt, amnemque rursus transeunt.
 Sequuntur hos illi audacter admodum,
 ac fugientes ut urgerent, amnem et ipsi
 transeunt. Tum vero equites Olynthii
 transgressos opprimi ab se posse rati,
 convertunt sese, ac in eos irruunt, ip-
 sumque Tlemonidam cum aliis pluri-
 bus, quam centum, occidunt. Id ubi 5

ζοῖο. Προϊόντος δὲ τῷ χρόνῳ, καὶ τῷ Τε-
 λευτίῳ ἐστρατευμένῳ πρὸς τὴν τῶν Ολυμ-
 θίων πόλιν, ὡς εἴτι δένδρον ὑπόλοιπον, εἴ τι
 εἰργασμένον τοῖς πολεμίοις, Φθείροι, ἐξ-
 ελθόντες οἱ Ολύμθιοι ἱππεῖς, ἥσυχροι πο-
 ρευόμενοι, διέβησαν τὸν παρὰ τὴν πόλιν ῥέ-
 οντα ποταμόν, καὶ ἐπαρεύοντο ἥσυχῃ πρὸς
 τὸ τῶν ἐναντίων στρατεύμα. ὡς δὲ εἶδεν
 ὁ Τελευτίας, ἀγανακτίσας τῇ τόλμῃ αὐ-
 τῶν, εὐθύς Τλημονίδα τὸν τῶν πελτα-
 σῶν ἄρχοντα δρόμῳ φέρεσθαι ἐς αὐτὸς ἐκέ-
 λευσεν. Οἱ δὲ Ολύμθιοι, ὡς εἶδον προθέον-
 τας τοὺς πελτασᾶς, ἀνασρέφαντες, ἀπε-
 χώρην ἥσυχροι, καὶ διέβησαν πάλιν τὸν πα-
 ταμόν. οἱ δὲ ἠκολούθησαν μάλα θρασέως, καὶ
 ὡς φεύγουσι διώξαντες ἐπιδιέβαινον. ἔνθα δὲ
 οἱ Ολύμθιοι ἱππεῖς, ἥνικα ἔτι εὐχείρωτοι
 αὐτοῖς ἐδόκουν εἶναι οἱ διαβεβηκότες, ἀνα-
 σρέφαντες ἐμβάλλουσιν αὐτοῖς, καὶ αὐτόν
 τε ἀπέκλειναν τὸν Τλημονίδα, καὶ τῶν ἄλ-
 λων πλείους ἢ ἑκατόν. Ὁ δὲ Τελευτίας

ὥς εἶδε τὸ γιγνόμενον, ὄργισθεις, ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα, ἦγε μὲν ταχὺ τοὺς ὀπλίτας, διώκειν δὲ ἐκέλευε καὶ τὰς πελτασάς, καὶ τὰς ἱππέας, καὶ μὴ ἀνιέναι. πολλοὶ μὲν οὖν δὴ καὶ ἄλλοι, πέρα τῆς καιρῆς ἔγυτέρω τοῦ τείχους διώξαντες, κακῶς ἀπεχώρησαν· καὶ ἐκεῖνοι δὲ ἐπεὶ ἀπὸ τῶν πύργων ἐβάλλοντο, ἀποχωρεῖν τε ἠναγκάζοντο τεθορυβημένως, καὶ προφυλάττεσθαι τὰ βέλη. Ἐν τῷ τῷ δὴ οἱ Ολύμπιοι ἐπεξελαύνουσι μὲν τὰς ἱππεῖς, ἐβοήθουν δὲ καὶ οἱ πελτασά· τέλος δὲ καὶ οἱ ὀπλίται ἐπεξέθεον, καὶ τεταραγμένη τῇ Φάλαγγι προσπίπτουσι. καὶ ὁ μὲν Τελευΐας ἐν αὐτῷ μαχόμενος ἀποθνήσκει. τῷ τῷ δὲ γενομένῃ, εὐθὺς καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐνέκλιναν· καὶ οὐδεὶς ἔτι ἴσατο, ἀλλὰ πάντες ἔφευγον, οἱ μὲν ἐπὶ Σπαρτωλῷ, οἱ δὲ ἐπὶ Ἀκάνθου, οἱ δὲ ἐς Ἀπολλωνίαν, οἱ πλεῖστοι δὲ, ἐς Ποτίδαιαν. ὥς δὲ ἄλλη ἄλλος ἔφευγον, οὕτω καὶ οἱ πολέμιοι ἄλλη ἄλλος διώκοντες, παμπληθεῖς ἀπέκτειναν.

Teleutias fieri vidit, excanduit: ac sum-
tis armis, celeriter gravem armaturam
ducit, simul ut cetrati et equites hostem
persequerentur, ac nihil ei spatii relin-
querent, imperat. Itaque factum, ut
quemadmodum et alii complures intem-
pestive hostem propius ad moenia perse-
quuti, perincommode pedem retulere:
sic illi quoque de turribus telis petiti, si-
mul et retrocedere perturbato agmine
6 cogerentur, et a telis sibi cavere. Tum
vero equites in eos emittunt Olynthii,
quibus opem laturo etiam cetrati excur-
runt: denique gravis armatura conse-
quitur, et turbatam phalangem invadit.
Atque heic Teleutias pugnans interfici-
tur: quod quum accidisset, statim et illi
pedem referre coeperunt, qui erant ei
proximi: neque jam quisquam amplius
subsistebat, sed omnes fuga se partim
Spartolum, partim Acanthum recipie-
bant, nonnulli Apolloniam, pars maxi-
ma Potidaeam. Atque ut alius alio fugi-
ebat, ita et hostes diversis eos itineribus

subsequuti, maximo numero caedunt, ipsumque adeo florem tanti exercitus delent. Equidem cladibus huiusmodi homines erudiri censeo, maxime ut sciant, ne quidem in servos animadvertendum esse, commoto ad iram animo. Quippe domini quum irati sunt; saepenumero plus detrimenti accipiunt, quam aliis inferant. Hostes autem non consulto sed iracunde adoriri, quantum quantum est, insigne delictum putari debet. Est enim ira quiddam temerarium, quum ratio non minus consideret, ne quid sibi accidat adversi, quam ut hostes damno afficiat. De hac clade posteaquam certiores facti essent Lacedaemonii, re deliberata statuerunt, haud tenues mittendas esse copias; ut et victorum elatos animos reprimerent, et frustra esse gesta, quae acciderant, non paterentur. Quo decreto facto, regem Agesipolim bello praeficiunt; eique sicut et Agesilao proficiscenti in Asiam, xxx Spartanos adiungunt. Sequiebantur eundem sponte sua multi cir-

ἀνδρώπους, καὶ ὅ,τι περ ὄφελος ἦν τοῦ
 τοιούτου στρατεύματος. Ἐκ μὲν τοι γε
 τῶν τοιούτων παθῶν ἐγὼ φημι ἀνδρώ-
 πους παιδεύεσθαι, ὥς μάλισα μὲν οὐδ' οἰ-
 κέτας χρὴ ὀργῇ κολάζειν. πολλάκις
 γὰρ καὶ δεσπόται ὀργιζόμενοι μείζω κα-
 κα' ἔπαθον ἢ ἐποίησαν. ἀτὰρ ἀντιπάλους
 τὸ μετ' ὀργῆς, ἀλλὰ μὴ γνώμη προσ-
 φέρεσθαι, ὅλον ἀμάρτημα. ἡ μὲν γὰρ ὀρ-
 γή, ἀπρονόητον, ἡ δὲ γνώμη σκοπεῖ οὐ-
 δὲν ἥτιον μή τι πάθῃ, ἢ ὅπως βλάβῃ τι
 τοὺς πολεμίους. Τοῖς δ' οὖν Λακεδαιμο-
 νίοις, ἐπεὶ ἤκυσαν τὸ πρᾶγμα, βεβουλομέ-
 νοις ἐδόκει οὐ φαύλην πεμπτέον δύναμιν
 εἶναι, ὅπως τό, τε φρόνημα τῶν νενικηκό-
 των καλᾶσθεαδείῃ, καὶ μὴ μάτην τὰ πε-
 ποιημένα γένοιτο. οὕτω δὲ γνόντες, ἡγε-
 μόνα μὲν Αἰγισίπολιν τὸν βασιλέα ἐκ-
 πέμπουσι, μετ' αὐτῷ δὲ, ὥσπερ Αἰγισιλάῳ
 εἰς τὴν Ἀσίαν, τριάκοντα Σπαρτιατῶν.
 Πολλοὶ δὲ αὐτῷ καὶ τῶν περιόικων ἔθε-

λονται καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἠκολούθουν, καὶ ξένοι
 τῶν Τροφίμων καλεσμένων, καὶ νόθοι τῶν
 Σπαρτιατῶν, μάλα εὐεθεῖς τε καὶ τῶν ἐν
 τῇ πόλει καλῶν ἔκ ἀπειροί. ζυνεστρατεύ-
 οντο δὲ καὶ ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων ἐ-
 θελονταί, καὶ Θετταλῶν γε ἱππεῖς, γνω-
 ρῶσθαι τῷ Αἰγισιπόλιδι βεβλόμενοι· καὶ Α-
 μύντας δὲ, καὶ Δέρδας ἔτι προθυμότερον, ἢ
 πρόσθεν. Αἰγισιπόλις μὲν δὴ ταῦτα πράτ-
 των, ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Ολυμπον. Ἡ δὲ
 τῶν Φλιασίων πόλις, ἐπαινεθεῖσα μὲν ὑ-
 πὸ τοῦ Αἰγισιπόλιδος, ὅτι πολλὰ καὶ τα-
 χέως αὐτῷ χρήματα ἐς τὴν στρατιὰν ἔδα-
 σαν, νομίζουσα οἷ, ἔξω ὄντος Αἰγισιπόλι-
 δος, ἔκ ἂν ἐξελθεῖν ἐπ' αὐτοὺς Αἰγισίλα-
 ον, ὅς ἂν γενέσθαι, ὥστε ἅμα ἀμφοτέρως
 τῆς βασιλέας ἔξω Σπάρτης εἶναι, θρασέ-
 ως ὁδὲν τῶν δικαίων ἐποιοῦν τοῖς κατελη-
 λυθόσιν. οἱ μὲν γὰρ δὴ Φυγάδες ἤξιουν τὰ
 ἀμφίλογα ἐν ἴσῳ δικαστηρίῳ κρίνεσθαι, οἱ
 δὲ ἠνάγκαζον ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διαδικά-

cum Spartam habitantes ; homines virtute singulari, multi exterorum, qui Trophimi appellantur, itemque Spartanorum spurii egregia indole, nec praeclorum civitatis institutorum ignari. Praeter hos intererant expeditioni huic sponte sua tum fociis ex oppidis quidam, tum Theffali equites, ut Agesipolidi innotescerent. Amyntas etiam Derdasque longe quam ante hac, alacrius militabant. His tum rebus occupatus erat Agesipolis, ac simul Olynthum proficiscebatur.

¶ Interim Phliasiorum civitas ab Agesipolide collaudata, quod et magnam ipsi pecuniam, et celeriter ad hanc expeditionem suppeditasset ; quia putabat, dum Agesipolis abesset peregre, copias adversus se non ducturum Agesilaum, minimeque adeo futurum ut ambo reges Sparta simul abessent : audacter admodum cum eis, qui ab exilio redierant, praeter juris et aequi rationem agebant. Etenim petebant exules, ut de rebus controversis apud aequum tribunal cognosceretur : Phliasii vero cogebant eos, ut sua in urbe causam disceptarent. Qui-

bus quum revocati ab exilio cives responderent: Et quodnam hoc jus fuerit, eos, qui auctores injuriae sunt, judicum partes sibi sumere? nemo ipsos audiebat. Ita 11 deinde pridem reducti exules Lacedaemonem proficiscuntur, civitatem suam accusaturi; deducuntibus eos etiam aliis quibusdam civibus, qui magnae civium suorum parti videri dicerent, non aequa ratione cum exulibus agi. Commoti ob eam rem Phliasii multarunt omnes quotquot non a republica missi Lacedaemonem profecti fuerant. At illi 12 posteaquam multati erant, domum redire prae metu non ausi, Spartae manebant, ibique significabant, ab iis haec violenter agi, qui et ipsos ejecissent, et Phliunte Lacedaemonios exclusissent. Hos illos esse, qui res exulum coëmerint, yique perficere cogitarent, quominus eas restituerent. Hos esse denique qui nunc quoque dederint operam ut quotquot Lacedaemonem ivissent, multarentur: ne quis deinceps eo se conferre audeat, quid Phliunte rerum geratur, indicaturus. Ephori, quod reapse vide- 13

ζεῖν. λεγόντων δὲ τῶν κατεληλυθότων,
 καὶ τίς αὕτη δίκη εἴη, ὅπου αὐτοὶ οἱ ἀ-
 δικῶντες δικάζοιεν; οὐδένες ἤκον. Ἐκ τῆ-
 του μὲν τοι ἔρχονται εἰς Λακεδαιμόνα οἱ
 κατελθόντες, κατηγορήσοντες τῆς πόλεως.
 καὶ ἄλλοι δὲ τῶν οἰκοθεν ξυνηκολάθην, λέ-
 γοντες, ὅτι πολλοῖς καὶ τῶν πολιτῶν οὐ
 δοκοῖεν δίκαια πάχειν. ἀγανακλήσασα δὲ
 τούτοις τῶν Φλιασίων ἡ πόλις, ἐζημίωσε
 πάντας ὅσοι μὴ πέμπουσης τῆς πόλεως
 ἦλθον εἰς Λακεδαίμονα. Οἱ δὲ ζημιωθέν-
 τες, οἵκαδε μὲν ὥκνουν ἀπιέναι, μένοντες
 δι' ἐδίδασκον, ὥς οὗτοι μὲν εἶησαν οἱ βια-
 ζόμενοι ταῦτα, οἵπερ σφᾶς τε ἐξέβαλον,
 καὶ Λακεδαιμονίους ἀπέκλεισαν. οὗτοι δὲ οἱ
 πριάμενοί τε τὰ σφέτερα, καὶ βιαζόμενοι
 μὴ ἀποδιδόναι, οὗτοι δὴ καὶ νῦν διαπεπραγ-
 μένοι εἰσὶ ζημιωθῆναι σφᾶς αὐτὰς εἰς Λα-
 κεδαιμόνα ἐλθόντας, ὅπως τῷ λοιπῷ μηδεὶς
 πολυμῶν ἰέναι δηλώσων τὰ ἐν τῇ πόλει
 γιγνόμενα. Τῷ δὲ ὄντι ὑβρίζειν δοκούντων

τῶν Φλιασίων, Φρερὰν φαίνουσιν ἐπ' αὐ-
 τὸς οἱ Εφοροί. ἦν δὲ ὁ τῷ Αγησιλάῳ ἀχ-
 δομένῳ ταῦτα. καὶ γὰρ τῷ μὲν πατρὶ
 αὐτῷ Αρχιδάμῳ ξένοι ἦσαν οἱ περὶ Ποδά-
 γεμον, καὶ τότε τῶν κατεληλυθότων ἦ-
 σαν· ἐαυτῷ δὲ, οἱ ἀμφὶ Προκλέα τὸν Ἰπ-
 πονίκου. Ὡς δὲ τῶν διαβατηρίων γενομέ-
 νων οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐπορεύετο, πολλαὶ
 πρεσβεῖαι ἀπήντων, καὶ χρήματα ἐδίδουσιν,
 ὥστε μὴ ἐμβάλλειν. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι
 οὐχ ἵνα ἀδικοίη, στρατεύοιτο, ἀλλ' ὅπως
 τοῖς ἀδικημένοις βοηθήσειεν. Οἱ δὲ τελευ-
 τῶντες πάντα ἔφασκον ποιήσειν, ἐδέον-
 τό τε μὴ ἐμβάλλειν. ὁ δὲ πάλιν ἔλεγεν,
 ὥς οὐκ ἂν πισεύσειε λόγοις, (καὶ γὰρ το-
 πρότερον ψεύσασθαι αὐτοὺς) ἀλλ' ἔργου
 τινὸς πισοῦ δεῖν ἔφη. ἐρωτώμενος δὲ, καὶ
 τί τῷτ' ἂν εἴη; πάλιν ἀπεκρίνατο· ὅπερ
 καὶ πρόσθεν, ἔφη, ποιήσαντες, οὐδὲν ὑφ'
 ἡμῶν ἠδικήθητε. τοῦτο δὲ ἦν, τὴν ἀκρό-
 πολιν παραδοῦναι. Οὐκ ἐθελόντων δὲ αὐ-

tentur insolentes esse Phliaſii, delectum
 adverſus eos habendum ſtatuunt: quod
 quidem Ageſilaus haud moleſte tulit.
 Nam et Podanemus cum ſuis, patris ip-
 ſius Archidami fuerat hoſpes, qui qui-
 dem nunc eorum erant in numero, qui-
 bus ab exilio Phliuntem reditus conces-
 ſus fuerat: atque etiam ei cum Proclis,
 Hipponici filii, familia hoſpitii jus inter-
 1 4cedebat. Poſteaquam de traducendis in
 agrum hoſtilem copiis exta conſulens
 perlitaffet, neque jam amplius cunctare-
 tur, ſed expeditionem ſuſciperet: com-
 plures ei legationes occurrebant, ac pe-
 cunias offerebant, ne ipſorum fines in-
 vaderet. Reſpondebat, non idcirco ſe
 hanc expeditionem ſuſcepiffe, ut aliquos
 injuria afficeret, ſed jam affectis opitula-
 1 5retur. Tandem legati omnia ſe imperata
 faſturos aiunt, ſimulque ne cum exerci-
 tu Phliaſiorum fines ingrederetur, obſe-
 crant. Rurſum Ageſilaus verbis ſe non
 poſſe fidem habere, quod antehac quoque
 promiſſis non ſtetiffent; faſto fidem ſibi
 faciendam eſſe dicebat. Rogatus, quod-
 nam illud eſſet: Nimirum, inquit, hoc ip-
 ſum ſi feceritis, quod quum ante hac fe-

ceritis, affecti a nobis nulla estis injuria. Erat autem hoc, ut arcem traderent. Quod quum recusarent facere, copias in 6 agrum ipsorum traducebat, castrisque munitis cinctam urbem obsidebat. Quia vero multi ex Lacedaemoniis aiebant, paucorum hominum causa offendi civitatem, in qua essent ad vici virorum: (hoc enim ut omnibus innotesceret, Phliasii palam ad obsidentes quasi concionari solebant) Agesilaus huic etiam rei ratione quadam occurrere instituit. Quoties enim 7 aliqui ex urbe vel quod cognati, vel quod amici exulibus essent profugiebant: monebat suos, ut ipsis convivia sodalitia pararent, Lacedaemoniorum more, quantumque satis esset ad res necessarias, iis supeditarent, quicumque exerceri vellent. Mandabat item, ut arma quoque subministrarent omnibus, neque in hoc pecunias mutuas sumere cunctarentur. Haec quum illi facerent, plures quam vici viros exhibuerunt, qui et corporibus essent probe exercitis, et militaris disciplinae gnari, et armis instructissimi. Quo factum, ut tandem Lacedaemonii dicerent, hujusmodi commilitonum opera sibi opus esse.

τῶν τούτο ποιεῖν, ἐνέβαλλέ τε εἰς τὴν
 χώραν, καὶ ταχὺ περιτειχίσας ἐπολιόρ-
 κει αὐτούς. πολλῶν δὲ λεγόντων Λακε-
 δαιμονίων, ὡς ὀλίγων ἔνεκεν ἀνθρώπων πό-
 λει ἀπεχθάνοιντο πλέον πεντακισχιλίων
 ἀνδρῶν, (ὣ γὰρ δὴ ὅπως τῷτ' εὐδηλον εἶη, οἱ
 Φλιάσιοι ἐν τῷ φανερῷ τοῖς ἔξω ἐξεκκλη-
 σιάζον) ὁ μὲν τοῖ Αἰησίλαος πρὸς τούτο
 ἀντεμνηχανήσατο. Ὅποτε γὰρ ἐξέλθοιεν
 ἢ διὰ συγγένειαν, ἢ διὰ φιλίαν τῶν φυγά-
 δων, ἐδίδασκε ξυσίτια τε αὐτῶν κατα-
 σκευάζειν, καὶ εἰς τὰ ἐπιήδεια ἱκανὸν δι-
 δόναι, ὅποσοι γυμνάζεσθαι ἐθέλοιεν. καὶ
 ὅπλα δὲ ἐκπορίζειν ἅπασιν τούτοις διεκε-
 λεύετο, καὶ μὴ ὀκνεῖν εἰς ταῦτα χρήμα-
 τα δανείζεσθαι. οἱ δὲ ταῦτα ὑπηρετῶν-
 τες, ἀπέδειξαν πλείους χιλίων ἀνδρῶν, ἄ-
 ριστα μὲν τὰ σώματα ἔχοντάς, εὐτάκτους
 δὲ, καὶ εὐοπλοτάτους. ὥστε τελευτῶντες
 οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔλεγον, ὡς τοιάτων δέοιν-
 το συστράτιωτῶν. Καὶ Αἰησίλαος μὲν

δὴ περὶ ταῦτα ἦν. ὁ δὲ Αἰγισίπολις εὐ-
 ρύς ἐκ τῆς Μακεδονίας προσιών, ἔθετο
 πρὸς τῇ πόλει τῶν Ολυθίων τὰ ὅπλα.
 ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντεξήει αὐτῶν, τότε τῆς
 Ολυθίας εἴτι ἦν † ἀδῆωτον, ἐδήου, καὶ
 εἰς τὰς συμμαχίδας ἰὼν αὐτῶν, ἔφθειρε
 τὸ σῖτον. Τορῶνῃν δὲ καὶ προσβαλὼν εἰ-
 λε κατὰ κράτος. Ἐν δὲ τέτοις ὄντα κα-
 τὰ θέρους ἀκμὴν, καῦμα πυριφλεγὲς λαμ-
 βάνει αὐτόν. ὥς δὲ πρῶν ἑωρακότα τὸ
 ἐν Αφύτῃ τοῦ Διονύσου ἱερόν, ἔρως αὐτόν
 τότε ἔρχε τῶν τε σκιερῶν σκηνημάτων, καὶ
 τῶν λαμπρῶν καὶ ψυχρῶν ὑδάτων. ἐκο-
 μίσθη μὲν οὖν ἐκεῖσε ἔτι ζῶν, ὅμως μὲν
 τοι ἑβδομαῖος ἀφ' οὗ ἔκαμεν, ἔξω τῷ ἱεροῦ
 ἐτελεύτησε. καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐν μέλῳ τε-
 θεῖς, καὶ κομιοθεῖς οἴκαδε, ἔτυχε τῆς βα-
 σιλικῆς ταφῆς. Αἰγισίλαος δὲ τῷτο ἀκῆ-
 σας, ἔχ, ἥ τις ἂν ᾤετο, ἐφῆσθη ὡς ἀντι-
 πάλῳ, ἀλλὰ καὶ ἐδάκρυσε, καὶ ἐπόθησε τὴν
 συνουσίαν. συσκηνοῦσι μὲν γὰρ δὴ βασιλεῖς

† Omittitur in aliis Ed. vox ἀδῆωτον, aut aliqua similis.

18 Dum his rebus Agefilaus occupatur, Age-
 gesipolis e Macedonia recta pergens, ad
 Olynthiorum urbem suos in armis subsi-
 flere jubet. Quum eorum nemo contra
 prodiret, quidquid erat Olynthiorum in
 agro, vastabat: et ad civitates, quae in
 ipsorum erant societate, cum copiis pro-
 fectus, segetem corrumpibat. Etiam co-
 piis ad Toronem admotis, oppidum illud
 19 vi cepit. His in rebus dum adulta jam
 aestate versaretur, ardore quodam ignis
 instar urente corripitur. Et quia non ita
 pridem Bacchi fanum apud Aphytem vi-
 derat, mirifice opacorum illorum tento-
 riorum, limpidarumque ac frigidarum
 aquarum desiderio teneri coepit. Quam-
 obrem vivus quidem eo delatus est, sed
 die a quo coepisset aegrotare, septimo,
 extra fanum vivendi finem fecit. Melle
 oblitus domum deportatur, ac regiam se-
 20 opulturam consequitur. Quod ubi Age-
 filaus audiisset, non quasi adversario sub-
 lato, quod existimare quis posset, laeta-
 tus est: sed ejus morte deplorata lacry-
 mis, etiam consuetudinem ipsius deside-
 rabat. Nam reges eodem utuntur con-

tubernio, quum domi sunt. Et poterat Agesipolis cum Agesilao convenientes adolescentiae, itemque de venationibus, de re equestri, de amoribus sermones communicare: ac praeter haec, quoties eodem uterentur contubernio, Agesilaum natu majorem, ceu par erat, reverebatur. Ejus loco Lacedaemonii Polybiadem praefectum ad oppugnandam Olynthum mittunt. Caeterum Agesilaus jam plus temporis obsidenda Phliunte contriverat, quam, quo suffecurum obsessis frumentum diceretur. Tantum inter gulam et abstinentiam interest, ut quum Phliasii communi decreto statuissent, dimidio minus in usum quotidianum impendere, quam prius, idque deinde fecissent: tempore duplo majori, quam esset credibile, sustinendae obsidioni suffecerint. Itidem audacia non-22 nunquam usque adeo praestat vecordiae, ut Delphio quidam, vir illustri apud suos loco, ccc Phliasiorum adjunctis sibi, partim prohibere potuerit, quominus ab iis, qui in hoc propendebant, pax conficeretur: partim eos in vincula conjectos cu-

ἐν τῷ αὐτῷ, ὅταν οἴκοι ᾤσιν. ὁ δὲ Αἰγυπ-
 σίπολις τῷ Αἰγυπιάῳ ἱκανὸς μὲν ἦν καὶ
 ἡβητικῶν, καὶ θηρευτικῶν, καὶ ἱππικῶν,
 καὶ παιδικῶν λόγων μετέχειν· πρὸς δὲ τέ-
 τοις, καὶ ὑπῆδειτο αὐτὸν ἐν τῇ συσκηνίᾳ,
 ὥσπερ εἰκὸς, πρεσβύτερον. Καὶ οἱ μὲν
 Λακεδαιμόνιοι ἀντ' ἐκείνῃ Πολυδῖαν ἀρ-
 μοσὴν ἐπὶ τὴν Ολυμπον ἐκπέμπουσιν. ὁ δὲ
 Αἰγυπίαος ἤδη μὲν ὑπερέβαλε τὸν χρό-
 νον, ὅσου ἐλέγετο ἐν τῷ Φλιουῶντι σῖτος
 εἶναι. τοσούτον γὰρ ἐγκράτεια γαστρὸς δια-
 φέρει, ὥστε οἱ Φλιάσιοι τὸν ἡμισυν συμ-
 ψηφισάμενοι σῖτον τελεῖν ἢ πρόοθεν, καὶ
 ποιῶντες τοῦτο, τὸν διπλάσιον τῷ εἰκότος
 χρόνον πολιορκέμενοι διήρκεσαν. Καὶ τόλ-
 μα δὲ ἀτολμίας ἔσθ' ὅτε τοσούτον δια-
 φέρει, ὥστε Δελφίων τις λαμπρὸς δοκῶν
 εἶναι, λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τριακοσίους ἄν-
 δρας Φλιασίων, ἱκανὸς μὲν ἦν κωλύειν
 τοὺς βουλομένους εἰρήνην ποιῆσθαι, ἱκα-
 ρὸς δὲ οἷς ἡπίσει εἰρζας φυλάττειν. ἡ-

δύνατο δὲ εἰς τε τὰς Φυλακὰς ἀναγκά-
 ζειν τὸ πλῆθος ἵεναι, καὶ τούτους ἐφο-
 δεύων πιστοὺς παρέχεσθαι. πολλάκις δὲ
 μεθ' ὧν εἶχε περὶ αὐτὸν καὶ ἐκθέων ἀπέ-
 κρηε Φύλακας ἄλλοτ' ἄλλη τοῦ περιτε-
 τειχισμένου κύκλου. Ἐπεὶ μέντοι οἱ ἐπί-
 λεκτοὶ οὗτοι πάντα τρόπον ἐπιζητοῦντες
 ἔχοντες εὕρισκον σῖτον ἐν τῇ πόλει, ἐκ τήτου
 δὴ πέμψαντες πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ἐδέ-
 οντο, σπεύσασθαι πρεσβεῖα εἰς Λακεδαί-
 μονα ἰούση. δεδόχθαι γὰρ σφίσιν ἔφασαν
 ἐπιτρέπειν τοῖς τέλεσι τῶν Λακεδαιμονί-
 ων χρῆσασθαι τῇ πόλει ὅ,τι βούλονται.
 Ὁ δὲ ὀργισθεὶς, ὅτι ἄκυρον αὐτὸν ἐποί-
 ουν, πέμψας μὲν πρὸς τοὺς οἴκοι Φίλους,
 διεπράξατο ἑαυτῷ ἐπιτραπῆναι τὰ περὶ
 Φλυβῆνος, ἐσπεύσατο δὲ τῇ πρεσβεῖα. φυ-
 λακὴ δὲ ἔτι ἰσχυροτέρα ἢ πρότερον ἐφύ-
 λαττεν, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐκ τῆς πόλεως
 ἐξίη. ὅμως μέντοι ὄγε Δελφίων καὶ σιγ-
 ματίας τίς μετ' αὐτοῦ, ὃς πολλὰ ὑφεί-

stodire, quibus diffidebat. Idem ad obe-
 undas excubias cogere plebem poterat,
 eamque more circitorum invisendo fi-
 dam reddere. Saepenumero cum iis, quos
 habebat apud se, facta eruptione, hosti-
 um excubitores alias alibi de ambitu quo
 circumvallatum erat oppidum, deturba-
 23 bat. Tandem quum hi delecti omnibus
 rationibus excogitatis frumentum in ur-
 be nullum amplius reperirent, missis ad
 Agesilaum suis, petebant ut illis induciae
 concederentur, qui legati Lacedaemo-
 nem profecturi essent. Aiebant enim, se
 decrevisse Lacedaemoniorum magistra-
 tibus agendi secum ex ipforum arbitratu
 24 potestatem facere. Tum indignatus A-
 gesilaus, quod auctoritatem agendi cum
 ipsis sibi detraxissent; ad amicos in pa-
 triam mittit, ac per eos impetrat, ut sibi
 Phliuntiorum causa permitteretur, simul-
 que legatis inducias concedit. Interim
 majores etiam excubiae quam prius, ha-
 bebantur: ut oppidanorum nemo egre-
 deretur. Delphio tamen, et signatus ser-
 vus quidam, qui multa obsidentibus ar-

ma eripuerat, nocturna fuga sunt elapsi. Posteaquam Lacedaemone rediissent, qui 2 5 renuntiarent Agesilao, rempublicam ipsi potestatem statuendi de Phliuntiorum rebus, pro lubitu suo, fecisse: decrevit, ex iis qui ab exilio revocati essent, debere legi quinquaginta, itidem quinquaginta cives alios urbis, qui primum cognoscerent cuinam vita concedenda, quemve capitali supplicio plecti aequum esset. Deinde ferendas ab his esse leges, secundum quas administraretur respublica. Verum interea dum haec perficerentur, praesidium in urbe relinquit; decreto praesidiariis in sex menses stipendio. Posteaquam haec gessisset, sociorum copias ab se dimittit, et cives suos domum reducit. Hic rerum apud Phliuntem anno integro, et octo mensibus gestarum, fuit exitus. Caeterum Polybiades Olynthios 2 6 ad extremam famem redactos, quod jam neque terra frumentum acciperent, neque mari quidquam importaretur, Lacedaemonem legatos de pace mittere com-

λετο ὅπλα τῶν πολιορκούντων, ἀπέδρασαν νύκτωρ. Ἐπεὶ δὲ ἦκον ἐκ τῆς Λακεδαίμονος ἀπαγγέλλοντες, ὅτι ἡ πόλις ἐπιτρέπει Ἀγησιλάῳ διαγνῶναι τὰ ἐν Φλιουντι, ὅπως αὐτῷ δοκοίη, Ἀγησίλαος δὴ οὕτως ἔγνω, πεντήκοντα μὲν ἄνδρας τῶν κατεληλυθότων, πεντήκοντα δὲ τῶν οἰκοθεν, πρῶτον μὲν ἀνακρίναι, ὃν τινὰ τε ζῆν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὃν τινὰ ἀποθανεῖν δίκαιον εἴη. ἔπειτα δὲ, νόμους θεῖναι καθ' οὓς πολιτεύσονται. ἕως δ' ἂν ταῦτα διαπράξωνται, Φυλακὴν καὶ μισθὸν τοῖς Φρερῶις ἕξ μηνῶν κατέλιπε. ταῦτα δὲ ποιήσας, τοὺς μὲν συμμάχους ἀφῆκε, τὸ δὲ πολιτικὸν οἶκαδε ἀπήγαγε. καὶ τὰ μὲν περὶ Φλιουντα οὕτως αὐτῷ ἐπετετέλεστο ἐν ὀκτῶ μηνσὶ καὶ ἐνιαυτῷ. Καὶ ὁ Πολυβιάδης δὲ πανταπάσι κακῶς ἔχοντας λιμῷ τοὺς Ολυνθίους, διὰ τὸ μήτε ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, μήτε κατὰ θάλατταν εἰσάγεσθαι σῖτον αὐτοῖς, ἠνάγκασε πέμψαι

εἰς Λακεδαίμονα περὶ εἰρήνης. οἱ δὲ ἑλ-
 δόντες πρέσβεις αὐτοκράτορες, συνθήκας
 ἐποίησαντο, τὸν αὐτὸν μὲν ἐχθρὸν καὶ Φί-
 λον Λακεδαιμονίοις νομίζειν, ἀκολουθεῖν δὲ
 ὅπῃ ἂν ἡγῶνται, καὶ σύμμαχοι εἶναι. καὶ
 ὁμόσαντες ταύταις ἐμμένειν, οὕτως ἀπῆλ-
 θον οἴκαδε. Προκεχωρηκότων δὲ τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις, ὥστε Θηβαίους μὲν καὶ τοὺς
 ἄλλους Βοιωτοὺς παντάπασιν ἐπ' ἐκείνοις
 εἶναι, Κορινθίους δὲ πιστοτάτους γεγενῆ-
 σθαι, Αργεῖους δὲ τεταπεινωθῆναι, διὰ τὸ
 μηδὲν ἔτι ὠφελεῖν αὐτοὺς τῶν μυνῶν τὴν
 ὑποφορὰν, Αθηναίους δὲ ἡρημῶσθαι, τῶν
 δὲ αὖ συμμάχων κεκολασμένων οἱ δύσμε-
 νῶς εἶχον αὐτοῖς· παντάπασιν ἤδη καλῶς
 καὶ ἀσφαλῶς ἢ ἀρχὴ ἐδόκει αὐτοῖς κατε-
 σκεύασθαι.

δ'. Πολλὰ μὲν οὖν ἂν τις ἔχοι καὶ ἄλ-
 λα λέγειν καὶ Ἑλληνικὰ καὶ βαρβαρικά, ὥς
 Θεοὶ οὔτε τῶν ἀσεβούντων, οὔτε τῶν ἀνό-
 σια ποιούντων ἀμελοῦσι. νῦν γε μὴν λέ-

pulit. Illi plena cum potestate Spartam profecti, ejusmodi conditionibus foedus ineunt; ut eosdem cum Lacedaemoniis et hostes et amicos haberent: quocunque Lacedaemonii ducerent, sequerentur: focii denique ipsorum essent. Haec ubi se praestituros jurejurando confirmassent, domum rediere. Quum autem Lacedaemoniis haec prospere cessissent; ut jam Thebani ac Boeoti reliqui omnino ipsorum essent in potestate, Corinthios fidelissimos experirentur, Argivi demissis essent animis; quod nihil iis causis proficerent, quas praetexere consueverant; Athenienses ab aliis deserti essent; socios denique suos Lacedaemonii quum multassent, quotquot animis in eos non satis amicis fuerant: omnino imperium ipsorum praeclare comparatum, fatisque munitum esse videbatur.

IV. Quanquam vero multa tum de Graecis tum barbaris commemorari possint, [quibus declaretur] eos, qui se impie gerant, ac nefaria designent a Diis haud negligi; tamen nunc exponere ma-

lo, quae modo nobis praeposita sunt. Nam Lacedaemonii, qui se libertatem civitatibus concessuros juraverant, ac nihilominus arcem Thebanam in potestate sua retinebant: ab iis solis puniti sunt, adversus quos injurii fuerant, quum ante id temporis a nemine mortalium unquam victi fuissent. Itidem ad eos opprimendos, quotquot ex Thebanis civibus Lacedaemonios in arcem introducebant, ac Thebas servire Lacedaemoniis voluerant, ut imperio ipsi potirentur, soli septem exules suffecere. Quonam autem pacto id ipsum acciderit, exponam. Phyllidas quidam erat, polemarchorum 2 Archiae collegarum scriba; suo in munere, quemadmodum existimabatur, perindustrius. Hunc negotii cujusdam causa venientem Athenas, unus e Thebanis exulibus Mello convenit, cui jam ante notus erat: quumque de tyrannide, quam Archias polemarchus ac Philippus exercerent, Phyllidam percunctatus esset, ei-que statum illum patriae magis etiam displicere, quam sibi, animadvertisset; si

ζῶ τὰ προκείμενα. Λακεδαιμόνιοί τε γὰρ
 οἱ ὁμόσαντες αὐτονόμους ἐάσειν τὰς πό-
 λεις, τὴν ἐν Θήβαις ἀκρόπολιν καταχόν-
 τες, ὑπ' αὐτῶν μόνον τῶν ἀδίκηθέντων
 ἐκολάσθησαν, πρῶτον οὐδ' ὑφ' ἐνὸς τῶν
 πώποτε ἀνδρώπων κρατήθέντες. τοὺς τε
 τῶν πολιτῶν εἰσαγαγόντας εἰς τὴν ἀκρό-
 πολιν αὐτοὺς, καὶ βουλευθέντας Λακεδαί-
 μονίοις τὴν πόλιν δουλεύειν, ὥστε αὐτοὶ
 τυραννεῖν τὴν τούτων ἀρχὴν, ἐπὶ μόνον
 τῶν Φυγόνων ἤρκεσαν καταλύσαι. ὥς
 δὲ τοῦτ' ἐγένετο, διηγήσομαι. Ἦν τις
 Φυλλίδας, ὃς ἐγραμμάτευε τοῖς περὶ Ἀρ-
 χίαν πολεμάρχοις, καὶ τὰλλα ὑπηρετή-
 κει. ὥς ἐδόκει, ἄριστα. τούτῳ δ' ἀφγμέ-
 νῳ Ἀθήναζε κατὰ πρᾶξιν τινα καὶ πρόσθεν
 γνώριμος ὢν Μέλλων τῶν Ἀθήναζε πε-
 φευγόντων Θηβαίων συγγίγνεσθαι, καὶ δια-
 πυθόμενος μὲν τὴν περὶ Ἀρχίαν τὲ τὸν
 πολεμαρχοῦντα καὶ τὴν περὶ Φίλιππον
 τυραννίδα, γνοὺς δὲ ἔτι μᾶλλον μισοῦντα

αὐτὸν τὰ οἴκοι αὐτῷ, πιστὰ δούς καὶ λα-
βῶν, συνέθετο ὡς δεῖ ἕκαστα γίνεσθαι.
Ἐκ δὲ τούτου προσλαβὼν ὁ Μέλλων ἕξ
τὸς ἐπιτηδαιοτάτους τῶν φευγόντων, ξι-
φίδια ἔχοντας, καὶ ἄλλο ὄπλον ἔδεν, ἔρ-
χεται πρῶτον μὲν εἰς τὴν χώραν νυκλὸς.
ἔπειτα δὲ, ἡμερεύσαντες ἐν τινι τόπῳ ἐρή-
μῳ, πρὸς τὰς πύλας ἦλθον, ὡς δὲ ἐξ ἄ-
γρου ἀπλέοντες, ἡνίκα περ οἱ ἀπὸ τῶν ἔρ-
γων ὀφιαίταί. ἔπειτα δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν
πόλιν, διενυκτέρευσαν μὲν ἐκείνην τὴν νύκ-
τα παρὰ Χάρωνι τινὶ, καὶ τὴν ἐπιῦσαν δὲ
ἡμέραν διημέρευσαν. Ὁ μὲν οὖν Φυλλί-
δας τὰ τε ἄλλα ἐπεμελεῖτο τοῖς πολε-
μάρχοις, ὡς ἀφροδίσια ἄγουσιν ἐπ' ἐξόδῳ
τῆς ἀρχῆς. καὶ δὴ καὶ γυναῖκας πάλαι ὑ-
πιχνέμενος ἄζειν αὐτοῖς τὰς σεμνοτάτας
καὶ καλλίστας τῶν ἐν Θήβαις, τότε ἔφη
ἄζειν. οἱ δὲ (ἦσαν γὰρ τοιοῦτοι) μάλα ἡ-
δέως προσεδέχοντο νυκτερεύειν. Ἐπεὶ δὲ
εἰδείπνησάν τε καὶ συμπροθυμουμένου ἐκεί-

de data et accepta, quo pacto singula ge-
 3 renda essent, cum eo transigit. Secun-
 dum ea Mello, adjunctis sibi ex omni
 exulum numero sex huic rei perficien-
 dae in primis idoneis, qui caetera iner-
 mes, tantum ficas secum fumerent: pri-
 mo Thebanum agrum noctu ingreditur.
 Deinde proximo die quodam in loco solo
 exacto, ad portas accedunt, quasi qui ex
 agro reverterentur, id temporis quo so-
 lent qui a rusticis operis tardissime in ur-
 bem redeunt: Posteaquam ingressi es-
 sent, noctem illam, diemque proximum
 4 se Charonis cujusdam in aedibus conti-
 nent. Interim Phyllidas tum res alias
 polemarchis procurabat, qui magistratu
 decessuri Veneralia celebrabant; tum eas
 se feminas id temporis adducturum ad
 ipsos aiebat, quas ex omni Thebanarum
 numero longe splendidissimas ac pulcher-
 rimas adducturum se jamdudum pollici-
 tus fuerat. Illi vero, quod homines ejus-
 modi essent, perjucunde noctem illam ut
 5 agerent, expectabant. Posteaquam coe-
 nati fuissent, ac vino jam incaluissent,

dante opera Phyllida, ut id fieret: dudum hortantibus ipsis, ut mulierculas adduceret, egressus ab eis Mellonem cum suis adfert. Quumque tres ex eis ornatu dominarum induisset, caeteros ancillarum; in penitus eos curiae polemarchorum conclave deducit. Hinc ad polemarchos ingressus, tum Archiae, tum fociis ipsius significat, negare feminas se ingressuras, si ministrorum aliquis adsit. Tum illi mox omnes egredi jubent, ac Phyllidas dato ipsis vino, in aedes cujusdam ex ministris publicis eos ablegat. Deinde meretriculas introducit, easque apud singulos collocat. Et antea convenerat, ut quamprimum assidere jussi essent, velis rejectis polemarchos caederent. Hoc modo illos occubuisse nonnulli commemorant. Alii narrant, Mellonem cum suis, ut comeffatores, ingressos, occidisse polemarchos. Inde Phyllidas sumtis secum tribus ipsorum, ad Leontiadis aedes pergit. Quumque pulsasset fores, indicare se quiddam ipsi velle

6
 νου ταχὺ ἐμεθύσθησαν, πάλαι κελευόν-
 των ἄγην τὰς ἐτάρους, ἐξελθὼν ἤγαγε τὸς
 περὶ Μέλλωνα· τρεῖς μὲν σείλας ὡς δεσ-
 ποίνας, τοὺς δι' ἄλλους ὡς θεραπεύνας.
 7
 κἀκείνους μὲν εἰσήγαγεν εἰς τὸ ταμιεῖον
 τῶν πολεμαρχείου. Αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν,
 εἶπε τοῖς περὶ Ἀρχίαν, ὅτι οὐκ ἂν Φασιν
 εἰσελθεῖν αἱ γυναῖκες, εἰ τις τῶν διακό-
 νων ἔνδον ἔσσοιτο. ἔνθεν οἱ μὲν ἐκέλευον τα-
 χὺ πάντας ἐξιέναι· ὁ δὲ Φυλλίδας δοῦς
 οἶνον, εἰς ἐνὸς τῶν διακόνων ἐξέπεμψεν αὐ-
 τοὺς. ἐκ δὲ τούτου εἰσήγαγε τὰς ἑταιρίδας
 δὴ, καὶ ἐκάθιζε παρ' ἐκάστω. ἦν γὰρ σύν-
 δημα, ἐπεὶ καθίζουσιν, παίειν εὐθύς ἀνα-
 καλυφμένους. Οἱ μὲν δὴ οὕτω λέγουσιν
 αὐτὰς ἀποθανεῖν. οἱ δὲ καὶ, ὡς κωμασὰς,
 εἰσελθόντας τὰς ἀμφὶ Μέλλωνα, ἀποκλιεῖ-
 ναι τὰς πολεμάρχους. λαβὼν δὲ ὁ Φυλλί-
 δας τρεῖς αὐτῶν, ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν τοῦ
 Λεοντιάδου οἰκίαν. κόπας δὲ τὴν θύραν,
 εἶπεν ὅτι παρὰ τῶν πολεμάρχων ἀπαγ-

γυῖλαί τι βούλοιτο. ὁ δὲ ἐτύγχανε μὲν
 χωρὶς κατακείμενος ἔτι μετὰ δεῖπνον, καὶ
 ἡ γυνὴ ἐριουργοῦσα παρεκάθητο. ἐκέλευσε
 δὲ τὸν Φυλλίδα, πιστὸν νομίζων, εἰσιέναι·
 οἱ δὲ ἐπεὶ εἰσῆλθον, τὸν μὲν ἀποκλείναν-
 τες, τὴν δὲ γυναῖκα φοβήσαντες, κατεσιώ-
 πησαν. ἐξιόντες δὲ εἶπον, τὴν θύραν κε-
 κλειῖσθαι. εἰ δὲ λήφουσιντο ἀνεωγμένην, ἡ-
 πείλησαν ἀποκλείναι ἅπαντας τὰς ἐν τῇ
 οἰκίᾳ. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἐπέπρακτο, λαβὼν
 δύο ὁ Φυλλίδας τῶν ἀνδρῶν, ἦλθε πρὸς τὸ
 ἀναγκαῖον, καὶ εἶπε τῷ εἰργμοφύλακι, ὅτι
 ἄνδρα ἄγει παρὰ πολεμάρχου, ὃν εἰρῆσαι
 θέοι. ὥς δὲ ἀνέωξε, τοῦτον μὲν ἀπέκλειναν
 εὐθύς, τὰς δὲ δεσμώτας ἔλυσαν. καὶ τέτρες
 μὲν ταχὺ τῶν ἐκ τῆς σοᾶς ὀπλῶν καθε-
 λόντες ὥπλισαν, καὶ ἀγαγόντες ἐπὶ τὸ
 * Ἀμφειῶν, θέσθαι ἐκέλευον τὰ ὅπλα.
 Ἐκ δὲ τούτου εὐθύς ἐκήρυττον ἐξιέναι πάν-
 τας Θηβαίους ἱππέας τε καὶ ὀπλίτας, ὥς
 τῶν τυράννων τεθνεώτων. οἱ δὲ πολῖται,

polemarchorum jussu dixit. Forte tunc
 Leontiades a coena seorsum recubabat,
 affidente ipsi uxore, quae lanificium ex-
 ercebat. Et quia Phyllidam hominem fi-
 dum esse arbitrabatur, ingredi eum ad se
 jubet. Mox illi ingressi Leontiadem tru-
 cidant, et uxorem ipsius injecto metu si-
 lere cogunt. Quum egrederentur, oc-
 cludi fores jubent: additis minis, si aper-
 tas offenderent, omnes se, qui in aedibus
 8 essent, interfekturos. His rebus gestis,
 duos secum Phyllidas sumit, et ad car-
 cerem accedit: narrat custodi carceris,
 quendam a polemarcho se adducere,
 quem vinculis constringi oporteat. Is u-
 bi carcerem aperuisset, mox interficitur,
 ac vincti deinde liberantur: quos quum
 armis de porticu detractis instruxissent,
 et ad Amphium deduxissent, ut istic in
 9 armis subsisterent, imperant. Secundum
 ea Thebanos omnes, et equites, et gra-
 vis armaturae pedites, egredi suis aedi-
 bus per praeconem jubent; quod jam ty-
 ranni peremti essent. At cives, quamdiu

nox erat, nulla his fide habita, se domi
 continebant: posteaquam illuxisset, jam-
 que palam, quid accidisset, conspiceretur:
 mox et gravis armatura, et eque-
 stres copiae suppetias latum adcurrunt.
 Miserunt etiam exules, qui jam redie-
 rant, equites ad illos qui Atheniensium in
 finibus erant, et ad duos ex praetoribus
 Atheniensium. Illi quum nossent, quam-
 obrem isti misissent, abiere. Praefectus
 arcis, posteaquam de eo quod noctu pro-
 clamatum fuerat, certior factus esset:
 mox Plataeas ac Thespias, qui evoca-
 rent subsidia, mittit. Thebani equites,
 cognito, Plataeenses adventare, obviam
 eis pergunt, ac plures ex eis quam vi-
 ginti occidunt. Qua re patrata, quum
 Thebas ingressi essent, jamque a finibus
 etiam Athenienses advenissent; copias
 oppugnandae arci admovent. Ibi quum
 illi, qui arcem obtinebant, se paucos es-
 se intelligerent, ac omnium accedenti-
 um alacritatem intuerentur, magnis per
 praecones etiam praemiis propositis, si

ως μὲν νῦξ ἦν, ἀπιστῦνες, ἡσυχίαν εἶχον·
 ἐπεὶ δ' ἡμέρα τ' ἦν, καὶ φανερόν ἦν τὸ γεγε-
 νημένον, ταχὺ δὴ καὶ οἱ ὀπλῖται καὶ οἱ ἵππεῖς
 σὺν τοῖς ὀπλοῖς ἐξεβόηθουν. ἔπεμψαν δὲ
 ἱππέας οἱ καλεληλυθότες ἐπὶ τὰς πρὸς τοῖς
 ὀρίοις Αθηναίων, καὶ τὰς δύο τῶν στρατηγῶν.
 οἱ δ' εἰδότες τὸ πρᾶγμα, ἐφ' ὃ ἀπεσάλ-
 κεισαν, * ὥχοντο. Ὁ μέντοι ἐν τῇ ἀκρο-
 πόλει ἀρμοσῆς, ἐπεὶ ἤσθετο τὸ νυκτερινὸν
 κήρυγμα, εὐθὺς ἔπεμψεν εἰς Πλαταιάς
 καὶ Θεσπιάς ἐπὶ βοήθειαν. καὶ τοὺς μὲν
 Πλαταιέας αἰσθόμενοι προσιόντας οἱ τῶν
 Θηβαίων ἵππεῖς, ἀπαντήσαντες ἀπέκλειναν
 αὐτῶν πλεόν ἢ εἴκοσιν. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον
 ταῦτα πράξαντες, καὶ οἱ Αθηναῖοι ἀπὸ
 τῶν ὀρίων ἤδη παρῆσαν, προσέβαλον πρὸς
 τὴν ἀκρόπολιν. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἐν τῇ
 ἀκροπόλει, ὀλίγοι ὄντες, τὴν τε προθυμίαν
 τῶν προσιόντων ἀπάντων ἐώρων, καὶ τῶν
 κηρυγμάτων μεγάλων γιγνομένων τοῖς πρῶ-
 τοις ἀναβᾶσιν, ἐκ τούτου φοβηθέντες εἶπον,

* Desiderari videtur in aliis Ed. vox ὥχοντο.

ὅτι ἀπίοικεν ἂν, εἰ σφίσιν ἀσφάλειαν μετὰ τῶν ὀπλῶν ἀπιοῦσι διδῶιν. οἱ δὲ ἄσμενοί τε ἔδοσαν ἃ ἦτουν, καὶ σπεισάμενοι, καὶ ὄρκος ὁμόσαντες ἐπὶ τέτοις ἐξέπεμπον. Ἐξιόντων μέντοι ὅσους ἐπέγνωσαν τῶν ἐχθρῶν ὄντας, συλλαμβάνοντες ἀπέκλειναν. ἦσαν δὲ τινες, οἳ καὶ ὑπὸ Ἀθηναίων τῶν ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐπιβοηθησάντων ἐκλάπησαν, καὶ διεσώθησαν. οἱ μέντοι Θηβαῖοι καὶ τῆς παιδας τῶν ἀποθανόντων, ὅσοις ἦσαν, λαβόντες ἀπέσφαζαν. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐπύθοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι, τὸν μὲν ἄρμωσιν τὸν ἐγκαταλιπόντα τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ἔκ ἀναμείνοντα τὴν βοήθειαν, ἀπέκλειναν. Φρουρὰν δὲ φαίνουσιν ἐπὶ τῆς Θηβαίας. καὶ Ἀγησίλαος μὲν, λέγων ὅτι ὑπὲρ τεττάρακοντα ἔτι ἀφ' ἧβης εἴη, καὶ ὥσπερ τοῖς ἄλλοις τοῖς τηλικύτοις οὐκέτι ἀνάγκη εἴη τῆς ἑαυτῶν ἔξω στρατεύεσθαι. οὕτω δὲ καὶ βασιλεῦσι τὸν αὐτὸν νόμον ὄντα ἀπεδείκνυε. κακείνος μὲν δὴ λέγων ταῦτα, ἔκ ἐστρατεύετο.

qui primi ascendissent: metu inde perterriti, cessuros se arce significant, si tuto sibi cum armis abeundi facultas fiat. Concedunt eis Thebani perlubenter, quod postulabant; et pactis induciis, sacramentoque confirmatis, eos dimittunt.

- 12 Quum illi exirent, quoscunque hostium e numero agnoscunt, comprehensos necant. Nonnulli ab Atheniensibus, qui ab ipsis finibus opem Thebanis latum accesserant, clam surrepti, incolumes evasere: quum Thebani etiam interfectorum liberos, quibus quidem erant liberi,
- 13 comprehensos trucidarent. De his rebus Lacedaemonii certiores facti, praefectum illum, qui arcem reliquerat, et subsidia non expectaverat, interficiunt: simul adversus Thebanos delectus habent. Agesilaus, quum se diceret ante annos jam XL pubertatem excessisse; ac demonstraret, itidem ut alios, tam grandi aetate, necesse non sit extra patriae limites militatum ire, sic et reges eodem jure uti: haec quum inquam diceret, ea se expeditione liberavit. Neque tamen

haec erat caussa, quamobrem domi maneret: sed quod futurum non ignoraret, ut si munus Imperatoris acciperet, dicerent cives, Agesilaum reipublicae negotium faceffere, saltem ut tyrannis opem ferret. Itaque permittebat eis, ut de hoc ex animi sui arbitratu statuerent. Tan-¹⁴dem Ephori admoniti ab iis qui post factas Thebis caedes exulatum abierant, hyeme aspera Cleombrotum cum copiis mittunt: qui tunc primum ducis officio fungi coepit. Et quia quod per Eleutheras erat iter, a Chabria cetratisque Atheniensium custodiebatur: Cleombrotus via Plataeas versum ducente ascendit. Praecedentes reliquos cetrati, montis in jugo, in eorum incidunt praesidium, qui de carcere liberati fuerant, homines plus minus centum quinquaginta. Eos universos extraquam si fuga sibi quispam consulisset, cetrati occidunt. In-¹⁵terim Cleombrotus ad oppidum Plataeas descendit, quod adhuc Lacedaemoniorum erat in fide. Thespias quum venisset, cum copiis progressus ad Kynos ke-

ὁ μὲντοι τέτῃ γε ἔνεκεν κατέμεινεν, ἀλλ'
 εὖ εἰδώς, ὅτε εἰ στρατηγοίη, λέξειαν οἱ
 πολῖται, ὡς Αἰγισίλαος ὅπως βοηθήσειε
 τοῖς τυράννοις, πράγματα τῇ πόλει παρέ-
 χει. εἶα οὖν αὐτοὺς βουλευέσθαι * ὅ,τι
 βελεύοιτο περὶ τέτων. Οἱ δ' Ἐφοροί, δι-
 δασκόμενοι ὑπὸ τῶν μετὰ τὰς ἐν Θήβαις
 σφαγὰς ἐκπεπλωκότων, Κλέομβροτον ἐκ-
 πέμπουσι τότε πρῶτον ἡγούμενον, μάλα
 χειμῶνος ὄντος. καὶ τὴν μὲν δι' Ἐλευθερῶν
 ὁδὸν Χαβρίας, ἔχων Αθηναίων πελτασὰς,
 ἐφύλαττεν· ὁ δὲ Κλεόμβροτος ἀνέβαινε κα-
 τὰ τὴν ἐς Πλαταιὰς φέρονταν. προϊόντες
 δὲ οἱ πελτασὰι περιτυγχάνουσιν ἐπὶ τῷ
 ἄκρῳ φυλάττεσσι τοῖς ἐκ τῆς ἀναγκαίης λε-
 λυμένοις, ὡς περὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα
 οὔσι. καὶ τέτῃς μὲν ἀπανίας, εἰ μήτις ἐξέ-
 φυγεν, οἱ πελτασὰι ἀπέκλειναν. Αὐτὸς
 δὲ κατέβαινε πρὸς τὰς Πλαταιὰς, ἔτι φι-
 λίας ἔσας. ἐπεὶ δὲ εἰς Θεσπιάς ἀφίκετο,
 ἐκεῖθεν ὁρμηθεὶς, εἰς Κυνὸς κεφαλὰς, ἔσας

* Ὅσῳ τὶ βύλονται.

Θηβαίῳ, ἐσφαιλοπεδεύσας. μείνας δὲ ἐκεῖ
περὶ ἑκκαίδεκα ἡμέρας, ἀπεχώρησε πάλιν
εἰς Θεσπιάς. καὶ κεῖ μὲν κατέλιπεν
ἀρμολὴν Σφοδρίαν, καὶ ἀπὸ τῶν συμμάχων
τὸ τρίτον μέρος ἐκάσων. παρέδωκε δὲ αὐ-
τῷ καὶ χρήματα, ὅσα ἐτύγχανεν οἰκοθεν ἔ-
χων, καὶ ἐκέλευσε ξενικὸν προσμιοδοῦσθαι.
Καὶ ὁ μὲν Σφοδρίας ταῦτ' ἐπραττεν. ὁ δὲ
Κλεόμβροτος ἀπῆγεν ἐπ' οἶκον τὴν διὰ
Κρεύσιος τῆς μεθ' ἐαυτοῦ σφαιλώτας, καὶ μά-
λα ἀπορῶντας, πότερά ποτε πόλεμος πρὸς
Θηβαίους, ἢ εἰρήνη εἴη. ἤγαγε μὲν γὰρ εἰς
τὴν τῶν Θηβαίων τὸ σφάτευμα, ἀπῆλθε
δὲ ὡς ἐδύνατο ἐλάχιστα κακουργήσας. Απι-
όντι γὰρ μὲν ἄνεμος αὐτῷ ἐξαίσιος ἐπεγένε-
το, ὃν καὶ οἰωνίζοντο τινες σημαίνειν πρὸ τῶν
μελλόντων. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ ἄλλα γεν-
ναῖα ἐποίησεν, ἀτὰρ καὶ ὑπερβάλλοντος αὐ-
τοῦ μετὰ τῆς στρατίας ἐκ τῆς Κρεύσιος τὸ
καθῆκον ἐπὶ θάλατταν ὄρος, πολλὰς μὲν
ὄρους κατεκρήμνισεν αὐτοῖς σκεύεσι, πάμ-

phalas, Thebanorum oppidum, castra locat. Istic dies sex et decem quum substitisset, Thespias revertit: ubi Sphodriam praefectum, cum tertia quorumlibet sociorum parte, relinquit. Eidem et pecunias tradit, quas quidem domo secum allatas tunc habebat; utque stipendiarium militem conduceret, imperat.

16 Id quum faceret Sphodrias, interim Cleombrotus, via qua per oppidum Creusim itur, domum abducit milites suos, dubios admodum, paxne cum Thebanis, an bellum esset. Nam Cleombrotus copias quidem ille Thebanorum in agrum duxit, sed ita tamen discessit; ut quamminimū detrimenti eis inferret.

17 Quumque digrederetur, ventus immanis quidam exortus est; quem ipsum nonnulli de futuris aliquid significare augurabantur. Nam is ut alia non pauca valido cum impetu fecit, ita etiam tum temporis, quum e Creusi Cleombrotus cum copiis, montem qui ad mare pertinet, superaret; multos asinos una cum ipsis sar-

cinis praecipites egit, armaque complura abrepta in mare dejecit. Tandem quum 18 multi cum armis progredi non possent, ex utraque verticis parte scuta supina lapidibus oppleta relinquebant. Coenati sunt Aegosthenis eo die, uti quidem poterant, quod agri Megarensis est oppidum. Postridie reversi, arma sua tollunt: ac deinde singuli domum se, dimissi a Cleombroto, conferunt. Athenienses, 19 qui Lacedaemoniorum vires perspicerent, jamque non amplius apud Corinthum bellum geri viderent, sed Lacedaemonios Atticam praetergressos, Thebas invasisse: tanto metu exanimati sunt, ut duos illos praetores suos, qui conspirationis a Mellone adversus Leontiadem initae conscii fuerant, in judicium arcesferent, et alterum quidem morte multarent; alterum vero, quia judicium expectare noluerat, in exilium agerent. The- 20 bani autem, quum et ipsi metuerent, ne extra se, alii nulli bellum Lacedaemoniis facerent, hujusmodi quendam do-

πε
τ
να
κ
σα
έν
ώ
μ
κα
ό
ρ
ό
δη
εί
ώ
σθ
ον
ά
έ
το
πο

8 πολλά δὲ ὅπλα ἀναρπαθέντα ἐξέπεσεν εἰς
 τὴν θάλατταν. Τέλος δὲ, πολλοὶ ὕδ-
 νάμενοι σὺν τοῖς ὅπλοις πορεύεσθαι, ἔνθεν
 καὶ ἔνθεν τῷ ἄκρῳ κατέλιπον, λίθων ἐμπλή-
 σαντες, ὑπτίας τὰς ἀσπίδας. καὶ τότε μὲν
 ἐν Αἰγιοσθένοισι τῆς Μεγαρικῆς ἐδείπνησαν,
 ὡς ἠδύνατο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐλθόντες, ἐκο-
 μίσαντο τὰ ὅπλα. καὶ ἐκ τούτου ἤδη ἑ-
 9 καστοὶ οἵκαδε ἀπήεσαν. ἀφῆκε γὰρ αὐτὸς
 ὁ Κλεόμβροτος. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι, ὁ-
 ρῶντες τὴν τῶν Λακεδαιμονίων δύναμιν, καὶ
 ὅτι πόλεμος ἐν Κορίνθῳ ἔκτετι ἦν, ἀλλ' ἤ-
 δη παριόντες τὴν Ἀττικὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι
 εἰς τὰς Θήβας ἐνέβαλλον, οὕτως ἐφοβήτο,
 ὥστε καὶ τῷ δύνῳ στρατηγῷ, οἱ συνηπισά-
 στην τὴν τῷ Μέλλωνος ἐπὶ τὰς περὶ Λε-
 20 οντιάδην ἐπανάσασιν, κρίναντες, τὸν μὲν
 ἀπέκλειναν, τὸν δὲ, ἐπεὶ οὐχ ὑπέμεινεν,
 ἐφυγάδευσαν. Οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι, καὶ αὐ-
 τοὶ φοβούμενοι, εἰ μηδένες ἄλλοι ἢ αὐτοὶ
 πολεμήσοιεν τοῖς Λακεδαιμονίοις τοιόνδέ τι

εὐρίσκεισι μηχανήματα· πείθουσι τὸν ἐν ταῖς
Θεσπιαῖς ἀρμόσῃν Σφοδρίαν, χρήματα
δόντες, ὡς ὑποπτεύειο, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ατ-
τικὴν, ἵν' ἐκπολεμήσειε τοὺς Ἀθηναίους
πρὸς τὰς Λακεδαιμονίους. καὶ κεῖνος πειθό-
μενος αὐτοῖς, προσποιησάμενος τὸν Πει-
ραιᾶ καταλήψεσθαι, ὅτι δὴ ἀπύλωτος ἦν,
ἤγειν ἐκ τῶν Θεσπιῶν πρῶτ' δειπνήσαντας
τὰς στρατιώτας, Φάσκων, πρὸ ἡμέρας κατα-
νύσειν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Θριάσι δ' αὐτῷ
ἡμέρα ἐπεγένετο, καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἐποίησεν,
ὥστε λαθεῖν· ἀλλ' ἐπεὶ ἀπειέτραπετο, βο-
σκήματα διήρπασε, καὶ οἰκίας ἐπόρθησε. τῶν
δὲ ἐντυχόντων τινὲς, τῆς νυκτὸς φεύγοντες
εἰς τὸ ἄστυ, ἀπήγγελλον τοῖς Ἀθηναίοις,
ὅτι στρατεύματα πάμπολυ προσήει. οἱ μὲν
δὴ ταχὺ ὀπλισάμενοι καὶ ἵππεῖς καὶ ὀπλι-
ται, ἐν φυλακῇ τῆς πόλεως ἦσαν. Τῶν
δὲ Λακεδαιμονίων καὶ πρέσβεις Ἀθήνησιν ἐ-
τύγχανον ὄντες, παρὰ Καλλίᾳ τῷ προ-
ξένῳ, Εὐτυμοκλῆς τε, καὶ Αριστόλοχος, καὶ

lum reperiunt: Sphodriae Thespiis praefecto largitionibus persuadent, ut quidem erat suspicio, ut Atticam cum copiis invaderet, ac Athenienses ad bellum adversus Lacedaemonios suscipiendum proritaret. Is quum obtemperaret eis, ac Piraeum se capere velle simularet, nullis adhuc portis occlusum: milites summo mane cibo sumto Thespiis educebat, ac se ante diem in Piraeum itinere confecto ²¹to perventurum aiebat. Verum ad Thriaquum accessisset, dies exortus est; ac ne hoc quidem perfecit, ut ejus consilium ignoraretur; sed ubi reverti coepisset, pecora diripuit, et domos spoliavit. Nonnulli ex eis qui in ipsum inciderant, noctu in urbem fugientes, nuntiabant Atheniensibus, magnas accedere copias. Quamobrem celeriter correptis armis tum equites tum gravis armaturae ²²pedites urbem custodiebant. Forte tunc et Lacedaemoniorum legati Athenis apud Calliam, hospitem publicum civitati suae, aderant; Erymocles, Aristolochus, Ocellus. Eos Athenienses

hac re nuntiata, comprehensos custodie-
bant; quasi qui et ipsi cum aliis insidiati
essent. At illi perturbati re nova, pur-
gabant se; nunquam ita se fatuos futu-
ros fuisse, ut si praescivissent, capien-
dum esse Piraeum, seipsos in urbe A-
theniensium potestati traderent, praes-
sertim apud hospitem civitatis suae pu-
blicum, ubi quamprimum inventi fuif-
sent. Addebant praeterea, plane cogni- 23
tuos ipsos etiam Athenienses, ne Lace-
daemoniorum quidem rempublicam ha-
rum rerum consciam esse. Nam scire se,
futurum omnino, ut Sphodriam a repu-
blica sua morte multatum aliquando au-
diant. Itaque iudicati minime conscii
facinoris hujus esse, dimissi sunt. Epho- 24
ri autem Sphodria revocato, capitis in e-
um iudicium constituerunt. Itaque me-
tu consternatus, non paruit: et quan-
quam ne ad iudicium quidem compare-
ret, nihilominus est absolutus. Quae res
multis visa est iniquissime apud Lacedae-
monios esse iudicata. Fuit autem haec
omnino causa. Erat Sphodriae filius 25

Ωκελλος· ὅς οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα ἠγγέλθη, συλλαβόντες ἐφύλασσον, ὥς καὶ τούτους συνεπιβλεύοντας. οἱ δὲ ἐκπεπληγμένοι τὲ ἦσαν τῷ πράγματι, καὶ ἀπελογῆντο, ὥς ἔκ ἂν ποιε μωροὶ ἔτως ἦσαν, ὥς, εἰ ἦδεισαν κατὰ λαμβανόμενον τὸν Πειραιᾶ, ἐν τῷ ἄσει ἂν ὑποχειρίδς αὐτοὺς παρείχον· καὶ ταῦτα, παρὰ τῷ προζένῳ, ὃ τάχιστα ἂν εὐρέθησαν. Ἔτι δ' ἔλεγον, ὥς εὐδὴλον καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἔσοιτο, ὥς οὐδὲ ἡ πόλις τῶν Λακεδαιμονίων ταῦτα συνήδει· Σφοδρίαν γὰρ εὖ εἰδέναι ἔφασαν ὅτι ἀπολωλότα πεύσοιτο ὑπὸ τῆς πόλεως. καὶ κείνοι μὲν κριθέντες μηδὲν συνειδέναι, ἀφείθησαν. Οἱ δ' Ἐφοροὶ ἀνεκάλεσάν τε τὸν Σφοδρίαν, καὶ ἀπῆγον θανάτου. ἐκεῖνος μέντοι φοβούμενος, ἔχ' ὑπήκουσεν· ὅμως δὲ καί περ οὐχ ὑπακύνων εἰς τὴν κρίσιν, ἀπέφυγε. καὶ πολλοῖς ἔδοξεν αὕτη δὴ ἐν Λακεδαιμονίοις ἀδικώτατα δίκη κριθῆναι. ἐγένετο δὲ τῆτο αἴτιον. Ἦν γὰρ τῷ Σφο-

δρία ἡλικίαν τὲ ἔχων τὴν ἄρτι ἐκ παίδων, Κλεώνυμος ὄνομα, καὶ ἅμα κάλλισός τε καὶ εὐδοκιμώτατος τῶν ἡλικίων. τούτου δὲ ἔρων ἐτύγχανεν Αρχίδαμος ὁ Αἰγισλάς. οἱ μὲν ἔν τῷ Κλεομβρότῳ φίλοι, ἅτε ἐταῖροι ὄντες τῷ Σφοδρίᾳ * ἀπολυτικῶς αὐτῷ εἶχον, τὸν δὲ Αἰγισίλαον καὶ τῆς ἐκείνου φίλης ἐφοβήθη, καὶ τῆς διὰ μέσας δέ. δεινὰ γὰρ ἐδόκει πεποιημέναι. Ἐκ τούτου δὲ ὁ μὲν Σφοδρίας εἶπε πρὸς τὸν Κλεώνυμον· ἔξεσί σοι, ὦ υἱέ, σῶσαι τὸν πατέρα, δευθέντι Αρχιδάμῳ Αἰγισίλαον εὐμένη ἑμοὶ εἰς τὴν κρίσιν παρασχεῖν. ὁ δὲ, ἀκούσας, ἐτόλμησεν ἐλθεῖν πρὸς τὸν Αρχίδαμον, καὶ εἶδετο αὐτὸν σωτήρα τῷ πατρὸς γενέσθαι. ὁ μὲντοι Αρχίδαμος ἰδὼν μὲν τὸν Κλεώνυμον κλαίοντα, συνεδάκρυε παρρησίᾳ. Ἀκούσας δὲ δεομένης, ἀπεκρίνατο· ἄλλ', ὦ Κλεώνυμε, ἴσθι ὅτι ἐγὼ μὲν τῷ ἐμῷ πατρὶ ὑπὸ ἀντιβλέπειν δύναμαι, ἀλλ' ἂν τι βέλομαι διαπράξασθαι ἐν τῇ πόλει, πάντων

Cleonymus, qui et recens e pueris exce-
 ferat, et inter aequales suos omnium e-
 rat tum formosissimus, tum probatissimis
 moribus. Hunc Archidamus Agefilai fi-
 lius amabat: Propendebant autem in hoc
 amici Cleombroti, sodales Sphodriae, ut
 absolveretur: verum et Agefilaum cum
 suis amicis metuebant, et qui inter utrof-
 que quasi medii erant: existimabatur e-
 26nim atrociter deliquisse. Quamobrem
 Sphodrias, ad Cleonymum: Potes, in-
 quit, patrem servare, fili, si Archidamum
 rogaveris, ut Agefilaum mihi propitium
 hoc in iudicio reddat. Quibus ille audi-
 tis, tantum audaciae sibi sumsit; ut Ar-
 chidamum accederet, eumque rogaret,
 patrem uti sibi servare incolumem vellet.
 Archidamus ubi Cleonymum flentem vi-
 27dit, adstabat et ipse lacrymans. Postea-
 quam autem obsecrantem audiisset: E-
 nimvero, inquit, scito mi Cleonyme, non
 posse me patrem vel adspicere: sed si
 quid in republica impetrare cupio, quos-
 vis potius quam patrem appello. Nihilo.

minus, quia tu jubes, existimato me omne studium cum aliis adhibiturum, ut voti compos fias. Ac tum quidem ex phili- 28 litio domum reversus, quieti se dabat. Mane posteaquam surrexisset, observabat, ne clam ipso pater exiret. Ubi jam exeuntem videbat, primum si qui cives aderant, eis colloquendi cum ipse facultatem concedebat: deinde si qui hospites, ac si qui denique ministri essent, qui ipsum convenire cuperent, cedebat omnibus. Tandem quum discedens Agesilaus ab Eurota domum suam ingrederetur: Archidamus etiam patre non convento abibat. Eadem faciebat et postridie. Suspicebatur autem Agesilaus, 29 quamobrem ita se sectaretur: non tamen eum interrogabat, sed abire patiebatur. Interim Archidamus tenebatur quidem ille, ceu par est credere, videndi Cleonymi desiderio: verum ut eum accederet, necdum expositis iis patri quae Cleonymus postulaverat, imperare sibi minime poterat. At amici Sphodriae quum

μ
π
μ
τ
ἐλ
ἐφ
θώ
μ
τ
τις
τῶ
ἀπ
σῆλ
θών
ησε
ἐνεκ
αὐτ
ὥςπ
μέν
τῶ
τῶν

μᾶλλον ἢ τῷ πατρὸς δέομαι. ὅμως δ', ἐ-
 πεί σὺ κελεύεις, νόμιζε πᾶσάν με προθυ-
 μίαν συνέξειν ταῦτά σοι πραχθῆναι. Καὶ
 τότε μὲν δὴ ἐκ τῷ * Φιλιτίῃ εἰς τὸν οἶκον
 ἐλθὼν ἀνεπαύετο. τοῦ δ' ὄρθρου ἀναστὰς,
 ἐφύλαττε μὴ λάθῃ αὐτὸν ὁ πατήρ ἐξελ-
 θών. ἐπεὶ δὲ εἶδεν αὐτὸν ἐξιόντα, πρῶτον
 μὲν εἴ τις τῶν πολιτῶν παρῆν, † παρίει
 τούτους διαλέγεσθαι αὐτῷ· ἔπειτα δ', εἴ
 τις ξένος, ‡ ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν Δεραπόντων
 τῷ δεομένῳ παρεχόμεναι. τέλος δ', ἐπεὶ
 ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα ἀπικνῶν ὁ Αἰγισίλαος εἰ-
 σῆλθεν οἴκαδε, ἀπικνῶν ὥχετο καὶ προσελ-
 θών. καὶ τῇ ὑπεραία δὲ ταυρὰ ταῦτα ἐποί-
 ησεν. Ὁ δ' Αἰγισίλαος ὑπώπτευε μὲν ὦν
 ἐνεκεν ἐφοίτα, καὶ μέντοι ἡρώτα, ἀλλ' εἶα
 αὐτόν. ὁ δ' αὖτε Ἀρχίδαμος ἐπεθύμει μὲν,
 ὥσπερ εἶκος, ὄραν τὸν Κλεώνυμον· ὅπως
 μέντοι ἔλθοι πρὸς αὐτὸν μὴ διειλεγμένος
 τῷ πατρὶ περὶ ὧν ἐκεῖνος ἐδεήθη, οὐκ εἶ-

* φιλιτίην. † παρήναι. ‡ ἔπειτα δ' εἴ τις τῶν δεομένων παρεχόμεναι
 τῶν Δεραπόντων.

χεν. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Σφοδρίαν, ἔχ' ὁρῶν-
 τες τὸν Αρχίδαμον ἰόντα, πρόσθεν δὲ θα-
 μίζοντα, ἐν παντὶ ἦσαν μὴ λελοιδορημέ-
 νος εἶη ὑπ' Αἰγισίλαου. Τέλος μέντοι ὁ
 Αρχίδαμος ἐτόλμησε προσελθεῖν, καὶ εἰ-
 πεῖν· ὦ πάτερ, Κλεώνυμός με κελεύει σε
 δεηθῆναι, σῶσαί οἱ τὸν πατέρα· καὶ ἐγὼ σε
 ταῦτα δέομαι, εἰ δυνατόν. ὁ δ' ἄπεκρί-
 νατο· ἀλλὰ σοι μὲν ἔγωγε συγγνώμην ἔ-
 χω. αὐτὸς μέντοι ὅπως συγγνώμης τύ-
 χοιμι παρὰ τῆς πόλεως, ἄνδρα μὴ κατα-
 γινώσκων ἀδικεῖν οἷς * ἐχρηματίσατο ἐ-
 πὶ κακῷ τῆς πόλεως, αὐχ' ὁρῶ. Ὁ δὲ
 τότε μὲν πρὸς ταῦτα οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ'
 ἠτλήθεις τῷ δικαίῳ, ἀπῆλθεν. Ὑσερον δὲ ἢ
 αὐτὸς νοήσας, ἢ διδάχθεις ὑπὸ τοῦ, εἶ-
 πεν ἐλθών· ἀλλ' ὅτι μὲν, ὦ πάτερ, εἰ
 μηδὲν ἡδίκηαι Σφοδρίας, ἀπέλυσας ἂν αὐ-
 τὸν, οἶδα· νῦν δὲ εἰ ἡδίκηκέ τι, ἡμῶν ἔνε-
 κεν συγγνώμης παρὰ σοῦ τυχέτω. ὁ δὲ
 εἶπεν· ἔκουν ἂν μέλλῃ καλὰ ταῦτ' ἡμῖν

* ἐχρήσατο.

Archidamum non amplius Cleonymum,
 cui ante id temporis frequens adfuerat,
 accedere viderent: ne esset objurgatus
 30 ab Agesilao, solliciti verebantur. Tan-
 dem Archidamus convenire patrem au-
 sus est, eumque sic compellare: Jubet,
 mi pater, Cleonymus, uti te rogem, pa-
 tris sui salutem tuearis. Idem ut fiat, e-
 go quoque abs te peto, si fieri potest.
 Cui Agesilaus: Equidem, ait, ignosco
 tibi: verum quo pacto a republica sim
 impetraturus, ut ignoscat mihi, si non ob
 injustum quaestum hominem condemna-
 vero, quem is cum detrimento reipubli-
 31 cae fecit, non video. Ad ea tum quidem
 nihil dixit Archidamus, sed aequitate
 responsi victus, discessit: verum deinceps
 sive re per seipsum animadversa, seu e-
 doctus ab alio quodam: Equidem, in-
 quit, scio, mi pater, liberaturum te fu-
 isse culpa Sphodriam, si nihil designasset
 iniqui. Nunc si quid deliquit, velim no-
 stra causa veniam abs te consequatur.
 Ad quae Agesilaus: Si honestum hoc
 nobis erit, inquit, esto sane. His audi-

tis Archidamus, admodum exigua cum
 spe discedebat. Secundum illa quum 32
 quidam amicus Sphodriae sermonem cum
 Etymocle haberet: Vos, inquit, omnes
 amici Agesilai, ut equidem arbitror, ca-
 pitis poena in Sphodriam animadverte-
 tis. Cui Etymocles: Profecto, ait, cur
 non idem, quod Agesilaus, faciamus?
 Nam is ad omnes, quibuscum hac de re
 loquitur, fieri non posse dicit, quin Spho-
 drias egerit injuste: verum grave esse,
 virum ejusmodi interfici, qui et puer, et
 adolescens, et juvenis semper honestissi-
 me se gesserit. Spartam enim hujusmo-
 di militibus indigere. Quae ille audita 33
 Cleonymo refert. Is mirifice delectatus,
 mox ad Archidamum adcurrentes: Esse
 nos, inquit, tibi curae, jam intelligimus.
 Te quidem certe scire volumus, mi Ar-
 chidame, nos quoque daturos enixe o-
 peram, ut nunquam tibi amicitia nostra
 sit dehonestamento. Qua quidem in re
 non eum fefellit. Nam et quamdiu vive-
 ret, omnia quae Spartae praeclara du-

εἶναι, οὕτως ἔσω. ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀκύν-
 σας, μάλα δύσελπις ὢν ἀπήει. Τῶν δὲ
 τῷ Σφοδρίῳ Φίλων τις διαλεγόμενος Ετυ-
 μοκλεῖ, εἶπεν· ὑμεῖς μὲν, οἶμαι, ἔφη,
 πάντες οἱ Αἰγισιλάου Φίλοι ἀποκτενεῖτε
 τὸν Σφοδρίαν. καὶ ὁ Ετυμοκλῆς, μὰ Δία
 οὐκ ἄρα ταυτὰ, ἔφη, ποιήσομεν Αἰγισι-
 λάῳ; ἐπεὶ ἐκεῖνός γε πρὸς πάντας, ὅσοις
 διείλεκται, ταῦτα λέγει, μὴ ἀδικεῖν μὲν
 Σφοδρίαν ἀδύνατον εἶναι· ὅσις μέντοι παῖς
 τὲ ὢν, καὶ παιδίσκος, καὶ ἡδῶν πάντα τὰ
 καλὰ ποιῶν διετέλεσε, χαλεπὸν εἶναι τοι-
 οῦτον ἄνδρα ἀποκλινύναι. τὴν γὰρ Σπάρ-
 την τοιούτων δεῖσθαι στρατιωτῶν. Ὁ δ' ἀ-
 κύνσας ταῦτα, ἀπήγγειλε τῷ Κλεωνύμῳ.
 ὁ δὲ ἡδείς, εὐθύς ἐλθὼν πρὸς τὸν Αρχί-
 δαμον, εἶπεν· ὅτι μὲν ἡμῶν ἐπιμελῇ, ἡδὴ
 ἴσμεν· εὖ δ' ἐπίσω Αρχίδαμε, ὅτι καὶ
 ἡμεῖς πειρασόμεθα ἐπιμελεῖσθαι, ὥς μή-
 ποτε σὺ ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ Φιλίᾳ αἰχυνθῇς.
 καὶ ἔκ ἐφεύσατο, ἀλλὰ καὶ ζῶν ἅπαντ'

ἐποίει, ὅσα καλὰ ἐν τῇ Σπάρτῃ, καὶ ἐν
 Δεύκτροις πρὸ τοῦ βασιλέως μαχόμενος
 σὺν Δεινῶνι τῷ πολεμάρχῳ, προσπεσὼν
 πρῶτος τῶν πολιτῶν, ἐν μέσοις τοῖς πο-
 λεμίοις ἀπέθανε. καὶ ἠνίασε μὲν εἰς τὰ ἔ-
 χαλα Ἀρχίδαμον· ὡς δὲ ὑπέχελο, οὐ κα-
 τήχυνεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκόσμησε. τοιού-
 τῳ μὲν δὴ τρόπῳ Σφοδρίας ἀπέφυγε. Τῶν
 μέντοι Ἀθηναίων οἱ Βοιωτιάζοντες ἐδίδα-
 σκον τὸν δῆμον, ὡς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐχ
 ὅπως τιμωρήσαντο, ἀλλὰ καὶ ἐπαινέσαιεν
 τὸν Σφοδρίαν, ὅτι ἐπιβέλευσε ταῖς Ἀθή-
 ναις. καὶ ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἐπύλωσάν
 τε τὸν Πειραιᾶ, ναῦς τε ἐναυπηγοῦντο,
 τοῖς τε Βοιωτοῖς ἐβόηθην πάσῃ προθυμίᾳ.
 Οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι Φρουρὰν τε ἔφη-
 ναν ἐπὶ τοὺς Θηβαίους, καὶ τὸν Ἀγησίλαον
 νομίσαντες Φρονιμώτερον ἂν σφίσι τῷ Κλε-
 ομβρότῃ ἡγεῖσθαι, ἐδέοντο αὐτὸν ἄγειν τὴν
 στρατίαν. ὁ δὲ εἰπὼν, ὅτι οὐδὲν ἂν, ὃ τῇ
 πόλει δοκοίη, ἀνείπειεν, παρεσκευάζετο εἰς

cuntur, praestitit; et apud Leuctra dimicans ante regem una cum Dinone polemarcho, quum primus e civibus hostem adortus esset, medios inter hostes occubuit. Qua re attulit quidem ille moerorem Archidamo extremum, non tamen ei dedecori fuit, uti pollicitus erat, sed potius ornamento. Hujusmodi quodam modo Sphodrias fuit absolutus.

34 Tum vero quotquot apud Athenienses Boeotis favebant, significare populo, tantum abesse, ut in Sphodriam Lacedaemonii animadvertant: ut eundem etiam collaudent, quod Athenis insidiatus sit. Itaque secundum ea Piraeum portis occludunt, naves aedificant, animorum alacritate summa Boeotis opem ferunt.

35 Lacedaemonii vero novos adversus Thebanos delectus habendos esse decernunt: et quia prudentius Agefilaum copias ducturum existimarent, quam fecisset Cleombrotus: hunc ipsum orant, exercitum uti duceret. Ille quum diceret, nulla se in re, quae reipublicae placeret, adversaturum: ad profectiorem se compara-

bat. Quia vero animadverteret, non fa-36
cile quenquam Thebanum in agrum ir-
rupturum, qui non Cithaerohem ante
cepisset: certior autem factus esset, Cle-
torios adversus Orchomenios bellum ge-
rere, militemque conductitium alere;
cum eis egit, ut copias illas conductitias
sibi concederent, si eis opus esset. Quam-37
primum exta de traducendis copiis ei
fausta obtigissent, antequam Tegeam
cum eis pervenisset, ad conductitii mili-
tis apud Cletorios ducem mittit, datoque
ipsis stipendio menstuo, Cithaeronem ut
occuparent, jubet. Simul Orchomeniis
denuntiat ut hujus expeditionis tempo-
re ipsi a bello abstinerent. Quod si qua
civitas interim, dum peregre abessent co-
piae, adversus civitatem arma caperet;
eam se primum ait, de sententia decreti,
a sociis facti, aggressurum. Posteaquam38
Cithaeronem superasset, ac Thespias ve-
nisset: inde productis copiis, Thebano-
rum in agrum pergebat. Quumque pla-
nitiam, et eximia quaeque regionis loca,
undique fossa valloque munita reperiret:

την
περ
διον
πο
με
σα
τα
ρια
το
το
αι
το
πε
λε
ετ
πε
χ
ρα
δ
ευ
ρα

τὴν ἔξοδον. Γινώσκων δὲ, ὅτι εἰ μὴ τις
προκαταλήφοιτο τὸν Κιθαιρῶνα, οὐ ῥά-
διον ἔσαι εἰς τὰς Θήβας ἐμβαλεῖν, μαθὼν
πολεμῶντας τὰς † Κλητορίας τοῖς Ορχο-
μενίοις, καὶ ξενικὸν τρέφοντάς, ἐκοινολογή-
σατο αὐτοῖς, ὅπως γένοιτο τὸ ξενικὸν αὐ-
τῷ, εἴ τι δεηθείη. Ἐπεὶ δὲ τὰ διαβατή-
ρια ἐγένετο, πέμψας πρὶν ἐν Τεγέα αὐ-
τοὺς εἶναι πρὸς τὸν ἄρχοντα τῶν παρὰ
τοῖς Κλητορίοις ξένων, καὶ μισθὸν δὲς μηνὸς
αὐτοῖς, ἐκέλευσε προκαταλαβεῖν αὐτοὺς
τὸν Κιθαιρῶνα. τοῖς δὲ Ορχομενίοις εἶ-
πεν, ἕως στρατεία εἴη, παύσασθαι τὴν πο-
λέμην. εἰ δέ τις πόλις, στρατιάς ὕψους ἔξω,
ἐπὶ πόλιν στρατεύσοι, ἐπὶ ταύτην ἔφη
πρῶτον ἵέναι κατὰ τὸ δόγμα τῶν συμμά-
χων. Ἐπεὶ δὲ ὑπερέβαλεν εἰς τὸν Κιθαι-
ρῶνα, ἐλθὼν εἰς Θεσπιάς, ἐκεῖθεν ὀρμη-
θεὶς, ἦεν ἐπὶ τὴν τῶν Θηβαίων χώραν.
εὐρὼν δὲ ἀποτέλαφρευμένον τὸ καὶ ἀπὸ πρυμ-
νισσῶν κύκλω τὸ πεδῖον, καὶ τὰ πλείους

† Κλητορίας.

ἄλλα τῆς χώρας, στρατοπεδεύόμενος ἄλλ-
 τε ἄλλῃ, καὶ μετ' ἄριστον ἐξάγων, ἐδῆς τῆς
 χώρας τὰ πρὸς ἑαυτῷ * ἐξω τῶν σφυρω-
 μάτων καὶ τῆς τάφρου. οἱ γὰρ πολέμιοι,
 ὅπως ἐπιφαινοίλο ὁ Αἰγισίλαος, ἀντιπαρήε-
 σαν αὐτῷ ἐντὸς τοῦ χαρακώματος ὡς ἀ-
 μυνόμενοι. Καί ποτε ἀποχωρῶντος αὐτοῦ
 ἦδη τὴν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, οἱ τῶν Θη-
 βαίων ἱππεῖς τε ὡς ἀφανεῖς ὄντες, ἐξαίφ-
 νης διὰ τῶν ὁδοποιημένων τοῦ χαρακώμα-
 τος ἐξόδων ἐξελαύνουσι, καὶ, οἷα δὴ ἀπιόν-
 των πρὸς δεῖπνον, καὶ συσκευαζομένων τῶν
 πελτασῶν, τῶν δὲ ἱππέων τῶν μὲν ἔτι κα-
 ταβεβηκότων, τῶν δ' ἀναβαινόντων, ἐπελαύ-
 νουσι· καὶ τῶν τε πελτασῶν συχνὰς κατέ-
 βαλον, καὶ τῶν ἱππέων Κλέωνα καὶ Επιλυ-
 τίδαν Σπαρτιάτας, καὶ τῶν περιοίκων ἕνα
 Εὐδικον, καὶ τῶν Αθηναίων τινὰς φυγάδας,
 οὐπω ἀναβεβηκότας ἐπὶ τῆς ἵππου. Ὡς
 δὲ ἀναστρέφας σὺν τοῖς ὀπλίταις ἐβοήθησεν
 ὁ Αἰγισίλαος, οἱ τε ἱππεῖς ἤλαυνον ἑναρ-

* τῶν σφυρημάτων.

alias alibi locatis castris, et eductis a
 prandio copiis, ea loca populando vasta-
 bat, quae versus ipsum extra vallum fos-
 samque sita erant. Nam hostes, ubicun-
 que se Agesilaus ostenderet, intra vallum
 39 ei occurrebant, vim propulsaturi. Et ac-
 cidit aliquando, ut ipso ad castra rever-
 tente, Thebani equites, ab hostibus non
 conspecti, subito per exitus in vallo fac-
 tos erumperent; eoque tempore, quo ce-
 trati ad coenam discedebant, ac jam il-
 lam parabant, equites autem partim ab
 equis descenderant, partim in eos con-
 scendebant; impetum in hostes facerent,
 ac non paucos e cetratis prosternerent,
 Cleonemque et Epilytidam, Spartanos
 equites, cum Eudico, qui ex urbi Spar-
 tanae finitimis erat, cumque nonnullis
 Atheniensibus in exilio degentibus, qui
 nondum equos ascenderant, interime-
 40 rent. Quum autem Agesilaus cum gra-
 vi armatura conversus, opem suis ferret,
 equitesque in adversum hostium equita-

tum irruerent, quos ex gravi armatura cursu subsequebantur, quotquot ab annis decem jam ex ephebis excefferant: tum vero Thebanorum equites similes erant iis qui paulo facti sunt in meridie languidiores. Quippe tamdiu expectabant eos, qui adequitabant, donec hastas ejacularentur, non tamen eos contingerent. Et in convertendo perierunt hinc ex eis duodecim. Posteaquam Agesilaus⁴ animadvertit, semper a prandio se hostes ostentare: prima luce facta re sacra, quam poterat celerrime suos ducit, ac loco deserto intra vallum penetrat. Deinde omnia quae vallo continebantur, ad ipsas usque Thebas ferro et igni vastat. Qua re patrata Thespias reversus, moenibus oppidum illud munit; relictoque ibidem Phoebida praefecto, Megara ductis copiis socios dimittit, civium exercitum ipse domum abducit. Ex eo tem-⁴ pore Phoebidas praedonum manipulos emittens, Thebanorum res ferebat, a-

τι
τῶ
τῶ
κό
τῶ
δὲ
δὲ
ῥι
ἄμ
κ
μά
ἐκ
κ
χ
δαν
βα
ζυ
μα
Φο
ἦγε

τίοι τοῖς ἵππευσι, καὶ τὰ δέκα ἀφ' ἧς ἐκ
τῶν ὀπλιτῶν ἔθει σὺν αὐτοῖς, οἱ μέντοι
τῶν Θηβαίων ἵππεῖς ἐώκεσαν ὑποπεπλω-
κόσι περὶ ἐν μεσημβρίᾳ. ὑπέμενον μὲν γὰρ
τοῖς ἐπελαύνουσιν, ὥστ' ἐξακοντίζειν τὰ
δόρατα, ἐξικνεῖτο δὲ οὐ. καὶ ἀνασρέφοντες
δὲ ἐκ τῶν ἀπέθανον αὐτῶν δώδεκα. Ὡς
δὲ κατέγνω ὁ Αἰγισίλαος, ὅτι αἰ μετ' Ἀ-
ρίστον οἱ πολέμιοι ἐφαίνοντο, θυσάμενος
ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ἦγεν ὡς οἶόν τε τάχιστα,
καὶ παρήλθε δι' ἐρημίας εἰς τῶν χαρακω-
μάτων. ἐκ δὲ τῶν τὰ ἐντὸς ἔτεμνε καὶ
ἔκαε μέχρι τῆς ἄστως. ταῦτα δὲ ποιήσας,
καὶ πάλιν ἀποχωρήσας εἰς Θεσπιάς, ἐτεί-
χιζε τὸ ἄστυ αὐτοῖς· καὶ ἐκεῖ μὲν Φοιβί-
δαν κατέλιπεν ἄρμωσιν, αὐτὸς δὲ ὑπερ-
βαλὼν πάλιν εἰς τὰ Μέγαρα, τοὺς μὲν
ἐν μάχῃ διῆκε, τὸ δὲ πολιτικὸν σφάτε-
μα ἐπ' οἴκῳ ἀπήγαγεν. Ἐκ δὲ τούτου ὁ
Φοιβίδας ἐκπέμπων μὲν λησῆρια, ἔφερε καὶ
ἦγε τὰς Θηβαίους, καταδρομὰς δὲ ποιού-

μενος ἐκακῶργει τὴν χώραν. οἱ δ' αὖ Θη-
 βαῖοι ἀντήμιωρεῖσθαι βεβλόμενοι, στρατεύ-
 σι πανδημεὶ ἐπὶ τὴν τῶν Θεσπιδέων χῶ-
 ραν. ἐπεὶ οἱ ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ, ὁ Φοιβίδας
 σὺν τοῖς πελτασταῖς προσκείμενος, ἔδαμοῦ
 εἶα αὐτὸς ἀποσκεδάννυσθαι τῆς Φάλαγ-
 γος. ὥστε οἱ Θηβαῖοι μάλα ἀχθόμενοι τῇ
 ἐμβολῇ, θάσσον τὴν ἀποχώρησιν ἐποίουν-
 το. καὶ οἱ ὀρεωκόμοι δὲ, ἀπορρίπτοντες ὄν
 εἰλήφεσαν καρπὸν, ἀπήλαυνον οἴκαδε. ἔ-
 τω δεινὸς φόβος τῷ στρατεύματι ἐνέπεσεν.
 Ὁ δὲ ἐν τῷ θρασέως ἐπέκειλο, περὶ αὐ-
 τὸν μὲν ἔχων τὸ πελταστικόν, τὸ δὲ ὀ-
 πλιτικὸν ἐν τάξει ἔπεσθαι κελεύσας. καὶ
 ἐγένετο ἐν ἐλπίδι τροπὴν τῶν ἀνδρῶν ποιή-
 σασθαι. αὐτὸς τε γὰρ ἐρρωμένως ἡγεῖτο, καὶ
 τοῖς ἄλλοις ἀπλεσθαι τῶν ἀνδρῶν παρεκε-
 λεύετο, καὶ τὰς τῶν Θεσπιδέων ὀπλίτας ἀ-
 κολυθεῖν ἐκέλευεν. Ὡς δὲ ἀποχωρῶντες οἱ
 τῶν Θηβαίων ἱππεῖς ἐπὶ νάπῃ ἀδιαβάτω
 ἐγίγνοντο, πρῶτον μὲν ἡθροίσθησαν, ἔπει-

gebat: et excursionibus agrum ipsorum
 vexabat. Ejus injurias Thebani quum
 vindicare vellent, universis cum copiis
 Thespiensium in agrum expeditionem
 suscipiunt. Ingressi jam ditionem ipso-
 rum erant, quum Phoebidas eis una cum
 cetratis incumbens, quominus a phalan-
 ge usquam dispergerentur, impediabat.
 Quo factum, ut Thebani graviter se ho-
 stilem agrum invasisse ferrent; citius-
 que, quam vellent, recederent. Quin et
 muliones, abjectis, quas collegerant, fru-
 gibus, domum mulos agebant. Tantus
 43 exercitum metus invaserat. Urgebat tum
 hostem audacter Phoebidas, quum ce-
 tratorum copias secum haberet, gravem
 autem armaturam sequi agmine instruc-
 to juberet. Nam in spem veniebat, pos-
 se se Thebanos in fugam vertere: quod
 et ipse totis viribus praecederet, et alios
 hortaretur ad invadendum eos, gravem-
 que Thespiensium armaturam subsequi
 44 juberet. Equites Thebani, quum pedem
 referentes, ad inxium quendam saltum
 pervenissent: primum se colligebant, de-

inde se in hostem convertebant, quod transeundi et evadendi nulla esset copia. Tum primi ex cetratis, qui pauci essent numero, metu perterriti, in fugam se conjiciunt: quod ubi viderunt equites, ab illis terga dantibus edocti sunt, esse ipsos invadendos. Interfectus est Phoebidas⁴⁵ cum duobus aut tribus, qui una cum ipso dimicabant. Id quum accidisset, conductitii milites universi fugam arripiebant. Quum inter fugiendum ad Thespiensium gravem armaturam venissent, illi quoque terga dabant; quanquam nec admodum eos quispiam persequeretur (quod jam esset serius) et prius elatis animis se minime Thebanis cessuros existimassent. Occubuerunt pauci, non tamen prius fugere destiterunt Thespienses, quam intra muros se recepissent. Postea⁴⁶ rursus Thebanorum res quasi reviviscere, atque ipsi jam adversus Thespienses, reliquaque finitima oppida, bellum movere. Quamobrem populus ex eis Thebas migrabat. Nam omnibus in oppidis ejusmodi constituta erant imperia, qualia

τα δὲ ἀνέσρεφον, διὰ τὸ ἀπορεῖν ὅποι δια-
 βαῖεν. οἱ μὲν οὖν πελτασαὶ καὶ ὀλίγοι ὄν-
 τες οἱ πρῶτοι, φοβηθέντες αὐτῆς, ἔφυγον·
 οἱ δὲ ἰππεῖς αὖ ὡς τῆτο εἶδον, ἐδιδάχθη-
 σαν ὑπὸ τῶν φευγόντων ἐπιθέσθαι αὐτοῖς.
 Καὶ ὁ μὲν δὴ Φοιβίδας, καὶ δύο ἢ τρεῖς,
 μετ' αὐτῶν μαχόμενοι ἀπέθανον· οἱ δὲ μι-
 σθοφόροι, τέττα γενομένου, πάντες ἔφυγον.
 ἔπει δὲ Φεύγοντες ἀφίκοντο πρὸς τῆς ὀπλί-
 τας τῶν Θεσπιδέων, καὶ κείνοι, μάλα πρό-
 σθεν μέγα φρονέοντες μὴ ὑπεῖξιν τοῖς Θε-
 σπείοις, ἔφυγον, μηδὲν τι πάνυ διωκόμενοι.
 καὶ γὰρ ἦν ἤδη ὀψέ. καὶ ἀπέθνησκον μὲν οὐ
 πολλοί, ὅμως δὲ ἔκ πρόσθεν ἔστησαν οἱ Θε-
 σπιεῖς, πρὶν ἐν τῷ τείχει ἐγένοντο. Εἰς
 δὲ τούτου πάλιν τὰ τῶν Θηβαίων ἀνεζω-
 πυρεῖτο, καὶ ἐσρατεύοντο εἰς Θεσπιδᾶς καὶ
 εἰς τὰς ἄλλας τὰς περιοικίδας πόλεις. ὁ
 μέντοι δῆμος ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς Θήβας ἀπε-
 χώρει. ἐν πάσαις γὰρ ταῖς πόλεσι δυνα-
 σθεῖαι καθεισθήκεσαν, ὥσπερ ἐν Θήβαις. ὥς

τε καὶ οἱ ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι φίλοι
 τῶν Λακεδαιμονίων βοηθείας ἐδέοντο. με-
 τὰ δὲ τὸν Φοῖβίδα θάνατον, πολέμαρχον
 μὲν καὶ μόραν οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ θά-
 λατταν πέμψαντες, τὰς Θεσπιάς ἐφύ-
 λαττον. Επεὶ δὲ τὸ ἔαρ ἐπέστη, πάλιν
 ἔφαινον φρουρὰν οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰς τὰς
 Θήβας· καὶ τῷ Αἰγισίλαος, ἥπερ τοπρόσθεν,
 ἐδέοντο ἡγεῖσθαι. ὁ δὲ ὑπὲρ τῆς ἐμβολῆς
 ταυτὰ γινώσκων, πρὶν καὶ τὰ διαβατήρια
 δύνεσθαι, πέμψας πρὸς τὸν ἐν Θεσπιάς
 πολέμαρχον, ἐκέλευε προκαταλαβεῖν τὸ
 ὑπὲρ τῆς κατὰ τὸν Κιθαιρῶνα ὁδῷ ἄκρον, καὶ
 φυλάττειν ἕως ἂν αὐτὸς ἔλθοι. Επεὶ δὲ
 τῷτο ὑπερβαλὼν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς ἐγέ-
 νετο, πάλιν προσεποιήσατο εἰς τὰς Θεσ-
 πιάς ἵεναι πρῶτον. καὶ πέμπων, ἀγορὰν τε
 ἐκέλευε παρασκευάζειν, καὶ τὰς πρεσβείας
 ἐκεῖ περιμένειν. ὥστε οἱ Θηβαῖοι ἰσχυρῶς
 τὴν πρὸς Θεσπιάς εἰσβολὴν ἐφύλαττον.
 Ὁ δὲ Αἰγισίλαος τῇ ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡ-

Thebis. Quo factum, ut amici Lacedaemoniorum in oppidis illis subsidio et op^e indigerent. Post Phoebidae interitum Lacedaemonii polemarcho quodam, et cohorte mari missa, Thespias praesidio
 47 tenebant. Vere autem ineunte, rursus Ephori copias adversus Thebanos decernunt: et Agesilaum, ut antea quoque, rogant Imperatoris uti munere fungeretur. Ille quod idem cum eis de hac expeditione statueret; prius quam extra de traducendo exercitu consuleret, misso ad polemarchum, qui Thespiis erat, nuntio; verticem uti praeoccuparet, qui viae per Cithaeronem ducenti imminet, eumque cum praesidio teneret, donec
 48 adveniret ipse, mandat. Posteaquam hoc superato, Plataeas accessit; rursus Thespias primum se pergere simulabat. Mitebat etiam, qui rerum venalium forum parari, ac legatos ibidem se expectare juberent. Quo factum, ut Thebani magnis viribus eum, qui versus Thespias est,
 49 aditum custodirent. Verum Agesilaus postridie, cum prima luce, facta re sacra,

versus Erythram profectus est: quumque uno die cum copiis iter bidui confecisset, prius id vallum, quod ad Solum est, superavit: quam ab eo excubiarum loco, quo antehac ingressus fuerat, Thebani advenissent. Hoc facto, Thebanorum agrum versus solem orientem situm depopulatur, ad ipsos usque Tanagraeorum fines: (adhuc enim Tanagram Hypatodorus cum suis, Lacedaemoniis addictus, tenebat) ac deinde pedem refert, quum moenia urbis ad laevam haberet. Thebani autem ut super-5
venere, in loco, qui Vetulae pectus dicitur, aciem adversam instruebant; ubi et fossam, et vallum habebant a tergo, atque idcirco recte facturos se arbitrabantur, si aleam istic proelii subirent. Erat enim locus is fatis angustus, accessuque difficilis. Quod quum Agesilaus videret, adversus ipsos non ducebat; sed aver-
sa deflectendo acie, ad urbem pergebat. Thebani vero metuentes urbi, quod es-5
set a praefidiis nuda; relicto loco, quo instructi stabant, via Potnias ducente,

μέρα
θρα
έν
τα
Θη
πρ
πρ
μέ
τή
λοι
έκ
τέ
το
τε
ζο
χ
σο
τ
α
ε
ε

μέρα δυσάμενος, ἐπορεύετο τὴν ἐπ' Ερυ-
 θρας. καὶ ὡς στρατεύματι, δυοῖν ἡμέραιν ὁδὸν
 ἐν μιᾷ καλανύσας, ἔφθασεν ὑπερβὰς τὸ κα-
 τὰ Σκῶλον σάυρωμα, πρὶν ἐλθεῖν τοὺς
 Θηβαίους ἀπὸ τῆς φυλακῆς, καὶ ἦν το-
 πρόσθεν εἰσῆλθε. τοῦτο δὲ ποιήσας, τὰ
 πρὸς ἑω τῆς τῶν Θηβαίων πόλεως ἐδήλου
 μέχρι τῆς Ταναγραίων· (ἐτι γὰρ τότε καὶ
 τὴν Τάναγραν οἱ περὶ Ὑπατόδωρον, φί-
 λοι ὄντες τῶν Λακεδαιμονίων, εἶχον) καὶ
 ἐκ τούτου δὴ ἀπήει, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸ
 τεῖχος. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐπελθόντες, ἀντε-
 τάξαντο ἐπὶ Γραὸς σῆθει, ὅπιαθεν ἔχον-
 τες τὴν τε τάφρον καὶ τὸ σάυρωμα, νομί-
 ζοντες καλὸν εἶναι ἐνταῦθα διακινδυνεύειν.
 καὶ γὰρ ἦν σενὸν ταύτῃ ἐπιεικῶς, καὶ δύσ-
 βατον τὸ χωρίον. ὁ δὲ Αἰγισίλαος ἰδὼν
 ταῦτα, πρὸς ἐκείνους μὲν ἐκ ἤγεν, † ἀπο-
 σιμώσας δὲ, πρὸς τὴν πόλιν ἦει. Οἱ δ' αὖ
 Θηβαῖοι, δείσαντες περὶ τῆς πόλεως, ὅτι
 ἐρήμη ἦν, ἀπολιπόντες ἐνθα παρατεταχ-

† ἰπισιμώσας.

μένοι ἦσαν, δρόμῳ ἔθεον πρὸς τὴν πόλιν τὴν
 ἐπὶ Ποτνίας ὁδόν. ἦν γὰρ αὕτη ἀσφαλε-
 στέρα. καὶ μέντοι ἔδοκει καλὸν γενέσθαι τὸ
 ἐνθόμημα Ἀγησιλάου, ὅτι πόρρῳ ἀπαγα-
 γὼν ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἀποχωρεῖν δρό-
 μῳ αὐτὸς ἐποίησεν. ὅμως μέντοι ἐπὶ πα-
 ραθέοντας αὐτοὺς τῶν πολεμάρχων τινὲς
 ἐπέδραμον σὺν ταῖς μόραις. Οἱ μέντοι Θε-
 βαῖοι ἀπὸ τῶν λόφων τὰ δόρατα ἐξηκόν-
 τιζον, ὥστε καὶ ἀπέθανεν Ἀλύπηλος εἰς τῶν
 πολεμάρχων, ἀκοντιοεῖς δόρατι. ὅμως δὲ
 καὶ ἀπὸ τούτου τῆς μάχης ἐτράπησαν οἱ Θε-
 βαῖοι. ὥστε ἀναβάντες οἱ Σκιριῖται καὶ τῶν
 ἱππέων τινὲς, ἔπαιον τοὺς τῶν Θεβαίων
 τελευταίους παρελαύνοντας εἰς τὴν πόλιν.
 Ὡς μέντοι ἐγγὺς τῆς τείχους ἐγένοντο, ὑπο-
 στρέφουσιν οἱ Θεβαῖοι. οἱ δὲ Σκιριῖται ἰδόν-
 τες αὐτοὺς, θᾶττον ἢ βάδην ἀπῆλθον. καὶ
 ἀπέθανε μὲν ὕδεις αὐτῶν. ὅμως δὲ οἱ Θε-
 βαῖοι τρόπαιόν † τε ἐσήσαντο, ὅτι ἀπεχώ-
 ρησαν οἱ ἀναβάντες. Ὁ μέντοι Ἀγησίλα-

† τι desiderari videtur.

- quae tutior erat, ad urbem cursu se conferebant. Enimvero praeclarum hoc Agesilai videbatur inventum esse, quod ab hostibus longe abductis copiis, perfec-rit ut illi cursu discederent. At nihilo-minus eos praetercurrentes polemarchi quidam cum cohortibus invadebant.
- 52 Thebani contra, de collibus hastas ejaculabantur; quo factum, ut unus ex polemarchis Alypetus, hasta trajectus occumberet. Hoc tamen etiam de tumulo Thebani dejecti fugiebant. Itaque illo conscenso Sciritae et equites quidam, caedebant extremos in agmine Thebanorum, qui ad urbem praetervehebantur.
- 53 Ubi propius ad muros perventum esset, Thebani se convertunt. Eo conspecto Sciritae, celerius aliquanto quam gradatim, regrediuntur. Quanquam autem ex eis interemtus esset nemo, Thebani tamen et tropaeum excitabant, quod hostes inde, quo conscenderant, discessissent.
- 54 sent. Agesilaus ita tunc poscente tem-

456 RERUM GRAEC. V.

pore, digressus illinc, castra metabatur eo loco ubi hostes prius instructos conspexerat. Postridie, via qua Thespias itur, exercitum abducebat. Quumque cetrati, qui apud Thebanos stipendia faciebant, audacter eum insequerentur, et Chabriam non subsequenter inlamarerent : conversi Olynthiorum equites, quod illi jam ex foedere socii expeditionis hujus erant, acclivem ad locum eos compellebant, ita uti sequebantur, ac magno numero interficiebant. Nam facile pedites ab equitibus, loco acclivi, et equitibus accessu non difficili, capiuntur. Posteaquam Thespias Agesilaus venisset, 55 cives inter se dissidentes reperit: quumque vellent ii, qui Laconicis se favere partibus profitebantur, adversarios interficere, quorum erat in numero etiam Meno: nequaquam hoc fieri permisit, sed reconciliatis ipsis inter se, coactisque sacramentum sibi invicem praestare; ita demum rursus per Cithaeronem, via quae Megara ducit, discedit. Inde socios

5
 ος, ἐπεὶ ὥρα ἦν, ἀπελθὼν, ἐς ρατοπεδεύ-
 σαλο ἔνθα περ τῆς πολεμίας εἶδε παρατε-
 ταγμένους· τῇ δὲ ὑφεραία ἀπήγαγε τὴν ἐ-
 πὶ Θεσπιάς. Δρασέως δὲ παρακολυθνήλων
 τῶν πελτασῶν, οἳ ἦσαν μισθοφόροι τοῖς
 Θεβαίοις, καὶ τὸν Χαβρίαν ἀνακαλόντων,
 ὅτι ἐκ ἠκολύθει, ὑποσφραφέντες οἱ τῶν Ο-
 λυνθίων ἱππεῖς, (ἥδη γὰρ κατὰ τῆς ὄρ-
 κης συνεσφρατεύοντο) ἐδίωζάν τε αὐτὲς πρὸς
 ὄρθιον, καθάπερ ἠκολύθουν, καὶ ἀπέκτειναν
 αὐτῶν μάλα πολλὰς. ταχὺ γὰρ πρὸς
 ἀναντες εὐήλατον ἀλίσκονται πεζοὶ ὑπὸ
 ἱππέων. Ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ὁ Αἰγισίλαος
 ἐν ταῖς Θεσπιάς, εὐρῶν ρασιάζοντος τῆς
 πολίτας, καὶ βελομένων τῶν φασκόντων Λα-
 κωνίζειν ἀποκλεῖναι τῆς ἐναντίας, (ὧν καὶ
 Μένων ἦν) τῷτο μὲν ἐκ ἐπέτρεψε· διαλ-
 λάξας δὲ αὐτὲς, καὶ ὄρκους ὁμόσαι ἀλλήλοις
 ἀναγκάσας, οὕτως ἀπῆλθε πάλιν διὰ τοῦ
 Κιθαιρῶνος τὴν ἐπὶ Μέγαρον. καὶ ἐκεῖθεν
 τῆς μὲν συμμάχους ἀφῆκε, τὸ δὲ πολιτι-

κὸν σφάτευμα οἴκαδε ἀπήγαγε. Μάλα δὲ
 πιεζόμενοι οἱ Θηβαῖοι σπάνει σίτου, διὰ τὸ
 δυοῖν ἐτοῖν μὴ εἰληφέναι καρπὸν ἐκ τῆς
 γῆς, πέμπουσιν ἐπὶ δυοῖν τριήρουν ἄνδρας εἰς
 Παγασὰς ἐπὶ σῖτον, δέκα τάλαντα δόν-
 τες. Αλκίτας δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος φυλάτ-
 των Ωρεὸν, ἐν ᾧ ἐκείνοι συνεωοῦντο τὸν
 σῖτον, ἐπληρώσατο τρεῖς τριήρεις, ἐπιμε-
 ληθεὶς ὅπως μὴ ἐξαγγελθεῖη. ἐπεὶ δὲ ἀπή-
 γετο ὁ σῖτος, λαμβάνει ὁ Αλκίτας τὸν τε
 σῖτον, καὶ τὰς τριήρεις, καὶ τὸς ἄνδρας ἐζώ-
 γρησεν, οὐκ ἐλάττους ὄντας ἢ τριακοσίους.
 τούτους δὲ εἵρξεν ἐν τῇ ἀκροπόλει, οὐπερ
 αὐτὸς ἐσκήνυ. Ακολυθῆντος δὲ τινος τῶν
 Ωρειτῶν παιδὸς, ὡς ἔφασαν, μάλα καλῶς
 τε καὶ γαθοῦ, καταβαίνων ἐκ τῆς ἀκροπό-
 λεως περὶ τοῦτον ἦν. καταγνόντες δὲ οἱ
 αἰχμάλωτοι τὴν ἀμελείαν, καταλαμβά-
 νουσι τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ἡ πόλις ἀφίσταται
 ὥστ' εὐπύρως ἦδη οἱ Θηβαῖοι σῖτον παρ-
 κομίζοντο. Ὑποφαίνοντος δὲ πάλιν τοῦ

din
 56 du
 an
 du
 las
 tri
 m
 tis
 O
 m
 ft
 n
 h
 re
 c
 57 m
 a
 u
 c
 d
 t
 r
 i
 u
 58 u

dimittit, ac urbanas copias domum ab-
 56 ducit. Quia vero Thebani admodum
 annonae inopia premebantur, quod jam
 duobus ab annis ex agro suo fruges nul-
 las habuissent: quosdam suarum duabus
 triremibus Pagasas ad comparandum fru-
 mentum mittunt, datis eis decem talen-
 tis. Alcetas autem Lacedaemonius, qui
 Oreum cum praesidio tenebat, dum fru-
 mentum illi coëmerent, triremes tres in-
 struit, cavens singulari studio, ne quid e-
 nuntiaretur. Ubi jam frumentum ave-
 hebatur, Alcetas, et frumentum, et tri-
 remes, et homines ipsos, non pauciores
 ccc, vivos capit. Eos in arce carceribus
 57 mandat, in qua ipse habitabat. Quum
 autem puer quidam sane quam elegans,
 ut fertur, et egregius, qui esset Oreitae
 cujusdam filius, eum comitari soleret:
 de arce descendens, apud hunc versaba-
 tur. Hac hominis negligentia captivi a-
 nimadversa, arcem capiunt, moxque urbs
 ipsa a Lacedaemoniis deficit. Ita factum,
 ut magna copia Thebani frumentum in
 58 urbem adveherent. Vere rursus incun-

te, Agefilaus in lecto decumbebat. Nam quo tempore copias Thebanorum e finibus Megara deduxerat, inter ascendendum e fano Veneris, magistratuum in curiam, incertum qua vena rupta sanguis e corpore sanum in crus defluxerat. Quumque fura nimium quantum intumesceret, ac dolores intolerandi accederent; medicus quidam Syracusanus ei propter malleolum venam aperit, atque ubi semel coepisset, noctu dieque sanguis profluebat. Quidquid tentarent, fluxionem hanc inhibere non poterant, donec Agefilaus tandem animo defecisset. Tunc enim fluere desiit. Hoc modo Lacedaemonem deportatus, quod aestatis reliquum erat, totamque hyemem aegrotavit. Lacedaemonii verè se ostendentes, rursus copias adversus Thebanos decernunt, eisque ducem Cleombrotum praeficiunt. Is ubi cum exercitu jam ad Cithaeronem accessisset, cetratos praemittit, ut imminetia viae loca praeciparet. At quum Thebani et Atheni-

ἦρος,
γὰρ
ἐν τῇ
τοῦ
ὅπου
αἵμα
τῆς
Συρα
τῶ
ζαλο
αἵμα
τὸ ῥ
τοι
ποκα
τε λ
Λακ
Φρε
ὄμβρ
χων
γένε
προκ
Τ

ἦρος, ὁ μὲν Αἰγισίλαος κλινοπετῆς ἦν. ὅτε γὰρ ἀπῆγε τὸ σφάτευμα ἐκ τῶν Θηβῶν ἐν τοῖς Μεγάροις, ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ Αφροδισίου εἰς τὸ ἀρχεῖον, ῥήγνυται ὁποιαδὴ Φλέψ, καὶ ἑρρύη ἐκ τοῦ σώματος αἷμα εἰς τὸ ὑγιές σκέλος. γενομένης δὲ τῆς κνήμης ὑπερόγκη, καὶ ὀδυνῶν ἀφορήτων, Συρακούσιός τις ἰατρός σχάζει τὴν παρὰ τῷ σφυρῷ Φλέβα αὐτῷ. ὥς δὲ ἅπαξ ἤρξατο, ἑρρεῖ αὐτῷ νύκτα τὴν καὶ ἡμέραν τὸ αἷμα, καὶ πάντα ποιῶντες ἐκ ἐδύναντο χεῖν τὸ ρεῦμα, πρὶν ἐλαιοψύχῃ. τότε μέντοι γε ἐπαύσατο. καὶ οὕτως ἐκείνος μὲν ἀποκομισθεὶς εἰς Λακεδαίμονα, ἠρρώσκει τό, τε λοιπὸν θέρους, καὶ διὰ χειμῶνος. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ἑὰρ ὑπέφαινε, πάλιν φρεράν τε ἔφαινον τοῖς Θηβαίοις, καὶ Κλεόμβροτον ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. ἐπεὶ δὲ ἔχων τὸ σφάτευμα πρὸς τῷ Κισσαίωνι ἐγένετο, προήεσαν αὐτῷ οἱ πελτασταί, ὥς προκαταληφόμενοι τὰ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. Θη-

βαίων δὲ καὶ Αθηναίων προκατέχοντες τινες
 τὸ ἄκρον, τέως μὲν εἶων αὐτοὺς ἀναβαί-
 νειν· ἐπεὶ δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἦσαν, ἐξανασάν-
 τες ἐδίωκον, καὶ ἀπέκλειναν περὶ τετταρά-
 κοντα. τῷ δὲ γενομένῳ, ὁ Κλεόμβροτος
 ἀδύνατον νομίσας τὸ ὑπερβῆναι εἰς τὴν τῶν
 Θηβαίων, ἀπήγέ τε, καὶ διῆκε τὸ σφάτευ-
 μα. Συλλεγέντων δὲ τῶν συμμάχων εἰς
 Λακεδαιμόνα, λόγοι ἐγίνοντο ἀπὸ τῶν
 συμμάχων, ὅτι διὰ μαλακίαν κατατριβή-
 σοιτο ὑπὸ τῷ πολέμῳ. ἐξεῖναι γὰρ σφίσι
 ναῦς πληρώσαντας πολὺ πλείονας τῶν Α-
 θηναίων, ἐλεῖν λιμῶ τὴν πόλιν αὐτῶν·
 ἐξεῖναι δὲ ἐν ταύταις ταῖς ναυσὶ καὶ εἰς
 Θήβας σφάτευμα διαβιάζειν, εἰ μὲν βού-
 λοντο, ἐπὶ Φωκέων· εἰ δὲ βύλοιντο, ἐπὶ
 Κρεύσιος. Ταῦτα δὲ λογισάμενοι, ἐξήκον-
 τα μὲν τριήρεις ἐπλήρωσαν, Πόλλις δ' αὐ-
 τῶν ναύαρχος ἐγένετο. καὶ μὲν τοὶ ἔκ ἐφεύ-
 ϑησαν οἱ ταῦτα γνόντες, ἀλλ' οἱ Αθη-
 ναῖοι ἐπολιορκεῖτο. τὰ γὰρ σιλαγωγὰ αὐ-

enses quidam verticem hunc jam ante tenerent, aliquantulum illi quidem ascendendi facultatem hostibus concedunt: verum ut jam prope ad ipsos accesserant, confurgunt, et in fugam eos agunt, fereque ad quadraginta interficiunt. Quod quum accideret, Cleombrotus minime fieri posse ratus, ut Thebanorum in agrum transcenderet; copias inde abductas 60 dimisit. Quumque focii Lacedaemonem convenissent, commemorabant fieri quadam ignavia, quod bello attererentur. Nam posse se naves longe plures, quam Athenienses habeant, instruere: atque urbem ipsorum ad deditionem fame compellere. Posse item se hisce navibus etiam adversus Thebanos exercitum deportare vel Phocensium in fines, si ita videatur, vel Creusim. Hoc inito consilio, triremes sexaginta complent, eique classi Pollis praeficitur. Neque fefellit eos haec sententia, qui consilii auctores fuerant, quippe hoc modo Athenienses obsidebantur. Etenim naves ipsorum anno-

nariae Geraestum illae quidem appulerant, verum inde non jam amplius discedere cogitabant; quod Lacedaemoniorum classis propter Aeginam, et Ceum, et Andrum stationes haberet. Hac necessitate compulsi Athenienses, et ipsi conscendant naves, Chabriaque duce navali cum Polle congressi proelio, victoria potiuntur. Ita factum, ut Atheniensibus deinde frumentum subveheretur. Quum autem Lacedaemonii se pararent ⁶² ad mittendas adversus Boeotos copias, Thebani Athenienses rogabant, ut et ipsi exercitum in Peloponnesum mitterent. Existimabant enim, si hoc fieret, haudquaquam satis virium Lacedaemonios habituros ad defendendum eodem tempore tum fines suos, tum sociarum in iis locis urbium; et ad traducendum in agrum Thebanum satis magnas copias. Athe- ⁶³ nienses autem, quod ob Sphodriae facinus Lacedaemoniis succenserent, instructas LX naves ad Peloponnesi litora per-
lubenter misere, dato his praetore Ti-

τῶν
ἐκε
ναυ
Αἰ
Αθ
τὰ
λιν
χί
πα
Λα
τοῦ
ΑΣ
πέ
ὃ δὲ
μὲν
δὲ τ
πὸ λ
νὸν
ὁργ
δρία
Πε

τοῖς πλοῖα ἐπὶ μὲν τὸν Γεραῖον ἀφίκετο,
ἐκεῖθεν δὲ οὐκέτι ἤθελε παραπλεῖν, τοῦ
ναυτικῆ ὄντος τῶν Λακεδαιμονίων περὶ τε
Αἴγιναν, καὶ Κέω, καὶ Ἀνδρον. γνόντες δὲ οἱ
Ἀθηναῖοι τὴν ἀνάγκην, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς
τὰς ναῦς, καὶ ναυμαχήσαντες πρὸς τὸν Πόλ-
λιν, Χαβρίου ἡγούμενον, νικῶσι τῇ ναυμα-
χίᾳ. καὶ ὁ μὲν σῆτος τοῖς Ἀθηναίοις οὕτω
παρεκομίσθη. Παρασκευαζομένων δὲ τῶν
Λακεδαιμονίων στρατεύμα διαβιβάζειν ἐπὶ
τοὺς Βοιωτοὺς, ἐδεήθησαν οἱ Θηβαῖοι τῶν
Ἀθηναίων περὶ Πελοπόννησον στρατεύμα
πέμψαι, νομίσαντες ὅτι, εἰ τῷτο γένοιτο,
καὶ δυνατόν ἔσοιτο τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἅμα
μὲν τὴν ἑαυτῶν χώραν φυλάττειν, ἅμα
δὲ τὰς περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία συμμαχίδας
πόλεις, ἅμα δὲ στρατεύμα διαβιβάζειν ἱκα-
νὸν πρὸς ἑαυτούς. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μέντοι
ὀργιζόμενοι τοῖς Λακεδαιμονίοις διὰ τὸ Σφα-
δρία ἔργον, προθύμως ἐξέπεμψαν περὶ τὴν
Πελοπόννησον, ναῦς τε ἐξήκοντα πληρώ-

σαντες, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν Τιμόθεον ἐλά-
μενοι. ἄτε δὲ εἰς τὰς Θήβας ἔκ ἐμβεβλη-
κότων τῶν πολεμίων, ἔτ' ἐν ᾧ Κλεόμβρο-
τος ἤγε τὴν στρατιὰν ἔτι, ἔτ' ἐν ᾧ Τιμό-
θεος περιέπλευσε, Θρασέως δὴ ἐστρατεύοντο
οἱ Θηβαῖοι ἐπὶ τὰς περιοικίδας πόλεις, καὶ
πάλιν αὐτὰς ἐλάμβανον. Ὁ μέντοι Τι-
μόθεος περιπλεύσας, Κέρκυραν μὲν εὐθύς
ὑφ' ἑαυτῷ ἐποίησατο· ὁ μέντοι ἡνδραποδί-
σατο, ὃς δὲ ἄνδρας ἐφυγάδευσεν, οὐδὲ νόμους
μετέστησεν. ἐξ ὧν τὰς περὶ ἐκεῖνα πόλεις
ἀπάσας εὐμενεσέρας ἔχεν. Ἀντεπλήρω-
σαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ναυϊκὸν, καὶ Νι-
κόλοχον ναύαρχον μάλα Θρασὺν ἄνδρα
ἐξέπεμψαν· ὃς ἐπειδὴν εἶδε τὰς μεία Τι-
μοθέος ναῦς, ἔκ ἡμέλλησε, καίπερ ἔξ νεῶν
ἀπουσῶν αὐτῷ τῶν Ἀμβρακιωτίδων· ἀλ-
λὰ πέντε καὶ πεντήκοντα ἔχων ναῦς, ἐξή-
κοντα ἔσταις ταῖς μετὰ Τιμοθέου ἐναυμά-
χησε. καὶ τότε μὲν ἡτλήθη, καὶ τρόπαιον ὁ
Τιμόθεος ἔστησεν ἐν Αἰλυζία. Ὁ δὲ, ἀ-

motheo. Atque hoc tempore, quod hostes Thebanorum in agrum non irrupissent, neque dum copias Cleombrotus duceret, neque dum Peloponnesum Timotheus cum classe circumveheretur: peraudacter oppida finitima Thebani ad-
64riebantur, eaque recipiebant. Timotheus quidem circumvectus, statim Corcyram occupavit: neque tamen eam in servitutem redegit, neque quenquam multavit exilio, ac ne leges quidem immutavit. Quod factum, ut civitatum iis locis finitimarum omnium majora essent erga
65Timotheum studia. Contra Lacedaemonii et ipsi classem instruunt, et praefectum ei Nicolochum, hominem admodum audacem, adversus hostes mittunt: qui quum naves, quas secum Timotheus habebat, conspexisset; quanquam adhuc sex Ambracioticae abessent, nihil tamen cunctatus, cum LV navibus adversus LX, quibus Timothei classis constabat, proelio navali dimicat. In eo quum victus esset, apud Aelyziam tropaeum Timo-
66theus statuit. Postea Nicolochus, quum

Timothei naves in portum subductae essent, ac reficerentur; advectis ad se jam sex illis Ambracioticis triremibus, Aelyziam navigat, ubi tum Timotheus erat. Posteaquam is obviam sua cum classe non pergeret, ipse quoque tropaeum proximis in insulis statuit. Timotheus autem refectionis navibus iis quas habebat, et e Corcyra paratis et instructis aliis, ut jam plures essent quam septuaginta: longe classe superior erat. Et quia magna pecuniarum vi ob classis magnitudinem indigebat, Athenis eas adferri curabat.

veit
σχε
Αμ
ζιο
δ'
έστ
Τ
χ
γε
μν
Χ
π
έχ

νειλκυσμένων τῶν Τιμοθέου νεῶν, καὶ ἐπι-
 σκευαζομένων, ἐπεὶ παρεγένοντο αὐτῷ αἱ
 Ἀμβρακιώτιδες ἔξ τριήρεις, ἐπὶ τὴν Αἴλυ-
 ζίαν ἐπλευσεν, ἔνθα ἦν ὁ Τιμόθεος. ὥς
 δ' οὐκ ἀντανῆγε, τρόπαιον αὐτῷ καὶ κείνος
 ἐσήσατο ἐν ταῖς ἐγγυτάτω νήσοις. ὁ δὲ
 Τιμόθεος, ἐπεὶ ἄς τε εἶχεν, ἐπεσκεύασε,
 καὶ ἐκ Κέρκυρας ἄλλας προσεπληρώσατο,
 γενομένων αὐτῷ τῶν πασῶν πλέον ἢ ἑξο-
 μήκοντα, πολὺ δὲ ὑπερεῖχε ναυτικῷ.
 χρήματα μὲν τοι μετεπέμπετο Αθήνηθεν·
 πολλῶν γὰρ ἔδεϊτο, ἅτε πολλὰς ναῦς
 ἔχων.

[illegible]

1. *Содержание*
 2. *Введение*
 3. *Глава I. Общие сведения*
 4. *Глава II. Описание*
 5. *Глава III. Заключение*
 6. *Приложение*
 7. *Список литературы*
 8. *Индекс*
 9. *Дополнения*
 10. *Заключение*

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΟ ΕΚΤΟΝ.

XENOPHONTIS

RERUM GRAECARUM

LIBER SEXTUS.

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΣΟΤΟ ΕΚΤΟΝ.

Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι
περὶ ταῦτα ἦσαν. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐπεὶ
κατεσρέφαντο τὰς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ πόλεις,
ἐσφράτευον καὶ εἰς τὴν Φωκίδα. ὥς οἱ αὖ
καὶ οἱ Φωκεῖς ἐπρέσβευον εἰς τὴν Λακεδαί-
μονα, καὶ ἔλεγον, ὥς εἰ μὴ βοηθήσαιεν, οὐ
δυνήσοιεν μὴ πείθεσθαι τοῖς Θηβαίοις, ἐκ
τῆτος οἱ Λακεδαιμόνιοι διαβιβάζουσι κατὰ
θάλατταν εἰς Φωκέας Κλεόμβροτόν τε
τὸν βασιλέα, καὶ μετ' αὐτοῦ τέτταρας μό-
ρας, καὶ τῶν συμμάχων τὸ μέρος. Σχεδὸν
δὲ περὶ τῆτον τὸν χρόνον καὶ ἐκ Θετταλίας
ὑφικνεῖται πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Λακεδαι-
μονίων Πολυδάμας Φαρσάλιος. οὗτος δὲ
καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Θετταλίᾳ μάλα εὐδοκίμει,

IV. DE ARMO. MUR. 174
XENOPHONTIS
RERUM GRAECARUM

LIBER SEXTUS.

HIS rum rebus Athenienses et Lacedaemonii occupati erant. Thebani vero, posteaquam oppida Boeotiae suam in potestatem redegerant, etiam Phocensium in fines expeditionem suscipiebant. Ibi quum legatos Lacedaemonem Phocenses misissent, ac significassent, se, nisi suppetias ipsi ferrent, non posse non Thebanorum imperio parere: mari Cleombrotum regem, cum quatuor cohortibus, et sociorum parte, Lacedaemonii
2 Phocensium in agrum ire jubent. Eodem prope tempore Polydamas Pharsalius Lacedaemoniorum ad communitatem e Theffalia venit. Ejus viri ut reliqua in Theffalia nomen erat illustre, ita sua in republica tanta virtute praeditus

existimabatur; ut quum Pharsalii domesticis seditionibus ac diffidiis laborarent, arcem ipsi traderent, annuosque proventus ad se recipere permetterent, deque iis tum ad sacrificia, tum reliquam administrationem impensas facere, quae praescriptae legibus essent. Ac ipse quidem 3 ex hisce pecuniis et arcem ipsis praesidio tuebatur, et alia quoque administrans, quotannis rationes reddebat. Quod si quando a pecuniis publicis destitueretur, de suo nonnihil ad eas adjiciebat; idque, ubi quid proventuum supererat, recipiebat. Et erat caeteroque Thessalorum more magnificus ac hospitalis. Hic ubi Lacedaemonem pervenisset, hac usus est oratione: ‘ Equidem Lacedaemonii, 4

‘ quum hospes sim vestrae civitatis publicus, nostraque in vos extent beneficia inde usque ab omnibus majoribus, quorum meminisse possumus; aequum esse censeo, ut si qua ipse difficultate premar, ad vos me conferam; itemque si quid adversum vos rei molestae in Thessalia oriatur, id uti vobis significem. Non dubito autem, vos quoque

καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ πόλει οὕτως ἐδόκει κα-
 λὸς τε καὶ γαθὸς εἶναι, ὥστε καὶ στασιάσαν-
 τες οἱ Φαρσάλιοι παρακατέθεντο αὐτῷ τὴν
 ἀκρόπολιν, καὶ τὰς προσόδους ἐπέτρεψαν
 λαμβάνοντα, ὅσα ἐγγράπιο ἐν τοῖς νόμοις,
 εἰς τε τὰ ἱερὰ ἀναλίσκειν καὶ εἰς τὴν ἄλ-
 λην διοίκησιν. Κακῆϊνος μέντοι ἀπὸ τού-
 των τῶν χρημάτων τὴν τε ἄκραν φυλάτ-
 των διέσωζεν αὐτοῖς, καὶ τὰλλα διοικῶν ἀ-
 πελογίζετο κατ' ἐνιαυτόν. καὶ ὁπότε μὲν
 ἐνδεὴς εἶη, παρ' ἐαυτοῦ προσετίθει· ὁπότε
 δὲ περιγένοιτο τῆς προσόδου, ἀπελάμβανεν.
 ἦν δὲ καὶ ἄλλως φιλόξενός τε καὶ μεγαλο-
 πρεπὴς τὸν Θετταλικὸν τρόπον. ἕτος οὖν
 ἐπεὶ ἀφίκετο εἰς τὴν Λακεδαίμονα, εἶπε
 τάδε· Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι,
 ὁ πρόξενος ὑμῶν ὢν καὶ εὐεργέτης ἐκ πάν-
 των ὢν μεμνήμεθα προγόνων, ἀξιῶ, ἐάν
 τί τι ἀπορῶ, πρὸς ὑμᾶς ἵεναι· ἐάν τί
 τι χαλεπὸν ὑμῖν ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ ζυν-
 ἱσῇται, σημαίνειν. ἀκούετε μὲν οὖν εὖ

οἶδ' ὅτι καὶ ὑμεῖς Ιάσονος ὄνομα. ὁ γὰρ
 ἀνὴρ καὶ δύναμιν ἔχει μεγάλην, καὶ ὄνομα-
 ςός ἐστιν. οὗτος δὲ σπονδὰς ποιησάμενος,
 συνεγένετό μοι, καὶ εἶπε τοιαύδε. "Ὅτι
 μὲν, ὦ Πολυδάμα, καὶ ἄκυσαν τὴν ὑ-
 μετέραν πόλιν Φάρσαλον δυναίμην ἂν
 παραστήσασθαι, ἕξεςί σοι ἐκ τῶνδε λο-
 γίζεσθαι. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ἔχω μὲν Θεσ-
 σαλίας τὰς πλείστας καὶ μεγίστας πό-
 λεις συμμάχους. κατεστρεφάμην δ' αὐ-
 τὰς, ὑμῶν σὺν αὐταῖς τὰ ἐναντία ἐμοὶ
 στρατευομένων. καὶ μὴν οἶδά γε ὅτι
 μισθοφόρους ἔχω ξένους εἰς ἑξακιχίλι-
 ους, οἷς, ὥς ἐγὼ οἶμαι, οὐδεμία πόλις
 δύναται ἂν ῥαδίως μάχεσθαι. ἀριθμὸς
 μὲν γάρ, ἔφη, καὶ ἄλλοθεν ἐκ ἂν ἐλάσ-
 σων ἐξέλθοι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκ τῶν πό-
 λεων στρατεύματα τοὺς μὲν προεληλυ-
 θότας ἤδη ταῖς ἡλικίαις ἔχει, τὰς δ' ἔ-
 πω ἀκμάζοντας. σωμασκήσοι γε μὴν μά-
 λα ὀλίγοι τινὲς ἐν ἐκάσῃ πόλει. παρ'

• Jasonis nomen audiisse. Nam is vir et
 • copias ingentes habet, et percelebris
 • est. Hic quum mecum congressus es-
 • set, factis inter nos induciis, in hunc
 • modum me compellavit: Posse me, mi
 • Polydama, civitatem vestram Pharsa-
 • lum vel invitam imperio meo subjicere,
 • vel de his tecum existimare potes. Nam
 • et plurimas, et maximas Thessaliae ur-
 • bes equidem mihi societate devinctas
 • habeo, quas ipsas in potestatem meam
 • redegi, quum vos una cum ipsis con-
 • juncti bellum adversus me gereretis.
 • Non ignoras autem, habere me con-
 • ductitios milites externos non pauciores
 • VICIO; quibus meo judicio resistere
 • nulla civitas possit. Quippe numerus
 • quidem hic militum, ait, etiam aliun-
 • de promi possit: sed oppidani exercitus
 • partim quosdam natu grandiores ha-
 • bent, partim qui necdum aetatem ve-
 • getam attigerint. Praeterea persane
 • pauci quidam unaquaque in urbe cor-
 • pora sua exercent. Apud me vero ne-

178 RERUM GRAEC. VI.

' mo stipendia facit, qui non eosdem,
 ' quos ego, labores tolerare possit. Ja-
 ' son ipse (dicendum est enim apud vos,
 ' quod verum est) per est robustus cor-
 ' pore, ac laborum caeteroqui patientis-
 ' simus. Quinetiam quotidie virtutis su-
 ' orum periculum facit. Nam et in gym-
 ' nasiis, et in expeditionibus, quascun-
 ' que suscipit, primus ipse arma gestat;
 ' ac si quos e conductitiis militibus esse
 ' molles animadvertit, eos exauctorat:
 ' fin qui et laborum tolerantiores sunt, et
 ' ad subeundum pericula in re adversus
 ' hostem gerenda, prompti, eos stipendio
 ' partim duplo, partim triplo, partim
 ' quadruplo, ac praeterea muneribus a-
 ' liis ornat. Eosdem et in morbis curat,
 ' et mortuos funerum magnificentia co-
 ' honestat. Quo fit, ut omnes ipsius con-
 ' ductitii milites sciant, virtute bellica
 ' vitam se honoratissimam, ac rebus om-
 ' nibus affluentem consequi. Idem mihi
 ' non ignoranti demonstrabat, parere
 ' jam ipsius imperio Maracos, et Dolo-
 ' pes, et Alcetam, qui Epiro praest.

ἔμοι δὲ ὕδεις μισθοφορεῖ, ὅστις μὴ ἱκανός
 ἔστιν ἴσα πονεῖν ἐμοί. Αὐτὸς δὲ ἔστι
 (λέγειν γὰρ πρὸς ὑμᾶς χρὴ τᾷ ἀληθείᾳ) καὶ
 τὸ σῶμα μάλα εὐρωστος, καὶ ἄλλως φι-
 λόπονος. καὶ τοίνυν τῶν παρ' αὐτῷ πεῖ-
 ραν λαμβάνει καὶ ἐκάστην ἡμέραν. ἡ-
 γεῖται γὰρ σὺν τοῖς ὅπλοις καὶ ἐν τοῖς
 γυμνασίοις, καὶ ὅταν πη στρατεύηται.
 καὶ οὓς μὲν ἂν μαλακοὺς τῶν ξένων αἰ-
 σθάνηται, ἐκβάλλει. οὓς δὲ ἂν ὄρα φι-
 λοπόνως καὶ φιλοκινδύνως ἔχοντας πρὸς
 τὰς πολέμους, τιμᾷ τοὺς μὲν διμοιρίαις,
 τὰς δὲ, τριμοιρίαις, τὰς δὲ, καὶ τετρα-
 μοιρίαις, καὶ ἄλλοις δώροις, καὶ νόσων γε
 θεραπεύει, καὶ περὶ ταφᾶς κόσμῳ. ὥς-
 τε πάντες ἴσασιν οἱ παρ' ἐκείνῳ ξένοι,
 ὅτι ἡ πολεμικὴ αὐτοῖς ἀρετὴ ἐντιμώτα-
 τόν τε βίον καὶ ἀφθονώτατον παρέχεται.
 Ἐπεδείκνυε δέ μοι εἰδότες, ὅτι καὶ ὑπή-
 κοοι ἤδη αὐτῷ εἶεν Μαρακοί, καὶ Δόλο-
 πες, καὶ Αλκέτας ὁ ἐν τῇ Ἡπείρῳ ὕ-

‘παρχος. ὥστε, ἔφη, τί ἂν ἐγὼ φοβέ-
 ‘μενος οὐ ῥαδίως ἂν ὑμᾶς οἰοίμην κατα-
 ‘σρέψεσθαι; τάχα οὖν ὑπολάβοι ἂν τις
 ‘ἐμῷ ἄπειρος· τί οὖν μέλλεις, καὶ ἔκ ἤδη
 ‘σρατεύεις ἐπὶ τοὺς Φαρσαλίους; ὅτι νῆ
 ‘Δία τῷ παντὶ κρεϊττόν μοι δοκεῖ εἶναι
 ‘ἐκόντας ὑμᾶς μᾶλλον, ἢ ἀκονίας προς-
 ‘αγαγέσθαι. βιασθέντες μὲν γὰρ ὑμεῖς
 ‘τ’ ἂν βουλεύησθε ὅ,τι δύνασθε κακὸν ἐ-
 ‘μοῖ, ἐγὼ τ’ ἂν ὑμᾶς ὡς ἀσθενεσάτους βε-
 ‘λοίμην εἶναι. εἰ δὲ πεισθέντες μετ’ ἐμῷ
 ‘γένοισθε, δῆλον ὅτι αὖξοιμεν ἂν ὅ,τι δυ-
 ‘ναίμεθα ἀλλήλους. Γινώσκω μὲν οὖν,
 ‘ὦ Πολυδάμα, ὅτι ἡ σὴ πατρίς εἰς σέ
 ‘ἀποδλέπει. εἰ δέ μοι Φιλικῶς αὐτὴν
 ‘ἔχειν παρασκευάσης, ὑπισχνοῦμαί σοι,
 ‘ἔφη, ἐγὼ μέγιστόν σε τῶν ἐν τῇ Ἑλλά-
 ‘δι μετ’ ἐμὲ καταστήσειν. οἷων δὲ πραγ-
 ‘μάτων ἐγὼ τὰ δεύτερά σοι δίδωμι, ἀ-
 ‘κουσον, καὶ μηδὲν πίστευέ μοι ὅ,τι ἂν μὴ
 ‘λογιζομένῳ σοὶ ἀληθὲς φαίνεται. Οὐ-

Quidnam igitur, ait, mihi metuendum
 sit, quominus existimare debeam, me fa-
 cile vos imperio meo subiecturum? For-
 tassis heic secum aliquis cogitet, mea-
 rum rerum ignarus: Quamobrem igi-
 tur cunctaris? Cur non jam bellum ad-
 versus Pharsalios suscipis? Quia pro-
 fecto mihi praestare omnino videtur,
 ut vos mihi potius sponte vestra, quam
 invitos adjungam. Nam si coacti a me
 fueritis, et ipsi de me, quacunque ra-
 tione fieri poterit, laedendo consilia a-
 gitabitis: etiam vos ego vicissim quam
 maxime fractos volam. Sin persuaden-
 do meas in partes vos adduxero, facile
 intelligi potest, futurum ut pro virili
 vires mutuo nostras adaugeamus. Non
 autem nescius sum, mi Polydama, in te
 unum oculos patriae tuae coniectos es-
 se. Ejus si benevolentiam mihi conci-
 liaveris, polliceor tibi equidem, inquit,
 facturum me, ut omnium in Graecia sis
 hominum secundum me maximus. Qua-
 rum autem rerum tibi secundas defe-
 ram, audi; neque mihi fidei quidquam
 in ullo habueris, quod tibi ratiocinanti

' non vero consentaneum visum fuerit.
 ' Primum hoc manifestum est futurum,
 ' ut si Pharsalus, iis cum oppidis quae a
 ' vobis pendent, ad nos accesserit: facile
 ' Thessalorum omnium imperator ego
 ' constituar. Jam si uni pareat impera-
 ' tori Thessalia, cogi equitum ιοοοο
 ' poterunt, ac peditum supra οοοοο:
 ' quorum et corpora, et animi magnitu-
 ' dinem dum intueor, nullam fore gen-
 ' tem arbitror, si recte quis eorum cu-
 ' ram gerat, cuius Thessali sint obeditu-
 ' ri imperio. Et quanquam ipsa per se
 ' latissime pateat Thessalia, tamen impe-
 ' ratore creato, etiam finitimae nationes
 ' omnes ei parent. Sunt item in his lo-
 ' cis universi prope jaculandi periti: quo
 ' fiet, ut copias nostras etiam cetrato-
 ' rum numero abundaturas, sit verisimi-
 ' le. Praeterea mihi cum Boeotis, ac re-
 ' liquis omnibus, quicunque contra La-
 ' cedaemonios bellum gerunt, societas
 ' est: quos si tantum a Lacedaemonio-
 ' rum injuriis vindicavero, perlubenter

κοῦν τοῦτο μὲν εὐδὴλον ἡμῖν, ὅτι Φαρ-
 σάλα προσγενομένης, καὶ τῶν ἐξ ὑμῶν ἡρ-
 τημένων πόλεων, εὐπετῶς ἂν ἐγὼ τα-
 γὸς Θετταλῶν ἀπάντων κατασάην. ὥς
 γε μὴν, ὅταν ταγεύηται Θετταλία, εἰς
 ἑξακισχίλις μὲν οἱ ἱππεύοντες γίγνονται,
 ὀπλῖται δὲ πλείους ἢ μύριοι καθίστανται.
 ὦν ἐγὼ καὶ τὰ σώματα καὶ τὴν μεγαλο-
 ψυχίαν ὁρῶν, οἶμαι ἂν αὐτῶν εἰ κα-
 λῶς τις ἐπιμελοῖτο, οὐκ εἶναι ἔθνος δ-
 ποίω ἂν ἀξιῶσαιεν ὑπήκοοι εἶναι Θετ-
 ταλοῖ. πλατυτάτης γε μὴν οὔσης τῆς
 Θετταλίας, πάντα τὰ κύκλω ἔθνη ὑπή-
 κοα μὲν ἔσιν, ὅταν ταγὸς ἐνθάδε κατα-
 σῇ· σχεδὸν δὲ πάντες οἱ ταύτῃ ἀκοντι-
 σαί εἰσιν· ὥστε καὶ πελτασικῶ εἰκὸς ὑ-
 περέχειν τὴν ἡμετέραν δύναμιν. Καὶ
 μὴν Βοιωτοί γε, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι
 Λακεδαιμονίοις πολεμοῦσιν, ὑπάρχουσι
 μοι σύμμαχοι. καὶ ἀκολαθεῖν τοίνυν ἀξι-
 ὦσιν ἐμοί, ἂν μόνον ἀπὸ Λακεδαιμονίων

ἑλευθερῶ αὐτὰς. καὶ Ἀθηναῖοι δὲ εὖ οἶδ'
 ὅτι πάντα ποιήσαιεν ἂν, ὥστε σύμμα-
 χοὶ ἡμῖν γενέσθαι. ἀλλ' ἐγὼ ἐκ ἂν μοι
 δοκῶ πρὸς αὐτὰς φιλίαν ποιήσασθαι. νο-
 μίζω γὰρ ἔτι ῥᾶον τὴν κατὰ θάλατ-
 ταν, ἢ τὴν κατὰ γῆν ἀρχὴν παραλα-
 βεῖν ἂν. Εἰ δὲ εἰκότα λογίζομαι, σκό-
 πει, ἔφη, καὶ ταῦτα. ἔχοντες μὲν γε
 Μακεδονίαν, ἔνθεν καὶ Ἀθηναῖοι τὰ ξύλα
 ἄγονται, πολὺ δὴπου πλέονας ἐκείνων
 ἱκανοὶ ἐσόμεθα ναῦς ποιήσασθαι. ἀνδρῶν
 γε μὴν ταύτας πληροῦν πότερον Ἀθη-
 ναίους, ἢ ἡμᾶς εἰκὸς μᾶλλον δύνασθαι,
 τοσούτους καὶ τοιούτους ἔχοντας πενέ-
 ζας; τοὺς γε μὴν ναύτας τρέφειν πότε-
 ρον ἡμᾶς ἱκανωτέρους εἰκὸς ἔστι, τοὺς δι'
 ἀφθονίαν καὶ ἄλλοσε σῖτον ἐκπέμπον-
 τας, ἢ Ἀθηναίους, τοὺς μηδὲ αὐτοῖς ἱ-
 κανὸν ἔχοντας, ἂν μὴ πρίωνται; καὶ
 χρήμασί γε δὴπου εἰκὸς ἡμᾶς ἀφθονω-
 τέροις χρῆσθαι, μὴ εἰς νησύδρια ἀπο-

me ducem sequentur. Neque dubito,
 quidvis facturos Athenienses, nobis-
 cum uti societate conjuncti sint: quan-
 quam eorum mihi amicitiam minime
 expetendam arbitrer. Sic enim statuo,
 facilius nos maris quam terrae conse-
 quuturos imperium. An vero proba-
 biles sint meae ratiocinationes, ut vide-
 as; etiam haec, ait, mecum velim confi-
 deres. Nimirum si Macedoniam habe-
 bimus, e qua Athenienses ligna petant,
 multo plures ipsis naves aedificare po-
 terimus. Jam quod homines attinet,
 num iis Athenienses facilius posse com-
 plere naves credibile sit, quam nos, qui-
 bus tanta Mancipiorum est copia? Num
 item magis sit consentaneum, nobis ad a-
 lendos nautas omnia suffectura, qui prae
 copia frumentum etiam alio vehimus;
 an Atheniensibus, quibus ne tantum
 quidem frumenti suppetit, quantum ip-
 sis satis sit, nisi alicunde pretio compa-
 rent? Etiam pecuniae nos vim majo-
 rem habere verisimile est, qui ut par-
 vas quasdam ad insulas respiciamus, ne-
 cesse non habemus: sed mediterraneis

a nationibus tributa nostros ad usus
 exigimus. Quoties enim uni paret
 Theffalia, finitima omnia tributum
 pendunt. Nec ignoras, Persicum eti-
 am regem, fruentem non insularum sed
 terrae continentis fructibus, omnium
 hominum esse opulentissimum: quem
 quidem ego minori negotio redigi pos-
 se in ordinem arbitror, quam Graeci-
 am. Scio enim homines istic omnes,
 uno excepto, magis servituti quam for-
 titudini addictos esse. Scio praeterea,
 quali ab exercitu discrimen in extre-
 mum adductus rex fuerit: sive illum
 respicias, qui in Asiam cum Cyro sive
 qui cum Agefilao ascendit. Haec quum
 apud me differuisset, respondebam ego:
 Caetera quidem digna consideratu ab
 ipso dici, sed videri mihi multum in
 hoc difficultatis, si nos Lacedaemoniis
 amici, quum nihil habeamus quod de
 ipsis queramur, ad hostes ab eis defici-
 amus. Tum ille me collaudato adde-
 bat, magis se me adjunctum sibi cupe-
 re, siquidem talis essem. Simul potesta-
 tem fecit proficiscendi ad vos, ac rem

ἑ βλέποντας, ἀλλ' ἡπειρωτικά ἔθνη καρ-
 πύμενους. πάντα γὰρ δήπερ τὰ κύκλω
 Φόρον φέρει, ὅταν ταγεύηται τὰ κατὰ
 Θετταλίαν. Οἶδα δὲ δήπου, ὅτι καὶ
 βασιλεὺς ὁ Περσῶν οὐ νήσους, ἀλλ' ἡπει-
 ρον καρπύμενος, πλεσιώτατος ἀνθρώπων
 ἐστίν· ὃν ἐγὼ ὑπήκοον ποιήσασθαι ἔτι
 εὐκατεργαστότερον ἡγοῦμαι εἶναι ἢ τὴν
 Ἑλλάδα. οἶδα γὰρ, πάντας τῆς ἐκεῖ
 ἀνθρώπους, πλὴν ἑνὸς, μᾶλλον δουλείαν
 ἢ ἀλκὴν μεμελετηκότας. οἶδα δὲ, ὑφ'
 οἷας δυνάμεως, καὶ τῆς μετὰ Κύρου ἀνα-
 βάσης, καὶ τῆς μετ' Αἰησιλάου, εἰς πᾶν
 ἀφίκετο βασιλεὺς. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' εἰ-
 πόντος αὐτῷ, ἐγὼ ἀπεκρινάμην, ὅτι τὰ
 μὲν ἄλλα ἀξιόσκεπτα λέγει, τὸ δὲ, Λα-
 κεδαιμονίοις ὄντας φίλους ἀποσηῆναι πρὸς
 τῆς ἐναντίους, μηδὲν ἔχοντας ἐγκαλεῖν,
 τοῦτ', ἔφην, ἀπορὸν μοι δοκεῖ εἶναι· ὁ
 δ' ἐπαινέσας με, καὶ εἰπὼν, ὅτι μᾶλ-
 λον ἐκτέον μοι εἶη, ὅτι τοιοῦτος εἶην,

ἀφῆκέ μοι ἐλθόντα πρὸς ὑμᾶς λέγειν τὰ
 ληθῆ, ὅτι διανοοῖτο στρατεύειν ἐπὶ Φαρ-
 σαλίους, εἰ μὴ πεισοίμεθα. αὐτεῖν οὖν
 ἐκέλευε βοήθειαν παρ' ὑμῶν. καὶ ἐὰν μὲν
 σοι, ἔφη, διδῶσιν ὥστε σε πείθειν ἱκανὴν
 πέμπειν συμμαχίαν ὥς ἐμοὶ πολεμεῖν,
 ἂν, ἔφη, καὶ τούτῳ χρώμεθα ὅ,τι ἂν
 ἀποβαίνοι ἐκ τῆς πολέμου. ἐὰν δέ σοι μὴ
 δοκῶσιν ἱκανῶς βοηθεῖν, ἔκ ἤδη ἀνέγκλη-
 τος ἂν δικαίως εἴης ἐν τῇ πατρίδι, ἢ σε
 τιμᾶ, καὶ σὺ πράττεις τὰ κράτις.
 Περὶ τούτων δὴ ἐγὼ ἤκω πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 λέγω πάντα, ὅσα ἐκεῖ αὐτός τε ὄρω, καὶ
 ἐκεῖν ἀκήκοα. καὶ νομίζω οὕτως ἔχειν,
 ὥ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, * ὥς εἰ μὲν πέμ-
 ψετε ἐκεῖσε δύναμιν μὴ ἐμοὶ μόνον, ἀλ-
 λὰ καὶ τοῖς ἄλλοις Θετταλοῖς ἱκανὴν δο-
 κεῖν εἶναι πρὸς Ιασονα πολεμεῖν, ἀπο-
 σήσονται αὐτοῦ αἱ πόλεις· πᾶσαι γάρ
 φοβῶνται ὅποι ποτὲ προδήσεται ἢ τοῦ
 ἀνδρὸς δύναμις. εἰ δὲ νεοδαμώδεις, καὶ ἄν-

* εἰ μὲν.

• ipsam exponendi : cogitare nimirum
• ipsum de bello Pharsaliis inferendo, si
• non sponte nostra ipsi assentiremur.
• Jussit igitur, a vobis suppetias postula-
• rem : ac si quidem, inquit, persuaden-
• do impetraveris, ut copias tibi auxilia-
• res mittant, quae ad oppugnandum me
• satis amplae sint : consulamus id sane
• boni, quod belli fors tulerit. At si tibi
• non satis magna subsidia mittere visi
• fuerint, merito culpa non carebis in
• patria, quae te amat, et in qua tu prae-
• stantissima es cum dignitate. Has ob
• res veni equidem ad vos, Lacedaemo-
• nii, vobisque omnia, quae istic vidi, et
• ex Jasone audiui, expono. Esse autem
• ejusmodi rerum statum arbitror, ut si
• copias illuc miseritis, quae non mihi
• solum, sed reliquis etiam Theffalis ad
• resistendum Jasoni satis amplae videan-
• tur, civitates ab eo sint defecturae. Me-
• tuunt enim omnes quo tandem evasura
• sit hominis potentia. Sin novos popu-
• lares, cum aliquo rerum gerendarum
• imperito, suffecturos hoc in negotio

190 RERUM GRAEC. VI

putatis : ab hoc uti bello abstineatis, e-
 quidem vobis consulo. Nam certo sci-
 tote, bellum adversus vires magnas vo-
 bis gerendum esse, ac talem adversus
 hominem, qui tam prudens dux est: ut
 quaecunque tandem vel clam, vel alios
 avertendo, vel vi perficere conatur,
 non facile sine suo frustretur. Etenim
 et nocte uti perinde ac die potest, et
 celeritate quum opus est, prandio coe-
 naque simul sumta labores perferre.
 Praeterea tum demum sibi quiescen-
 dum arbitratur, posteaquam eo perve-
 nerit, quo contendebat, remque animi
 ex sententia confecerit. Itidem eos,
 quos secum habet, consuefecit. Novit
 etiam militum animos explere, quoties
 laborando praeclarum aliquid effece-
 runt. Quo fit, ut omnes qui cum eo
 sunt, didicerint; ex laboribus etiam vo-
 luptates oriri: quanquam ipse omnium,
 quos equidem novi, corporis in volup-
 tatibus abstinentissimus est: adeoque
 propter has tantopere non occupatur,
 ut minus id semper faciat, quod ex u-

ὅρα ἰδιώτην οἶεσθε ἀρκέσειν, συμβαλεῦω
 ἡσυχίαν ἔχειν. Εὐ γὰρ ἴξε, ὅτι πρὸς τε
 μεγάλην ἔσαι ῥώμην ὁ πόλεμος, καὶ πρὸς
 ἄνδρα, ὃς φρόνιμος μὲν ἔτῳς στρατηγός ἐστιν,
 ὡς ὅσα τέ λανθάνειν, καὶ ὅσα φθάνειν, καὶ
 ὅσα βιάζεσθαι ἐπιχειρεῖ, καὶ μάλα ἀφα-
 μαρβάνειν. ἱκανὸς γάρ ἐστι καὶ νυκτὸς ἅπερ
 ἡμέρα χρῆσθαι, καὶ ὅταν σπεύδῃ, ἄριστον
 καὶ δεῖπνον ποιησάμενος ἅμα πονεῖσθαι.
 οἶεται δὲ καὶ ἀναπαύεσθαι χρῆναι, ὅταν
 ἀφίκηται ἐνθ' ἂν ὀρμώμενος ᾖ, καὶ δια-
 πράζεται ἂν δεῖ. Καὶ τὸς μετ' αὐτῷ
 δὲ ταῦτα εἶθικεν. ἐπίσταται δὲ καὶ ὅταν
 ἐπιπονήσαντες ἀγαθὸν τι πράξωσιν οἱ
 στρατιῶται, ἐκπλήσσαι τὰς γνώμας αὐ-
 τῶν. ὥστε καὶ τῆτο μεμαθήκασι πάντες
 οἱ μετ' αὐτοῦ, ὅτι ἐκ τῶν πόνων καὶ τὰ
 μαλακὰ γίνεσθαι καὶ μὴν ἐγκρατέστατος
 γε ἐστίν, ὣν ἐγὼ οἶδα, τῶν περὶ τό σῶ-
 μα ἡδονῶν. ὥστε καὶ διὰ ταῦτα ἀσχο-
 λίαν ἔχει εἰς τὸ μὴ πράττειν αἰεὶ τὸ

* δέον. ὑμεῖς ἔν σκεψάμενοι εἶπατε πρὸς
 * ἐμέ, ὥσπερ ὑμῖν προσήκει, ὅποια δυνή-
 * σεσθέ τε καὶ μέλλετε ποιήσιν. Ὁ μὲν
 ταῦτ' εἶπεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τότε μὲν
 ἀνεβάλλοντο τὴν ἀπόκρισιν. τῇ δὲ ὕσε-
 ραία, καὶ τῇ τρίτῃ, λογισάμενοι τὰς τε
 ἔξω μόρας, ὅσαι αὐτοῖς εἶεν, καὶ τὰς περὶ
 Λακεδαίμονα πρὸς τὰς ἔξω τῶν Αθηναίων
 τριήρεις, καὶ τὸν πρὸς τῆς ὁμόρας πόλεμον.
 ἀπεκρίναντο, ὅτι ἐν τῷ παρόντι ἔκ ἂν δύ-
 ναντο ἱκανὴν αὐτῷ ἐκπέμψαι ἐπικουρίαν,
 ἀλλ' ἀπιόντα συντίθεσθαι αὐτὸν ἐκέλευον
 ὅπη δύνατο ἄριστα, τὰ τε ἑαυτῷ, καὶ τὰ
 τῆς πόλεως. Καὶ κεῖνος μέντοι ἐπαινέσας
 τὴν ἀπλότην τῆς πόλεως, ἀπῆλθε. καὶ
 τῇ μὲν ἀκρόπολιν τῶν Φαρσαλίων ἐδέετο
 τοῦ Ιάσονος μὴ ἀναγκάσαι αὐτὸν παρα-
 δοῦναι, ὅπως τοῖς παρακαταδεμένοις δια-
 σώζῃ· τῆς δὲ ἑαυτοῦ παῖδας ἔδωκεν ὁμήρους,
 ὑποσχόμενος αὐτῷ τὴν τε πόλιν πείσας
 ἐκῆσαν σύμμαχον ποιήσιν, καὶ ταγὸν συγ-

' su sit. Vos igitur re deliberata signifi-
 ' cate mihi, quemadmodum vos decet,
 ' quid hac in re praestare tum possitis,
 5 ' tum velitis.' Haec Polydamantis fuit
 oratio. Lacedaemonii vero dilata eo die
 responsione, alteroque ac tertio quoque
 die secum ipsi expendentes, quot cohorte-
 tes foris, quot circa Lacedaemonem tri-
 temibus Atheniensium oppositas habe-
 rent, quodque bellum etiam adversus fi-
 nitimos gererent: respondent, In hoc
 quidem tempore non posse satis se mag-
 na mittere ad eum subsidia: quamobrem
 domum rediret, ac tum suis tum patriae
 rebus quam posset optime consularet.
 6 Itaque Polydamas, collaudata reipubli-
 cae Laconicae simplicitate, discessit: et
 arcem quidem Pharsaliorum ne dedere
 cogeretur, Jasonem orabat; ut hanc il-
 lis, qui fidei suae commisissent eam, con-
 servaret: liberos autem suos obsides da-
 bat, simulque pollicebatur, persuadendo
 se patriam adducturum, uti sponte se so-
 cietati ipsius adjungeret; atque etiam
 cum aliis daturum operam, ut Thessa-

lorum imperator Jason constitueretur. Quapropter quum ultro citroque data fides esset, statim et Pharsaliis pax concessa fuit, et Jasoni munus imperatoris Thessalorum sine controversia delatum. Quod ubi accepisset, equitum gravisque 7 armaturae peditum numerum civitatibus singulis, pro cujusque facultatibus, imperabat. Ita factum ut equites haberet Thessalos, ac de sociis coactos, plures quam VIII CIO: gravis vero armaturae pedites recenserentur non pauciores XXX CIO. Denique cetratorum eas habebat copias, quae quibusvis in acie opponi possent. Civitates quidem certe Thessalorum vel enumerare fuerit operosum. Denuntiabat etiam finitimis omnibus, uti tributum penderent, quod Scopae temporibus impositum fuisset. Atque haec quidem hoc modo peragebantur. Ego unde Jasonis ad res gestas deflexeram, revertor.

II. Cogebantur et Lacedaemonii, et eorum socii, Phocensium in agrum; et Thebani pedem referentes intra fines suos, viarum aditus praesidiis tenebant.

καταστήσειν αὐτόν. ὥς δὲ τὰ πρῶτα ἔδω-
σαν ἀλλήλοις, εὐθὺς μὲν οἱ Φαρσάλιοι εἰ-
ρήνην ἤγον, ταχὺ δὲ ὁ Ιάσων ὁμολογημέ-
ως ταγὸς τῶν Θεσσαλῶν καθιστῆται.
Επεὶ γε μὴν ἐτάγευσε, διέταξεν ἱππικόν
τε ὅσον ἐκάστη πόλις δυνατὴ ἦν παρέχειν,
καὶ ὀπλιτικόν. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ ἱππεῖς μὲν
σὺν τοῖς συμμάχοις πλείους, ἢ ὀκταχί-
σχιλοι, ὀπλίται δὲ ἐλογίσθησαν ἐκ ἐλάτ-
τους δισμυρίων. πελταστικόν γε μὴν ἱκανὸν
πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἀντιταχθῆναι. ἔρ-
γον γὰρ ἐκείνων γε καὶ τὰς πόλεις ἀριθμῆ-
σαι. προεῖπε δὲ καὶ τοῖς περιοίκοις πᾶσι
τὸν φόρον, ὅσπερ ἐπὶ Σκόπα τεταγμένος
ἦν, φέρειν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐπεραί-
νειο. ἐγὼ δὲ πάλιν ἐπάνειμι, ὅθεν εἰς τὰς
περὶ Ιάσονος πράξεις ἐξέβην.

β'. Οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ
σύμμαχοι συνελέγοντο εἰς τὰς Φωκέας, οἱ
δὲ Θεβαῖοι, ἀναχωρήσαντες εἰς τὴν αὐ-
τῶν, ἐφύλασσον τὰς εἰσβολάς. οἱ δ' Α-

θηναῖοι, αὐξανομένους μὲν ὀρῶντες διὰ σφᾶς
 τοὺς Θηβαίους, χρήματά τε οὐ συμβαλ-
 λομένους εἰς τὸ ναυτικόν, αὐτοὶ δὲ ἀπο-
 κλαιόμενοι καὶ χρημάτων εἰσφοραῖς, καὶ λη-
 ςείαις ἐξ Αἰγίνης, καὶ Φυλακαῖς τῆς χώ-
 ρας, ἐπεθύμησαν παύσασθαι τῷ πολέμου,
 καὶ πέμφαντες πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα,
 εἰρήνην ἐποίησαντο. Εὐθύς οἱ ἐκείθεν δύο
 τῶν πρέσβεων πλεύσαντες κατὰ δόγμα τῆς
 πόλεως, εἶπον τῷ Τιμοθέῳ ἀποπλεῖν οἴ-
 καδε, ὡς εἰρήνης ἕσης. ὁ δὲ ἅμ' ἀποπλέ-
 ων, τοὺς τῶν Ζακυνθίων Φυγάδας ἀπεβί-
 βασεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ οἱ
 ἐκ τῆς χώρας Ζακύνθιοι πέμφαντες πρὸς
 τῆς Λακεδαιμονίης ἔλεγον, οἷα πεποιθότες
 εἶεν ὑπὸ τῷ Τιμοθέῳ, εὐθύς οἱ Λακεδαμό-
 νιοι ἀδικεῖν τὸ ἡγᾶντο τοὺς Αθηναίους, καὶ
 ναυτικὸν πάλιν παρσκευάζον, καὶ συνετάτ-
 τοντο εἰς ἑξήκοντα ναῦς, ἀπ' αὐτῆς τε τῆς
 Λακεδαίμονος, καὶ Κορίνθου, καὶ Λευκάδος, καὶ
 Ἀμβρακίας, καὶ Ηλίδος, καὶ Ζακύνθου, καὶ

Athenienses autem, quod opera sua Thebanos crevisse cernerent, qui nihil pecuniae ad alendam classem conferrent, quum interim de ipsorum facultatibus, ob pecuniarum conferendarum exactiones, itemque praedationes ex Aegina, et Atticae praesidia, decederet: finem imponere bello cupiebant. Itaque missis Lacedaemonem legatis, pacem faciunt.

- 2 Mox Lacedaemone duo ex legatorum numero, quemadmodum reipublicae decreto iussi fuerant, ad Timotheum navigant; eique significant, domum uti classem reduceret, quod pax esset inita. Timotheus inter redeundum exules Zacynthios in patriam exponit. Quamobrem quum Zacynthii legatis Lacedaemonem missis, quid ipsis a Timotheo illatum esset injuriae, commemorassent: mox Lacedaemonii laesos se ab Atheniensibus existimare, rursusque classem instruire, ac naves plus minus LX Lacedaemone, Corintho, Leucade, Ambracia, Eli-

198 RERUM GRAEC. VI.

de, Zacyntho, Achaia, Epidauro, Troe-
 zene, Hermione, Haliensibus, cogere.
 Mnasippum ei classi praeficiunt: quem 3
 praeter alia, quae in illa maris ora cura-
 ret, Corcyram quoque bello aggredi ju-
 bent. Legatos etiam ad Dionysium mit-
 tunt, qui docerent, non minus ex ipsius
 esse re, quam sua, Corcyram Athenien-
 sium imperio non parere. Mnasippus i-
 raque collecta jam classe sua, Corcyram
 cum ea petit. Habebat praeter eos, quos
 Lacedaemone secum adduxerat, conduc-
 titios milites non pauciores CICID. Post- 4
 eaquam de navibus copias exposuisset,
 insulam mox occupat, eamque pulcher-
 rime excultam et consitam, ac magnifi-
 cis aedificiis, cellisque vinariis passim ru-
 ri extructis ornatam, vastat: estque adeo
 proditum, milites eo progressos esse lu-
 xus, ut vinum bibere, nisi fragrans es-
 set, haudquaquam vellent. Capta ex a-
 gris etiam ingens mancipiorum peco-

Ἀχαιῶας, καὶ Ἐπιδαύρους, καὶ Τροιζήνους, καὶ
 Ἑρμιόνης, καὶ Ἀλίων. Ἐπιστήσαντες δὲ ναύ-
 αρχον Μινάσιππον, ἐκέλευον τῶν τε ἄλ-
 λων ἐπιμελεῖσθαι τῶν κατ' ἐκείνην τὴν
 θάλασσαν, καὶ στρατεύειν ἐπὶ Κέρκυραν.
 Ἐπεμφαν δὲ καὶ πρὸς Διονύσιον, διδάσκοντες
 ὥς καὶ ἐκείνῳ χρήσιμον εἴη τὴν Κέρκυραν
 μὴ ὑπ' Ἀθηναίοις εἶναι. καὶ ὁ μὲν δὴ Μινά-
 σιππος, ἐπεὶ συνελέγη αὐτῷ τὸ ναυτικόν,
 ἔπλευσεν εἰς τὴν Κέρκυραν. εἶχε δὲ καὶ μι-
 σθοφόρους σὺν τοῖς ἐκ Λακεδαιμόνος μετ'
 αὐτοῦ στρατευομένοις, ἐκ ἐλάσσους χιλίων
 καὶ πεντακοσίων. Ἐπεὶ δὲ ἀπέβη, ἐκρά-
 τει τε τῆς γῆς, καὶ ἐδῆς ἐξεργασμένην μὲν
 παγκάλως καὶ πεφυτευμένην τὴν χώραν,
 μεγαλοπρεπεῖς δὲ οἰκήσεις, καὶ οἰνῶνας κα-
 τεσκευασμένους ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἄγρων.
 ὥστ' ἔφασαν τοὺς στρατιώτας εἰς τοῦτο
 τρυφῆς ἐλθεῖν, ὥστ' οὐκ ἐθέλειν πίνειν, εἰ
 μὴ ἀνθοσμίας εἴη. καὶ ἀνδράποδα δὲ, καὶ βο-
 σκήματα πάμπολλα ἡλίσκετο ἐκ τῶν α-

γρῶν. Ἐπειτα δὲ καὶ κατεστρατοπεδεύσατο
 τῷ μὲν πεζῷ ἐπὶ λόφῳ ἀπέχοντι τῆς πό-
 λεως ὡς πέντε στάδια, πρὸ τῆς χώρας ὄν-
 τι, ὅπως ἀποτέμνοιτο ἐντεῦθεν εἴ τις ἐπὶ
 τὴν χώραν τῶν Κερκυραίων ἐσίοι· τὸ δὲ
 ναυτικὸν εἰς τὰ πὶ θάτερα τῆς πόλεως κα-
 τεστρατοπέδευσεν, ἐνθεν ὥς τ' ἂν τὰ προς-
 πλέοντα καὶ προαισθάνεσθαι καὶ διακωλύειν.
 πρὸς δὲ ταῦτοις, καὶ ἐπὶ τῷ λιμένι, ὁπότε
 μὴ χειμῶν κωλύοι, ἐφώρμει. ἐπολιόρκει
 μὲν δὴ ἔτῳ τὴν πόλιν. Ἐπεὶ δὲ οἱ Κερ-
 κυραῖοι ἐκ μὲν τῆς γῆς ὕδεν ἐλάμβανον, διὰ
 τὸ κρατεῖσθαι κατὰ γῆν, κατὰ θάλασ-
 σαν δὲ ὕδεν εἰσήγετο αὐτοῖς, διὰ τὸ ναυ-
 κρατεῖσθαι, ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ἦσαν· καὶ
 πέμποντες πρὸς τὰς Ἀθηναίους, βοηθεῖν τε
 ἐδέοντο, καὶ ἐδίδασκον, ὡς μέγα μὲν ἀγαθὸν
 ἀποβάλλοιεν ἂν, εἰ Κερκύρας σερηθεῖεν, τοῖς
 δὲ πολεμίοις μεγάλην ἂν ἰσχὺν προσβάλ-
 λοιεν. ἐξ οὐδεμιᾶς γὰρ πόλεως, πλήν γε
 Ἀθηναίων, οὔτε ναῦς οὔτε χρήματα πλεί-

rumque copia. Deinde terra quidem
Mnasippus pro castris locum capit in tumulo, qui anteriore situs in parte insulae stadiis ab oppido quinque aberat, ut aditum omnibus intercluderet, ne quis illinc Corcyrensiū agrum ingredi posset: classem vero ab utraque parte oppidi in statione collocat, unde tum prospici adventus eorum, qui navigiis accederent, tum impediri posset. Praeterea quoties a tempestate non prohiberetur, etiam in portu stationes habebat, ac oppidum hoc modo obsidebat. Corcyrenses autem, posteaquam nec suo quidquam ex agro accipiebant, quod is ab hostibus occupatus esset; nec mari quidquam inveheretur, quod a classis amplitudine superarentur: magna rerū inopia laborabant, ac suos Athenas mittebant, qui opem ab eis poscerent, simulque docerent, magnam facturos jacturam Athenienses, si Corcyram amitterent; contraque, magnum hostibus robur accessurum, si ea potirentur. Nec enim ipsos ullo ex oppido, Athenis exceptis, vel naues, vel pecunias majores consequi. Prae-

tērea sitam esse Corcyram loco perop-
 portuno, sive quis Corinthiacum sinum
 spectet, sive reliquas urbes ad eum per-
 tinentes, sive agrum Laconicum infesta-
 re vellent: multo denique maxime op-
 portunam esse ratione continentis oppo-
 sitae, ac trajectus e Sicilia in Peloponne-
 sum. Quibus auditis Athenienses sum-
 7 mopere sibi hac in parte laborandum
 existimabant. Itaque Steficlem ducem
 cum cetratis plus minus 100 mittunt, et
 Alcetam rogant, daret operam, ut in
 Corcyram exponerentur: qui quidem
 noctu quendam in insulae locum trans-
 portati, oppidum Corcyrense sunt ingres-
 si. Praeterea decretum ab Atheniensi-
 bus factum, ut LX naves instruerentur,
 quibus omnium suffragiis Timotheus
 imperator praeficitur. Is quum Athenis
 numerum illum explere non posset, ad
 insulas navigans operam dabat, ut inde
 classem compararet: rem minime con-
 temnendam esse ratus, adversum naves
 jam collectas temere pergere. Verum A- 8
 thenienses, quod existimarent hominem
 tempus ad navigandum idoneum frustra

ονα ἂν γενέσθαι. ἔτι δὲ κεῖσθαι τὴν Κέρκυραν ἐν καλῷ μὲν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ, καὶ τῶν πόλεων, αἱ ἐπὶ τῷ τῷ καθήκοντι, ἐν καλῷ δὲ τοῦ τὴν Λακωνικὴν χώραν βλάπτειν, ἐν καλλίσῳ δὲ τῆς τε ἀντιπέραν ἡπείρου, καὶ τῷ εἰς Πελοπόννησον ἀπὸ Σικελίας παράπλου. Ακούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνόμισαν ἰσχυρῶς ἐπιμελητέον εἶναι, καὶ ταγὸν πέμπουσι Στρεψικλέα εἰς ἑξακοσίους ἔχοντα πελτασάς, Ἀλκέτου δὲ ἐδεήθησαν συνδιαβιβάσαι ταύτας. καὶ οὗτοι μὲν νυκτὸς διακομιζόμενοι πρὸς τῆς χώρας, εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ ἐξήκοντα ναῦς πληροῦν. Τιμόθεον δὲ αὐτῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν. ὁ δὲ, ὃς δυνάμενος αὐτόθεν τὰς ναῦς πληρῶσαι, ἐπὶ νήσων πλεύσας, ἐκεῖθεν ἐπειράτο συμπληροῦν, ὃ Φαῦλον ἡγούμενος εἶναι ἐπὶ συγκεκροτημένας ναῦς εἰκὴ περιπλεῦσαι. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, νομίζοντες αὐτὸν ἀναλοῦν τὸν τῆς ὥρας εἰς τὸν

terea sitam esse Corcyram loco peropportuno, sive quis Corinthiacum sinum spectet, sive reliquas urbes ad eum pertinentes, sive agrum Laconicum infestare vellent: multo denique maxime opportunitatem esse ratione continentis oppositae, ac trajectus e Sicilia in Peloponnesum. Quibus auditis Athenienses summo opere sibi hac in parte laborandum existimabant. Itaque Stesiclem ducem cum cetratis plus minus 100 mittunt, et Alcetam rogant, daret operam, ut in Corcyram exponerentur: qui quidem noctu quendam in insulae locum transportati, oppidum Corcyrense sunt ingressi. Praeterea decretum ab Atheniensibus factum, ut LX naves instruerentur, quibus omnium suffragiis Timotheus imperator praeficitur. Is quum Athenis numerum illum explere non posset, ad insulas navigans operam dabat, ut inde classem compararet: rem minime contemnendam esse ratus, adversum naves jam collectas temere pergere. Verum Athenienses, quod existimarent hominem tempus ad navigandum idoneum frustra

ονα ἂν γενέσθαι. ἔτι δὲ κεῖσθαι τὴν Κέρκυραν ἐν καλῷ μὲν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ, καὶ τῶν πόλεων, αἱ ἐπὶ τῷ τῷ καθήκοντι, ἐν καλῷ δὲ τοῦ τὴν Λακωνικὴν χώραν βλάπτειν, ἐν καλλίσῳ δὲ τῆς τε ἀντίπεραν ἡπείρου, καὶ τῷ εἰς Πελοπόννησον ἀπὸ Σικελίας παράπλου. Ακούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνόμισαν ἰχυρῶς ἐπιμελητέον εἶναι, καὶ ταγόν πέμπουσι Στήσιχλέα εἰς ἑξακοσίους ἔχοντα πελτασάς, Ἀλκέτου δὲ ἐδεήθησαν συνδιαβῆσαι ταύτας. καὶ οὗτοι μὲν νυκτὸς διακομιθέντες πρὸς τῆς χώρας, εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. ἐψήφισαντο δὲ καὶ ἑξήκοντα ναῦς πληροῦν. Τιμόθεον δὲ αὐτῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν. ὁ δὲ, ὃ δυνάμενος αὐτόθεν τὰς ναῦς πληρῶσαι, ἐπὶ νήσων πλεύσας, ἐκεῖθεν ἐπειράτο συμπληροῦν, ὃ Φαῦλον ἡγούμενος εἶναι ἐπὶ συγκεκροτημένας ναῦς εἰκὴ περιπλεῦσαι. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, νομίζοντες αὐτὸν ἀναλοῦν τὸν τῆς ὥρας εἰς τὸ

περίπλεον χρόνον, συγγνώμην ἔκ' ἔχον αὐ-
 τῷ, ἀλλὰ παύσαντες αὐτὸν τῆς στρατη-
 γίας, Ἰφικράτην ἀνθαιροῦνται. ὁ δ' ἔπει
 κατέστη στρατηγός, μάλα ὀξέως τὰς ναῦς
 ἐπληρῆστο, καὶ τὰς τριηράρχας ἠνάγκαζε.
 προσέλαβε δὲ παρὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ εἴ-
 που τίς ναῦς περὶ τὴν Ἀττικήν ἔπλει, καὶ
 τὴν ^α Πάραλον καὶ τὴν Σαλαμινίαν. λέ-
 γων ὡς εἰάν τά κεῖ καλῶς γένηται, πολλὰς
 αὐτοῖς ναῦς ἀποπέμψει. καὶ ἐγένοντο αὐ-
 τῷ αἱ ἅπασαι περὶ ἑβδομήκοντα. Ἐν δὲ
 τούτῳ τῷ χρόνῳ οἱ Κερκυραῖοι οὕτω σφό-
 δρα ἐπείνων, ὥστε διὰ τὸ πλῆθος τῶν αὐ-
 τομολούντων ἐκήρυξεν ὁ Μνάσιππος πε-
 πρᾶσθαι ὅσις αὐτομολοίη. ἔπει δὲ οὐδὲν
 ἥτιον ἤυτομόλουν, τελευτῶν, καὶ μασιγῶν
 ἀπέπεμπεν. οἱ μέντοι ἔνδοθεν τὰς τε θύ-
 λας ἔκ' ἐδέχοντο πάλιν εἰς τὸ τεῖχος, ἀλ-
 λά πολλοὶ ἔξω ἀπέθνησκον. ὁ δ' αὖ Μνά-
 σιππος ὁρῶν ταῦτα, ἐνόμιζε τε ὅσον οὐκ
 ἤδη ἔχειν τὴν πόλιν, καὶ περὶ τὰς μισθοφά-

conterere, nequaquam ei parcentes, summam rerum Iphicrati mandant, abrogato illi alteri imperio. Iphicrates ubi factus imperator esset, celeriter admodum naves complebat, ac triremium praefectos vel invitos cogebat. Praeterea sumebat secum naves omnes, quaecunque oram Atticae legebant, ac inter alias tum Paralum, tum Salaminiam. Dicebat enim, si res in Corcyra prospere cederent, multas se naves ipsis remissurum. Hoc modo septuaginta navium numerum omnino explevit. Interim Corcyrenses ad tantam famem redigebantur, ut ob transfugarum multitudinem Mnasiippus proclamari per praecones juberet, omnes se venditurum pretio, quicumque transfugerent. Quum autem nihilominus transfugerent, tandem eos etiam flagris caesos dimittebat. Contra, qui erant in urbe, servos suos amplius in urbem non recipiebant, sed eorum plerique foris peribant. Quae quum Mnasiippus videret, tantum non oppidum habere se jam existimabat, novaque ratione cum militibus

conductitiis agebat. Quippe nonnullis eorum adimebat stipendia, nonnullis quos secum retinebat, duum mensium stipendium debebat: nec id propterea, quemadmodum ferebatur, quod pecuniarum inopia laboraret. Urbes enim pleraeque militum loco pecuniam miserant, quippe quod esset haec expeditio trajestitia. Interim oppidani conspecto de turribus, ¹⁰ excubias negligentius agi, quam prius, et milites per insulam passim palatos obvagari: facto in eos ex oppido impetu, nonnullos capiunt, nonnullos occidunt. Qua re Mnasiippus animadversa, non ipse solum arma corripiebat; sed etiam tota cum gravi armatura suis ferebat subsidium, et cohortium praefectis ac tribunis, uti conductitios milites educerent, imperabat. Heic quum ductores quidam cohortium respondissent, non facile contineri posse in officio militem ab eo qui necessaria non subministraret: Mnasiippus hunc baculo, cuspide alium verberabat. Itaque tunc omnes animis exasperatis, odioque plenis adversus Mnasiip-

ρους ἐκαινέργει, καὶ τοὺς μὲν τινὰς αὐτῶν
 ἀπομίσθους ἐπεποιήκει, τοῖς δὲ οὔσι καὶ ἀν-
 ὄιν ἤδη μηνῶν ὤφειλε τὰν μισθὸν, ἔκ ἀπο-
 ρῶν, ὡς ἐλέγετο, χρημάτων. καὶ γὰρ τῶν
 πόλεων αἱ πολλαὶ ἀργύριον ἀντὶ τῶν ἀν-
 δρῶν αὐτῶ ἐπεμπον, ἃ τε καὶ διαποντίου
 τῆς στρατείας οὔσης. Κατιδόντες δὲ ἀπὸ
 τῶν πύργων οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς τε φυ-
 λακὰς χεῖρον ἢ πρόσθεν φυλαττιμένας,
 ἐσπαρμένους τε κατὰ τὴν χώραν τῆς ἀν-
 θρώπου, ἐπεκδραμόντες, τῆς μὲν τινὰς αὐ-
 τῶν ἔλαβον, τῆς δὲ κατέκοψαν. αἰσθόμε-
 νος δὲ ὁ Μινάσιππος, αὐτὸς τε ἐξωπλίζε-
 το, καὶ ὅσους εἶχεν ὀπλίτας, ἅπασιν ἐβοή-
 θει, καὶ τοὺς λοχαγοὺς καὶ τοὺς ταξιάρχας
 ἐξάγειν ἐκέλευε τῆς μισθοφόρου. ἀπακρι-
 ναμένων δὲ τινῶν λοχαγῶν ὅτι ὁ ῥάδιον εἴη
 μὴ διδόντα τὰ ἐπιτήδεια πειθομένους παρέ-
 χειν, τὸν μὲν τινα βακίην, τὸν δὲ τῶ
 σύρακι ἐπάταξεν. οὕτω μὲν δὴ ἀθύμως
 ἔχοντες, καὶ μισθῶν αὐτὸν, συνέζηλθον ἅ-

πάντες· ὅπερ ἤκιστα εἰς μάχην συμφέρει· ὁ
 δὲ ἐπεὶ παρελάξατο, αὐτὸς μὲν τὰς καλὰς
 τὰς πύλας τῶν πολεμίων τρεφάμενος ἀ-
 πεδίωκεν· οἱ δὲ ἐπεὶ ἐγγὺς τῷ τείχεσσι ἐ-
 γένοντο, ἀνασρέφοντό τε, καὶ ἀπὸ τῶν μνη-
 μάτων ἔβαλλον καὶ ἠκόντιζον. ἄλλοι δ' ἐκ-
 δραμόντες κατ' ἐτέρας πύλας, ἐπιτίθεν-
 ται ἀθρόοι τοῖς ἐχάτοις. οἱ δὲ, ἐπ' ὀκλῶ
 τεταγμένοι, ἀδυνεὲς νομίσαντες τὸ ἄκρον
 τῆς φάλαγγος ἔχειν, ἀνασρέφειν ἐπειρῶν-
 το. ὡς δὲ ἤρξαντο ἐπαναχωρεῖν, οἱ μὲν
 πολέμιοι ὡς Φεύγουσιν ἐπέθεντο, οἱ δὲ οὐ-
 κέτι ἐπανέσρεψαν· καὶ οἱ ἐχόμενοι δὲ αὐ-
 τῶν, εἰς Φυγὴν ὥρμων. Ὁ δὲ Μνάσιπ-
 πος τοῖς μὲν πιεζομένοις οὐκ ἐδύνατο βοη-
 θεῖν, διὰ τὰς ἐκ τῷ κατ' ἀντικρὺ προσκει-
 μένους· αἰεὶ δὲ ἐλείπετο σὺν ἐλάττοις. τέ-
 λος δὲ οἱ πολέμιοι ἀθρόοι γινόμενοι, πάν-
 τες ἐπετίθεντο τοῖς περὶ τὸν Μνάσιππον,
 ἥδη μάλα ὀλίγοις οὖσι. καὶ οἱ ὀπλῖται ὀ-
 ρῶντες τὸ γιγνόμενον, ἐπέζησαν. ἐπεὶ

pum, egrediuntur: quod sane ad pugnam minime conducit. Acie instructa Mnasippus hostes, qui ad oppidi portas erant, in fugam versos persequabatur. At hi posteaquam propius ad muros accessissent, conversi, de monumentis tela jaculaque conjiciebant. Praeterea nonnulli ex ipsis per alias portas excurrentes, confertim in extremos irruebant. Illi, quod in octonos disposita esset ipsorum acies, rati hanc phalangis extremitatem imbecillam esse, convertere se conabantur. Quamprimum autem referre pedem coepissent, hostes quidem in eos irruebant, quasi fugae se darent: ipsi vero non jam amplius aciem convertebant. Itaque etiam his proximi terga dabant.

12 Non poterat tum suppetias iis ferre Mnasippus, qui ab hoste premebantur, propter illorum impetum, quos adversos habebat: et semper eorum numerus, qui cum ipso erant, imminuebatur. Tandem hostes conferti Mnasippum cum iis quos penes se perpaucos habebat, adoriuntur. Id quum gravis armaturae pedites fieri

conspexissent, ipsi quoque de oppido in
 hostem pergunt. Quumque Mnasippus
 interemissent, universis inde cum copiis
 hostem persequabantur: adeoque parum
 aberat, quin ipsa castra cum vallo cape-
 rent: quod quidem accidisset, si non ho-
 minum circumforaneorum, et calonum, et
 mancipiorum turba conspecta, quoddam
 in his robur esse arbitrati, pedem retu-
 lissent. Ac tum quidem erecto tropaeo 13
 Corcyrenses etiam mortuorum cadavera
 per inducias reddebant. Caeterum ab eo
 tempore firmioribus oppidani animis e-
 rant, contraque illi, qui foris eos obsi-
 debant, omnino dejectis. Nam et fama
 ferebatur, tantum non adesse Iphicra-
 tem; et Corcyrenses reipsa naves suas
 instruebant. Itaque Mnasippi legatus 14
 Hypermenes classem omnem, quae istic
 erat, complet: ac circumnavigans ad val-
 lum, naves universas mancipiis et opibus
 oneratas dimittit. Ipse cum classiariis, re-
 liquisque militibus, qui e proelio super-
 erant, vallum custodit. Tandem hi quo-
 que perturbati admodum consensu tri-

δ' ἐκεῖνον ἀπέκλειναν, ἐδίωκον ἤδη ἅπαντες.
ἐκινδύνευσαν δ' ἂν καὶ στρατόπεδον ἐλεῖν σὺν τῷ
χαρακώματι, εἰ μὴ οἱ διώκοντες, τὸν ἀγο-
ραῖον τε ὄχλον ἰδόντες καὶ τὸν τῶν θεραπόντων
καὶ τὸν τῶν ἀνδραπόδων, οἰηθέντες ὄφελός τι
αὐτῶν εἶναι, ἀπεσρέφοντο. Καὶ τότε μὲν
τρόπαιόν τε ἔστησαν οἱ Κερκυραῖοι, καὶ τὰς
νεκρὰς ὑποσπόνδους ἀπεδίδοσαν. ἐκ δὲ τού-
του οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει, ἐρρώμενέστεροι ἐγε-
γέννηντο. οἱ δ' ἔξω, ἐν πάσῃ δὴ ἀθυμίᾳ
ἦσαν. καὶ γὰρ ἐλέγετο, ὅτι Ἰφικράτης τὸ
ὅσον ἐκ ἡδὴ παρείη, καὶ οἱ Κερκυραῖοι δὲ
τῷ ὄντι ναῦς ἐπλήρην. Ὑπερμένης δὲ, ὃς
ἐτύγχανεν ἐπιστολιαφόρος τῷ Μνασίππῳ
ῶν, τότε ναυτικὸν πᾶν ὅσον ἦν ἐκεῖ συνε-
πλήρωσε, καὶ περιπλεύσας πρὸς τὸ χαρακώ-
μα, τὰ πλοῖα πάντα γεμίσας τῶν τε ἀν-
δραπόδων καὶ τῶν χρημάτων ἀπέστειλεν.
αὐτὸς δὲ σὺν τε τοῖς ἐπιστάταις καὶ τοῖς πε-
ρισωθεῖσι τῶν στρατιωτῶν διεφύλαττε τὸ
χαρακώμα. τέλος δὲ καὶ ἔτοιμάλα δὴ τε-

ταραγμένοι ἀναβάντες ἐπὶ τὰς τριήρεις ἀ-
 πέπλεον, πολὺν μὲν σῖτον, πολὺν δὲ οἶνον,
 πολλὰ δὲ ἀνδράποδα καὶ ἀσθενούντας στρα-
 τιώτας κατὰ λιπόντες. δεινῶς γὰρ ἐπεφό-
 ρητο, μὴ καταληφθεῖεν ὑπὸ τῶν Ἀθηναί-
 ων ἐν τῇ νήσῳ. καὶ ἐκεῖνοι μὲν εἰς Λεύκάδα
 ἀπεσώθησαν. Ὁ δὲ Ἰφικράτης ἐπεὶ ἤρ-
 ξατο τῷ περίπλῳ, ἅμα μὲν ἔπλεεν, ἅμα
 δὲ πάντα, ὅσα εἰς ναυμαχίαν, παρεσκευ-
 ἀζετο. εὐθὺς μὲν γὰρ τὰ μεγάλα ἰσία
 αὐτῷ κατέλιπεν, ὥς ἐπὶ ναυμαχίαν πλέ-
 ων. καὶ τοῖς ἀκατίοις δὲ, καὶ εἰ εὐφορὸν πνεῦ-
 μα εἶη, ὀλίγα ἐχρῆτο. τῇ δὲ κόπῃ τὸν
 πλοῦν ποιούμενος, ἁμεινόν τε τὰ σώματα
 ἔχειν τὸς ἀνδρας, καὶ ἁμεινον τὰς ναῦς
 πλεῖν ἐποίει. Πολλάκις δὲ καὶ ὅποι μέλ-
 λοι ἀριστοποιεῖσθαι τὸ στρατεύμα ἢ δειπνο-
 ποιεῖσθαι, ἐπανήγαγεν αὖ τὸ κέρας ἀπὸ
 τῆς γῆς κατὰ ταῦτα τὰ χωρία. ἐπεὶ
 δ' ἀντιτρέψας αὖ καὶ ἀντιπρώρως καλασθήσας
 τὰς τριήρεις, ἀπὸ σημείων ἀφίει ἀνθαμιλ-

remibus discedunt: magna istic frumenti, vini, mancipiorum copia cum militibus aegris relicta. Vehementer enim metuebant, ne ab Atheniensibus in insula deprehenderentur. Ac hi quidem sal-

15 vi Leucadem pervenerunt. Caeterum Iphicrates ut primum cum classe proficisci coepit, eadem opera tum navigabat, tum navalem ad pugnam omnino se comparabat. Nam mox vela magna domi relinquebat, uti qui ad proelium navale pergeret: atque etiam majoribus malis, tametsi ventus secundus esset, raro utebatur. Nimirum remigio classem agens, efficiebat ut et classiariorum corpora melius exercita, et agiliores naves essent.

16 Saepius etiam iis locis, ubi vel prandendum vel coenandum erat exercitui, a terra cornu classis abducebat. Quum autem conversa deinde classe, ac triremibus terram adversis proris spectantibus, ipse signo dato, certatim ut terram peterent, juberet: tum vero inter primos et aquam aliasque res necessarias fume-

re, et prandere posse, magnum habebat propositum victoriae praemium. Contra, satis erat magna multa, postremum venientibus, quod et harum rerum tantam copiam non consequerentur, et naves rursus conscendere statim, ubi signum ipse dedisset, cogerentur. Ita enim fiebat, ut primi omnia per otium agerent, postremi magna cum festinatione. Quod si forte in hostico pranderet, excubias in terra, ceu par erat, constituebat: in navibus autem malos attollebat, ac de his omnia speculabatur. Quamobrem plerumque longius his prospectus patebat, quam iis qui plana in terra de loco sublimiori speculabantur. Quod si alicubi vel coenaret, vel quieti se daret, ignem in castris noctu non accendebat: sed ante castra lumen excitabat, ne quis accedere clam posset. Saepenumero si tranquillitas esset, mox coena sumta in altum provehebatur; ac si quidem aura spiraret, inter navigandum classarii quietem capiebant: sin utendum esset re-

λαῶσθαι ἐς τὴν γῆν, μέγα δὴ νικητήριον ἦν
τὸ πρῶτον καὶ ὕδωρ λαβεῖν, καὶ εἶτε ἄλλῃ
ἐδέοντό, καὶ πρῶτους ἀριστεῖν. τοῖς δ' ὑ-
στάτοις ἀφικομένοις μεγάλη ζημία ἦν τό,
τε ἐλατῖσθαι πᾶσι τέτοις, καὶ ὅτι ἀνάγε-
σθαι ἅμα ἔδει, ἐπεὶ σημήνειεν. συνέβαινε
γὰρ τοῖς μὲν πρῶτοις ἀφικνεμένοις καθ' ἡσυχίαν ἅπαντα ποιεῖν, τοῖς δὲ τελευταίοις,
διὰ σπεδῆς. Φυλακάς γε μὴν, εἰ τύχοι
ἐν τῇ πολεμίᾳ ἀριστεροποιούμενος, τὰς μὲν
ἐν τῇ γῇ ὥσπερ προσήκει καθίση, ἐν δὲ
ταῖς ναυσὶν αἰρόμενος αὐτοὺς τοὺς ἰσούς, ἀπὸ
τέτων ἐσκόπει. τὸ πολὺ οὖν ἐπὶ πλεόν
οὔτοι καθεώρων, ἢ οἱ ἐκ τῆ ὁμαλῆ ἀφ' ὑ-
ψηλοτέρων καθορῶντες. ὅπου δὲ δειπνοποι-
οῖτο καὶ καθεύδοι, ἐν μὲν τῷ στρατοπέδῳ
πῦρ νύκτωρ ἔκ ἑκάε, πρὸ δὲ τοῦ στρατεύ-
ματος Φῶς ἐποίει, ἵνα μηδεὶς λάθῃ προσ-
ών. πολλάκις δὲ εἰ εὐδία εἶη, εὐδὺς δει-
πνήσας ἀνήγειο. καὶ εἰ μὲν αὖρα φέροι, θέ-
ουτες ἅμα ἀνεπαύοντο. εἰ δὲ ἐλαύνειν θέοι,

κατὰ μέρος τὰς ναύτας ἀνέπαιεν. Ἐν δὲ
 τοῖς μεθ' ἡμέραν πλοῖς ἀπὸ σημείων τοτὲ
 μὲν ἐπὶ κέρως ἦγε, τοτὲ δ' ἐπὶ φάλαγγος·
 ὥστε ἅμα μὲν ἐπλεον, ἅμα δὲ πάντα, ὅσα εἰς
 ναυμαχίαν, καὶ ἡσκηκότες καὶ ἐπιστάμενοι,
 εἰς τὴν ὑπὸ τῶν πολεμίων, ὡς ὄρνις, καλε-
 χομένην θάλασσαν ἀφικνῶντο. καὶ τὰ
 μὲν πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ καὶ ἡρίσων, καὶ
 ἐδείκνυν· διὰ δὲ τὸ τὰναγκᾷα μόνον πράσ-
 σειν, καὶ τὰς βοηθείας ἐφθάνεν ἀναγόμενος,
 καὶ ταχὺ ἐπέβαινε. Περὶ δὲ τὸν Μινασίπ-
 πον θάνατον ἐτύγχανεν ὢν τῆς Λακωνι-
 κῆς περὶ τὰς Σφαγέας. εἰς τὴν Ηλείαν
 δὲ ἀφικόμενος, καὶ παραπλεύσας εἰς τὸ τῷ
 Αλφειῷ στόμα, ὑπὸ τὸν Ἰχθυὸν καλούμε-
 νον ὠρμίσατο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐντεῦθεν ἀ-
 κήγετο ἐπὶ τῆς Κεφαλληνίας, ἔτι καὶ τε-
 ταγμένος καὶ τὸν πλοῦν παύμενος, ὥς, εἰ
 δέοι, πάντα ὅσα χρὴ παρεσκευασμένος ναυ-
 μαχοίη. καὶ γὰρ τὰ περὶ τῷ Μινασίππου,
 αὐτόπλου μὲν ὕδενός ἡκηκόει, ὑπώπλευε δὲ

miglio vicissim modo hos modo illos qui-
 8escere jubebat. Interdiu navigans, sig-
 nis datis, nonnunquam in cornua, non-
 nunquam in phalangem aciem explica-
 bat: quo fiebat, ut simul et navigarent,
 et in omnibus ad proelium navale neces-
 sariis instructi atque exerciti, mare illud
 ingrederentur; quod, uti quidem ipsi ar-
 bitrabantur, ab hostibus teneretur. Pran-
 debant autem plerumque, et coenabant
 in hostili solo. Et quia tantum agebat
 hoc Iphicrates, quod factu esset opus;
 solvebat prius, quam succurri ab hoste
 posset, idque ipsum celeriter conficiebat.

9 Quo quidem tempore Mnasiippus occu-
 buit, forte ad Laconicae Sphageas erat.
 Inde profectus Eleorum in fines, et Al-
 pheii ostium praetervectus, ad locum qui
 Piscis dicitur, portum ingressus est. Hinc
 postridie solvens Cephalleniam versus,
 ita classis aciem ordinarat, et ita naviga-
 bat, ut, si opus esset, instructus a neces-
 sariis rebus omnibus, navali proelio de-
 cerneret. Nam quae Mnasiippo accidisse
 ferebantur, a nemine audierat, qui ipse
 interfuisset; ideoque fallendi causa spar-

gi suspicabatur, et sibi eo cautius prospiciebat. Posteaquam vero ad Cephaleniam appulit, certo, quod gestum erat, intellexit; ideoque suos istic aliquantisper recreabat. Enimvero non ignoro e-20
quidem huiusmodi hominum exercitationes institui, quoties existimatur futurum ut pugna navali decernatur: sed hoc laudo, quod quum celeriter eo contendendum esset, ubi se Iphicrates proelio navali cum hoste congressurum arbitrabatur, rationem eam repererit, ut ipsius copiae propter navigationem rudes earum rerum non essent, quae res ad navale proelium requiruntur; et propter has ipsas exercitationes tardius iter non facerent. Posteaquam oppida Cephal-21
niae suam in potestatem redegisset, Corcyram petit. Heic quum primum audisset, adventare triremes decem, a Dionysio Lacedaemoniis in subsidium missas: insulam ingressus ipse, consideratoque loco, unde tum illi, qui adventabant cum classe, conspici possent; tum sui qui daturi signum erant, in oppido cerni: speculatores ibidem constituit, eisque

μὴ ἀπάτης ἕνεκεν λέγοιτο, καὶ ἐφυλάττετο. ἐπεὶ μέντοι ἀφίκετο εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, ἐνταῦθα δὴ σαφῶς ἐπύθετο, καὶ ἀνέπαυε τὸ σράτευμα. Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι ταῦτα πάντα, ὅταν οἴωνται ναυμαχῆσαι ἄνθρωποι, καὶ ἀσκεῖται καὶ μελεῖται· ἀλλὰ τῷτο ἐπαινῶ, ὅτι ἐπεὶ ἀφικέσθαι ταχὺ ἔδει, ἐνθα τοῖς πολεμίοις ναυμαχῆσαι ᾤετο, εὗρετο ὅπως μήτε διὰ τὸν πλοῦν ἀνεπισήμονας εἶναι τῶν εἰς ναυμαχίαν, μήτε διὰ τὸ ταῦτα μελεῖν, βραδύτερόν τι ἀφικέσθαι. Κατασφραγμένος δὲ τὰς ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ πόλεις, ἐπλευσεν εἰς Κέρκυραν. ἐκεῖ δὲ πρῶτον μὲν ἀκούσας, ὅτι προσπλέοιεν δέκα τριήρεις παρὰ Διονυσίῃς βοηθήσασαι τοῖς Λακεδαιμονίοις, αὐτὸς ἐλθὼν, καὶ σκεψάμενος τῆς χώρας ὅθεν τοὺς τε προσπλέοντας δυνατόν ἦν ὁρᾶν, καὶ τοὺς σημαίνοντας εἰς τὴν πόλιν καλᾶφανεῖς εἶναι, ἐνταῦθα καλέσῃσε τὰς σκοπὰς· καὶ κείνοις μὲν συνέθετο προς-

πλεόντων τὲ καὶ ὀρμούντων ὥς δέοι σημαί-
 νειν. Αὐτὸς δὲ τῶν τριηράρχων προσέ-
 ταξεν εἴκοσιν ὅς δεήσει, ἐπεὶ κηρύξειεν, ἀ-
 κολουθεῖν· εἰ δέ τις μὴ ἀκολουθήσοι, προ-
 εἶπε μὴ μέμψεσθαι τὴν δίκην. ἐπεὶ δ' ἐ-
 σημαίνθησαν προσπλέεσαι, καὶ ἐκηρύχθη,
 ἅξια ἐγένετο θείας ἢ σπυδῆ. ὅδεῖς γὰρ ὅς-
 τις ἐὺ ὁρόμῳ τῶν μελλόντων πλεῖν εἰσέβη
 εἰς τὰς ναῦς. Πλεύσας δὲ ἐνθα ἦσαν αἱ
 πολέμιαι τριήρεις, καταλαμβάνει ἀπὸ μὲν
 τῶν ἄλλων τριήρεων εἰς τὴν γῆν τὸς ἄνδρας
 ἐκβεβηκότας· Μελάνιππος μὲντοι ὁ Ῥόδιος
 τοῖς τε ἄλλοις συνεβούλευε μὴ μένειν ἐν-
 ταῦθα, καὶ αὐτὸς πληρωσάμενος τὴν ναῦν,
 ἐξέπλει. ἐκεῖνος μὲν οὖν καίπερ ἀπαντῶν
 ταῖς Ἰφικράτους ναυσὶν, ὅμως ἀπέφυγεν·
 αἱ δὲ ἀπὸ Συρακυσῶν νῆες ἅπασαι ἐάλω-
 σαν αὐτοῖς ἀνδράσιν. Ὁ μὲντοι Ἰφικρά-
 τῆς τὰς μὲν τριήρεις ἀκρωτηριασάμενος,
 ἔλκων κατηγάγειο εἰς τὸν Κερκυραίων λι-
 μένα, τῶν δὲ ἀνδρῶν συνέβη ἐκάστῳ τακτῇ

significat, quo pacto adventantibus, ac
 portum occupantibus hostium navibus,
 22 signum dandum esset. Interim ipse prae-
 festis triremium xx, mandata dat, quos,
 ubi opus esset, ad praeconis vocem sequi
 se vellet: eisdem denuntiat, non esse,
 quod de poena quærantur, si non seque-
 rentur. Posteaquam de classis hostilis ad-
 ventu signum datum fuisset, auditaque
 praeconis vox; tum vero festinatio dig-
 na spectatu sequi. Etenim nemo erat eo-
 rum qui naves conscendere jussi fuerant,
 23 qui non cursu ad eas contenderet. Ita-
 que quum navigasset ad eum locum I-
 phicrates, ubi triremes hostium erant, e
 caeteris quidem navibus homines in ter-
 ram egressos deprehendit: solus Mela-
 nippus Rhodius et aliis confulebat, ut
 istic non subsisterent, et ipse suis in navem
 coactis discedebat. Quamobrem is, tam-
 etsi navibus Iphicratis occurreret, ni-
 hilominus evasit. Syracusanae vero na-
 ves universae una cum ipsis vectoribus
 24 captae sunt. Eas Iphicrates quum orna-
 mentis rostrorum et aliis spoliasset, Cor-
 cyrensiū in portum perduxit: homini-

111 RERUM GRAEC. VI.

bus autem certam pecuniam, quam persolverent, Anippo duce excepto, constituit: Illum enim custodiebat, ut vel ab eo ingentem auri summam exigeret, vel hominem venderet. Verum is prae moerore animi sponte sua sibi manus attulit: caeteros Iphicrates dimisit, quum Corcyrenses pro pecunia sponsores se obtulissent. Alebat autem nautas suos ea ratione potissimum, ut Corcyrensibus incolendis agris operam suam locarent: cum cetratis vero, gravisque armaturae militibus classiariis, in Acarnaniam trajiciebat. Ibi et amicis oppidis ferebat opem, si quod ipsius auxilio egeret: et bellum Thyriensibus, fortissimis viris, oppidumque sane munitum tenentibus, faciebat. Secundum haec Corcyrensiū²⁶ classe secum sumpta, ut jam naves haberet prope xc, primum in Cephalleniam quum navigasset, pecunias partim a volentibus, partim invitis, exigebat. Deinde se parabat ut Lacedaemoniorum fines infestaret, aliasque urbes hostiles

τὸν ἀργύριον ἀποτίσαι, πλὴν * Ἀνίππου
 τῷ ἀρχόντι. τοῦτον δὲ ἐφύλαττεν, ὥς ἢ
 πράξομενος πάμπολλα χρήματα, ἢ ὡς
 πωλήσων. καὶ κεῖνος μὲν ὑπὸ λύπης θά-
 νάτῳ αὐθαρέτῳ ἀποθνήσκει· τῆς δὲ ἄλ-
 λης ὁ Ἰφικράτης ἀφῆκε, Κερκυραίους ἐβγύ-
 ητάς δεξάμενος τῶν χρημάτων. Καὶ τῆς
 μὲν ναύτας γεωργοῦντας τοῖς Κερκυραίοις
 τὸ πλεῖστον διέτρεφε, τῆς δὲ πελτασὰς καὶ
 τῆς ἀπὸ τῶν νεῶν ὀπλίτας ἔχων διέβαινε
 εἰς τὴν Αἰαρινίαν· καὶ ἐκεῖ ταῖς μὲν Φι-
 λιαῖς πόλεσιν ἐπεκέρει, εἴ τις τοῦ δέοιτο,
 † Θυριεῦσι δὲ μάλα καὶ ἀνδράσιν ἀλκίμοις,
 καὶ χωρίον καρτερόν ἔχουσιν, ἐπολέμει.
 Καὶ τὸ ἀπὸ Κερκύρας ναυτικὸν προσλα-
 βὼν, σχεδὸν περὶ ἑννεήκοντα ναῦς, πρῶτον
 μὲν εἰς Κεφαλληνίαν πλεύσας χρήματα
 ἐπράξατο, τὰ μὲν παρ' ἐκόντων, τὰ δὲ παρ'
 ἀκόντων. ἔπειτα δὲ παρσκευάζετο τὴν
 τε τῶν Λακεδαιμονίων χώραν κακῶς ποι-
 εῖν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατ' ἐκεῖνα πόλε-

* Κνήν. † Θυριεῦσι.

ων πολεμίων ἔσῳν τὰς μὲν ἐβελύσας προσ-
 λαμβάνειν, τοῖς δὲ μὴ πειθομένοις πολε-
 μεῖν. Εγὼ μὲν δὴ ταύτην τὴν στρατηγίαν
 τῶν Ἰφικράτους ἔχ. ἤκιστα ἐπαινῶ, ἔπειτα
 καὶ τὸ προσελέσθαι κελεύσαι ἑαυτῷ Καλ-
 λίστρατόν τε τὸν δημηγόρον, οὐ μάλα ἐπι-
 τήδειον ὄντα, καὶ Χαβρίαν, μάλα στρατη-
 γὸν νομιζόμενον. εἴ τε γὰρ Φρονίμους αὐ-
 τὸς ἠγάμενος εἶναι, συμβάλλας λαβεῖν ἐβέλ-
 λετο, σῶφρόν μοι δοκεῖ διαπράξασθαι. εἴ
 τε ἀντιπάλους νομίζων, οὕτω θρασέως,
 μήτε καταρρήθρυμῶν μήτε καλαμελῶν μη-
 δὲν φαίνεσθαι, μεγαλοφρονούντος ἐφ' ἑαυ-
 τῷ τῆτό μοι δοκεῖ ἀνδρὸς εἶναι. καὶ κεῖνος
 μὲν δὴ ταῦτ' ἐπραττεν.

γ'. Οἱ δὲ Αθηναῖοι, ἐκπεπλωκότας μὲν
 ὄρῳντες ἐκ τῆς Βοιωτίας Πλαταιέας Φί-
 λας ὄντας, καὶ καταπεφευγότας πρὸς αὐτὰς,
 ἱκετεύοντας δὲ Θεσπιέας μὴ σφᾶς περιί-
 δεῖν ἀπόλλυδας γενομένους, ἐκέτι ἐπήνην τὰς
 Θηβαίους, ἀλλὰ πολεμεῖν μὲν αὐτοῖς τὰ

in partibus fitas aut volentes sibi adjun-
geret, aut dicto non audientes bello co-
27geret. Ego quidem certe Iphicratis ex-
peditionem hanc inter alias, quas impe-
ratorio munere fungens suscepit, non mi-
nima laude dignam statuo: deinde hoc
etiam probo, quod iusserit attribui sibi
Callistratum oratorem, hominem geren-
dis rebus non admodum idoneum, una
cum Chabria, qui summus tunc Impera-
tor habitus fuit. Nam siue putabat hos
esse prudentes, ac propterea uti eis tan-
quam consiliariis volebat, sapienter fe-
cisse mihi videtur: siue adversariorum
eos loco habebat, hoc ipsum fuisse viri
audacter magno sibi animo confidentis ar-
bitror, nequaquam futurum, uti vel per
ignaviam, vel negligentiam quidquam
committere deprehenderetur. Atque
haec fuere tunc ab eo gesta.

III. Caeterum Athenienses, ut e-
jectos Boeotia Plataeenses, reipublicae
suae amicos, ad se confugere; praeter-
eaeque Thespienses suppliciter orare vi-
debant, ne se patria carere paterentur:
non jam illi quidem Thebanos lauda-

bant, bellum tamen eis ne facerent, par-
 tim verecundia praepediebantur, partim
 rebus id suis haud conducere statuebant.
 Verum postea quam eos cernebant bello
 Phocenses persequi, amicos reipublicae
 suae veteres; itemque urbes evertere,
 quae et fidem in bello adversus barba-
 rum regem gesto summam sibi declara-
 sent, et ipsorum amicitia tenerentur;
 non amplius horum facinorum esse par-
 ticipes volebant. Quapropter ex eo tem- 2
 pore plebiscito de pace ineunda facto,
 primum Thebas legatos mittunt, qui
 Thebanos hortarentur, ut si quidem i-
 ta videretur ipsis, ineundae pacis caus-
 sa se Lacedaemonem sequerentur: de-
 inde suos Lacedaemonem ire jubent, in
 quibus lecti fuere Callias Hipponici fili-
 us, Autocles Strombichidae, Demostra-
 tus Aristophontis, Aristocles, Cephiso-
 dotus, Melanopus, Lycanthus. Postea- 3
 quam hi ad concilii Laconici principes,
 eorumque socios accessissent, praesente
 oratore Callistrato, (nam quum is Iphi-
 crati pollicitus fuisset, se, si ab ipso di-
 mitteretur, vel pecuniam pro navalibus
 copiis missurum, vel confecturum pacem;

μὲν ἡχύνοντο, τὰ δὲ ἀσυμφόρως ἔχειν ἐ-
 λογίζοντο. κοινωνεῖν γε μὴν αὐτοῖς ὧν
 ἔπραττον οὐκέτι ἤθελον, ἐπεὶ ἐώρων στρα-
 τεύοντάς τε αὐτὰς ἐπὶ φίλους ἀρχαίους
 τῇ πόλει Φοκίας, καὶ πόλεις πρὸς τὴν
 τῷ πρὸς τὸν βάρβαρον πολέμῳ καὶ φίλας
 ἑαυτοῖς ἀφανίζοντας. Ἐκ δὲ τούτων ψηφι-
 σάμενος ὁ δῆμος εἰρήνην ποιήσασθαι, πρῶ-
 τον μὲν εἰς Θήβας πρέσβεις ἐπέμψαν,
 παρακαλεῖν ἀκολουθεῖν, εἰ βέλοιντο, εἰς
 Λακεδαιμόνα, περὶ εἰρήνης. Ἐπειτα δὲ ἐξέ-
 πεμψαν καὶ αὐτοὶ πρέσβεις. ἦν δὲ τῶν αἰ-
 ρεθέντων Καλλίας Ἰππονίκης, Αὐτοκλῆς
 Στρομβιχίδης, Δημόστρατος Αριστοφώντος,
 Αριστοκλῆς, Κηφισόδοτος, Μελάνωπος,
 * Λύκαιθος. Ἐπεὶ δὲ προσῆλθον ἐπὶ τῆς
 ἐκκλητίης τὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς
 συμμαχούς, Καλλίστρατος δὲ ὁ δημηγόρος
 παρῆν, (ὑποσχόμενος γὰρ Ἰφικράτει,
 εἰ αὐτὸν ἀφήσει, ἢ χρήματα πέμψειν
 τῷ ναυτικῷ, ἢ εἰρήνην ποιήσῃν, οὕτως Α-

* Λύκαιθος.

Θήνησί τε ἦν καὶ ἐπραττε περὶ εἰρήνης) ἐπεὶ
 δὲ κατέστησαν ἐπὶ τοὺς ἐκκλήτους τὲ τῶν
 Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς συμμάχους, πρῶ-
 τος ἔλεξεν αὐτῶν Καλλίας ὁ Δαδοῦχος.
 ἦν δὲ οὗτος οἷος μηδὲν ἥσων ἡδεῖσθαι ὑφ'
 αὐτῷ, ἢ ὑπ' ἄλλων ἐπαινέμενος. καὶ τότε
 δὴ ἤρξατο ὧδέ πως· ὦ ἄνδρες Λακεδαι-
 ' μόνιοι, τὴν μὲν προξενίαν ὑμῶν οὐκ ἐγὼ
 ' μόνος, ἀλλὰ καὶ παῖρὸς πατήρ πατρώαν
 ' ἔχων παρεδίδου τῷ γένει. βούλομαι δὲ
 ' ὑμῖν καὶ τοῦτο δηλῶσαι, ὡς ἔχουσα ἡ πό-
 ' λις διαίελεῖ πρὸς ἡμᾶς. ἐκείνη μὲν γάρ,
 ' ὅταν πόλεμος ᾖ, στρατηγὸς ἡμᾶς αἰρεῖ-
 ' ται· ὅταν δὲ ἡσυχίας ἐπιθυμήσῃ, εἰρη-
 ' νοποιεῖς ἡμᾶς ἐκπέμπει. καὶ γὰρ πρόαθεν
 ' δις ἤδη ἦλθον περὶ πολέμου καταλύσεως,
 ' καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πρεσβείαις διε-
 ' πραξάμην καὶ ἡμῖν καὶ ὑμῖν εἰρήνην. νῦν δὲ
 ' τρίτον ἤκω, καὶ ἡγῶμαι πολὺ δικαιότατα
 ' νῦν ἂν διαλλαγῆς τυχεῖν. Ὅρῳ γάρ
 ' ἐκ ἄλλα μὲν ὑμῖν, ἄλλα δὲ ἡμῖν δοκῶν-

ita tunc ex eo tempore versabatur Athenis, deque pace agebat) ad concilium inquam Laconicum, et ad socios horum posteaquam venissent; primus ex eis Callias Daduchus verba fecit, qui vir ejusmodi erat, ut non minus ab se quam ab aliis laudari se gauderet. Atque is in
 4 hanc sententiam dicere coepit: ‘Jus ho-
 ‘spitii publicum, Lacedaemonii, quod
 ‘mihi vobiscum est, non ego primus sum
 ‘consequutus: sed avus meus a patre
 ‘quum accepisset, familiae nostrae tra-
 ‘didit. Quo autem animo semper erga
 ‘nos patria nostra sit, itidem significare
 ‘vobis volo. Nam ea belli temporibus
 ‘Imperatores nos creat. Rursus ubi qui-
 ‘etem desiderat, nos pacis conciliatores
 ‘ad alios mittit. Ego ipse bis antehac ad
 ‘vos belli componendi causa veni, ac
 ‘utraque in legatione perinde nobis ac
 ‘vobis pacem confeci. Nunc tertium ad
 ‘vos venio, meque arbitror optimo jure
 ‘mutuam reconciliationem nunc impe-
 ‘trare debere. Video enim non jam alia

' vobis, nobis itidem alia videri: sed vos
 ' aequae, ac nos, everfionem Plataeensi-
 ' um et Thespiensium graviter moleste-
 ' que ferre. Cur igitur non aequum fit,
 ' eos qui eadem sunt in sententia, poti-
 ' us amicos inter se quam hostes esse?
 ' Hominum quidem certe sapientum est,
 ' ne quidem si graves sint controversiae,
 ' bellum suscipere. Jam si prorsus etiam
 ' consentiamus, an non mirum omnino
 ' videri debeat, nolle nos pacem facere?
 ' Quin aequum erat, nos ne arma qui-
 ' dem alteros alteris inferre. Nam me-
 ' moriae proditum est, ex majoribus no-
 ' stris Triptoleum Cereris ac Proserpi-
 ' nae arcana sacra primum exteris osten-
 ' disse, nimirum Herculi summo prae-
 ' sidi vestro, et civibus vestris, ambobus
 ' Dioscuris. Idem frugum Cereris se-
 ' mina primae omnium Peloponneso do-
 ' nasse fertur. Qui ergo fuerit aequum,
 ' vel vos ad eorum fruges vastandas per-
 ' gere, a quibus semina ipsi acceperitis;
 ' vel nos nolle maximam illos alimenti
 ' copiam habere, quibus hoc antea do-

τα, ἀλλ' ὑμᾶς τε ἀχθομένους καὶ ἡμᾶς τῇ
 Πλαταιέων τε καὶ Θεσπιδέων ἀναιρέσει.
 πῶς ἔν ἐκ εἰκὸς τὰ αὐτὰ γινώσκοντες,
 Φίλους μᾶλλον ἀλλήλοις, ἢ πολεμίους εἶ-
 ναι; καὶ σωφρόνων μὲν δὴ περ ἐστὶ, μηδὲ εἰ
 μὴ μικρὰ τὰ διαφέροντα εἴη, πόλεμον
 ἀναιρεῖσθαι· εἰ δὲ δὴ καὶ ὁμογνωμονοῖμεν,
 οὐκ ἂν πάνυ τῶν θυμασῶν εἴη μὴ εἰ-
 ρήνην ποιεῖσθαι; Δίκαιον μὲν ἔν ἦν μη-
 δὲ ὄπλα ἐπιφέρειν ἀλλήλοις ἡμᾶς. ἐπεὶ
 λέγεται μὲν Τριπτόλεμος ὁ ἡμέτερος
 πρόγονος τὰ Δήμητρος καὶ Κόρης ἄρρητα
 ἱερὰ πρῶτος ξένοις δεῖξαι, Ἡρακλεῖ τε
 τῷ ὑμετέρῳ ἀρχηγέτῃ, καὶ Διοσκύροιν
 τοῖν ὑμετέροιν πολίταιν, καὶ τῷ Δήμη-
 τρος δὲ καρποῦ εἰς πρώτην τὴν Πελο-
 πόννησον σπέρμα δωρήσασθαι. πῶς οὖν
 δίκαιον ἢ ὑμᾶς παρ' ὧν ἐλάβετε σπέρ-
 ματα, τὸν τούτων καρπὸν ποτε ἐλθεῖν
 δηώσαντας, ἡμᾶς τε οἷς ἐδώκαμεν, μὴ
 ἔχῃ βύλεσθαι ὡς πλείστην τέτοις ἀφθα-

ἡ νίαν τροφῆς γενέσθαι; εἰ δὲ ἄρα ἐκ Θε-
 ῶν πεπρωμένον ἐς πολέμους ἐν ἀνθρώποις
 γίνεσθαι, ἡμᾶς δὴ χρὴ ἀρχεσθαι μὲν
 αὐτῷ ὡς χολαίταλα· ὅταν δὲ γένηται,
 καταλύεσθαι ἢ δυνατὸν τάχιστα. Με-
 τὰ τῷτον Αὐτοκλῆς, μάλα δοκῶν ἐπισρε-
 φῆς εἶναι ῥήτωρ, ὧδε ἠγόρευεν· Ἄνδρες
 Λακεδαιμόνιοι, ὅτι μὲν ἂν μέλλω λέγειν,
 ἔς πρὸς χάριν ὑμῖν ῥηθήσεται, ἐκ ἀγνοῶ·
 ἀλλὰ δοκεῖ μοι, οἳ τινες βέλομαι ἢν ἂν
 ποιήσωνται Φιλίαν, ταύτην ὡς πλεῖστον
 χρόνον διαμένειν, διδακλίον εἶναι ἀλλήλους
 τὰ αἷτια τῶν πολέμων. ὑμεῖς δὲ αἰ-
 μὲν φατὲ, ὡς αὐτονόμους τὰς πόλεις χρὴ
 εἶναι, αὐτοὶ δὲ ἐς μάλιστ' ἐμποδῶν τῇ
 αὐτονομίᾳ. Συντίθεσθε μὲν γὰρ πρὸς
 τὰς συμμαχίδας πόλεις τῷτο πρῶτον,
 ἀκολουθεῖν ὅποι ἂν ὑμεῖς ἡγήσθε. καίτοι
 τί τῷτο αὐτονομία προσήκει; ποιεῖσθε
 δὲ πολεμίους, ἐκ ἀνακοινύμενοι τοῖς συμ-
 μάχοις, καὶ ἐπὶ τέτοις ἡγεῖσθε· ὥστε

' naverimus? Quod si divinitus ita de-
 ' cretum est, ut bella inter homines ex-
 ' istant: fane nos quam tardissime initi-
 ' um belli facere convenit, atque exor-
 ' tum, quam fieri potest celerrime com-
 5 ' ponere.' Post hunc Autocles, qui ora-
 tor esse solers et acris existimabatur, hu-
 jusmodi quaedam protulit: ' Quanquam
 ' non ignorem, Lacedaemonii, minime
 ' jucunda vobis auditu fore, quae dicam:
 ' tamen statuo debere illos, qui amicitia-
 ' am, quam ineunt, diutissime solidam ef-
 ' se cupiunt, belli causas invicem sibi
 ' commonstrare. Vos autem semper li-
 ' beras esse debere civitates dicitis, quum
 ' libertati earum maxime fitis impedi-
 ' mento. Hanc enim in primis conditi-
 ' onem foederatis urbibus fertis, ut vos,
 ' quocunque tandem duxeritis, sequan-
 ' tur. At vero quid hoc ad libertatem?
 ' Eidem hostes declaratis, re prius cum
 ' foederatis non communicata; deinde
 ' adversus eos ducitis. Quo fit, ut saepe

cogantur ii quos liberos dicitis, adver-
 sus homines amicissimos arma ferre,
 Praeter haec multo maxime libertati
 adversatur, quod heic Decemviratus,
 illic Trigintaviratus instituitis. Atque
 hi magistratus non uti legitime cum
 Imperio praesint, operam datis: sed
 ut oppida vi retinere possint. Quo fit
 ut potius vos tyrannides quam respu-
 blicae delectare videantur. Jam quum
 Rex Persicus ediceret, debere Grae-
 cas urbes esse liberas: plane prae vo-
 bis ferebatis, quasi Thebanos contra
 litteras regias facturos censeretis, si non
 civitatibus singulis potestatem admini-
 stratione legibusque suis utendi face-
 rent. Post ubi Cadmeam occupassetis,
 ne ipsos quidem Thebanos frui liber-
 tate sua passi estis. At enim eos qui
 esse amici cupiunt, ab aliis exigere non
 oportet ut ex aequo et bono secum a-
 gatur: atque interim ipsos declarare,
 se nihil non injuste concupiscere, mo-

* πολλάκις ἐπὶ τῆς εὐμενεσάτης ἀναγκά-
 * ζονται στρατεύειν οἱ λεγόμενοι αὐτονόμοι
 * εἶναι. Ἔτι δέ, τὸ πάντων ἐναντιώτα-
 * τον αὐτονομία, καθιστᾷ τε ἔνθα μὲν δε-
 * * καρχίας, ἔνθα δὲ τριακονταρχίας. καὶ
 * τούτων τῶν ἀρχόντων ἐπιμελείσθε οὐχ
 * ὅπως νομίμως ἀρχωσιν, ἀλλ' ὅπως δύ-
 * νωνοι βία κατέχειν τὰς πόλεις. ὥστ'
 * εἴκατε τυραννίσι μᾶλλον, ἢ πολιτείας
 * ἡδόμενοι. Καὶ ὅτε μὲν βασιλεὺς προσέ-
 * * τὰτ' αὐτονόμους τὰς πόλεις εἶναι, μά-
 * * λα γιγνώσκοντες ἐφαίνεσθε, ὅτι, εἰ μὴ ἐ-
 * * άσαιεν οἱ Θηβαῖοι ἐκάστην τῶν πόλεων
 * ἀρχεῖν τὴν ἑαυτῆς, καὶ οἷς ἂν βέληται νό-
 * * μοις χρῆσθαι, καὶ ποιήσασιν κατὰ τὰ βα-
 * * σιλέως γράμματα. ἐπεὶ δὲ παρελάβετε
 * τὴν Καδμείαν, οὐδ' αὐτοῖς Θηβαίοις
 * ἐπετρέπετε αὐτονόμους εἶναι. Δεῖ δὲ τῆς
 * μέλλοντος φίλος ἔσεσθαι, οὐ παρὰ τῶν
 * * ἄλλων μὲν ἀξιοῦν τῶν δικαίων τυγχά-
 * * νειν, αὐτὸς δὲ ὅπως ἂν πλείψα δύνωνται,

'πλεονεκλῖνθ' αὖ φάινεσθαι.' ταῦτα εἰπὼν,
 σιωπὴν μὲν παρὰ πάντων ἐποίησεν, ἡδομέ-
 νους δὲ, τὰς ἀχθομένους τοῖς Λακεδαιμονίοις
 ἐποίησε. Μετὰ τῆτον δὲ Καλλίστρατος
 ἔλεξεν· ' Ἀλλ' ὅπως μὲν, ὦ ἄνδρες Λακε-
 ' δαιμόνιοι, ἐκ ἐγγεγένηται ἀμαρτήματα καὶ
 ' ἀφ' ἡμῶν καὶ ἀφ' ὑμῶν, ἐγὼ μὲν ἐκ ἁν' ἐ-
 ' χεῖν μοι δοκῶ εἰπεῖν. ἐ μένοι οὕτω γι-
 ' γνώσκω, ὥς τοῖς ἀμαρτάνουσιν ὑδέποτε ἔτι
 ' χρῆσθ' ὄρω. ὄρω γάρ τῶν ἀνθρώπων ὑδένα
 ' ἀναμάρτητον διατελῆναι. δοκοῦσι δέ μοι
 ' καὶ εὐπορώτεροι ἐνίστε γίνεσθαι ἄνθρω-
 ' ποι ἀμαρτάνοντες, ἄλλως τε καὶ εἰς κο-
 ' λασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀμαρτημάτων, ὥς ἡ-
 ' μεῖς. Καὶ ὑμῖν δὲ ἐγώ γε ὄρω διὰ τὰ
 ' ἀγνωμόνως πραχθέντα ἔστιν ὅτε καὶ πολλὰ
 ' ἀντίτυπα γιγνόμενα· ὧν ἦν καὶ ἡ κατα-
 ' ληφθεῖσα ἐν Θήβαις Καδμεία. νῦν γὰρ
 ' ὥς ἐσπεδάσατε αὐτονόμους τὰς πόλεις
 ' γενέσθαι, πάσαι πάλιν, ἐπεὶ ἡδικήθησαν
 ' οἱ Θηβαῖοι, ἐπ' ἐκείνοις γεγένηται. ' Ως

' do potentiam maximam consequantur.'
 Haec ubi proloquutus fuisset, non silen-
 tium modo sequutum est: sed illi etiam
 de oratione ipsius voluptatem uti cape-
 rent, fecit; qui Lacedaemoniis infensi e-
 rant. Post eum Callistratus hanc oratio-
 nem habuit: ' Equidem, Lacedaemonii,
 ' dicere non possum, nulla vel a nobis,
 ' vel a vobis errata profecta esse. Neque
 ' tamen ea sum in sententia, ut iis am-
 ' plius utendum esse negem, qui deli-
 ' quere. Video enim, neminem homi-
 ' num perpetuo immunem a peccatis es-
 ' se. Quin et hoc perspicio, nonnun-
 ' quam homines maiorem prudentiae co-
 ' piam peccando parare: praesertim si
 ' peccatis erudiantur: id quod nobis u-
 ' suvenit. Itidem vobis nonnunquam vi-
 ' deo propter inique acta multa accidis-
 ' se adversa: quorum in numero est et
 ' Cadmea Thebis a vobis occupata. Nam
 ' quum modo summo in id studio incum-
 ' beretis, ut civitates in libertatem asse-
 ' reretis: ubi primum injuria Thebani a
 ' vobis affecti fuerunt, rursus universae,
 ' illorum partes sequutae sunt. Quaprop-

ter equidem bona in spe sum, futu-
 rum; ut edocti, libidinem habendi ni-
 miam minime fructuosam esse, deinceps
 in amicitia mutua colenda aequiores si-
 tis. Nam quod illi qui pacem hanc im-
 pedire volunt, falso criminantur; ve-
 nisse nos huc non expetitur amicitia-
 am vestram, sed quod vereamur ne
 cum pecuniis Antalcidas a rege rede-
 at: hi homines quas nugas agant, ve-
 lim cum animis vestris expendatis. Rex
 enim perscripsit, universas in Graecia
 civitates esse debere liberas. Hac in
 parte quum nos idem et dicamus, et
 faciamus; quid causae fuerit quamob-
 rem a rege nobis metuamus? Regem-
 ne quis arbitratur magnis pecuniarum
 impensis aliorum opes amplificare vel-
 le potius, quam sine sumtu suo ea quae
 esse ex re sua maxime statuat, sibi ipsi
 effecta dare? Verum esto: quamobrem
 tandem huc venimus? Ob inopiam
 quidem certe non venisse nos, intelli-
 getis facile: si, quae in hoc tempore sit
 potentia nostra mari, quaeve terra, re-
 spexeritis. Quid igitur est causae? Ni-

• πεπαιδευμένους ὑμᾶς, ὡς τὸ πλεονεκτεῖν
 • ἀκερδές ἐστι, νῦν ἐλπίζω πάλιν μετρίους
 • ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους Φιλίᾳ ἔσεσθαι. ἃ
 • δέ, βεβλόμενοι τινες ἀποτρέπειν τὴν εἰ-
 • ρήνην, διαβάλλουσιν, ὡς ἡμεῖς οὐ Φιλίας
 • δεόμενοι, ἀλλὰ Φοβούμενοι, μὴ Ανταλ-
 • κίδας ἔλθῃ ἔχων παρὰ βασιλέως χρή-
 • ματα, διὰ τῆς ἡχομεν. ἐνθυμήθητε, ὡς
 • Φλυαροῖσι. Βασιλεὺς μὲν γὰρ δήπερ ἔ-
 • γραψε, πάσας τὰς ἐν τῇ Ἑλλάδι πό-
 • λεις αὐτονόμους εἶναι. ἡμεῖς δὲ ταυτὰ
 • ἐκείνῳ λέγοντές τε καὶ πράττοντες, τί
 • ἂν φοβοίμεθα βασιλέα; ἢ τοῦτο οἶεταί
 • τις, ὡς ἐκεῖνος χρήματα ἀναλώσας, ἄλ-
 • λους μεγάλους ποιῆσαι μᾶλλον, ἢ ἄνευ
 • δαπάνης, ἃ ἔγνω ἄριστα εἶναι, ταῦτα
 • ἐαυτῷ πεπράχθαι βέλοιο; Εἶεν. τί μὲν
 • ἡχομεν; ὅτι μὲν ἔν ἐκ ἀπορρήτων, γνοίητε
 • ἂν, εἰ μὲν βούλεσθε, πρὸς τὰ κατὰ Δά-
 • λατταν ἰδόντες, εἰ δὲ βούλεσθε πρὸς τὰ
 • κατὰ γῆν, ἐν τῷ παρόντι. τί μὲν ἐσιν;

εὐδὴλον, ὅτι τῶν συμμάχων τινὲς ἔκ αὐ-
 ρεσὰ πράτλισιν ἡμῖν, ἢ ὑμῖν ἀρεσά. ἴσως
 δὲ καὶ βυλοίμεθ' αὖν, ὧν ἔνεκα περιεσώσα-
 τε ἡμᾶς, ἀ ὀρθῶς ἐγνωμεν, ὑμῖν ἐπιδεί-
 ξαι. Ἰνα δὲ καὶ τῷ συμφόρῳ ἐτι ἐπιμνη-
 σθῶ, εἰσὶ μὲν δήπερ πασῶν τῶν πόλεων
 αἱ μὲν τὰ ἡμέτερα, αἱ δὲ τὰ ὑμέτερα
 φρονῖσαι, καὶ ἐν ἑκάσῃ πόλει οἱ μὲν λα-
 κωνίζουσιν, οἱ δὲ ἀτλικίζουσιν. εἰ ἔν ἡμεῖς
 φίλοι γενοίμεθα, πόθεν αὖν εἰκότως χα-
 λεπόν τι προσδοκήσαιμεν; καὶ γὰρ δὴ κατὰ
 γῆν μὲν τίς αὖν ὑμῶν φίλων ὄντων ἱκανὸς
 γένοιτο ἡμᾶς λυπῆσαι; κατὰ θάλατταν
 γε μὴν τίς αὖν ὑμᾶς βλάψαι τί, ἡμῶν
 ὑμῖν ἐπιτηδείων ὄντων; Ἀλλὰ μὴν ὅτι
 πόλεμοι αἰεὶ ποτε γίγνονται, καὶ ὅτι κατα-
 λύνονται, πάντες ἐπιστάμεθα. καὶ ὅτι ἡμεῖς
 αὖν μὴ νῦν, ἀλλ' αὐθὶς ποτε εἰρήνης ἐ-
 πιθυμήσομεν. τί οὖν δεῖ ἐκεῖνον τὸν χρό-
 νον ἀναμένειν, ἕως αὖν ὑπὸ πλῆθους κα-
 κῶν ἀπείπωμεν, μᾶλλον, ἢ ἔχῃ ὥς τά-

mirum liquido patet, plerosque socio-
 rum ea designare, quae neque nobis
 grata sint, neque vobis placeant. Prae-
 terea lubenter vobis ea, quae recte a
 nobis animadversa sunt, indicaverimus:
 idque quia et ipsi nos conservaveritis.
 Jam si utilitatis etiam facienda mentio
 est, urbes universae partim nobis par-
 tim vobis addictae sunt; et in singulis
 alii Lacedaemoniorum, Atheniensium
 alii partibus favent. Itaque si nos ipsi
 amicitiam ineamus, unde tandem quid-
 quam nobis expectandum merito sit rei
 molestae? Nam si vos amici nobis sitis,
 quis terra nos possit laedere? quis item
 mari detrimentum rebus vestris attule-
 rit, si nos amicos habeatis. Enimvero
 semper et oriri, et rursus componi bel-
 la, nemo est qui nesciat: nos ipsi si non
 modo, tamen aliquando pacem expete-
 mus. Cur igitur id tempus expecte-
 mus, quo victi malorum multitudine
 deficiamus, ac non potius quammatu-

' rime pacem faciamus prius quam ma-
 ' lum aliquod immedicabile oriatur? E-
 ' quidem nec illos laudo, qui quum in
 ' certaminibus potiti sunt victoria saepi-
 ' us, atque etiam gloriam retulere, adeo
 ' tamen contentiosi sunt; ut prius non
 ' desistant, quam victi, exercitationem
 ' omnem abjiciant: nec item aleatores;
 ' quibus si unum aliquid ex animi sen-
 ' tentia succedat, de duplo talos jaciunt.
 ' Nam plerosque horum video extre-
 ' mam ad inopiam redigi. Quae quum
 ' et ipsi perspiciamus, in ejusmodi certa-
 ' men haudquaquam descendamus; ut
 ' omnia vel consequi, vel amittere veli-
 ' mus: quin potius dum vires integrae
 ' sunt, fortunaque utimur prospera, a-
 ' micitiam inter nos contrahamus. Ita
 ' enim et nos vestra opera, et vos nostra
 ' longe ampliores, quam superioribus
 ' temporibus, in Graecia erimus.' Post- 7
 ' eaquam hi praeclare differuisse visi fuif-
 ' sent, etiam Lacedaemonii decreto sanc-
 ' unt, pacem hanc accipiendam esse condi-

* χιζα, πρίν τι ἀνήμερον κακὸν γενέσθαι,
 * τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι; ἀλλὰ μὴν ὅλ'
 * ἐκείνους ἐγώ γε ἐπαινῶ, οἳ τινες ἀγωνισαὶ
 * γενόμενοι, καὶ κενικηκότες ἤδη πολλάκις,
 * καὶ δόξαν ἔχοντες, οὕτω φιλονεικοῦσιν,
 * ὥστε ὁ πρότερον παύσῃαι, πρίν ἂν ἡτ-
 * * τηθέντες τὴν ἀσκήσιν καταλύσωσιν· ὃ δέ
 * * γε τῶν κυβευτῶν, οἳ τινες αὖ ἂν ἐν τι
 * * ἀποτύχωσι, περὶ διπλασίῳ κυβεύουσιν.
 * Ὅρῳ γὰρ καὶ τῶν τοιούτων τὸς πλείους
 * ἀπόρως παντάπασι γιγνομένους. ἂν χρὴ
 * καὶ ἡμᾶς ὁρῶντας εἰς μὲν τοιοῦτον ἀγῶνα
 * μηδέποτε καταστῆναι, ὥστε πάντα λα-
 * * βεῖν, ἢ πάντ' ἀποβαλεῖν· ἕως δὲ ἐρρώ-
 * * μεθα καὶ εὐτυχῶμεν, φίλους ἀλλήλοις γε-
 * * νέσθαι. οὕτω γὰρ ἡμεῖς τ' ἂν δι' ὑμᾶς,
 * καὶ ὑμεῖς δι' ἡμᾶς ἐτι μείζους, ἢ τὸν παρ-
 * * ελθόντα χρόνον, ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀνασρε-
 * * φοίμεθα. Δοξάντων δὲ τούτων καλῶς
 * εἰπεῖν, ἐφηφίσαντο καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι,
 * θέχεσθαι τὴν εἰρήνην, ἐφ' ᾧ τοὺς τε ἀγ-

მოსას ἑκ τῶν πόλεων ἐξάγειν, τὰ τε στρα-
 τόπεδα διαλύειν καὶ τὰ ναυτικά, καὶ τὰ
 πεζικά, τὰς τε πόλεις αὐτονόμους ἔαν.
 εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ποιήῃ, τὸν μὲν
 βελλόμενον, βοηθεῖν ταῖς ἀδικουμέναις πό-
 λεσι· τῷ δὲ μὴ βελλομένῳ μὴ εἶναι ἔνορκον
 συμμαχεῖν τοῖς ἀδικουμένοις. Ἐπὶ τού-
 τοις ὤμωσαν μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπὲρ
 αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ
 οἱ σύμμαχοι κατὰ πόλεις ἕκαστοι. ἀπο-
 γραφάμενοι δ' ἐν ταῖς ὁμωμοκίαις πόλε-
 σι καὶ οἱ Θηβαῖοι, προσελθόντες πάλιν τῇ
 ὑπεραία οἱ πρέσβεις αὐτῶν ἐκέλευον με-
 ταγράφειν ἀντὶ Θηβαίων Βοιωτὸς ὁμωμο-
 κότας. ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἀπεκρίνατο, ὅτι
 μεταγράφει μὲν ἕδεν, ὣν τοπρῶτον ὤμω-
 σάν τε καὶ ἀπεγράφαντο. εἰ μὲντοι μὴ βέ-
 ληντο ἐν ταῖς σπονδαῖς εἶναι, ἐξαλείφειν
 ἂν ἔφη, εἰ κελεύοιεν. Οὕτω δὲ εἰρήνην
 τῶν ἄλλων πεποιημένων, πρὸς δὲ Θηβαί-
 ος μόνος ἀντιλογίας ἔσσης, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι

tionibus huiusmodi: Ut praefectos suos
 ex urbibus educerent: exercitus tam ma-
 ritimos quam terrestres dimitterent: ur-
 bes libertate frui sinerent. Si quis ali-
 quid adversus haec designaret, posse
 quemvis urbibus oppressis opem ferre,
 quae quidem velit: si quis autem nolit,
 eum sacramento ad ferendum oppressis
 8 opem minime teneri. Secundum haec
 Lacedaemonii tum suo tum sociorum no-
 mine iusjurandum praestiterunt: Atheni-
 enses autem, eorumque socii, singuli sua-
 rum rerum publicarum nomine. Quum-
 que Thebani etiam inter urbes alias, quae
 sacramentum praestiterant, nomen suum
 professi fuissent; postridie reversi eorum
 legati petebant, uti mutata scriptura,
 pro Thebanis substitueretur iurasse Boe-
 otos. Respondebat iis Agesilaus, nihil
 eorum se mutaturum, quae prius et sa-
 cramento confirmassent, et fuissent pro-
 fessi. Quod si foederis participes esse
 nollent, deleturum se nomen ipsorum, si
 9 juberent. Hoc modo caeteris pacem fa-
 cientibus, quum Thebanorum in causa

tantum controverteretur; arbitrabantur Athenienses; expectandum nunc esse, ut Thebani decimarentur, uti quidem ferebatur. Quin et ipsi Thebani moesti protinus discedebant.

IV. Post haec deducunt praesidia ex urbibus Athenienses, ac Iphicratem una cum classe revocant, eumque cogunt omnia restituere quaecunque post sacramento confirmatum Lacedaemone foedus cepisset. Itidem Lacedaemonii caeteris ex urbibus praefectos, cum praesidiis, educebant: excepto Cleombroto, qui Phocensium in finibus copiis praerant, et quid faciendum sibi esset, a magistratibus Spartanis quaerebat. Hic 2 quum sententiam dixisset Prothous videri sibi dimittendas esse secundum jurisjurandi formulam copias, ac significandum passim civitatibus, ut singulae tantum conferrent in fanum Apollinis, quantum quaeque vellet: ac si deinde quis urbium libertati officeret, rursus excitandos esse socios, quicumque libertatem de-

οὕτως εἶχον τὴν γνώμην, ὥς νῦν Θηβαῖος,
τὸ λεγόμενον, * δεκατευθῆναι ἐλπίς εἴη·
αὐτοὶ τε οἱ Θηβαῖοι παντελῶς ἀθύμως ἔ-
χουλες ἀπῆλθον.

δ. Ἐκ δὲ τούτου οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τὰς
τε φρενὰς ἐκ τῶν πόλεων ἀπῆγον, καὶ Ἰφι-
κράτην καὶ τὰς ναῦς μετεπέμποντο, καὶ ὅσα
ὑπερον ἔλαβε μετὰ τῆς ὀρκῆς τῆς ἐν Λα-
κεδαιμόνι γενομένης, πάντα ἠνάγκασαν ἀ-
ποδῆναι. Λακεδαιμόνιοι μὲντοι ἐκ μὲν τῶν
ἄλλων πόλεων τῆς τε ἀρμοσᾶς, καὶ τοὺς
Φρενοὺς ἀπήγαγον. † οὐ Κλεόμβροτον δὲ
ἔχοντα τὸ ἐν Φωκεῦσι ξράτευμα, καὶ ἐ-
περωτῶντα τὰ οἴκοι τέλη, τί χρὴ ποιεῖν.
Προθύς λέξαντος, ὅτι αὐτῷ δοκοίη διαλύ-
σαι τὸ ξράτευμα κατὰ τῆς ὀρκῆς, καὶ
περιαγείλαι τὰς πόλεις συμβαλέσθαι
εἰς τὸν ναὸν τοῦ Απόλλωνος, ὅποσον βού-
λοιτο ἐκάστη πόλις, ἐπεὶ εἰ μὴ τις ἐὼν
αὐτονόμος τὰς πόλεις εἶναι, τότε πάλιν
παρακαλέσας τῆς συμμάχους, ὅσοι τῇ

* μηδὲ κατευθῆναι. † Κλεόμβροτον.

αὐτονομία βούλοιντο βοηθεῖν, ἄγειν ἐπὶ
 τὰς ἐναντισμένους· (οὕτω γὰρ ἂν ἔφη οἰε-
 οῦναι τὰς τε Θεὰς εὐμενεσάτας εἶναι, καὶ
 τὰς πόλεις ἡκισ' ἂν ἄχθεσθαι·) ἡ δὲ ἐκ-
 κλησία ἀκύσασα ταῦτα, ἐκείνον μὲν φλυ-
 αρεῖν ἡγήσατο· (ἦδη γάρ, ὥς ἔοικε, τὸ δαι-
 μόνιον ἦγεν) ἐπέσειλαν δὲ τῷ Κλεομβρό-
 τῳ μὴ διαλύειν τὸ στρατεύμα, ἀλλ' εὐθύς
 ἄγειν ἐπὶ τὰς Θηβαίους, εἰ μὴ αὐτονόμους
 ἀφιεῖν τὰς πόλεις. Ὁ * γὰρ Κλεόμ-
 βροτος, ἐπειδὴ ἐπύθετο τὴν εἰρήνην γεγε-
 νημένην, πέμψας πρὸς τὰς Εφόρους, ἡρώ-
 τα τί χρὴ ποιεῖν· οἱ δ' ἐκέλευσαν αὐτὸν
 στρατεύειν ἐπὶ τὰς Θηβαίους, εἰ μὴ ἀφι-
 εῖν τὰς Βοιωτίας πόλεις αὐτονόμους. ἔ-
 πει οὖν ἡἴδετο ἔχ' ὅπως τὰς πόλεις ἀφι-
 έντας, ἀλλ' ἔδδ' τὸ στρατεύμα διαλύοντας,
 ὥς † ἀντιτάττοιτο πρὸς αὐτὸν, οὕτω δὲ
 ἄγει τὴν στρατιὰν εἰς τὴν Βοιωτίαν. καὶ
 ἡ μὲν οἱ Θηβαῖοι ἐμβάλλειν αὐτὸν ἐκ τῶν
 Φωκέων προσεδόκων, καὶ ἐπὶ σενῶ τινι ἐφύ-

* ὁ δὲ Κλ. † ἀντιτάττοιτο.

fendere suis auxiliis cuperent, atque ita
 ducendum adversus hostes exercitum;
 quod existimaret hoc modo tum Deos
 maxime propitios futuros, tum urbes ip-
 sas haud gravatim ista laturas: auditis
 iis, concilium publicum nugas hominem
 agere censuit, quod jam a numine agita-
 bantur, ut credi par est: simul Cleom-
 broto denuntiant, minime copias dimit-
 teret, sed quamprimum adversus The-
 banos duceret, ni civitatibus libertatem
 3 restituerent. Nam is postea quam pacem
 esse factam audierat, miserat ad Ephoros
 interrogatum quid sibi faciundum esset:
 Mandant illi, ut Thebanis bellum face-
 ret, nisi civitates Boeoticas libertate frui
 sinerent. Itaque quum animadvertisset,
 tantum abesse, ut liberas Boeoti civita-
 tes esse permetterent, ut non dimissis co-
 piis etiam contra Cleombrotum suos in
 aciem educerent: ita demum in Boeoti-
 am cum exercitu pergit. Et qua quidem
 eum irrupturum e finibus Phocensium in
 suos Thebani arbitrabantur, non irru-

pit: sed via montana, eaque improvisa
 per Thisbas profectus Creusim pervenit,
 ac una cum oppido triremes Thebano-
 rum XII cepit. Quibus rebus gestis, a 4
 mari ascendens ad Leuctra, Thespiensi-
 um in finibus, castra locat. Ei castra sua
 Thebani adverso in tumulo, non magno
 ex intervallo, opponunt; quum socio-
 rum copias, extra Boeoticas, omnino
 nullas haberent. Heic quum ad Cleom-
 brotum amici accessissent, inquirunt: ' Si 5
 ' Thebanos, hinc non commisso proelio,
 ' Cleomprote, discedere passus fueris: pe-
 ' riculum erit, ne te extremo patria sup-
 ' plicio multet. Repetent enim hoc quo-
 ' que memoria, non vastatos abs te The-
 ' banorum fuisse fines id temporis, quum
 ' ad Cynos cephalas venisses: et quod
 ' deinceps suscepta adversus eos expe-
 ' ditione, prohibitus aditu fueris, Age-
 ' silao semper in eorum fines per Cithae-
 ' ronem irrumpente. Quapropter si tua
 ' tibi curae est incolumitas, si patriae vi-
 ' dendae desiderio tangeris: in hostem

λατλον, οὐκ ἐμβάλλει· διὰ Θισβῶν δὲ δ-
 ρεινὴν καὶ ἀπροσδόκητον πορευθεὶς, ἀφικνεῖ-
 ται εἰς Κρεῦσιν, καὶ τὸ τεῖχος αἰρεῖ, καὶ
 τριήρεις τῶν Θηβαίων δώδεκα λαμβάνει.
 Ταῦτα δὲ ποιήσας, καὶ ἀναβὰς ἀπὸ τῆς
 θαλάττης, ἐστράτοπεδεύσατο ἐν Λεύκτροις
 τῆς Θεσπικῆς. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐστράτοπε-
 δεύσαντο ἐπὶ τῷ ἀπαντικρὺ λόφῳ, οὐ πο-
 λὺ διαλείποντες, οὐδένας ἔχοντες συρμά-
 χους, ἀλλ' ἢ τοὺς Βοιωτοὺς. ἔνθα δὴ τῷ
 Κλεομβρότῳ οἱ μὲν φίλοι προσιόντες, ἔλε-
 γον·
 ὦ Κλεόμβρατε, εἰ ἀφήσεις τοὺς
 Θηβαίους ἄνευ μάχης, κινδυνεύσεις ὑπὸ
 τῆς πόλεως τὰ ἔσχατα παθεῖν. ἀνα-
 μνησθήσονται γάρ σου, καὶ ὅτι εἰς Κυ-
 ρὸς κεφαλὰς ἀφικόμενος ἔδεν τῆς χώρας
 τῶν Θηβαίων ἐδήσας, καὶ ὅτι ὕστερον στρα-
 τεύων, ἀπεκρούσθης τῆς ἐμβολῆς, Ἀγη-
 σιλάῳ αἰεὶ ἐμβάλλοντος διὰ τοῦ Κιθαα-
 ρῶνος. εἴπερ οὖν ἢ σαυτὲ κήδη, ἢ τῆς
 πατρίδος ἐπιθυμεῖς, ἀπτεόν ἐπὶ τῆς ἀν-

* δρας· οἱ μὲν φίλοι τοιαῦτα ἔλεγον. οἱ
 δ' ἐναντίοι· * νῦν δὴ, ἔφασαν, δηλώσει ὁ
 * ἀνὴρ, εἰ τῷ ὄντι κήδεται τῶν Θηβαίων,
 * ὥσπερ λέγεται. Ὁ μὲν δὴ Κλεόμβρο-
 τος ταῦτα ἀκούων παρῳζύνετο πρὸς τὸ
 μάχην συνάπλιν. τῶν δ' αὖ Θηβαίων οἱ
 προεσῶτες ἐλογίζοντο, ὥς εἰ μὴ μάχοιντο,
 ἀποστήσονται μὲν αἱ περιοικίδες αὐτῶν πό-
 λεις, αὐτοὶ δὲ πολιορκήσονται. εἰ δὲ μὴ
 ἔξοι ὁ ἄνθρωπος ὁ Θηβαίων τὰ πιτῆδεια, ὅτι
 κινδυνεύουσι καὶ ἡ πόλις αὐτοῖς ἐναντία γε-
 νέσθαι. ἄτε δὴ καὶ πεφευγότες πρόσθεν πολ-
 λοὶ αὐτῶν, ἐλογίζοντο κρείσσον εἶναι μαχο-
 μένης ἀποθνήσκειν, ἢ πάλιν φεύγειν. Πρὸς
 δὲ τούτοις παρεθάρρυνε μὲν τι αὐτὸς καὶ ὁ
 χρησμὸς ὁ λεγόμενος, ὥς δέοι ἐνλαῦθα Λα-
 κεδαιμονίης ἡτληθῆναι, ἐνθα τὸ τῶν παρ-
 θένων ἦν μνήμα· αἱ λέγονται διὰ τὸ βια-
 ῶσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τινῶν, ἀποκλεί-
 ναι ἑαυτάς· καὶ ἐκόσμησαν δὴ τοῦτο τὸ
 μνήμα οἱ Θηβαῖοι πρὸ τῆς μάχης. ἀπηλ-

modo tibi pergendum erit.' Hujusmodi amicorum erat oratio. Qui autem a Cleombroto diffidebant: 'Nunc ostendet, aiebant, Thebanisne revera fave-

6 at, uti perhibetur. Haec quum Cleombrotus audiret, ad committendam pugnam irritabatur. Contra, Thebani quoque proceres ratiocinabantur, si proelio non decernerent, ab ipsorum fide discessura finitima oppida, sequuturamque Thebarum obsidionem. Jam si commeatum populus Thebanus nullum habiturus esset, periculum fore, ne ipsa sit eis urbs etiam adversatura. Quamobrem colligebant secum, ut qui plerique antehac exulassent; fatius esse, pugnando mortem oppetere, quam rursus in exili-

7 um ejici. Praeterea nonnihil eis addebat animi quoddam oraculum, quo ferebatur, eo loci Lacedaemonios cladem perpeffuros, quo virginum illarum monumentum esset, quae ob illatum sibi vituprium a Lacedaemoniis quibusdam, seipsas interemisse perhibentur. Atque hoc ipsum monumentum ante pugnam The-

bani ornabant. Et nuntiabatur iisdem e
 civitate, fana universa sponte sua se ape-
 ruisse; ipsasque sacerdotes dicere, por-
 tendi victoriam divinitus. Ferebatur e-
 tiam, de Herculis fano arma evanuisse;
 quasi ad proelium Hercules profectus es-
 set. A nonnullis tamen proditur, reipu-
 blicae praefectorum haec omnia fuisse
 commenta. Lacedaemoniis autem ad- 8
 versa ad hoc proelium accidisse omnia
 constat, quum quae a Thebanis fierent,
 praeclare fortuna verteret omnia. Nam
 Cleombrotus a prandio de pugna postre-
 mum deliberabat. Et quia largius in me-
 ridie biberant, ferebatur etiam ipsos a
 vino fuisse nonnihil incitados. Postea- 9
 quam utrique armis se munirent, jamque
 cuivis pateret, committendam esse pug-
 nam: Primum excedere de Boeotorum
 exercitu incipiunt ii qui forum rerum
 venalium paraverant, itemque nonnulli
 calones et alii, qui pugnare volebant.
 Tum vero itinere flexo circumeuntes
 Hieronis stipendiarii eum Phocensium

γέλλετο δὲ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῖς, ὡς οἱ
 τε νεῶ πάντες αὐτόμαλοι ἀνεώγοντο, αἱ τε
 ἱέρειαι λέγοιεν, ὡς νίκην οἱ Θεοὶ φαίνοιεν,
 ἐκ δὲ τοῦ Ἡρακλείδου καὶ τὰ ὄπλα ἔφασαν
 ἀφανῆ εἶναι, ὡς τῷ Ἡρακλέει εἰς τὴν μά-
 χην ἐξωρημένον. οἱ μὲν δὴ τινες λέγουσιν,
 ὡς ταῦτα πάντα τεχνάσματα ἦν τῶν πρα-
 εσηκότων. Εἰς οἱ οὖν τὴν μάχην πάντα
 τἀναντία τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις ἐγένε-
 το, τοῖς δὲ πάντα καὶ ὑπὸ τῆς τύχης
 κατωρθοῦτο. ἦν μὲν γὰρ μετ' ἄριστον τῷ
 Κλεομβρότῳ ἡ τελευταία βολὴ περὶ τῆς
 μάχης. ἐν δὲ τῇ μεσημβρίᾳ ὑποπινόντων,
 καὶ τὸν οἶνον παροξύναι τι αὐτοῖς ἐλέγετο.
 Επεὶ δὲ ὥπλιζοντο ἑκάτεροι, καὶ πρόδηλον
 ἦδη ἦν, ὅτι ἡ μάχη ἔσοιτο· πρῶτον μὲν
 ἀπιέναι ὠρημένων ἐκ τῷ Βοιωτῷ στρατεύ-
 ματος τῶν τὴν ἀγορὰν παρεσκευακότων,
 καὶ σκευοφόρων τινῶν, καὶ τῶν οὐ βουλομένων
 μάχεσθαι, περιϊόντες κύκλῳ οἱ τε μετὰ
 τῷ Ἰέρωνος μισθοφόροι, καὶ οἱ τῶν Φωκίων

πελτασταί, καὶ τῶν ἱππέων Ἡρακλειῶται
 καὶ Φλιάσιοι, ἐπιθέμενοι τοῖς ἀπῖσιν, ἐπέ-
 σρεψάν τε αὐτὰς, καὶ κατεδίωξαν πρὸς τὸ
 στρατόπεδον τὸ τῶν Βοιωτῶν. ὥστε πο-
 λὺ μὲν ἐποίησαν μείζον τε καὶ ἀθροώτερον,
 ἢ πρόοθεν, τὸ τῶν Βοιωτῶν στρατεύμα.
 Ἐπειτα δὲ, ἅτε καὶ πεδίς ὄντος τοῦ με-
 ταξὺ, προετάξαντο μὲν τῆς ἑαυτῶν Φά-
 λαγγος οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς ἱππέας, ἀν-
 τετάξαντο δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ Θηβαῖοι τὰς
 ἑαυτῶν. ἦν δὲ τὸ μὲν τῶν Θηβαίων ἱπ-
 πικὸν μεμελετηκὸς, διὰ τε τὸν πρὸς Ορ-
 χομενίους πόλεμον, καὶ διὰ τὸν πρὸς Θε-
 σπίας· τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις κατ' ἐκεί-
 νον τὸν χρόνον πονηρότατον ἦν τὸ ἱππι-
 κόν. Ἐτρεφον μὲν γὰρ τὰς ἵππους οἱ πλε-
 σιώτατοι. ἐπεὶ δὲ φρουρὰ φανθείη, τότε
 ἦκεν ὁ συντεταγμένος· λαβὼν δ' ἂν τὸν ἵπ-
 πον καὶ ὄπλα, ὅποια δοίη αὐτῷ, ἐκ τοῦ
 παραχρῆμα ἂν ἐστρατεύετο. τῶν δὲ αὖ
 στρατιωτῶν οἱ τοῖς σώμασιν ἀδυνατώτατοι

cetratis, ac quibusdam Heraclienfibus, Phliafiisque equitibus, discedentes adoriuntur, et ad suos reverti cogunt, fugientes ad ipsa Boeotorum usque castra persequuti. Quapropter Boeotorum exercitus ab ipsis hostibus longe redditus est tum amplior, tum numerosior, quam I oprius. Deinde Lacedaemonii, quod locus inter utraque copias interjectus campestris esset, equites prima in acie ante phalangem collocabant, quibus equites itidem suos Thebani opponebant. Erant autem equestres Thebanorum copiae partim propter gestum adversus Orcho-menios, partim adversus Thespienses bellum exercitatae: quum id temporis Lacedaemoniorum equitatus ignavissimus I I mus esset. Nam equos opulentissimus quisque alebat, quotiesque delectus haberentur, veniebat is qui militiae destinatus erat; acceptoque tum equo, tum armis, qualiacunque tandem suppeditarentur, in expeditionem subito properabat. Praeterea milites equis erant impositi, qui et corporibus essent maxime imbecillis, et gloriae cupiditate non admo-

dum ducerentur. Atque hujusmodi tunc²
 erat utriusque partis equitatus. Caete-
 rum perhibebatur, Lacedaemonios pha-
 langem manipulis in ternos explicatis
 duxisse: quo fiebat, ut ipsorum acies tan-
 tum milites XII esset densa. Thebani
 contra, sic aciem suam densaverant; ut
 in latitudine non pauciores quinqu-
 ginta scutatis essent. Nam ratiocinaban-
 bantur futurum, ut illa hostilis aciei
 parte victa, quae circum regem esset, re-
 liqui facile superarentur. Posteaquam¹³
 movere Cleombrotus in hostem coepit
 set, primum etiam ante quam ipsius co-
 piae sensissent, eum adversus hostem du-
 cere, jam conflixerant equites; inque
 hoc conflictu Lacedaemoniorum equita-
 tus cito succubuerat. Itaque is fugiens,
 in suos gravis armaturae pedites irrue-
 rat. Praeterea Thebae cohortes in e-
 osdem impressionem faciebant. Nihilo-
 minus copias Cleombroti ab initio supe-
 riores in pugna fuisse, vel de hoc aliquis
 argumento certo animadvertere possit.
 Non enim tollere Cleombrotum, vivum-
 que deportare extra aciem potuissent; si

καὶ ἦκιστα φιλότιμοι ἐπὶ τῶν ἵππων ἦσαν.
 Τοῦτον μὲν οὖν τὸ ἵππικὸν ἑκατέρων ἦν.
 τῆς δὲ φάλαγγος τὰς μὲν Λακεδαιμονίους
 ἔφασαν εἰς * τρεῖς τὴν ἐνωμοτίαν ἄγειν.
 τῷτο δὲ συμβαίνειν αὐτοῖς οὐ πλέον ἢ εἰς
 δώδεκα τὸ βάθος. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔκ ἐλατ-
 τον ἢ ἐπὶ πεντήκοντα ἀσπίδων συνεστρα-
 μένοι ἦσαν, λογιζόμενοι ὡς εἰ νικήσειαν τὸ
 περὶ τὸν βασιλέα, τὸ ἄλλο πᾶν εὐχείρω-
 τον ἔσοιτο. Ἐπεὶ δὲ ἤρξατο ἄγειν ὁ Κλε-
 όμβροτος πρὸς τοὺς πολεμίους, πρῶτον μὲν
 πρὶν καὶ αἰσθέσθαι τὸ μετ' αὐτῷ στρατεύ-
 μα, ὅτι ἡγοῖτο, καὶ δὴ οἱ ἵππεῖς συνεβε-
 βλήκεσαν, καὶ ταχὺ ἠτήληντο οἱ τῶν Λα-
 κεδαιμονίων. Φεύγοντες δὲ ἐνεπεπλώκεσαν
 τοῖς ἐαυτῶν ὀπλίταις. ἔτι καὶ ἐνέβαλλον οἱ
 τῶν Θηβαίων λόχοι. ὅμως δὲ, ὡς οἱ μὲν
 περὶ τὸν Κλεόμβροτον τὸ πρῶτον ἐκρά-
 τουν τῇ μάχῃ, σαφεῖ τούτῳ τεκμηρίῳ
 γνοίη τις ἂν. οὐ γὰρ ἂν ἠδύναντο αὐτὸν
 ἀνελέσθαι, καὶ ζῶντα ἀπενεγκεῖν, εἰ μὴ οἱ

* forte τρεῖς vel τεῖς.

πρὸ αὐτῶ μαχόμενοι ἐπεκράτουν ἐν ἐκεί-
 νῳ τῷ χρόνῳ. Ἐπεὶ μέντοι ἀπέθανε, Δεί-
 νων τὲ ὁ Πολέμαρχος, καὶ Σφοδρίας τῶν
 * περὶ δημοσίαν, καὶ Κλεώνυμος ὁ υἱὸς αὐ-
 τοῦ· καὶ οἱ μὲν ἱππεῖς, καὶ οἱ συμφορεῖς
 τοῦ πολεμάρχου καλῶμενοι, οἳ τε ἄλλοι,
 ὑπὸ τῶ ὄχλου ὠθέμενοι, ἀνεχώρουν· οἳ δὲ
 τῶ εὐωνύμῳ ὄντες τῶν Λακεδαιμονίων, ὡς
 ἐώρων τὸ δεξιὸν ὠθέμενον, ἐνέκλιναν· ὁμοῦ
 δὲ πολλῶν τεθνεώτων, καὶ ἡσθημένοι, ἐπεὶ
 διέβησαν τὴν τάφρον, ἢ πρὸ τῶ στρατοπέ-
 δου ἔτυχεν οὔσα αὐτοῖς, ἔθεντο τὰ ὅπλα
 κατὰ χώραν, ἐνθεν ὠρμήντο, (ἦν μὲντοι ὁ
 πάνυ ἐν ἐπιπέδῳ, ἀλλὰ πρὸς ὀρθίῳ μάλ-
 λόν τι τὸ στρατόπεδον) ἐκ δὲ τούτου ἦσαν
 μὲν τινες τῶν Λακεδαιμονίων, οἳ ἀφόρητον
 τὴν συμφορὰν ἡγούμενοι, τό, τε τρόπαιον
 ἔφασαν χρῆναι κωλύειν ἰσάναι τῆς πολε-
 μίης, τῆς τε νεκρῆς μὴ ὑποσπόνδους, ἀλ-
 λά διὰ μάχης πειρᾶσθαι ἀναιρεῖσθαι.
 Οἳ δὲ πολέμαρχοι, ὁρῶντες μὲν τῶν συμ-

* quasi δημ. σκάνην.

non id temporis ii qui ante ipsum dimica-
 14bant, superiores extitissent. At postea-
 quam et ipse, et Dino Polemarchus, et
 Sphodrias, unus ex illis qui publico ta-
 bernaculo utebantur, ejusque filius Cle-
 onymus, cecidissent: et equites cum iis
 qui Polemarchi comites appellantur, iti-
 demque caeteri ab hominum turba im-
 pulsi pedem retulissent: alii Lacedaemo-
 nii, qui laevo erant in latere, premi cor-
 nu dextrum conspicati, et ipsi loco cē-
 derent: multis denique pereuntibus,
 quum victi, fossa, quae ante ipsorum ca-
 stra erat, superata, in armis eo loco con-
 stitissent, unde progressi fuerant: (et ha-
 bebant loco non admodum plano castra,
 sed potius nonnihil acclivi) tum vero
 nonnulli ex Lacedaemoniis erant, qui
 non ferendam hanc cladem arbitraren-
 tur, ideoque dicerent haudquaquam per-
 mittendum hosti ut tropaeum statueret,
 tollendaque mortuorum cadavera non
 per inducias, sed commisso cum hostibus
 15proelio. Verum polemarchi, quod ex

universis Lacedaemoniis prope cis oc-
 cubuisse cernerent, atque etiam de 1000
 Spartanis (tot enim istic fuerant) cccc pe-
 riisse: praeterea socios omnes animadver-
 terent minime ad pugnandum alacres es-
 se, ac nonnullos ex eis id quod accidisset,
 haud gravatim ferre: collectis homini-
 bus maxime idoneis, quid agendum esset
 deliberabant. Posteaquam omnes censu-
 issent, interfectorum cadavera per indu-
 cias esse tollenda; caduceatorem mit-
 tunt, qui de induciis ageret. Secundum
 haec Thebani tropaeum excitant, ac per
 inducias mortuos reddunt. His actis, ve- 16
 nit Lacedaemonem cladis nuntius, idque
 die ultimo ludorum, qui a nudis exhibe-
 bantur, quum jam chorus virilis ingres-
 sus esset. Ephori de clade certiores red-
 diti, erant illi quidem in moerore, idque
 necessario, mea sane sententia: non ta-
 men chorum exire jubebant, sed pera-
 gendi muneris copiam faciebant. Deinde

πάντων Λακεδαιμονίων τεθνεώτας ἐγγύς
 χιλίης, ὀρῶντες δ' αὐτῶν Σπαρτιατῶν ὄν-
 των τῶν ἐκεῖ ὡς ἑπτακοσίων τεθνηκότας
 περὶ τετρακοσίους, αἰσθανόμενοι δὲ τοὺς
 συμμάχους πάντας μὲν ἀθύμως ἔχοντας
 πρὸς τὸ μάχεσθαι· ἔστι δὲ οὐς αὐτῶν οὐδὲ
 ἀχθομένους τῷ γεγενημένῳ· συλλέξαντες
 τῆς ἐπικαιριωτάτης, ἐβλεύοντο, τί χρὴ
 ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ πᾶσι ἐδόκει ὑποσπόνδους
 τῆς νεκρῆς ἀναιρεῖσθαι, ἔτω δὲ ἐπεμφαν
 κήρυκα περὶ σπονδῶν. οἱ μὲντοι Θηβαῖοι
 μετὰ ταῦτα καὶ τρόπαιον ἐσήσαντο, καὶ
 τῆς νεκρῆς ὑποσπόνδους ἀπέδσαν. Γενο-
 μένων δὲ τέτων, ὁ μὲν εἰς τὴν Λακεδαί-
 μονα ἀγγελῶν τὸ πάθος ἀφικνεῖται, γυμ-
 νοπαιδιῶν τε ἔσων τῆς τελευταίας, καὶ τῷ
 ἀνδρικῷ χορῷ ἔνδον ὄντος. οἱ δὲ Εφοροὶ ἐ-
 πεί ἤκουσαν τὸ πάθος, ἐλυποῦντο μὲν, ὡς-
 περ οἶμαι, ἀνάγκη· τὸν μὲντοι χορὸν ἐκ
 ἐξήγαγον, ἀλλὰ διαγωνίσασθαι εἶων. καὶ
 τὰ μὲν ὀνόματα πρὸς τοὺς οἰκείους ἐκάσου

τῶν τεθνεώτων ἀπέδοσαν· προεῖπον δὲ
 ταῖς γυναῖξιν μὴ ποιεῖν κραυγὴν, ἀλλὰ σι-
 γῇ τὸ πάθος φέρειν. τῇ δὲ ὑστεραία ἦν ὁ-
 ρᾶν, ὧν μὲν ἐτέθνασαν οἱ προσήκοιτες, λιπα-
 ρὸς καὶ φαιδρὸς ἐν τῷ φανερῷ ἀνασρεφομέ-
 νος· ὧν δὲ ζῶντες ἡγελμένοι ἦσαν, ὀλίγους
 αὖ εἶδες, τούτους δὲ σκυθρωπούς καὶ ταπει-
 νὸς περιϊόντας. Ἐκ δὲ τούτου, Φρυγᾶν μὲν
 ἔφαινον οἱ Εὐφοροὶ ταῖν ὑπολοίποιν μόραν,
 μέχρι τῶν τετραράκοντα ἀφ' ἧβης· ἐξέ-
 πεμπον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἑξῶ μορῶν μέχρι
 τῆς αὐτῆς ἡλικίας· (τὸ γὰρ πρόσθεν εἰς
 τοὺς Φωκέας μέχρι τῶν πέντε καὶ τριά-
 κοντα ἀφ' ἧβης ἐσρατεύοντο) καὶ τοὺς ἐπ'
 ἀρχαῖς δὲ τότε καταλειφθέντας ἀκολυθεῖν
 ἐκέλευον. Ὁ μὲν οὖν Αἰησίλαος ἐκ τῆς
 ἀσθενείας οὐ πῶ ἰσχυεῖν· ἡ δὲ πόλις Ἀρχί-
 δαμον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκέλευεν ἡγεῖσθαι.
 προθύμως δὲ αὐτῷ συνεσρατεύοντο Τεγε-
 αῖται. ἔτι γὰρ ἔζων οἱ περὶ Στάσιππον
 λακωνίζοντες, καὶ οὐκ ἐλάχισον δυνάμενοι

nomina interfectorum propinquis tradunt, simulque mulieribus edicunt, ne clamorem tollerent, sed tacite calamitatem hanc ferrent. Postridie cernere erat, illos quorum propinqui occubuerant, nitidos ac laetos in publico versari: quorum autem cognati superstites esse nuntiati fuerant, perpauca vidisses, eosque vultu tristi ac dejecto obambulantes.

- 17 Secundum ea delectus Ephori reliquarum cohortium habebant, usque ad illos, qui annum a pubertate XL excefferant. Praeterea quosdam mittebant ejusdem aetatis ex iis etiam cohortibus quas domi non habebant. Nam ante proelium hoc, suos adversus Phocenses militatum miserant omnes, quotquot annos XXXV a pubertate exegerant. Jussi denique sunt et illi militatum ire, qui ut magistratus quosdam obirent, domi re-
- 18 licti fuerant. Necdum adhuc Agesilaus convaluerat. Quapropter Archidamum ejus filium respublica suis copiis praefecit. Ei se perlubenter hac in expeditione Tegeatae adjungebant, quod adhuc ii, qui Stasippo duce Lacedaemoniis fave-

bant, superstites essent, neque parum in republica sua possent. Itidem Mantinei validis cum copiis, de vicis ipsorum collectis, hac in expeditione sequebantur; quod ab optimatibus regerentur. Praeterea Corinthii, Sicyonii, Phliaii, Achaei alacriter admodum sequebantur, aliis etiam civitatibus milites suos mittentibus. Triremes quoque tum a Lacedaemoniis ipsis, tum Corinthiis, instruebantur; simulque Sicyonii rogabantur, ut et ipsi quasdam instruerent, quibus Lacedaemonii copias suas transportare cogitabant. Hinc Archidamus exa de trajici-19 endo exercitu consulebat. Thebani vero statim a pugna nuntium coronatum Athenas mittunt, perque hunc tum victoriae magnitudinem exponunt, tum ad ferendum opem Athenienses hortantur. Aiebant enim, posse modo a Lacedaemoniis exigere poenas eorum omnium nomine, quae adversus ipsos designassent. Forte tum Senatus Atheniensis in 20 arce sedebat. Is quum de re tota certior factus esset, perquam graviter casum hunc ferebat: uti omnibus constabat.

ἐν τῇ πόλει. ἐρρωμένως δὲ καὶ οἱ Μαντι-
νεῖς ἐκ τῶν κωμῶν συνεσραλεύοντα. ἀρι-
στοκρατέμενοι γὰρ ἐτύγχανον. καὶ Κορίν-
θιοι δὲ, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Α-
χαιοὶ μάλα προθύμως ἠκολούθησαν, καὶ ἄλ-
λαι δὲ πόλεις ἐξέπεμπον στρατιώτας. ἐ-
πλήρην δὲ καὶ τριήρεις αὐτοὶ τε οἱ Λακε-
δαιμόνιοι, καὶ οἱ Κορίνθιοι, καὶ ἐδέοντο καὶ τῶν
Σικυωνίων συμπληροῦν, ἐφ' ὧν διανοῶντο
τὸ στρατεύμα διαβάσειν. Καὶ ὁ μὲν δὴ
Ἀρχίδαμος ἐθύετο ἐπὶ τῇ διαβάσει. οἱ δὲ
Θηβαῖοι εὐθύς μετὰ τὴν μάχην ἔπεμψαν
εἰς Αθήνας ἄγγελον ἐσφαινωμένον, καὶ ἅμα
μὲν τῆς νίκης τὸ μέγεθος ἔφραζον, ἅμα
δὲ βοηθεῖν ἐκέλευον· λέγοντες, ὡς νῦν ἐξείη,
Λακεδαιμονίους πάντων ὧν ἐπεποιήκεσαν
αὐτὰς, τιμωρήσασθαι. Τῶν δὲ Αθηναίων
ἡ βουλὴ ἐτύγχανεν ἐν ἀκροπόλει καθημέ-
νη. ἐπεὶ δ' ἤκουσαν τὸ γεγενημένον, ὅτι
μὲν σφόδρα ἠνιάσθησαν, πᾶσι δὴλον ἐγένε-
το. οὔτε γὰρ ἐπὶ ξένα τὸν κήρυκα ἐδέ-

ξαντο, περί τε τῆς βοηθείας ὕδεν ἀπεκρί-
 ναίλο. καὶ Αθήνηθεν μὲν οὕτως ἀπῆλθεν ὁ
 κῆρυξ. πρὸς μέντοι Ιάσονα σύμμαχον ὄν-
 τα ἔπεμπον σπεδῇ οἱ Θηβαῖοι, κελεύοντες
 βοηθεῖν, διαλογιζόμενοι πῇ τὸ μέλλον ἀ-
 ποδῆσοίλο. Ὁ δ' εὐθὺς τριήρεις μὲν ἐπλή-
 ρου ὡς βοηθήσων κατὰ θάλατταν, συλλα-
 βῶν δὲ τότε ξενικὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν
 ἱππεῖς, καίπερ ἀκηρύκτῳ πολέμῳ τῶν
 Φωκέων χρωμένων, πεζῇ διεπορεύθη εἰς
 τὴν Βοιωτίαν, ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων πρό-
 τερον ὄφθεις, ἢ ἀγγελθεῖς ὅπῃ πορεύοιτο.
 πρὶν δὲ συλλέγεσθαι τι πανίλαχόν, ἔφθα-
 νε πόρρῳ γιγνόμενος, δῆλον ποιῶν, ὅτι πολ-
 λαχοῦ τὸ τάχος μᾶλλον τῆς βίας δια-
 πράττεται τὰ δέοντα. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκειο
 εἰς τὴν Βοιωτίαν, λεγόντων τῶν Θηβαίων,
 ὡς καιρὸς εἴη ἐπιτίθεσθαι τοῖς Λακεδαιμο-
 νίοις, ἄνωθεν μὲν ἐκείνον σὺν τῷ ξενικῷ,
 σφᾶς δὲ ἀντιπροσώπους, ἀπέτρεπεν αὐ-
 τὸς ὁ Ιάσων· διδάσκων, ὡς καλοῦ ἔργου

Quippe nec ut hospitem excipiebant
 hunc nuntium, et de auxiliis responde-
 bant omnino nihil: Itaque quum nuntius
 Athenis hoc modo rediisset, magna cum
 festinatione Thebani ad Jasonem, quem
 habebant socium, mittunt: eumque co-
 hortantur uti opem ipsis ferret. Nam
 21 quo res evasura esset, dispiciebant. Is
 confestim expediri triremes jubet, quasi
 mari laturus eis esset suppetias. Interim
 ipse sumtis secum mercenariis copiis, et
 equestribus, quas alebat, tametsi Phocen-
 ses bellum implacabile adversus ipsum
 gererent; terrestri tamen itinere in Boe-
 otiam profectus est, citius quibusdam in
 urbibus visus, quam quo pergeret nuntia-
 tum esset. Idem prius quam colligi copiae
 undecunque possent, procul evaserat: qua
 quidem re declarabat, saepenumero ea
 quae geri debeant, celeritate facilius
 22 quam vi perfici. Posteaquam in Boeotiam
 venisset, ac Thebani tempus oblatum es-
 se dicerent idoneum, quo Jason de su-
 periori loco, mercenario cum milite; ipsi
 ex adverso Lacedaemonios invaderent:
 ab hoc eos ille instituto avertit, quum
 moneret, re praeclare gesta non operae

pretium esse ut in id periculum se rursus
 conjicerent, quo vel majora perpetra-
 rent; vel victoriam, quam adepti essent,
 amitterent: An non videtis, inquit, vos e-²³
 tiam eo tempore victoria potitos esse, quo
 maxima necessitate urgebamini? Qua-
 propter putandum est, Lacedaemonios
 quoque, si eo redigantur, ut vitae spem
 abjiciant, salute desperata pugnatu-
 ros. Praeterea Deo, uti quidem videtur, sae-
 penumero volupe est, eos qui parvi sunt,
 magnos; qui magni sunt, parvos facere.
 Hujusmodi verbis Thebanos, quominus²⁴
 de summa rerum periclitarentur, averte-
 bat. Ex altera parte Lacedaemonios do-
 cebat, cujusmodi sit victus, cujusmodi vi-
 ctor exercitus. Quod si, ait, oblivisci cla-
 dis ejus, quae vobis accidit, vultis: equi-
 dem hoc vobis consilii do, ut posteaquam
 nonnihil refecti eritis, majoremque po-
 tentiam nacti; sic deinde Thebanos, jam
 invictos, adoriimini. Nam hoc tempore
 scire vos volo, quosdam e sociis vestris
 esse, qui de amicitia ineunda cum hosti-
 bus colloquantur. Quamobrem vobis
 omnino danda est opera, ut inducias im-
 petretis. Atque haec, inquit, ago tanto

γεγενημένους, οὐκ ἄξιον αὐτοῖς εἶη διακινδυνεύσαι, ὥστε ἢ ἔτι μείζω καταπραῖσαι, ἢ
 ξερηθῆναι καὶ τῆς γεγενημένης νίκης. Οὐχ
 ὁρᾶτε, ἔφη, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπεὶ ἐν ἀνάγκῃ
 ἐγένεσθε, ἐκρατήσατε; οἶσθαι οὖν χρή
 καὶ Λακεδαιμονίους ἂν, εἰ ἀναγκάζονται ἐκ-
 γενέσθαι τῷ ζῆν, ἀποκοινηθέντας διαμάχε-
 σθαι. καὶ ὁ Θεὸς δὲ, ὥς ἔοικε, πολλάκις
 χαίρει τοὺς μὲν μικροὺς, μεγάλους ποιῶν·
 τοὺς δὲ μεγάλους, μικροὺς. Τοὺς μὲν οὖν
 Θηβαίους τοιαῦτα λέγων ἀπέτρεπε τοῦ
 διακινδυνεύειν. τοὺς δὲ αὖ Λακεδαιμονίους
 ἐδίδασκεν, οἷον μὲν εἶη ἡσθημένον στρατεύ-
 μα, οἷον δὲ νενικηκός. εἰ δὲ ἐπιλαθέσθαι,
 ἔφη, βέλεσθε τὸ γεγενημένον πάθος, συμ-
 βελεύω ἀναπαυσαμένους, καὶ μείζους γε-
 γενημένους, τοῖς ἀητλήτοις οὕτως εἰς μά-
 χην ἵεναι. νῦν δὲ, ἔφη, εὖ ἴστε, ὅτι καὶ
 τῶν συμμάχων ὑμῖν εἰσὶν, οἳ διαλέγον-
 ται περὶ Φιλίας τοῖς πολεμίοις· ἀλλὰ ἐκ
 παντὸς τρόπου σπονδὰς πειρᾶσθε λαβεῖν.

ταῦτα δ', ἔφη, ἐγὼ προθυμῆμαι, σῶ-
 σαι ὑμᾶς βεβλόμενος, διὰ τε τὴν τοῦ πα-
 τρὸς Φιλίαν πρὸς ὑμᾶς, καὶ διὰ τὸ προ-
 ξενεῖν ὑμῶν. Ἐλέγε μὲν οὖν τοιαῦτα, ἔ-
 πραττε δ' ἴσως, ὅπως διάφοροι καὶ οὗτοι
 ἄλληλοις ὄντες, ἀμφοτέρωθεν δέοιτο.
 οἱ μὲντοι Λακεδαιμόνιοι ἀκύνετες, αὐτοῦ
 πράττειν περὶ τῶν σπονδῶν ἐκέλευον. Ἐ-
 πεί δ' ἀπηγγέλθη, ὅτι εἶησαν αἱ σπον-
 δαί, παρήγγειλαν οἱ πολέμαρχοι δειπνή-
 σοντας συνεσκευάσαι πάντας, ὥς τῆς
 νυκτὸς πορευομένους, ὅπως ἅμα τῇ ἡμέρᾳ
 πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα ἀναβαίνοιεν. Ἐπεὶ
 δ' ἐδείπνησαν, πρὶν καθεύδειν παραγγεί-
 λαντες ἀκολουθεῖν, ἡγῶντο εὐθὺς ἀφ' ἑσπέ-
 ρας τὴν διὰ Κρεύσιος, τῷ λαθεῖν πιστεύον-
 τες μᾶλλον, ἢ ταῖς σπονδαῖς. Μάλα δὲ
 χαλεπῶς πορευόμενοι, (οἷα δὴ ἐν νυκτί τε,
 καὶ ἐν φόβῳ ἀπιδόντες, καὶ χαλεπὴν ὁδὸν)
 εἰς Αἰγύονα τῆς Μεγαρικῆς ἀφικνῶνται.
 ἐκεῖ δὲ περιτυγχάνουσι τῷ μετὰ Ἀρχιδά-

studio, quod vestrae salutis consulere cupiam: partim propter eam amicitiam, quae patri meo vobiscum intercessit; partim quod hospes vester publicus sim.

25 Huiusmodi quaedam ab Jasone dicebantur: quanquam haec fortassis idcirco faceret, ut utrique inter se dissidentes ipsius opera indigerent. Caeterum Lacedaemonii, posteaquam ipsum audiissent; uti de induciis ageret, hortabantur. Posteaquam renuntiatum esset, inducias iam esse confectas: mandant polemarchi suis, ut omnes sumpta coena sese ad iter pararent, quod noctu faciundum esset, ut cum prima luce Cithaeronem ascenderent. Ubi coenassent, militibus ante somnum sequi iussis, statim a vespera ducebant eos itinere, quo per Creusim pergitur; quod clandestinae profectio-
 26 tius quam induciis vellent fidere. Confecto difficili itinere, (quippe quod et noctu, et magno in metu, et via permolesta discederent) ad oppidum Megaricae

ditionis Aegosthena perveniunt, ubi copias Archidami obvias habebant. Is vero quum istic expectasset, donec omnes focii convenissent, exercitum universum Corinthum usque abducit, inde socios dimittit, et cives ipse domum ducit. Ja-27
 son per Phocidem discedens, Hyampolitarum suburbium cepit, agrum populus est, multos occidit: reliqua Phocidae sic peragrata, ut nihil amplius moli-
 retur. Heracleam ubi venisset, Heraclien-
 sium moenia dejecit; non hoc veritus, ne si transitus is pateret, ditionem ipsius aliqui invaderent: sed secum potius ipse cogitans, ne qui capta Heraclea, loco sita angusto, prohiberent quominus in Graeciam pergere posset, quocunque ipsi liberet. In Thessaliam ubi rediis-28
 set, vir magnus habebatur, partim quod lege Thessalorum dux constitutus esset, partim quod magnas stipendiario-
 rum militum copias, pedestres et eque-
 stres, aleret, easque sic laboribus assue-

μὲν στρατεύματι. ἔνθα δὲ ἀναμείνας ἕως καὶ οἱ σύμμαχοι πάντες παρεγένοντο, ἀπῆγε πᾶν ὁμοῦ τὸ στρατεύμα μέχρι Κορίνθου. ἐκείθεν δὲ τὸς μὲν συμμάχους ἀφῆκε, τὸς δὲ πολίτας οἵκαδε ἀπήγαγεν. Ὁ μέντοι Ιάσων, ἀπιὼν διὰ τῆς Φωκίδος, Ὑαμπολιτῶν μὲν τότε προάσειον εἶλε, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθησε, καὶ ἀπέκλεινε πολλούς· τὴν δὲ ἄλλην Φωκίδα διῆλθεν ἀπραγμόνως. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἡράκλειαν, κατέβαλε τὸ Ἡρακλειωτῶν τεῖχος, δηλονότι ὃ τῷτο φοβούμενος, μή τινες ἀναπεπλάμενης ταύτης τῆς παρόδου πορεύσονται ἐπὶ τὴν ἐκείνου δύναμιν· ἀλλὰ μᾶλλον ἐνθυμούμενος, μή τινες τὴν Ἡράκλειαν, ἐπὶ σενῶ ἕσαν, καταλαβόντες εἴργοιεν αὐτόν, εἴπου βούλοιτο τῆς Ἑλλάδος πορεύεσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Θετταλίαν, μέγας μὲν ἦν, καὶ διὰ τὸ τῶν νόμῳ Θετταλῶν ταγὸς καθεσάναι, καὶ διὰ τὸ μισθοφόρους πολλὰς τρέφειν περὶ αὐτόν καὶ πε-

ζῆς καὶ ἱππέας, καὶ τούτους ἐκπεπονημένους,
 ὡς ἂν κράτιστοι εἶεν· ἔτι δὲ μείζων καὶ δια-
 τὸ συμμαχῆς πολλὰς τοὺς μὲν ἤδη εἶναι
 αὐτῷ, τῆς δὲ καὶ ἔτι βέλεσθαι γίγνεσθαι.
 μέγιστος δὲ ἦν τῶν κατ' αὐτὸν, τῷ μηδὲ
 ὑφ' ἐνὸς εὐκαταφρόνητος εἶναι. Ἐπιόντων
 δὲ Πυθίων, παρήγγειλε μὲν ταῖς πόλεσι
 βῆς καὶ οἷς τρέφειν, καὶ αἶγας, καὶ ὄες, καὶ πα-
 ρασκευάζεσθαι ὡς εἰς τὴν θυσίαν. καὶ ἔ-
 φασαν πάνυ μετρίως ἐκάστη πόλει ἐπαγ-
 γελλομένῳ, γενέσθαι βῆς μὲν ἑκ ἐλάσους
 χιλίων, τὰ δὲ ἄλλα βοσκήματα πλείω ἢ
 μύρια. ἐκήρυξε δὲ καὶ νικητήριον χρυσοῦν
 σέφανον ἔσεσθαι, εἴ τις τῶν πόλεων βῆν ἡ-
 γεμόνα κάλλισον τῷ Θεῷ θρέψειε. Πα-
 ρήγγειλε δὲ καὶ ὡς στρατευσομένοις εἰς περὶ
 τὰ Πύθια χρόνον Θετταλῶς παρασκευά-
 ζεσθαι. διανοεῖτο γάρ, ὡς ἔφασαν, καὶ τὴν
 πανήγυριν τῷ Θεῷ καὶ τῆς ἀγῶνας αὐτὸς
 διατιθέναι. περὶ μέντοι τῶν ἱερῶν χρημά-
 των ὅπως μὲν διανοεῖτο, ἔτι καὶ νῦν ἄδηλον.

eas, ut longe praestantissimi essent. Prae-
 terea major erat eam ob causam, quod
 et multos socios jam haberet, et plures
 ei se vellent adjungere. Denique homi-
 num saeculi sui maximus erat in eo quod
 29 nemini esset contemptui. Posteaquam ap-
 petiissent Pythia, denuntiabat oppidis, ut
 boves, oves, capras, fues alerent, seque
 compararent ad sacrificium. Ferebatur
 vero, tametsi moderate admodum oppi-
 dis singulis aliquid imperasset, tamen
 consequutus esse boves non pauciores
 quam $\epsilon\iota\omicron$, reliqui pecoris supra $\epsilon\epsilon\iota\omicron\omicron$.
 Praeterea per praeconem significari ius-
 sit, futurum victoriae praemium coro-
 nam auream, si qua civitas bovem ducem
 30 pulcherrimum Deo pavisset. Etiam hoc
 Theffalis denuntiabat, ut ad expeditio-
 nem se pararent, quam id temporis quo
 Pythia celebrantur, suscepturi essent.
 Nam cogitabat, ut aiunt, celebritatis e-
 jus ac ludorum moderator esse. Quid
 autem de sacris ipse pecuniis cogitarit,
 etiam nunc obscurum est. Fertur enim

quaerentibus Delphis, quid faciundum
 esset, si consecratas Apollini pecunias
 Jafon attrectaret; Deum illum respon-
 disse, sibi eam rem curae futuram. Tan-³¹
 tus vir, et qui talia tantaque haberet in
 animo, quum lustrationem equitatus Phe-
 raeorum institueret, et periculum de eo
 facere vellet, jamque confedisset, ac re-
 sponsurus illis esset, quibus aliqua in re
 opera ipsius opus foret: a septem ado-
 lescentibus ad ipsum accedentibus, quasi
 quadem in causa dissiderent, jugulatur
 et conficitur. Quumque viriliter satel-³²
 lites ii qui aderant, ad opem ei ferendam
 accurrissent: unus adhuc Jafonem feri-
 ens, hasta percussus interficitur; alius,
 quum equum conscendisset, comprehen-
 sus, multis acceptis vulneribus et ipse
 moritur. Caeteri paratos in equos insili-
 entes, effugere, qui sane quascunque in
 urbes Graeciae venirent, maxima ex
 parte summis excepti sunt honoribus.
 Qua ex re patebat, Graecos ab eo vehe-
 menter sibi metuuisse, ne tyrannidem ar-
 riperet. Mortuo Jafone, fratres ipsius,³³

λέγεται γὰρ, ἐπερομένων τῶν Δελφῶν, τί χρὴ ποιεῖν, εἰ λυβάνη τῶν τῷ Θεῷ χρημάτων, ἀποκρίνασθαι τὸν Θεόν, ὅτι αὐτῷ μελήσει. Ὁ δὲ ἔν ἀνὴρ τηλικῶτος ὢν, καὶ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διανοόμενος, ἐξέτασιν πεποιηκῶς καὶ δοκιμασίαν τῷ Φεραίῳ ἵππικῷ, καὶ ἤδη καθήμενος, καὶ ἀποκρινόμενος, εἴ τις θεόμενός τις προσίοι, ὑπὸ νεανίσκων ἐπὶ ἀπροσελθόντων, ὡς διαφερομένων τὶ ἀλλήλοις, ἀποσφάττεται καὶ κατακόπτεται. Βοηθησάντων δὲ ἐρρωμένως τῶν παραγενομένων δορυφόρων, εἰς μὲν ἔτι τύπῳ τὸν Ἰάσονα, λόγχῃ πληγεὶς ἀποθνήσκει· ἕτερος δὲ ἀναβαίνων ἐφ' ἵππου ἐγκαταληφθεὶς, καὶ πολλὰ τραύματα λαβὼν, ἀπέθανεν· οἱ δὲ ἄλλοι ἀναπήδησαντες ἐπὶ τῆς παρασκευασμένης ἵππου ἀπέφυγον· ὅποι δὲ ἀφίκαντο τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἐν ταῖς πλείσταις ἐτιμῶντο. ὧ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι ἰσχυρῶς ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες αὐτὸν, μὴ τύραννος γένοιτο. Απο-

θανόντος μέντοι ἐκείνου, Πολύδωρος ἀδελ-
 φὸς αὐτῷ, καὶ Πολύφρων, ταγοὶ κατέστη-
 σαν. καὶ ὁ μὲν Πολύδωρος, πορευομένων ἀμ-
 φοτέρων εἰς τὴν Λάρισαν, νύκτωρ καθεύ-
 δων ἀποθνήσκει ὑπὸ Πολύφρονος τοῦ ἀδελ-
 φῷ, ὡς ἐδόκει. ὁ γὰρ Δάναϊος αὐτῷ ἐξα-
 πιναιῖός τε καὶ οὐκ ἔχων φανεράν πρόφασιν
 ἐγένετο. Ὁ δὲ αὖ Πολύφρων ἤρξε μὲν
 ἓνα ἐνιαυτὸν, κατεσκευάσατο δὲ τὴν τα-
 γείαν τυραννίδι ὁμοίαν. ἔν τε γὰρ Φαρ-
 σάλῳ τὸν Πολυδάμαντα καὶ ἄλλους τῶν
 πολιτῶν ὀκτὼ τῆς κρατίστους ἀπέκλεινεν,
 ἔκ τε Λαρίοσης πολλὰς φυγάδας ἐποίη-
 σε. ταῦτα δὲ ποιῶν καὶ οὗτος ἀποθνήσκει
 ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ὡς τιμωρῆνός τῳ Πολυ-
 δώρῳ, καὶ τὴν τυραννίδα καταλύωντος. Ἐπεὶ
 δὲ αὐτὸς παρέλαβε τὴν ἀρχήν, χαλεπὸς
 μὲν Θετταλοῖς ταγὸς ἐγένετο, χαλεπὸς δὲ
 Θηβαίοις, καὶ Ἀθηναίοις πολέμιος, ἄδικος δὲ
 ληστὴς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.
 τοιοῦτος δ' ὢν, καὶ αὐτὸς αὖ ἀποθνήσκει αἰ-

Polydorus et Polyphro, duces creati sunt. Quumque Larissam ambo proficiscerentur, noctu Polydorus a Polyphrone fratre interemtus est, uti quidem videbatur. Etenim morte subita, et cujus
 34 esset obscura caussa, extinctus est. Polyphro imperium anno uno tenuit, et administrationem instituit tyrannidi similem. Nam Pharsali Polydamantem, aliosque cives octo praestantissimos interfecit, et Larissa multos in exilium eiecit. Verum et is quum talia patraret, interfectus est ab Alexandro, sub specie vindicandi mortem Polydori, et hujus tyrannidem e-
 35 vertendi. Alexander quum imperium accepisset, non Thessalis modo dux gravis erat: verumetiam gravis Thebanis, et Atheniensibus infestus, injustusque terra et mari praedo. Talis autem quum esset, opera quidem fratrum uxoris, sed consilio

tamen ejusdem est interfectus. Nam ea³⁶
fratribus enuntiarat, insidiari Alexan-
drum ipsis; ideoque diem totum domi con-
clusos occultarat. Post, ubi Alexandrum
ebrium ad se recepisset, quamprimum is
obdormivisset, ardente lucerna, gladium
ejus extulit. Quumque cunctari fratres
animadverteret, quominus ad Alexan-
drum ingrederentur; excitaturam se di-
xit hominem, ni mox rem perpetrarent.
Itaque illis ingressis, attracta janua, tam
diu pessulum tenebat; donec maritus in-
terfectus esset. Caeterum orta inter ip-³⁷
sam et Alexandrum haec inimicitia fer-
tur esse, secundum quosdam, ex eo quod
quum amores suos, adolescentem venu-
stum, vinculis Alexander constrinxisset;
ipsa rogante, ut eum liberaret, eductum
jugulasset. Alii quidem ref-runt, quod
quum ex hac uxore liberos nullos susci-
peret, missis Thebas suis, uxorem Jaso-
nis sibi jungendam nuptiis iteratis de-
sponsaret. Hae fuisse perhibentur caus-

τοχειρία μὲν, ὑπὸ τῶν τῆς γυναικὸς ἀ-
 δελφῶν, βελῇ δὲ, ὑπ' αὐτῆς ἐκείνης. Τοῖς
 τε γὰρ ἀδελφοῖς ἐξήγγειλεν, ὡς ὁ Αλέξαν-
 δρος ἐπιβυλεύει αὐτοῖς, καὶ ἔκρυψεν αὐτὰς
 ἔνδον ὄντας ὅλην τὴν ἡμέραν· καὶ δεξαμένη
 μεθύοντα τὸν Αλέξανδρον, ἐπεὶ κατεκοί-
 μησεν, ὁ μὲν λύχνος ἐκάετο, τὸ δὲ ξίφος
 αὐτῷ ἐξήνεγκεν. ὡς δ' ἡσθεῖο ὀκνῦντας εἰσι-
 εἶναι ἐπὶ τὸν Αλέξανδρον τὰς ἀδελφάς, εἶ-
 πεν ὡς εἰ μὴ ἤδη πράττειν, ἐξεγερῇ αὐ-
 τόν. ὡς δ' εἰσῆλθον, ἐπισπάσασα τὴν θύ-
 ραν, εἴχело τοῦ ῥοπάλου, ἕως ἀπέθανεν ὁ
 ἀνὴρ. Ἡ δὲ ἔχθρα λέγεται αὐτῇ πρὸς
 τὸν Αλέξανδρον γενέσθαι, ὑπὸ μὲν τινων,
 ὡς ἐπεὶ ἔδῃσε τὰ ἑαυτῷ παιδικὰ ὁ Αλέ-
 ξανδρος, νεανίσκον ὄντα καλόν, δεηθείσης
 αὐτῆς λῦσαι, ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἀπέσφα-
 ξεν· οἱ δὲ τινες, ὡς ἐπεὶ παῖδες αὐτῷ οὐκ
 ἐγίγνωστο ἐκ ταύτης, ὅτι πέμπων εἰς Θή-
 ρας, ἐμνήσκει τὴν Ιάσονος γυναῖκα ἀναλα-
 ρεῖν. τὰ μὲν ἔνι αἷτια τῆς ἐπιβουλῆς ὑπὸ

τῆς γυναικὸς οὕτω λέγεται. τῶν δὲ ταῦ-
τα πραξάντων, ἄχρις ὃ οὐδὲ ὁ λόγος ἐγρά-
φετο, Τισίφωνος πρεσβύτατος ὢν τῶν ἀ-
δελφῶν τὴν ἀρχὴν εἶχε.

εἰ. Καὶ τὰ μὲν Θετταλικά, ὅσα περὶ
Ιάσονα ἐπράχθη, καὶ μετὰ τὸν ἐκείνους Δά-
ναον, μέχρι τῆς τῷ Τισίφωνα ἀρχῆς, δε-
δήλωται. νῦν δὲ ἐπάνειμι ἔνθεν ἐπὶ ταῦ-
τα ἐξέβην. ἐπεὶ γὰρ Αρχίδαμος ἐκ τῆς
ἐπὶ Λεῦκτρα βοηθείας ἀπήγαγε τὸ στρα-
τευμα, ἐνθυμηθέντες οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι οἱ
Πελοποννήσιοι ἔτι οἴονται χρῆναι ἀκολου-
θεῖν, καὶ οὕτω διακέοιντο οἱ Λακεδαιμόνιοι,
ὥσπερ τῶς Ἀθηναίους διέθεσαν, μεταπέμ-
πονται τὰς πόλεις, ὅσαι βέλονται τῆς εἰ-
ρήνης μετέχειν, ἣν βασιλεὺς κατέπεμψεν.
Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, δόγμα ἐποίησαντο μετὰ
τῶν κοινωνεῖν βελομένων, ὁμόσαι τόνδε τὸν
ὄρκον, ὅτι Ἐμμενῶ ταῖς σπονδαῖς, ἃς βασι-
λεὺς κατέπεμψε, καὶ τοῖς ψηφίσμασι
τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων. εἰάν

fae quamobrem uxor ei fuerit infidiata. Caeterum natu maximus ex iis fratribus Tisiphonus imperium ad hoc usque tempus, quo historiae liber hic scribebatur, obtinebat.

V. Atque haftenus res Theffalicas, quaecunque Jasoni obtigere, quaeque post mortem illius usque ad Tisiphoni imperium gesta sunt, exposuimus. Nunc eo redeo, unde ad haec sum digressus. Etenim posteaquam Archidamus ab expeditione, qua suis ad Leuëtra ferre suppetias volebat, domum copias reduxisset: secum ipsi cogitantes Athenienses, adhuc existimare Peloponnesios, debere caeteros in Graecia se duces sequi, et Lacedaemoniorum eo loco res nec dum esse, quo Athenienses aliquando redegissent: arcessunt ad se urbes omnes, quotquot esse participes pacis ejus vellent, quam rex 2 praescriptam ad ipsos misisset. Ubi convenissent, decretum faciunt una cum iis, qui venire in societatem vellent, ut in haec verba jurarent: 'Perfistam in foederibus, quae rex ad nos misit, ac in Athe-

* nienſium ſociorumque decretis. Quod
 * ſi quis bellum fecerit ulli civitatum,
 * quae juſjurandum hoc praeflitterint; to-
 * tis viribus opem feram.' Atque hoc juſ-
 jurandum caeteris placebat omnibus: ſo-
 li Elei adverſabantur, non eſſe cur ſui
 juris et liberi ſint vel Marganenſes, vel
 Scilluntii, vel Triphylia: Nam haec op-
 pida Eleorum eſſe. Verum Athenien- 3
 ſes cum caeteris decreto facto ex regis
 litterarum ſententia, ut pariter et exigua
 et magna oppida libera eſſent: mittunt
 quosdam ſacramenti exactores, eosque
 ſingulis in urbibus magiſtratus quosque
 ampliffimos jurejurando adſtringere ju-
 bent. Itaque juratum ab omnibus, extra-
 quam ab Eleis. Quae res fecit ut etiam
 Mantinei, quaſi qui jam prorfus eſſent
 juris ſui, omnes convenirent, decretum-
 que facerent de uno oppido Mantinea
 condendo ac muniendo. Contra vero 4
 Lacedaemonii arbitrabantur, ſi hoc abs-
 que ipſorum conſenſu fieret, moleſtum
 ſibi futurum. Quapropter Ageſilaum ad
 Mantineos legatum mittunt, quod is vi-

• δέ τις στρατεύηται ἐπὶ τινα πόλιν τῶν
 • ὁμοσασῶν τόνδε τὸν ὄρκον, βοηθήσω παν-
 • τὶ δένοι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἔ-
 χαIRON τῷ ὄρκῳ. Ηλείαι δὲ ἀνέλεγον, ὡς
 ὃ δένοι αὐτονόμους ποιεῖν ἕτε Μαργανεῖς,
 ἕτε Σκιλλωντίες, ἕτε Τριφυλλίους. σφε-
 3 τέρας γὰρ εἶναι ταύτας τὰς πόλεις. Οἱ
 δ' Αθηναῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι, ψηφισάμενοι, ὡς-
 περ βασιλεὺς ἔγραφεν, αὐτονόμους εἶναι ὁ-
 μοίως καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας πόλεις, ἐξέ-
 πεμψαν τοὺς ὄρκωτάς, καὶ ἐκέλευσαν τὰ
 μέγιστα τέλη ἐν ἐκάσῃ πόλει ὀρκῶσαι. καὶ
 ὤμωσαν πάντες, πλὴν Ηλείων. ἐξ ὧν δὴ
 καὶ οἱ Μαντινεῖς, ὡς ἤδη αὐτόνομοι παντά-
 4 πασι ὄντες, συνῆλθόν τε πάντες, καὶ ἐψη-
 φίσαντο μίαν πόλιν τὴν Μαντίνειαν ποι-
 εῖν, καὶ τειχίζειν τὴν πόλιν. Οἱ δ' αὖ
 Λακεδαιμόνιοι ἠγοῦντο, εἰ τοῦτο ἄνευ τῆς
 σφετέρας γνώμης ἔσοιτο, χαλεπὸν ἔσε-
 δαι. πέμπουσιν οὖν Αγησίλαον πρεσβευ-
 τὴν πρὸς τοὺς Μαντινέας, ὅτι ἐδόκει πα-

τρικὸς Φίλος αὐτοῖς εἶναι. ἐπεὶ δὲ ἀφί-
 κέτο πρὸς αὐτὰς, τὸν μὲν δῆμον τῶν Μαν-
 τινέων οἱ ἄρχοντες οὐκ ἤθελον συλλέξαι
 αὐτῷ, πρὸς δὲ σφᾶς ἐκέλευον λέγειν, ὅτι
 δέοιτο. ὁ δὲ ὑπὶχνεῖτο αὐτοῖς, ἐὰν νῦν ἐ-
 πίχωσι τῆς τειχίσεως, ποιήσιν ὥστε με-
 τὰ τῆς Λακεδαίμονος γνώμης, καὶ μὴ δα-
 πανηρῶς τειχισθῆναι τὸ τεῖχος. Ἐπεὶ
 δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι ἀδύνατον εἶη ἐπιχεῖν,
 δόγματος γεγενημένου πάσῃ τῇ πόλει ἥδη
 τειχίζειν, ἐκ τούτου ὁ μὲν Αἰγισίλαος
 ἀπῆει ὀργιζόμενος· στρατεύειν γε μέντοι ἐπ'
 αὐτὰς ὃ δυνατόν ἐδόκει εἶναι, ἐπ' αὐτο-
 νομία τῆς εἰρήνης γεγενημένης. τοῖς δὲ
 Μανλινεῦσιν ἔπεμπον μὲν καὶ τῶν Ἀρκαδι-
 κῶν πόλεων τινες συντειχιῶντες, οἱ δὲ Ἡ-
 λεῖοι καὶ ἀργυρίῃς τρία τάλαντα συνεβάλοντο
 αὐτοῖς εἰς τὴν περὶ τὸ τεῖχος δαπάνην.
 καὶ οἱ μὲν Μανλινεῖς περὶ ταῦτ' ἦσαν. τῶν
 δέ γε Τεγεατῶν οἱ μὲν περὶ τὸν Καλλί-
 σιον καὶ Πρόξενον συνῆγον ἐπὶ τὸ συνιέναι

deretur paternus eis amicus esse. Hic
 quum ad ipsos venisset, nolebant Manti-
 neorum magistratus populum ei cogere;
 jubebantque, ut apud se, quae vellet, di-
 ceret. At Agesilaus eis pollicebatur, per-
 fecturum se, ut si in hoc tempore ab op-
 pidi communitione abstinerent; deinceps
 cum Sparta consensu, neque magno
 5 sumtu moenia extruerentur. Quum au-
 tem respondiissent, fieri non posse, ut ab
 hoc abstineretur, quando tota respublica
 nunc urbem munire decrevisset; iratus
 Agesilaus discedit, quanquam adversus
 eos id temporis bellum suscipi minime
 posse statueret; quod ea conditione pax
 esset constituta, ut civitates sui juris es-
 sent. Caeterum etiam Arcadicae quae-
 dam urbes Mantineis suos mittebant,
 moeniumque juvabant extruccionem: et
 Elei xxx auri talenta conferebant ad
 sumtus, qui muro conficiundo require-
 rentur. Atque his tum rebus Mantinei
 6 occupabantur. Ex Tegeatis vero quot-
 quot Callibii Proxenique partibus fave-

bant, hoc agebant, ut tota Arcadica natio coiret, ac quaecunque pars ipsorum in communitate suffragiis superior esset, ea potestatem etiam in oppida maximam obtineret. Contra Stasippi factio in hoc erat, ut nihil in republica innovaretur, patriaeque leges vigerent. Quum autem in theatris ii qui Proxeno et Callibio adhaerebant, inferiores discederent: rati, si populus conveniret, longe se numero superaturos, arma efferunt. Id quum Stasippi videret factio, armis et ipsi se muniunt, ac numero non inferiores erant. Ubi ad manus ventum esset, Proxenum una cum paucis aliis occidunt, caeteros in fugam actos non persequuntur. Nam vir ejusmodi Stasippus erat, qui multos ex civibus interfici nollet. At socii Cal- 8 libii quum sub castellum Mantineae vicinum portasque retrocessissent, posteaquam nihil amplius adversarii contra eos molirentur; ita uti collecti erant, quiescebant; jamdudum ad Mantineos missis quibusdam, qui eos ad ferendum suppe-

τὲ πᾶν τὸ Ἀρκαδικόν, καὶ ὅ,τι νικῶν ἐν
τῷ κοινῷ, τῷτο κύριον εἶναι καὶ τῶν πόλε-
ων. οἱ δὲ περὶ τὸν Στάσιππον ἔπραττον
εἶν τε κατὰ χώραν τὴν πόλιν, καὶ τοῖς
πατρίοις νόμοις χρῆσθαι. Ἡτῶμενοι δὲ
οἱ περὶ τὸν Πρόξενον καὶ Καλλίβιον ἐν τοῖς
θεάτροις, νομίσαντες, εἰ συνέλθοι ὁ δῆμος,
πολὺ ἂν τῷ πλήθει κρατῆσαι, ἐκφέρον-
ται τὰ ὅπλα. ἰδόντες δὲ τῷτο οἱ περὶ τὸν
Στάσιππον, καὶ αὐτοὶ ἀνθωπλίσαντο, καὶ
ἀριθμῷ μὲν ἕκ ἐλάττους ἐγένοντο. ἐπεὶ μέν-
τοι εἰς μάχην ὤρμησαν, τὸν μὲν Πρόξενον
καὶ ἄλλους ὀλίγους μετ' αὐτοῦ ἀποκλείνῃσι,
τὸς δὲ ἄλλους τρεφάμενοι ἕκ ἐδίωκον. καὶ
γὰρ τοιοῦτος ὁ Στάσιππος ἦν, οἷος μὴ βέ-
λεσθαι πολλὰς ἀποκλινύναι τῶν πολίων.
Οἱ δὲ περὶ τὸν Καλλίβιον, ἀνακεχωρηκό-
τες ὑπὸ τὸ πρὸς Μαντίνειαν τεῖχος καὶ
τὰς πύλας, ἐπεὶ ἕκτι αὐτοῖς οἱ ἐναντίοι
ἐπεχείρουν, ἡσυχίαν εἶχον ἡθροισμένοι· καὶ
πάλα μὲν ἐπεπόμφεσαν ἐπὶ τὸς Μαντι-

νέας, βοηθεῖν κελεύοντες· πρὸς δὲ τὰς περὶ
 Στάσιππον διελέγοντο περὶ συναλλαγῶν·
 ἐπεὶ δὲ καταφανεῖς ἦσαν οἱ Μαντινεῖς
 προσιόντες, οἱ μὲν αὐτῶν ἀναπηδῶντες ἐπὶ
 τὸ τεῖχος, ἐκέλευον βοηθεῖν τὴν ταχί-
 σην, καὶ βοῶντες σπεύδειν διεκελεύοντο· ἄλ-
 λοι δὲ ἀνοίγῃσι τὰς πύλας αὐτοῖς. Οἱ
 δὲ περὶ τὸν Στάσιππον ὡς ἤσθοντο τὸ γι-
 γνόμενον, ἐκπύπῃσι κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ Πα-
 λάντιον φέρσας πύλας, καὶ φθάνουσι πρὶν
 καταληφθῆναι ὑπὸ τῶν διωκόντων, εἰς τὸν
 τῆς Αρτέμιδος νεὼν καταφυγόντες· καὶ ἐγ-
 κλεισάμενοι, ἡσυχίαν εἶχον. οἱ δὲ μελα-
 διώξαντες ἐχθροὶ αὐτῶν, ἀναβάντες ἐπὶ τὸν
 νεὼν, καὶ τὴν ὀροφὴν διεκλόντες, ἔπαυον ταῖς
 κεραμίσι. οἱ δὲ ἐπεὶ ἔγνωσαν τὴν ἀνάγ-
 κην, παύεσθαι τε ἐκέλευον, καὶ ἐξιέναι ἔ-
 φασαν. οἱ δὲ ἐναντίοι ὡς ὑποχειρίδης ἔλα-
 βον αὐτὰς, δήσαντες, καὶ ἀναλαβόντες ἐπὶ
 τὴν ἀρμάμαξαν ἀπήγαγον εἰς Τεγέαν·
 ἐκεῖ δὲ μετὰ τῶν Μαντινέων καταγνόντες,

• tias hortarentur. Interim etiam cum
 Stasippi factione de reconciliatione mu-
 tua colloquebantur. Posteaquam autem
 adventare Mantineos videbant, nonnulli
 ex eis in murum insilientes hortabantur,
 uti quamprimum opem latum accurre-
 rent, simulque ut properarent, clama-
 9 bant : alii portas eis aperiebant. Stasippi
 factio, intellecto quid ageretur, per por-
 tas, quae Palantium ducunt, elapsi, prius
 in Dianae se fanum recipiunt, quam per-
 sequentes adversarii eos assequerentur.
 In eo quum se clausissent, quiescebant.
 At ipsorum hostes, qui persequiebantur
 eos, posteaquam in fanum ascendissent :
 tecto divulso, regulis eos feriebant. Illi
 animadverso, qua necessitate urgeren-
 tur ; uti ab hoc abstinere, hortabantur,
 polliciti se exituros. Posteaquam in ma-
 nus hostium venissent, illi vinculis con-
 strictos, et in carpentum sublato Te-
 geam avehunt : ubi una cum Manti-
 neis, capitis damnatos morte multant.

His actis, nonnulli Tegeatae, qui Stafip-1 9
 po favebant, Lacedaemonem fugiunt,
 plus minus 10000. Secundum ea Lacedaemonii quamprimum succurrendum ex jurisjurandi formula statuunt illis qui ex Tegeatis vel occubuissent, vel in exilium acti essent. Itaque bellum adversus Mantineos movent, ut qui praeter jurisjurandi religionem armati Tegeatas invasissent. Posteaquam delectus habendos Ephori decrevissent, Agesilaum civitas exercitum ducere jubet. Conveniebant jam Arcades caeteri Aseam: sed quum Orchomenii non solum contineri societate Arcadica, propter odium quo Mantineos persequebantur, nollent; verum etiam collectas Corinthi copias stipendiarias, quibus Polytropus praecerat, suam in urbem recepissent: domi Mantinei manebant, ut hos observarent. Heraenses et Lepreatae cum Lacedaemoniis adversus Mantineos hac in expeditione conjuncti erant. Agesilaus postea-1 2
 quam facta de traducendis copiis re sa-

ἁπέκλειναν. Τούτων δὲ γιγνομένων, ἔφυγον εἰς Λακεδαίμονα τῶν περὶ Στάσιππον Τέγεατῶν περὶ ὀκτακοσίους. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐδόκει βοηθητέον εἶναι τὴν ταχίστην τοῖς τεθνεῶσι τῶν Τεγεατῶν, κατὰ τῆς ὀρκυς, καὶ ἐκπεπρωκόσκει καὶ οὕτω στρατεύουσιν ἐπὶ τῆς Μαντινέας, ὥς παρὰ τῆς ὀρκυς, σὺν ὅπλοις ἐληλυθόντων αὐτῶν ἐπὶ τῆς Τεγεάτας. καὶ Φρουρὰν μὲν οἱ Εφοροὶ ἔφαινον, Αἰγισίλαον δὲ ἐκέλευεν ἡ πόλις ἡγεῖσθαι. Οἱ μὲν ὅν ἄλλοι Ἀρκάδες εἰς Ἀσέαν συνελέγοντο. Ορχομενίων δὲ ἔκ ἐθελόντων κοινωνεῖν τῇ Ἀρκαδικῇ, διὰ τὴν πρὸς Μαντινέας ἔχθραν, ἀλλὰ καὶ δεδεγμένων εἰς τὴν πόλιν τὸ ἐν Κορίνθῳ συνειλεγμένον ξεικὸν, οὗ Πολύτροπος ἦρχεν, ἔμενον οἶκοι οἱ Μαντινεῖς, τῶν ἐπιμελόμενοι. Ἡραιεῖς δὲ καὶ Λεπρεᾶται συνεστράτευοντο τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τοὺς Μαντινέας. Ὁ δὲ Αἰγισίλαος, ἐπεὶ ἐγένετο αὐτῷ τὰ διαβατήρια, εὐθύς

ἐχώρει ἐπὶ τὴν Ἀρκαδίαν. καὶ καταλαβὼν
 πόλιν ὁμορον οὕσαν Εὐταίας, καὶ εὐρὼν ἐ-
 κεῖ τοὺς μὲν πρεσβυτέρους, καὶ τὰς γυναῖ-
 κας, καὶ τὰς παῖδας οἰκοῦντας ἐν ταῖς οἰκί-
 ας, τοὺς δ' ἐν τῇ στρατεύσει ἡλικία, οἰ-
 χομένους εἰς τὸ Ἀρκαδικόν, ὅμως ἐκ ἡρίκη-
 σε τὴν πόλιν, ἀλλ' εἶα τὸ αὐτοὺς οἰκεῖν,
 καὶ ὠνέμενοι ἐλάμβανον ὅσων θέαντο. εἰ δέ
 τι καὶ ἡρπάσῃ, ὅτε εἰσῇ εἰς τὴν πόλιν,
 ἐξευρὼν ἀπέδωκε. καὶ ἐπωκοδόμει δὲ τεῖ-
 χος αὐτῶν, ὅσα εἶδετο, ἕως περ αὐτῷ δι-
 ἔτριβεν ἀναμένων τοὺς μετὰ Πολυτρόπου
 μισθοφόρους. Ἐν δὲ τούτῳ οἱ Μαντινεῖς
 στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς Ορχομενίους. καὶ ἀπὸ
 μὲν τῷ τείχεος μάλα χαλεπῶς ἀπῆλθον,
 καὶ ἀπέθανόν τινες αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ἀποχω-
 ρῶντες ἐν τῇ Ελυμῖα ἐγένοντο, καὶ οἱ μὲν
 Ορχομενιοὶ ὀπλιῖται ἔκτετι ἡκολύθησαν, οἱ δὲ
 περὶ τὸν Πολύτροπον ἐπέκειντο καὶ μάλα
 θρασέως, ἔνταῦθα γνόντες οἱ Μαντινεῖς,
 ὥς εἰ μὴ ἀποκρῆσοντα αὐτὰς, ὅτι πολλοὶ

era perlitasset, recta in Arcadium tendebat. Quumque situm in finibus oppidum Eutaeam occupasset, ac ibidem senes, feminas, pueros in aedibus reperisset; reliquis, quotquot erant aetate militari, ad Arcadium copias profectis, nihilominus id oppidum re nulla laedebat, sed sinebat eos urbem incolere: ac si quo egerent ipsius milites, id emptum pretio accipiebant. Quod si quid eis ereptum erat, quum urbem ingrederetur, id repertum eis reddebat. Quin et ipsorum moenia, quantum opus erat, reficiebat, dum istic subsisteret, ac Polytropi stipendiarios expectaret. Interim Mantinei adversus Orchomenios bellum gerebant, et a muris quidem difficulter admodum recedebant, nonnullis ipsorum interfectis: verum ubi pedem referentes Elymiam pervenissent, ac gravis quidem armaturae pedites Orchomenii non amplius sequerentur, Polytropi autem milites audacter admodum ipsos urgerent: tum scilicet animadverso, Mantinei, futurum ut

ipsorum multi jaculis configerentur, ni
 adversarios vi repellerent; conversi, ma-
 num cum persequentibus conferunt. Pe-14
 riit in eo proelio Polytropus: ex reliquis
 fugientibus interfecti complures fuissent,
 nisi equites Phliasii advenissent, et equis
 circumactis a tergo Mantineos aggressi,
 et a persequendo inhibuissent. Hac re
 Mantinei gesta, domum abierunt. Age-15
 silaus certior de his factus, quod minime
 deinceps futurum arbitraretur ut se mer-
 cenarii Orchomeniorum milites cum ip-
 so conjungerent, progrediebatur: ac die
 quidem primo in Tegeatarum agro coe-
 nabat, postridie vero Mantineorum fines
 ingreditur, ac sub montibus Mantineae
 versus occidentem solem fitis castra mu-
 nit. Istic eadem opera vastabat hostilem
 agrum, ac praedia populabatur. Interim
 Arcades illi, qui apud Aseam convenē-
 rant, noctu Tegeam ingressi sunt. Po-16
 stridie quum abesset Agesilaus a Manti-
 nea fere viginti stadiis, ibidem castra lo-

σφῶν κατακοντισθήσονται· ὑποσρέφαντες,
 ὁμοσε ἐχώρησαν τοῖς ἐπικειμένοις. Καὶ ὁ
 μὲν Πολύτροπος μαχόμενος αὐτοῦ ἀπο-
 θνήσκει· τῶν δ' ἄλλων φευγόντων πάμ-
 πολλοὶ ἂν ἀπέθανον, εἰ μὴ οἱ Φλιάσιοι
 ἱππεῖς παραγενόμενοι, καὶ εἰς τὰ ὀπισθεν
 περιελάσαντες τῶν Μαντινέων, ἐπέσχον
 αὐτὸς τῆς διώξεως. καὶ οἱ μὲν Μαντινεῖς
 ταῦτα πράξαντες, οἴκαδε ἀπῆλθον. Ὁ δὲ
 Αἰγισίας ἀκέσας ταῦτα, καὶ νομίσας ἔκ
 ἂν ἔτι συμμῖξαι αὐτῷ τὸς ἐκ τῆς Ορχο-
 μενῆς μισθοφόρους, ἔτω πράξει. καὶ τῇ μὲν
 πρώτῃ ἐν τῇ Τεγεάτιδι χώρα ἐδειπνοποι-
 ῆσατο, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ διαβαίνει εἰς τὴν Μαν-
 τινικὴν, καὶ ἐσφατοπεδεύσας ὑπὸ τοῖς πρὸς
 ἐσπέραν ὄρεσι τῆς Μαντινείας· καὶ ἐκεῖ ἅμα
 ἐδήου τὴν χώραν, καὶ ἐπόρθει τὸς ἀγροῦς.
 τῶν δὲ Ἀρκάδων οἱ συλλεγόντες ἐν τῇ Α-
 σείᾳ, νυκτὸς παρῆλθον εἰς τὴν Τεγέαν. Τῇ
 δὲ ὑστεραίᾳ ὁ μὲν Αἰγισίας ἀπέχων
 Μαντινείας ὅσον εἴκοσι σταδίους, ἐσφατο-

πεδεύσατο· οἱ δ' ἐκ τῆς Τεγέας Ἀρκάδες,
ἐχόμενοι τῶν μεταξύ Μαντινείας καὶ Τε-
γέας ὄρων, παρῆσαν μάλα πολλοὶ ὀπλί-
ται, συμμίζαι μάλα βεβλόμενοι τοῖς Μαν-
τινεῦσι. καὶ γὰρ οἱ Ἀργεῖοι ὃ πανδημεὶ ἠ-
κολέθην αὐτοῖς. καὶ ἦσαν μὲν τινες, οἱ τὸν
Ἀγησίλαον ἐπειθον χωρὶς τούτοις ἐπιθέ-
σθαι· ὁ δὲ, φοβόμενος, μὴ ἐν ὧσιν πρὸς ἐ-
κείνης πορεύοιτο, ἐκ τῆς πόλεως οἱ Μαντι-
νεῖς ἐξεληθόντες, κατὰ κέρας τὸ καὶ ἐκ τῆς ὀ-
πισθεν ἐπιπέσοιεν αὐτῷ, ἔγνω κράτιστον
εἶναι, ἑᾶσαι συνελθεῖν αὐτὸς· καὶ, εἰ βού-
λοιντο μάχεσθαι, ἐκ τῆς δικαίας καὶ Φανεροῦ
τὴν μάχην ποιεῖσθαι. Καὶ οἱ μὲν δὴ Ἀρ-
κάδες ὁμῶς ἤδη ἐγεγένηντο. οἱ δ' ἐκ τῆς Ορ-
χομενῆς πελίαςαι, καὶ οἱ τῶν Φλιασίων ἱπ-
πεῖς, μετ' αὐτῶν τῆς νυκτὸς διεξεληθόντες
παρὰ τὴν Μαντινείαν, θυομένῳ τῷ Ἀγη-
σίλαῳ πρὸ τῆς στρατοπέδου ἐπιφαίνοντα ἄ-
μα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἐποίησαν τὰς μὲν ἄλλας
εἰς τὰς τάξεις δραμεῖν, Ἀγησίλαον δ' ἐπα-

cavit. Arcades autem illi Tegea magno cum armaturae gravis numero digressi, posteaquam ad montes inter Mantineam ac Tegeam sitos propius accessissent; conjungere se cum Mantineis cupiebant: nec enim Argivi universis cum copiis suis eos sequebantur. Erant tum nonnulli auctores Agesilao, ut seorsum hos adoriretur. Verum ille veritus, ne interea dum in hos pergeret, urbe sua Mantinei egressi, a cornu ac tergo simul in ipsum irruerent; optime facturum se statuit, si convenire ipsos pateretur; ac si quidem proelio secum vellent congredi, ex aequo et aperto potestatem eis pugnandi
 17 faceret. Jam coiverant Arcades, et qui Orchomeno venerant cetrati, una cum Phliasiorum equitibus, noctu propter Mantineam itinere facto, in conspectum Agesilai pro castris rem sacram facientis prima luce veniebant: ea re factum, ut alii quidem ad ordines suos accurrerent,

302 RERUM GRAEC. VI.

Agésilas autem ad agmen se reciperet.
 Verum ubi cognitum fuisset, hos amicos
 esse, ac jam perlitasset Agésilas: pran-
 dio sumto copias promovit, ac sub vespere
 clam hoste castra in sinu, a tergo
 Mantinici agri non magno intervallo fi-
 to, ac montibus undique septo, locat.
 Postridie, cum prima luce, rem sacram 18
 ante castra faciebat; quumque videret e
 Mantinea colligi quosdam in montibus,
 qui agmini novissimo imminebant: sta-
 tuit, quamprimum suos ex illo sinu edu-
 cendos esse. Jam si praecederet ipse, me-
 tuebat, ne hostes extremum agmen in-
 vaderent. Itaque ipse quiescens, et ar-
 ma obvertens hostibus, mandat; ut sui,
 quotquot erant extremo in agmine, con-
 versi a tergo phalangis hastam versus ad
 ipsum pergerent. Sic eadem opera de
 arcto loco suos educebat, et paullatim
 phalangem firmiorem efficiebat. Postea 19
 quam ea jam duplicata esset, instructa
 hoc modo gravi armatura progressus in

ναχ
 νοι μ
 δὲ ἐ
 τευ
 ῥα
 τῆς
 ὀρη
 μέρ
 δὲ α
 πόν
 τῆ
 τῆν
 αὐ
 πῆ
 τὰ
 νας
 ρυ
 αὐ
 γε,
 εἴτ
 οὐτ

νάχωρῆσαι πρὸς τὰ ὄπλα. ἐπεὶ δ' ἐκεῖ-
νοι μὲν ἐγνώσθησαν φίλοι ὄντες, Αἰγισίλαος
δὲ ἐκεκαλλιέρητο, ἐξ ἀρίστου προῆγε τὸ στρα-
τευμα. ἐσπέρας δ' ἐπιγινομένης, ἔλαθε
στρατοπεδευσάμενος εἰς τὸν ὀπισθεν κόλπον
τῆς Μαντινικῆς μάλα σύνεγγυς, καὶ κύκλῳ
ἔρη ἔχοντα. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, ἅμα τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐθύετο μὲν πρὸ τοῦ στρατεύματος· ἰδὼν
δὲ συλλεγομένους ἐκ τῆς τῶν Μαντινέων
πόλεως ἐπὶ τοῖς ὕρεσι τοῖς ὑπὲρ τῆς ἑρᾶς
τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος, ἐγὼν ἐξακλίεον εἶναι
τὴν ταχίστην ἐκ τοῦ κόλπου. εἰ μὲν οὖν
αὐτὸς ἀφηγοῖτο, ἐφοβεῖτο μὴ τῇ οὐρᾷ ἐ-
πίθοιτο οἱ πολέμοι· ἡσυχίαν δὲ ἔχων, καὶ
τὰ ὄπλα πρὸς τοὺς πολεμίους φαίνων, ἀ-
ναστρέφαντας ἐκέλευε τοὺς ἀπ' ἑρᾶς, εἰς δό-
ρυ ὀπισθεν τῆς Φάλαγγος ἡγεῖσθαι πρὸς
αὐτόν. καὶ οὕτως ἅμα ἐκ τε τοῦ σενῶ ἐξῆ-
γε, καὶ ἰσχυροτέραν αἰεὶ τὴν Φάλαγγα ἐποι-
εῖτο. Ἐπειδὴ δὲ ἐδεδίπλωτο ἡ Φάλαγξ,
οὕτως ἔχοντι τῷ ὀπλητικῷ προελθὼν εἰς τὸ

πεδῖον, ἐξέτεινε πάλιν ἐπ' ἐννέα ἢ δέκα
 τὸ σράτευμα ἀσπίδων. οἱ μέντοι Μανλινεῖς
 ἔκρετι ἐξήεσαν. καὶ γὰρ οἱ Ἡλεῖοι συσρα-
 τευόμενοι αὐτοῖς, ἔπειθον μὴ ποιῆσθαι
 μάχην, πρὶν οἱ Θηβαῖοι παραγένοιτο. εὖ
 δὲ εἰδέναι ἔφασαν, ὅτι παρέσοιτο. καὶ γὰρ
 δέκα τάλαντα δεδανείσθαι αὐτοὺς παρὰ
 σφῶν εἰς τὴν βοήθειαν. Οἱ μὲν δὴ Ἀρκά-
 δες ταῦτα ἀκούσαντες, ἡσυχίαν εἶχον ἐν
 τῇ Μανλινείᾳ· ὁ δ' Ἀγησίλαος καὶ μάλα
 βυλόμενος ἀπάγειν τὸ σράτευμα, (καὶ γὰρ
 ἦν μέσος χειμῶν) ὁμῶς ἐκεῖ κατέμεινε
 τρεῖς ἡμέρας, οὐ πολὺ ἀπέχων τῆς τῶν
 Μανλινέων πόλεως, ὅπως μὴ δοκοίη φοβέ-
 μενος σπεύδειν τὴν ἄφοδον. τῇ δὲ τειάρῃ
 πρῶτ' ἀριστοποιησάμενος, ἀπῆγεν ὡς στρατο-
 πεδευσόμενος ἔνθαπερ τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς
 Εὐταίας ἐξωρμήσατο. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἐ-
 φαίνετο τῶν Ἀρκάδων, ἤγε τὴν ταχίστην
 εἰς τὴν Εὐταίαν, καίπερ μάλα ὀφίζων,
 βυλόμενος ἀπαγαγεῖν τὰς ὀπλίτας πρὶν καὶ

planitiem, rursus copias in scutatos IX vel
 x explicabat. Quapropter non jam ampli-
 us Mantinei prodibant. Nam qui conjun-
 cti cum eis erant hac in expeditione Elei,
 ne pugna prius confereretur, auctores e-
 rant; quam Thebani advenissent. Scire
 autem certo se aiebant, eos adventuros.

Nam talenta decem illos ad expeditio-
 20 nem hanc ab se mutuo cepisse. Quibus
 auditis, Arcades intra Mantineam se con-
 tinebant. Agesilaus autem, quum copias
 percuperet abducere, quod hyems esset
 media; tamen triduum ibidem mansit
 haud procul ab urbe Mantinea, ne dis-
 cessum prae formidine maturare videre-
 tur. Die quarto cum prima luce pran-
 sus exercitum abducit, quasi eo munitu-
 rus esset castra, ubi ea primum habue-
 21 rat, quum Eutaea moveret. Quum Ar-
 cadum nemo se ostendisset, quam celer-
 rime suos Eutaeam ducit, quanquam sub
 vesperam id faceret; quod armaturam

gravem abducere prius cuperet, quam hostium ignes conspicerentur: ne quis diceret, ejus discessum fugae similem esse. Nam videbatur ex superiori moestitia nonnihil recreasse patriam, quod Arcadiam invasisset; ac nemo cum eo, vastante agrum, conferere manum voluisset. Posteaquam Laconicos fines ingressus fuisset, Spartanis domum redeundi potestatem facit, ac finitimos ad oppida sua remittit. Arcades, Agefilao digres-² 2
so, quum copias ipsius dimissas esse accepissent, ipsis adhuc collectis; adversus Heraeenses cum copiis proficiscuntur, quod ii societatem Arcadum respuissent, et cum Lacedaemoniis in Arcadiam irruissent. Itaque fines horum ingressi, aedificia concremabant, et succidebant arbores. Quum autem adventasse Mantineam, suppetias latum, Thebani dicerentur; relicto Heraeensium agro, cum iis se conjungunt. Posteaquam utrinque² 3
convenissent, fatis esse factum Thebani

τὰ πυρὰ τῶν πολεμίων ἰδεῖν, ἵνα μή τις εἴπῃ, ὡς Φεύγων ἀπαγάγοι. ἐκ γὰρ τῆς πρόοθεν ἀθυμίας ἐδόκει τὶ ἀνειληφέναι τὴν πόλιν, ὅτι καὶ ἐμβεβλήκει εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ δηοῦντι τὴν χώραν ὕδεις ἠθελήκει μάχεσθαι. ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ Λακωνικῇ ἐγένετο, τοὺς μὲν Σπαρτιάτας ἀπέλυσεν οἰκαδε, τοὺς δὲ περιοίκους ἀφῆκεν ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν πόλεις. Οἱ δὲ Ἀρκαᾶδες, ἐπεὶ ὁ Ἀγησίλαος ἀπεληλύθει, καὶ ἡ ᾠδονίη διαλυμένον αὐτῷ τὸ στρατεύμα, αὐτοὶ δὲ ἠθροισμένοι ἐτύσχον, στρατεύουσιν ἐπὶ τῆς Ἡραίας, ὅτι τέ ἐκ ἠθελον τῷ Ἀρκαδικῷ μετέχειν, καὶ ὅτι συνεισβεβλήκεσαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων. ἐμβαλόντες δὲ, ἐνεπίμπρων τε τὰς οἰκίας, καὶ ἐκοπλον τὰ δένδρα. ἐπεὶ δὲ οἱ Θηβαῖοι βεβοηθηκότες παρεῖναι ἐλέγοντο εἰς τὴν Μαντίνειαν, οὕτως ἀπαλλάττονται ἐκ τῆς Ἡραίας, καὶ συμμειγνύουσι τοῖς Θηβαίοις. Ὡς δὲ ὁμῶς ἐγένοντο, οἱ μὲν Θηβαῖοι κα-

λῶς σφίσιν ὄντο ἔχειν, ἐπεὶ ἐβεβηθήκε-
 σαν μὲν, πολέμιον δὲ ὕδνα ἔτι ἑώρων ἐν τῇ
 χώρᾳ, καὶ ἀπιέναι παρεσκευάζοντο. οἱ δὲ
 Ἀρκάδες, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Ἡλεῖοι, ἔπειθον
 αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ὡς τάχιστα εἰς τὴν Λα-
 κωνικὴν, ἐπιδεικνύντες μὲν τὸ ἑαυτῶν πλῆ-
 θος, ὑπερεπαινοῦντες δὲ τὸ τῶν Θηβαίων
 στρατεύμα. καὶ γὰρ οἱ μὲν Βοιωτοὶ ἐγυμ-
 νάζοντο πάντες περὶ τὰ ὄπλα, ἀγαλλό-
 μενοι τῇ ἐν Λεύκτροις νίκῃ. ἠκολούθουν
 δ' αὐτοῖς καὶ Φωκεῖς, ὑπήκοοι γεγεννημένοι,
 καὶ Εὐβοεῖς ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων, καὶ
 Λοκροὶ ἀμφοτέρω, καὶ Ἀκαρνανες, καὶ Ἡρα-
 κλεῶται, καὶ Μαλιεῖς. ἠκολούθηον δὲ αὐτοῖς
 ἐκ Θετταλίας ἱππεῖς τε καὶ πελτασταί.
 ταῦτα δὴ * συνηδόμενοι, καὶ τὴν ἐν Λακε-
 δαίμονι ἐρημίαν λέγοντες, ἰκέτευον μηδα-
 μῶς ἀποτρέπεσθαι, πρὶν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν
 τῶν Λακεδαιμονίων χώραν. Οἱ δὲ Θη-
 βαῖοι ἤκον μὲν ταῦτα, ἀντελογίζοντο δὲ
 ὅτι δυσεμβολωτάτῃ μὲν ἢ Λακωνικῇ ἐλέ-

* συνηδόμενοι.

arbitrabantur, quod et opem amicis tulissent, et nullum amplius hostem intra fines eorum conspicerent, jamque adeo se ad iter comparabant. Verum auctores eis erant Arcades, Argivi, Elei, uti quamprimum in Laconicam ducerent; indicata suorum multitudine, ac Thebanorum exercitu nimio opere collaudato. Nam Boeoti omnes in armis exercebantur, victoria, quam ad Leuctra consequuti fuerant, elati. Et sequebantur eos Phocenses, redacti jam ipsorum in potestatem, et Euboici ex omnibus oppidis, et utrique Locri, et Acarnanes, et Heracleotae, et Malienses. Praeterea sequebantur eos e Thessalia tum equites, tum cetrati. Haec quum gratulabundi proferrent, ac praeterea, quae solitudo esset Lacedaemone: obsecrabant, ne prius inde ullo modo discederent, quam
 24 Lacedaemoniorum fines invasissent. Audiebant ea quidem Thebani, sed vicissim perpendebant, quod Laconica longe

difficillima ingressu esse perhiberetur;
 et arbitrabantur, iis locis quae aditus ha-
 berent faciles, disposita esse praesidia.
 Etenim Ischolaus ad Ium agri Sciritici
 erat, cum tironum et exulum, Tegea
 profugorum, cccc praesidio, qui erant
 aetate maxime vegeta. Praeterea prae-
 sidium aliud erat ad Leuctra super Ma-
 leatidem. Expendebant secum hoc quo-
 que Thebani, coituras nimirum celeri-
 ter Lacedaemoniorum vires; et nusquam
 promptius, quam suis in finibus ipsos di-
 micaturos. Quae omnia secum reputan-
 tes, non admodum in hoc propensi erant,
 ut Lacedaemonem peterent. Verum post-25
 eaquam Caryis venissent, qui solitudi-
 nem istic esse dicerent: se duces itineris
 fore pollicerentur; si fallere voluisse vi-
 derentur, interfici se juberent: adessent
 item quidam finitimi, qui eos advocarent,
 ac se discessuros a Lacedaemoniorum fi-
 de profiterentur, si saltem ipsorum in a-
 gro Thebani se ostendissent: adderent,
 eos vicinos qui arcefferentur a Spartanis,

γετο εἶναι, φρερὰς δὲ καθιστάναι ἐνόμιζον
ἐπὶ τοῖς εὐπροσδοτάτοις. καὶ γὰρ ἦν Ἰ-
σχόλαος μὲν ἐν Ἰῶ τῆς Σκιρίτιδος, ἔχων
νεοδαμῶδεις τε Φρερούς καὶ τῶν Τεγεατῶν
Φυγάδων τὰς νεωτάτας περὶ τετρακοσίους.
ἦν δὲ καὶ ἐπὶ Λεύκτρων ὑπὲρ τῆς Μαλεά-
τιδος ἄλλη Φρερά. ἐλογίζοντο δὲ καὶ τῷ-
το οἱ Θηβαῖοι, ὥς καὶ συνελθῶσαν ἂν τα-
χέως τὴν τῶν Λακεδαιμονίων δύναμιν, καὶ
μάχεσθαι ἂν αὐτοὺς ὕδαμοῦ ἄμεινον ἢ ἐν
τῇ ἑαυτῶν, ἃ δὴ πάντα λογιζόμενοι, οὐ
πάνυ προπετεῖς ἦσαν εἰς τὸ ἵέναι εἰς τὴν
Λακεδαίμονα. Ἐπεὶ μὲν τοι ἦχον ἔκ τε
Καρύων λέγοντες τὴν ἐρημίαν, καὶ ὑπὸ χνέ-
μενοι αὐτοὶ ἠγήσεσθαι, καὶ κελεύοντες, ἂν
τι ἐξαπατῶντες φαίνονται, ἀποσφάττειν
σφᾶς· παρῆσαν δὲ τινες καὶ τῶν περιόικων
ἐπικαλόμενοι, καὶ φάσκοντες ἀποσῆσεσθαι,
εἰ μόνον φανείησαν εἰς τὴν χώραν· ἔλε-
γον δὲ, ὥς καὶ νῦν καλούμενοι οἱ περίοικοι
ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐκ ἐθέλοιεν βοηθεῖν.

πάντα οὖν ταῦτα ἀκούοντες, καὶ παρὰ πάντων, οἱ Θηβαῖοι, ἐπείσθησαν. Καὶ αὐτοὶ μὲν κατὰ Καρύας ἐνέβαλον, οἱ δὲ Ἀρκάδες κατ' Ἴον τῆς Σκιρίτιδος. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ τὰ δύσβατα προελθὼν ὁ Ἰσχύλαος ὑφίστατο, οὐδένα ἂν ταῦτη γε ἔφασαν ἀναβῆναι· νῦν δὲ βυλόμενος τοῖς Ἰάταις συμμάχοις χρῆσθαι, ἔμεινεν ἐν τῇ κώμῃ· οἱ δὲ ἀνέβησαν παμπληθεῖς Ἀρκάδες. ἐνταῦθα δὴ ἀντιπρόσωποι μὲν μαχόμενοι οἱ περὶ τὸν Ἰσχύλαον ἐπεκράτην· ἐπεὶ δὲ καὶ ὄπισθεν, καὶ ἐκ πλαγίᾳ, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκίων ἀναβαίνοντες ἔπαιον καὶ ἔβαλλον αὐτούς, ἐνταῦθα ὅ,τε Ἰσχύλαος ἀποθνήσκει, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εἰ μὴ τις ἀμφιγνηθεὶς διέφυγε. Διαπραζάμενοι δὲ ταῦτα οἱ Ἀρκάδες, ἐπορεύοντο πρὸς τοὺς Θηβαίους ἐπὶ τὰς Καρύας. οἱ δὲ Θηβαῖοι, ἐπεὶ ἤσθοντο τὰ πεπραγμένα ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων, πολὺν δὴ θρασύτερον κατέβαινον. καὶ τὴν μὲν Σελλασίαν εὐθύς ἔκαμον, καὶ ἐπὶ ὀρθρῇ· ἐπεὶ

οἱ
qu
26π
pr
pr
di
P
st
a
x
P
n
r
c
e
i
:
1

opem tunc eis nullam laturos: his in-
 quam universis auditis, et quidem ab om-
 26nibus, adsenſi ſunt. Deinde ipſi quidem
 propter Caryas in hoſtium fines irrum-
 punt, Arcades autem juxta Ium Sciriti-
 dis oppidum. Ac ſi quidem Iſcholaus
 progreſſus ad loca tranſitu difficilia ſub-
 ſtitiffet, neminem eo quidem loco fuiſſe
 aſcenſurum ferunt: jam vero, quum au-
 xiliis Ienſium uti vellet, eo in vico ex-
 pectabat, Arcadibus interim magno nu-
 mero conſcendentibus. Atque hoc loco
 milites Iſcholai, dum adverſos in hoſtes
 dimicant, ſuperiores erant: verum poſt-
 ea quam et a tergo, et a lateribus, et ab
 iis qui domos conſcenderant, ferirentur
 ac telis peterentur: tum deinde non ſo-
 lum Iſcholaus, ſed et alii perierunt om-
 nes, extraquam ſi quis incognitus aufu-
 27giſſet. His rebus geſtis, Arcades ad
 Thebanos Caryas verſus pergunt. Illi
 vero quum quae ab Arcadibus eſſent ac-
 ta, reſciviſſent; longe majori cum auda-
 cia descendebant: ac primo quidem Sel-
 laſiam igne ſuccendunt et depopulantur:

deinde quum in planitiem venissent, ad
 lucum Apollinis castra metati, postridie
 rursus inde discedunt. Hinc per pontem
 ne conabantur quidem Spartam versus
 transire. Nam in Minervae fano, quae
 Alea dicitur, oppositi gravis armaturae
 pedites conspiciebantur. Quapropter ita
 faciebant iter, ut Eurotam amnem ad
 dextram haberent; ac aedificia, magna
 bonorum copia referta, cremabant et po-
 pulabantur. Caeterum ex iis qui erant 28
 in urbe, mulieres quidem nec fumum
 adspicere poterant, quippe quae hostes
 nunquam vidissent: at viri Spartani, ali-
 us alibi collocatus, quod urbs ipsorum
 moenibus careret, quanquam perpauca
 numero et essent et viderentur, tamen
 custodiebant. Visum fuit etiam magistra-
 tibus, indicare iis quos Helotas sive fer-
 vos vocant, ut si quis eorum arma cape-
 re vellet, ac inter ordines locum suum
 occupare; ei fides daretur, futurum ut
 quotquot hoc in bello suam navarent o-
 peram, libertate donarentur. Ac initio 29
 quidem ferebatur, in tabulas relata plu-
 rium fuisse nomina, quam VICIO, quo

δὲ ἐν τῷ πεδίῳ ἐγένοντο, ἐν τῷ τεμένει
 τοῦ Απόλλωνος ἱερῷ, ἐνταῦθα ἐστρατοπε-
 δεύσαντο· τῇ δὲ ὑπεραία ἐπαρεύοντο. καὶ
 διὰ μὲν τῆς γεφύρας οὐδ' ἐπεχείρουν δια-
 βαίνειν ἐπὶ τὴν πόλιν, (ὥ γὰρ ἐν τῷ τῆς
 Αλέας ἱερῷ ἐφαίνοντο ἐναντίοι οἱ ὀπλίται)
 ἐν δεξιᾷ δ' ἔχοντες τὸν Εὐρώταν, παρή-
 εσαν κἀόντες καὶ πορθῆντες πολλῶν καγα-
 θῶν μεσὰς οἰκίας. Τῶν δ' ἐκ τῆς πό-
 λεως αἱ μὲν γυναῖκες ἔδδ' τὸν καπνὸν ὀρῶ-
 σαι ἠνεύχοντο, ἅτε οὐδέ ποτε ἰδοῦσαι πα-
 λεμίας· οἱ δὲ Σπαρτιάται, ἀτείχιζον ἔ-
 χοντες τὴν πόλιν, ἄλλος ἄλλη διαταχ-
 θέντες, μάλα ὀλίγοι καὶ ὄντες καὶ Φαι-
 νόμενοι ἐφύλαττον. ἔδοξε δὲ τοῖς τέλεσι
 καὶ προειπεῖν τοῖς Εἰλωσιν, εἴ τις βού-
 λοιτο ὅπλα λαμβάνειν, καὶ εἰς τάξιν τί-
 θεσθαι, τὰ πιστὰ λαμβάνειν, ὡς ἐλευ-
 θέρους ἐσομένους, ὅσοι συμπολεμήσαιεν.
 Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔφασαν ἀπογράφα-
 σθαι πλεον ἢ ἑξακισχιλίους· ὥστε Φά-

βον αὖ οὗτοι παρείχον συντεταγμένοι, καὶ
 λίαν ἐδόκουν πολλοὶ εἶναι. ἐπεὶ μὲν τοι
 ἔμενον μὲν οἱ ἐξ Ορχομενοῦ μισθοφόροι, ἐ-
 βοήθησαν δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις Φλιάσι-
 οί τε, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Εἰδαυῦριοι, καὶ
 Πελληνεῖς, καὶ ἄλλαι δὲ τινες τῶν πόλε-
 ων, ἥδη καὶ τὰς ἀπογεγραμμένους ἤτλον ὠρ-
 ρώδουν. Ὡς δὲ * προῖον τὸ στρατεύμα ἐ-
 γένετο καὶ Ἀμύκλας, ταύτῃ διέβαινον τὸν
 Εὐρώταν. καὶ οἱ μὲν Θηβαῖοι ὅπῃ στρατο-
 πεδεύοντο, εὐθὺς ὧν ἔκοπτον δένδρων κα-
 τέβαλλον πρὸ τῶν τάξεων ὥς ἐδύναντο
 πλεῖστα, καὶ οὕτως ἐφυλάττοντο· οἱ δὲ Ἀρ-
 κάδες τούτων τὲ οὐδὲν ἐποίουν. καταλι-
 πόντες δὲ τὰ ὅπλα, εἰς ἀρπαγὴν ἐπὶ τὰς
 οἰκίας ἐτρέποντο. ἐκ τούτου δὴ ἡμέρα τρί-
 τη ἢ τετάρτη προσῆλθον οἱ ἱππεῖς εἰς τὸν
 Ἰππόδρομον, εἰς † Γαιολόχου κατὰ τά-
 ξεις, οἳ τε Θηβαῖοι πάντες, καὶ οἱ Ἠλεῖοι,
 καὶ ὅσοι Φωκίων, ἢ Θετταλῶν, ἢ Λοκρῶν
 ἱππεῖς παρῆσαν. Οἱ δὲ τῶν Λακεδαιμο-

* προῖον. † Γαιολόχου.

factum, ut illi metum in acie dispositi incuterent, ac valde multi esse viderentur. Verum posteaquam apud ipsos manebant conductitii milites, qui Orchomeno venerant, et Lacedaemoniis praeterea suppetias ferrent Phliasii, Corinthii, Epidaurii, Pellenenses, oppida quaedam alia: tum deinde minus eos qui nomina professi fuerant, formidabant. Exercitus hostilis progressus, Amyclas ubi venisset, ibidem Eurotam transiit: ac Thebani quidem iis in locis, ubi castra locabant, statim ante ordines eas arbores abiciebant numero quam fieri poterat maximo, quas succiderant, eoque pacto sibi cavebant: verum nihil huiusmodi faciebant Arcades, sed relictis armis ad direptiones aedium se convertebant. Secundum haec die tertio, vel quarto, equites Thebani omnes, cum Eleorum, Phocensium, Theffalorum, Locrorum equitatu, ad Hippodromum ac Neptuni Gaeaochi fanum usque procedunt. Eis in acie Lacedaemonio-

rum equites, qui perpauci videbantur, oppositi erant. Quumque illi juniores quosdam gravis armaturae pedites, plus minus ccc, ad Tyndaridarum in infidiis locassent: eodem momento procurrebant hi, et equites adigebant equos. Verum hostes non ferebant eorum impetum, sed terga vertebant. Quod quum nonnulli pedites vidissent, et ipsi se in fugam conjiciebant. Post, ubi persequendi finem Lacedaemonii fecissent, ac Thebanorum copiae confisterent; rursus in castra est itum. Quumque facinus non-^{3 2} nihil audax fore videretur, si rursus urbem adorirentur: moverunt inde cum copiis, ac versus Helos et Gytheum profecti sunt. Quod si quae in oppida muris non munita inciderent, ea concremabant: Gytheum vero, quo loco navalia Lacedaemoniorum erant, triduum oppugnabant. Erant etiam finitimi quidam, qui et invadebant Lacedaemonios, et Thebanorum sociorumque signa sequebantur. Quae quum Athenienses audi-^{3 3}

νίων
τίτε
ήσαν
χοσί
μέν
πολ
τες
φυγ
κοντ
ερά
δεύο
περ
δα
πά
"Ε
σου
δὲ,
χὶ
τῶ
τεύ
δὲ

νίων ἱππεῖς μάλα ὀλίγοι φαινόμενοι, ἀν-
τιτεταγμένοι αὐτοῖς ἦσαν. ἐνέδραν δὲ ποι-
ήσαντες ὀπλιτῶν τῶν νεωτέρων ὅσον τρια-
κοσίων ἐν τῇ τῶν Τυνδαριδῶν, ἅμα οὗτοι
μὲν ἐξέθεον, οἱ δ' ἱππεῖς ἤλαυνον. οἱ δὲ
πολέμιοι ἔκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἐνέκλιναν. ἰδόν-
τες δὲ ταῦτα πολλοὶ καὶ τῶν πεζῶν εἰς
φυγὴν ὥρμησαν. ἐπεὶ μέντοι οἱ τε διώ-
κοντες ἐπαύσαντο, καὶ τὸ τῶν Θηβαίων
σφάτευμα ἔμενε, πάλιν δὴ κατεσφατοπε-
δεύσαντο. Καὶ * τὸ μὲν πρὸς τὴν πόλιν
προσβαλεῖν ἂν ἔτι αὐτοὺς, ἥδη τί ἐδόκει
σφάραλεώτερον εἶναι· ἐκεῖθεν μὲν τοὶ ἀ-
πάραν τὸ σφάτευμα ἐπορεύετο τὴν ἐφ'
Ἑλος τὲ καὶ Γύθειον. καὶ τὰς μὲν ἀπειχί-
στους τῶν πόλεων ἐνεπίμπρασαν, Γυθείῳ
δὲ, ἐνθα τὰ νεώρια τοῖς Λακεδαιμονίοις ἦν,
καὶ προσέβαλον τρεῖς ἡμέρας. ἦσαν δὲ τινες
τῶν περιοίκων, οἱ καὶ ἐπέθεντο, καὶ συκεσφα-
τεύοντο τοῖς μετὰ Θηβαίων. Ἀκόντες
δὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, ἐν φροντίδι ἦσαν ὅ,

* τὸ μὲν μὴ πρὸς.

τι χρῆ ποιεῖν περὶ Λακεδαιμονίων, καὶ ἐκ-
κλησίαν ἐποίησαν κατὰ δόγμα βουλῆς.
ἔτυχον δὲ παρόντες πρέσβεις Λακεδαιμονί-
ων τὲ καὶ τῶν ἔτι ὑπολοίπων αὐτοῖς συμ-
μάχων· ὅθεν δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι, * Αῤα-
κος, καὶ Ωκυλλος, καὶ Φάραξ, καὶ Εὔτυμο-
κλῆς, καὶ Ολουνθεὺς, σχεδὸν πάντες παρα-
πλήσια ἔλεγον. ἀνεμίμνησκόν τε γὰρ τῆς
Ἀθηναίης, ὡς αἰεὶ ποτε ἀλλήλοισι ἐν τοῖς
μεγίστοις καιροῖς παρίσταντο ἐπ' ἀγαθοῖς.
αὐτοὶ τε γὰρ ἔφασαν τῆς τυράννης συνεκ-
βαλεῖν Αθήνηθεν, καὶ Αθηναίης, ὅτε αὐτοὶ
ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ Μεσσηνίων, προθύμως
βοηθεῖν. Ἔλεγον δὲ καὶ ὅσα ἀγαθὰ εἴη ὅτε
κοινῇ ἀμφοτέρω ἐπραττοῦν· ὑπομιμνήσκον-
τες μὲν ὡς τὸν βάρβαρον κοινῇ ἀπεμαχέ-
σαντο, ἀναμιμνήσκοντες δὲ ὡς Ἀθηναῖοι τε
ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἠρέθησαν ἡγεμόνες τοῦ
ναυτικῆς, καὶ τῶν κοινῶν χρημάτων φύλα-
κες, τῶν Λακεδαιμονίων ταῦτα συμβου-
λευομένων· αὐτοὶ τε κατὰ γῆν ὁμολογε-

* Αῤατος.

issent, quid Lacedaemoniorum in causa faciundum esset, sollicite dispiciebant: deque Senatus consulto concionem ad- vocabant. Forte tunc legati Lacedaemoniorum, eorumque sociorum, quos necdum amiserant, Athenis aderant. Quo fiebat, ut hi Lacedaemonii, nimirum Aracus, Ocyllus, Pharax, Etymocles, Olontheus, prope omnes similia dicerent. Nam revocabant in memoriam Atheniensibus, semper utrosque sibi invicem maximis in rerum momentis ad utilitatem communem suppetias tulisse. Lacedaemonios enim adjuvisse dicebant ejectionem tyrannorum; et vicissim Athenienses, quo tempore a Messeniis Lacedaemonii obsiderentur, alacriter eis opem

34 tulisse. Praeterea commemorabant emolumenta, quae utrinque percepissent, quoties aliquid conjunctis viribus gessissent: revocantes eis in memoriam, quod et barbarum communi opera repulissent, et Athenienses Lacedaemoniis auctoribus a Graecis duces classis, publicarumque pecuniarum custodes lecti fuissent; suadentibus vicissim Atheniensibus, ut Lacedae-

monii extra controversiam terra Graecorum omnium duces legerentur. Inter 35 alios quidam in hanc sententiam verba faciebat: Quod si vos et nos, Athenienses, consenserimus: spes est hoc tempore futurum, quod jamdudum ferrur, decumandos esse Thebanos. Non admodum haec ab Atheniensibus accipiebantur, sed mustitabatur hinc inde, nunc ea dici: quo vero tempore secundae res ipsorum essent, tam nos premebant. Unum hoc gravissimum esse videbatur, quod a Lacedaemoniis proferebatur, impeditos a Lacedaemoniis id temporis fuisse Thebanos, quum debellatis Atheniensibus evertendas Athenas illi censuissent. Et erat hominibus id plurimum in 36 ore, ferendas esse suppetias ratione praestiti sacramenti. Non enim Arcades, et ipsorum socios, Lacedaemoniis ob illatam aliquam injuriam bellum facere; sed etiam ob causam, quod Tegeatis opem tulerint, qui a Mantineis contra datum jusjurandum bello vexabantur. Haec quoque quum dicerentur, tumultus quidam concionem pervagabatur. Quippe

μένως ὑφ' ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες
προκριθείησαν, συμβουλευομένων αὐτῶν
ταῦτα τῶν Αθηναίων. Εἰς δὲ αὐτῶν καὶ ὧδε
πῶς εἶπεν· εἰ δὲ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες,
ὁμονοήσωμεν, νῦν ἐλπίς, τὸ πάλαι λεγό-
μενον, δεκατευθῆναι Θηβαίους. οἱ μὲν τοι
Αθηναῖοι ἔπ' ἀνὺ ἐδέξαντο, ἀλλὰ θρῆς τις
τοιοῦτος διῆλθεν, ὥς νῦν ταῦτα λέγουσιν·
ὅτε δὲ οὗ ἔπραττον, ἐπέκειντο ἡμῖν. μέ-
γιστον δὲ τῶν λεχθέντων παρὰ Λακεδαιμο-
νίων ἐδόκει εἶναι, ὅτι, ἡνίκα κατεπολέμη-
σαν αὐτὲς, Θηβαίων βουλομένων ἀναστὰ-
τους ποιῆσαι τὰς Αἰθῆνας, σφίσιν ἐμπο-
δὼν γένοιτο. Ὁ δὲ πλείστος ἦν λόγος, ὥς
κατὰ τῆς ὀρκῆς βοηθεῖν δέοι. οὐ γὰρ ἀδι-
κησάντων σφῶν ἐπιστρατεύοιεν οἱ Ἀρκάδες,
καὶ οἱ μετ' αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἀλ-
λὰ βοηθησάντων τοῖς Τεγεάτοις, ὅτι οἱ
Μαντινεῖς παρὰ τῆς ὀρκῆς ἐπιστράτευσαν
αὐτοῖς. διέθει οὖν καὶ κατὰ τούτους τοὺς
λόγους Δόρυκος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. οἱ μὲν γὰρ

δικαίως τῆς Μαντινέας ἔφασαν βοηθῆσαι
τοῖς περὶ Πρόξενον ἀποθανούσιν ὑπὸ τῶν
περὶ τὸν Στάσιππον· οἱ δὲ, ἀδικεῖν, ὅτι
ὅπλα ἐπήνεγκαν Τεγεάταις. Τούτῳ δὲ
διοριζομένων ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας, ἀ-
νέστη Κλειτέλης Κορίνθιος, καὶ εἶπε τάδε·

‘ Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
‘ ἴσως ἀντιλέγεται, τίνες ἦσαν οἱ ἄρξάντες
‘ ἀδικεῖν. ἡμῶν δὲ, ἐπεὶ εἰρήνη ἐγένετο,
‘ ἔχει τις κατηγορῆσαι ἢ ὥς ἐπὶ πόλιν
‘ τινὰ ἐσρατεύσαμεν, ἢ ὥς χρήματά τι-
‘ νων ἐλάβομεν, ἢ ὥς γῆν ἀλλοτρίαν ἐδη-
‘ ῶσαμεν; ἀλλ' ὅμως οἱ Θηβαῖοι εἰς τὴν
‘ χώραν ἡμῶν ἐλθόντες, καὶ δένδρα ἐκκεκό-
‘ φασι, καὶ οἰκίας κατακεκαύκασι, καὶ χρή-
‘ ματα καὶ πρόβατα διηρπάκασι. πῶς ἔν,
‘ εἰ μὴ βοηθῆτε οὕτω περιφανῶς ἡμῖν ἀ-
‘ δικυμένοις, ἔ παρα τῆς ὀρκῆς ποιήσετε;
‘ καὶ ταῦτα, ὧν αὐτοὶ ἐπεμελήθητε ὀρ-
‘ κων, ὅπως πᾶσιν ὑμῖν πάντες ἡμεῖς ὀ-
‘ μόσαιμεν; ἐνταῦθα μὲν τοι οἱ Ἀθηναῖοι

nonnulli aiebant, Mantineos jure suppetias iis tulisse, qui quum Proxeni essent affeculae, a Stasippi factione fuerant interemti. Alii factum injuste dicebant, 37 quod arma Tegeatis intulissent. De his quum ipsa concio disceptaret, Cliteles Corinthius surgens, hanc orationem habuit: ‘ Nimirum, Athenienses, de hoc controvertitur, a quibus injuriae factum sit initium. Verum nos, posteaquam pax facta fuit, an quis accusare potest, quod vel bello urbem aliquam aggressi simus, vel pecunias quorundam abstulerimus, vel agrum alienum vastaverimus? Nihilominus Thebani fines nostros ingressi succiderunt arbores, domos exusserunt, pecunias ac pecora diripuerunt. Qui poterit ergo fieri, ut si nobis auxilium non tuleritis, qui adeo manifestis injuriis afficimur, non contra jurisjurandi religionem facturi sitis, praesertim quum vestra cura factum sit, ut vobis omnibus haec sacramento nos omnes praestaremus?’ Hic

vero plausus excitatus est ab Athenien-
 sibus, quasi recte, et quidam aequissima
 Cliteles dixisset. Post hunc Patrocles 38
 Phliasius surgens, hoc modo loquutus
 est: 'Futurum, Athenieses, ut Lacedae-
 ' moniis e medio sublatis Thebani vos
 ' primos bello petant: nemini non esse
 ' perspicuum arbitror. Nam inter ali-
 ' os esse vos solos arbitrantur impedi-
 ' mento, quominus ipsi Graecis impe-
 ' rent. Quod si ita est, arbitror equidem
 ' nihilo magis vos Lacedaemoniis hac
 ' expeditione suppetias, quam vobis ip-
 ' sis laturos. Nam Thebanos vobis in-
 ' festos, eosdemque finitimos, principe
 ' apud Graecos loco potiri; id vero lon-
 ' ge vos molestius laturos puto, quam si
 ' procul adversarios haberetis. Commo-
 ' dius quidem certe vos ipsos tuebimini,
 ' quam diu supererunt focii: quam si
 ' sublatis iis, soli adversus Thebanos di-
 ' micare cogamini. Quod si qui veren-

ἐπεθορύβησαν, ὡς ὀρθῶς τε καὶ δίκαια εἰρη-
κότος τῷ Κλειτέλους. Ἐπὶ δὲ τῷ αὐ-
νέσῃ * Πατροκλῆς Φλιάσιος, καὶ εἶπεν·
· Ὅτι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐκπο-
· δὼν γένοιτο Λακεδαιμόνιοι, ἐπὶ πρώτους
· ἂν ὑμᾶς στρατεύσαιν οἱ Θηβαῖοι, πᾶσιν
· οἶμαι τοῦτο δῆλον εἶναι· τῶν γὰρ ἄλ-
· λων μόνες ἂν ὑμᾶς οἴονται ἐμποδῶν γε-
· νέσθαι τοῦ ἄρξαι αὐτὰς τῶν Ἑλλήνων.
· εἰ δὲ οὕτως ἔχει, ἐγὼ μὲν ἔδην μᾶλλον
· Λακεδαιμονίοις ἂν ὑμᾶς ἡγῆμαι στρατεύ-
· σαντας βοηθῆσαι, ἢ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. τὸ
· γὰρ δυσμενεῖς ὄντας ὑμῖν Θηβαίους καὶ ὁ-
· μόρους οἰκῶντας, ἡγεμόνας γενέσθαι τῶν
· Ἑλλήνων, πολὺ οἶμαι χαλεπώτερον ἂν
· ὑμῖν φανῆναι, ἢ ὁπότε πόρρω τοὺς ἀν-
· τιπάλους ἔχετε. συμφορώτερόν γε μὲν
· τ' ἂν ὑμῖν αὐτοῖς βοηθήσητε, ἐν ᾧ ἔτι
· εἰσὶν οἱ σύμμαχοι εἶεν, ἢ εἰ ἀπολομέ-
· νων αὐτῶν μόνοι ἀναγκάζοιτε διαμάχε-
· σθαι πρὸς τοὺς Θηβαίους. Εἰ δέ τινες

* Πατροκλῆς.

' Φοβοῦνται, μὴ εἰάν νῦν ἀναφύγῳσιν οἱ
 ' Λακεδαιμόνιοι, ἔτι ποτὲ πρᾶγμαλα παρέ-
 ' χῳσιν ὑμῖν· ἐνθυμήθητε, ὅτι ἔχ' οὐς ἂν
 ' εὔ, ἀλλ' οὐς ἂν κακῶς τις ποιῇ, φοβεῖ-
 ' σθαι δεῖ, μὴ ποιε μέγα δυναθῶσιν. ἐν-
 ' θυμεῖσθαι δὲ καὶ τὰδε χρῆ, ὅτι κτᾶ-
 ' σθαι μὲν τι ἀγαθὸν καὶ ἰδιώταις καὶ πό-
 ' λεσι προσήκει, ὅταν ἐρρώμενέσθαι ὦ-
 ' σιν· ἵνα ἔχῳσιν, * εἰάν ποτ' ἀδύνατοι γέ-
 ' νωνται, ἐπικερρίαν τῶν † πραπεπονημέ-
 ' νων. Ὑμῖν δὲ νῦν ἐκ Θεῶν τινος καιρὸς
 ' παραγεγέννηται, εἰάν δεομένοις βοηθήσητε
 ' Λακεδαιμονίοις, κλήσασθαι τέτθες εἰς τὸν
 ' ἅπαντα χρόνον Φίλους ἀπροφασίσους.
 ' καὶ γὰρ δὴ οὐκ ἐπ' ὀλίγων μοι δοκοῦσι
 ' μαρτύρων νῦν ἂν εὔ παθεῖν ὑφ' ὑμῶν·
 ' ἀλλ' εἰσονῆαι μὲν ταῦτα Θεοί, οἱ πάν-
 ' τα ὠρῶντες καὶ νῦν καὶ εἰς αἰεί· συνεπί-
 ' στανῆαι δὲ τὰ γιγνόμενα οἱ τε σύμμαχοι
 ' καὶ οἱ πολέμιοι, πρὸς δὲ τέτοις καὶ ἁ-
 ' παντες Ἑλλήνες τε καὶ βάρβαροι. ἔδεν γὰρ

* εἰάν ποτὲ δυνατοί. † πεπονημένοι.

tur, ne, si nunc effugiant Lacedaemo-
 nii, negotia vobis aliquando faceffiant :
 cogiteris velim, non metuendum effe,
 ne illi, qui beneficiis, fed qui damnis
 afficiuntur, aliquando potentiam quan-
 dam nancifcantur. Quin hoc quoque
 cogitandum eff, non folum homines
 privatos, fed etiam respublicas decere;
 ut quum potentiffimi funt, aliquid fibi
 comparent, quod ex ufu fit : nimirum
 ut habeant, fi quando vires amiferint,
 aliquid ex iis, quae antea labore fuo
 pepererunt, praefidii. Vobis quidem
 certe nunc Deum aliquis occafionem
 offert, qua Lacedaemonios in perpe-
 tuum vobis amicos adungere finceros
 poffitis, fi quidem eis ope veftra egen-
 tibus fuccurretis. Nam mea fane fen-
 tentia non paucos eftis habituri testes
 eorum beneficiorum, quibus ipfos affi-
 cietis : fed fcient haec primum Dii,
 qui cuncta et nunc et aeternum vident :
 norunt, quae agantur, non folum focii,
 fed etiam hoftes : denique praeter hos,

330 RERUM GRAEC. VI.

Graeci ac barbari universi. Nam nihil
 horum negligetur: adeoque si se im-
 probe adversus vos gerere deprehen-
 dantur, quis deinceps unquam animo
 in ipsos propenso fuerit? Enimvero
 sperandum est, eos potius se viros bo-
 nos, quam improbos, declaraturos. Nam
 si ulli alii, hi certe perpetuo laudis fu-
 isse cupidi videntur, et a turpibus fa-
 cinoribus abstinuisse. Praeter haec ve-
 lim cogitetis, si quando rursus Grae-
 ciae periculum immineat a barbaris,
 quibusnam fidem potius habituri sitis,
 quam Lacedaemoniis? quosnam luben-
 tius paraturi sitis adstites, quam eos qui
 ad Thermopylas in acie collocati, ma-
 luerunt omnes pugnando potius oc-
 cumbere, quam vivi barbaro ad Grae-
 ciam aditum patefacere? Cur non igitur
 aequum sit, ut quum vobiscum vi-
 ros se fortes declararint, ac spes sit, i-
 dem deinceps quoque facturos, omnem
 tum vos tum nos benevolentiam eis ex-
 hibeamus? Est etiam operae preti-

τούτων ἀμελές, ὥστε εἰ κακοὶ φαίνε-
 σαν περὶ ὑμᾶς, τίς ἂν ποτὲ ἔτι προθυ-
 μως εἰς αὐτοὺς γένοιτο; ἐλπίζειν δὲ
 χρή, ὡς ἀνδρας ἀγαθοὺς μᾶλλον, ἢ κα-
 κὸς αὐτὸς γενήσεσθαι. εἰ γάρ τινες ἄλ-
 λοι, καὶ οὗτοι δοκῶσι διατέλλεσθαι ἐπαί-
 νου μὲν ὀρεγόμενοι, αἰσχυρῶν δὲ ἔργων ἀ-
 πεχόμενοι. Πρὸς δὲ τέτοις, ἐνθυμήθη-
 τε καὶ τὰδε· εἰ ποτε πάλιν ἔλθοι ἐν τῇ
 Ἑλλάδι κίνδυνος ὑπὸ βαρβάρων, τίσι
 ἂν μᾶλλον πισεύσητε, ἢ Λακεδαιμονί-
 οῖς; τίνας οἷ ἂν παρασάτας ἡδίων τού-
 των ποιήσαοθε, ὧν γε καὶ οἱ ταχδεῖντες
 ἐν Θερμοπύλαις, ἅπαντες εἶλοντο μα-
 χόμενοι ἀποθανεῖν μᾶλλον, ἢ ζῶντες
 συνεπεισφέρεσθαι τὸν βάρβαρον τῇ Ἑλ-
 λάδι; πῶς οὖν ὁ δίκαιον, ὧν τε ἕνεκα ἐ-
 γέγοντο ἀνδρες ἀγαθοὶ μεθ' ὑμῶν, καὶ ὧν
 ἐλπίς αὐτοῖς γενέσθαι, πᾶσαν προθυμίαν
 εἰς αὐτὸς καὶ ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς παρέχεσθαι;
 Ἄξιον δὲ καὶ τῶν παρόντων συμμαχεῖν

αὐτοῖς ἔνεκεν προθυμίαν ἐνδείξασθαι. εἰ
 γὰρ ἴστε, ὅτι οἵ περ τούτοις πιστοὶ διαμέ-
 νουσιν ἐν ταῖς συμφοραῖς, οὗτοι καὶ ὑμῶν
 αἰσχύνοιντ' ἂν μὴ ἀποδιδόναι χάριτας.
 εἰ δὲ μικραὶ δοκῶμεν πόλεις εἶναι, αἱ τῶ
 κινδύνῳ μετέχειν αὐτοῖς ἐθέλῃσαι, ἐνθυ-
 μήθητε, ὅτι εἰ ἢ ὑμετέρα πόλις προσ-
 γένηται, οὐκέτι μικραὶ πόλεις ἐσόμεθα,
 αἰβοηθῆσαι αὐτοῖς. Εγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, πρόσθεν μὲν ἀκῶν ἐζήλυν τήν
 δε τήν πόλιν, ὅτι πάντας καὶ τὰς ἀδικ-
 μένους, καὶ τὰς φοβημένους, ἐνθάδε κατα-
 φεύγοντας ἐπικυρίας δεομένους ἤκουον τυγ-
 χάνειν. νῦν δ' ἔκείτ' ἀκούω, ἀλλ' αὐ-
 τὸς ἤδη παρὼν ὄρω, Λακεδαιμονίους τε
 τὰς ὀνομαστοτάτους, καὶ μετ' αὐτῶν τοὺς
 φίλους αὐτῶν τοὺς πιστοτάτους πρὸς ὑ-
 μᾶς τε ἠκούσας, καὶ δεομένους αὐτῶν ὑμῶν ἐ-
 πικυρῆσαι. ὄρω δὲ καὶ Θηβαίους, οἳ τότε
 ἔκ' ἐπεισαν Λακεδαιμονίους ἐξανδραποδί-
 σασθαι ὑμᾶς, νῦν δεομένους ὑμῶν, μὴ πε-

um, ut eorum sociorum causa, qui
 nunc quoque ipsis adfunt, vestrum ier-
 ga eos studium declaretis. Nam certo
 scitote, illos qui Lacedaemoniorum in
 fide manent hisce in calamitatibus, prae
 verecundia nunquam commissuros ut
 nullas vobis gratias referant. Quod si
 oppida esse videmur exigua, quae cum
 ipsis hujusce periculi participes esse vo-
 lumus; cogitate futurum ut si accedat
 urbs vestra, non jam parva simus am-
 plius oppida, quae Lacedaemoniis o-
 pem ferant. Equidem, Athenienses,
 antehac rempublicam vestram admira-
 bar, quod omnes, qui vel injuriis affi-
 cerentur, vel sibi metuerent, huc con-
 fugientes audiebam auxilium impetra-
 re. Jam non amplius audio, sed ipse
 eorum video, Lacedaemonios longe ce-
 leberrimos, et cum eis amicos ipsorum
 fidelissimos, ad vos venire, vestramque
 opem implorare. Praeterea Thebanos
 video, qui tum Lacedaemoniis persua-
 dere non poterant, ut vos funditus per-

1. derent, nunc vos obsecrare, ne perire pa-
 2. tiamini eos qui vos conservarunt. Prae-
 3. clare de vestris hoc majoribus comme-
 4. moratur, nimirum eos non fuisse passos,
 5. aut Argivi ad Cadmeam interfecti jace-
 6. rent insepulti. Vobis autem longe fuerit
 7. honestius, si Lacedaemonios, quotquot
 8. adhuc vivunt, nec atrocibus affici inju-
 9. riis, nec deleri patiamini. Quum iti-
 10. dem hoc quoque praeclarum fuerit,
 11. quod aliquando repressa Eurysthei pe-
 12. tulantia, liberorum Herculis saluti con-
 13. sulueritis: qui non longe sit hoc etiam
 14. praeclarius, si non modo duces eorum
 15. principes, sed universam rempublicam
 16. servaveritis? Denique omnium erit
 17. praeclarissimum, si quum Lacedaemo-
 18. nii suffragio suo periculi omnis exper-
 19. te vos id temporis conservarint, vos
 20. jam et cum armis, nec sine periculis, o-
 21. pem eis feretis. Enimvero quum nos
 22. exultemus laetitia, qui verbis suadendo
 23. ferri opem fortibus viris petimus: pro-
 24. fecto in vobis, qui re succurrere po-
 25. testis, generosum hoc ducetur; si,
 26. quum saepenumero et amici, et hostes

ῥιιδοῖν ἀπολομένους, τὸς σῶσαντας ὑμᾶς.
 Τῶν μὲν οὖν ὑμετέρων προγόνων καλὸν
 λέγεται, ὅτε τὸς Ἀργείων τελευτήσαν-
 τας ἐπὶ τῇ Καδμείᾳ οὐκ εἶσαν ἀ-
 τάφους γενέσθαι. ὑμῖν δὲ πολὺ κάλλι-
 ον ἂν γένοιτο, εἰ τὸς ἐτι ζῶντας Λακε-
 δαιμονίων μῆτε ὕβρισθῆναι, μῆτε ἀπο-
 λέσθαι ἐάσοιτε. Καλὸν γε μὴν καί κείνους
 ὄντος, ὅτε χόντες τὴν Εὐρυσθέως ὕβριν,
 διεσώσατε τὸς Ἡρακλέους παῖδας, πῶς
 ἐκ ἐκείνων τότε κάλλιον, εἰ μὴ μόνον τὸς
 ἀρχηγέτας, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν πόλιν
 περισώσατε; πάντων δὲ κάλλισον, εἰ
 ψήφῳ ἀκινδύνῳ σωσάντων ὑμᾶς τότε τῶν
 Λακεδαιμονίων, νῦν ὑμεῖς σὺν ὅπλοις τε
 καὶ διὰ κινδύνων ἐπικερήσειτε αὐτοῖς; Ὁ-
 πότε δὲ καὶ ἡμεῖς ἀγαλλοίμεθα, οἱ συνα-
 γορεύοντες βοηθῆσαι ἀνδράσιν ἀγαθοῖς, ἢ
 περ ὑμῖν γε τοῖς ἐργῷ δυναμένοις βοηθῆ-
 σαι, γενναῖα ἂν ταῦτα φανείη, εἰ πολ-
 λάκις καὶ φίλοι καὶ πολέμιοι γεγόμενοι Λα-

· κεδαίμονις, μὴ ὦν ἐβλάβητε μᾶλλον, ἢ
 · ὦν εὖ ἐπάθετε μνησθεῖητε, καὶ χάριν ἀ-
 · ποδοίητε αὐτοῖς, μὴ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν
 · μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάσης τῆς Ἑλ-
 · λάδος, ὅτι ἄνδρες ἀγαθοὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἐ-
 · γέγοντο.· Μετὰ ταῦτα ἐβλεύοντο οἱ
 Αθηναῖοι, καὶ τῶν μὲν ἀντιλεγόντων ἔκ ἡνεί-
 χοντο ἀκούοντες· ἐψηφίσαντο δὲ βοηθεῖν
 πανδημεῖ, καὶ Ἰφικράτην στρατηγὸν εἰλοντο.
 ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερά ἐγένετο, καὶ παρήγγειλεν
 ἐν Ακαδημίᾳ δειπνοποιεῖσθαι, πολλὰς ἔφα-
 σαν προτέρους αὐτοῦ Ἰφικράτους ἐξελθεῖν.
 ἐκ δὲ τούτου ἡγεῖτο μὲν ὁ Ἰφικράτης, οἱ
 δὲ ἠκολούθουν, νομίζοντες ἐπὶ καλόν τι ἔρ-
 γον ἡγήσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀφικόμενος εἰς Κό-
 ρινθον διέτριβέ τινας ἡμέρας, εὐθὺς μὲν ἐπὶ
 ταύτῃ τῇ διατριβῇ πρῶτον ἔφεγον αὐτόν.
 ὥς δὲ ἐξήγαγέ ποτε, προθύμως μὲν ἠκο-
 λέθουν ὅποι ἡγοῖτο, προθύμως δὲ εἰ πρὸς
 τὸ τεῖχος προσάγοι, προσέβαλλον. Τῶν
 δὲ ἐν τῇ Λακεδαίμονι πολεμίων Ἀρκαῶδες

Lacedaemoniorum fueritis; non tam
 injuriarum quam beneficiorum memo-
 res eritis; gratiamque referetis non ve-
 stro solum nomine, sed totius Grae-
 ciae, quod in ea tuenda viros se fortes
 39 praestiterint.' Secundum haec Athe-
 nienſes de re conſultabant, ac illis qui-
 dem, qui adverſabantur, exploſis; uni-
 verſis cum reipublicae copiis opem La-
 cedaemoniis ferendam ſtatuunt. Inde
 ducem Iphicratem eligunt: qui quum
 litaffet, ac in Academia coenam ſuos ſu-
 mere juſſiſſet; multos proditum eſt ip-
 ſum Iphicratem in exeundo praeeſſiſſe.
 Tandem Iphicrates educebat copias, ſe-
 quente ipſum milite, qui exiſtimaret il-
 lum praeclarum ad facinus quoddam e-
 dendum ipſos ducturum. Quumque Co-
 rinthum veniens, dies iſtic aliquot tere-
 ret; conſeſtim hanc ipſam ob moram e-
 um reprehendebant. Ubi tandem edu-
 ceret, non ſolum alacriter ducem ſeque-
 bantur: verum etiam eadem alacritate,
 ſi moenibus admoverentur, oppugna-
 40 bant. Interim ex iis hoſtibus, qui erant

in Laconica, Arcades, et Argivi, et Elei complures discesserant, quod essent finitimi; ac partim agebant, partim ferebant, quidquid rapere potuissent. Thebani vero cum caeteris, vel hanc ipsam ob causam excedere finibus suis cupiebant, quod imminui quotidie viderent copias; vel quod jam commearus defecisset, absumptus, direptus, effusus, crematus. Praeterea hyems erat: quo fiebat ut omnes discedere vellent. Postea-⁴¹ quam illi Laconica excessissent, etiam Iphicrates ex Arcadia Corinthum Athenienses reducebat. Enimvero non est quod equidem vituperem, si alias praecclare se Imperatorio in munere gessit: ea quidem certe, quae in hoc tempore fecit, omnia partim temere, partim nullo cum fructu ab eo gesta fuisse reperio. Nam dum in Oneo cum praesidio esset, ne Boeoti redire domum possent; transitum longe commodissimum juxta Cen-

μὲν, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Ἠλεῖοι πολλοὶ ἀπε-
 λλήθεισαν, ἅτε ὄμοροι αἰκῶνες, οἱ μὲν ἀ-
 γούτες, οἱ δὲ φέροντες ὅ,τι ἡρπάκεσαν· οἱ δὲ
 Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι, τὰ μὲν καὶ διὰ τοῦτο
 ἀπιέναι ἐβούλοντο ἐκ τῆς χώρας, ὅτι ἐώρων
 ἐλάττωνα τὴν στρατίαν κατ' ἡμέραν γιγνο-
 μένην, τὰ δὲ, ὅτι σπανιώτερα τὰ ἐπιτή-
 δεα ἦν. τὰ μὲν γὰρ ἀνήλωτο, τὰ δὲ δι-
 ἡρπαστο, τὰ δὲ ἐξεκέχυτο, τὰ δὲ κατε-
 κέκαυτο. πρὸς δ' ἔτι καὶ χειμῶν ἦν, ὥστ'
 ἤδη πάντες ἀπιέναι ἐβούλοντο. Ὡς δ' ἐ-
 κείνοι ἀπεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος,
 οὕτω δὴ καὶ ὁ Ἰφικρίτης τοὺς Ἀθηναίους
 ἀπῆγεν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας εἰς Κόρινθον. εἰ
 μὲν οὖν ἄλλο τι καλῶς ἐστρατήγησεν, οὐ
 λέγω. ἐκεῖνα μὲντοι, ἃ ἐν τῷ χρόνῳ ἐ-
 κείνῳ ἔπραξε, πάντα εὐρίσκω τὰ μὲν μά-
 την, τὰ δὲ καὶ ἀσυμφόρως πεπραγμένα αὐ-
 τῷ. ἐπιχειρήσας μὲν γὰρ φυλάττειν ἐπὶ
 τῷ Ονεῖῳ, ὅπως μὴ δύνωνται οἱ Βοιωτοὶ
 ἀπελθεῖν οἴκαδε, παρέλιπεν ἀφύλακτον

τὴν καλλίστην παρὰ Κεγχρέας πάροδον.
 Μαθεῖν δὲ βουλόμενος, εἰ παρεληλυθότες
 εἶεν οἱ Θηβαῖοι τὸ Ονειον, ἔπεμψε σκοπὸς
 τὴν τε Αθηναίων ἱππέας, καὶ τὴν Κορινθί-
 ων ἅπαντας. καί τοι ἰδεῖν μὲν οὐδὲν ἥτιον
 ὀλίγοι τῶν πολλῶν ἱκανοί· καὶ εἰ θεοὶ ἀ-
 ποχωρεῖν, πολὺ ῥᾶον τοῖς ὀλίγοις ἢ τοῖς
 πολλοῖς καὶ ὁδοῦ εὐπόρου τυχεῖν, καὶ καθ' ἡ-
 συχίαν ἀποχωρῆσαι. τὸ δὲ πολλοὺς τε
 προσάγειν, καὶ ἥτιονας τῶν ἐναντίων, πῶς
 οὐ πολλὴ ἀφροσύνη; καὶ γὰρ δὴ ἄτε ἐπὶ
 πολὺ παραταζόμενοι χωρίον οἱ ἱππεῖς,
 διὰ τὸ πολλοὶ εἶναι, ἐπεὶ ἔδει ἀποχωρεῖν,
 πολλῶν καὶ χαλεπῶν χωρίων ἐπελάβοντα.
 ὥστε καὶ ἐλάχιστος ἀπώλοντο εἴκοσιν ἱππέ-
 ων, καὶ τότε μὲν οἱ Θηβαῖοι ὅπως ἐβέβη-
 ρον, ἀπῆλθον.

42 chreas incustoditum reliquit. Idem quum certior fieri cuperet, an Thebani Oneum transiissent; equites universos tum Atheniensium, tum Corinthiorum, speculatum misit. Atqui pauci aequè aliquid, ac multi, videre possunt: ac si pedem referre necesse sit, multo facilius pauci, quam plures, tum viam idoneam reperire, tum quiete discedere possunt. At multos adducere, neque tamen hostibus pares, qui non ingens demèntia sit? Nam quum equites illi amplum spatium acie sua occuparent, quia multi erant; ubi referre pedem cogeantur, ad multa, eaque difficilia loca se recipiebant. Ita factum, ut non pauciores viginti equitibus interirent. Ac tum quidem Thebani ex animi sententia discessere.

et optime inculcandum relinquit. Idem
 quum certior fieri cuperet, an Theophrastus
 Ciceroni transisset: equites universos
 cum Aristideum, cum Cornelianum,
 Theophrastum traxit. Atque pauci adque
 pauci, ac multi, videri possunt: ac si
 eadem res sit, necesse est, multo facilius
 pauci, quam plures, tam visum idoneum
 exhibere, tam potius discere possunt.
 Atque multos adducere, neque tam non
 idoneos parare, qui non ingens numerus
 sit? Nam quum equites illi amplius se-
 rum alio se occuparent, quia multi e-
 rant: ubi res eadem cogitarent, ad
 multa, capere difficile loca se respicerent.
 In istam, ut non pauciores videri e-
 quites inveniunt. Ac tum quidem Theo-
 phrastus ex animi seipsum discere.

ANNOTATIUNCULA.

LIB. VI.

P A G. 204. Naves Atheniensium publicae. Consule
Suidam.

TOMI TERTII

FINIS.

ANNOUATIUNCULA

LIR. W.

P.A.C. 100. Naves Admirationum Publicae. Google

London.

